R. P. R.

DOS. Nr. 40001 VOL. Nr. 15

MINISTERUL SECURITĂŢII STATULUI

Serviciul „C."

Secţia „C."-Regionala

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta, Cuprinzînd actele de anchetă privitoare la Complotul organizat de Iuliu Maniu, Ion Mihalache și alții.

P213/15

CSJ.Cg 3/98

Data

U...

1959854

P 000213, Vol. 15

c. 5463

Nr. crt.	Data studierii	Numele, gradul, funcția lucrătorului operativ, denumirea direcției (serviciului) unde lucrează	In ce scop studiază	Semnătura
1	23.IX.2003	ZIDARU PETRACHE col. (r).	documentare	[signature]
	30.IX.2003	Zidaru Petrache col. (r).	documentare	[signature]

21

15

P.N.T.

I

MANIU IULIU

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU, domiciliat in str. Sfinţilor nr. 10 Bucuresti, declar următoarele :

Acordul de la Moscova, care a fost determinat in bună parte de intervenţia mea făcută Guvernelor din Moscova, America şi Anglia, arătând că Guvernul român nu satisface acordurile dela Yalta şi Postdam.

Dnii CLARK KERR şi HARIMAN mi-au cerut să accept acordul dela Moscova şi să colaborez la punerea lui in aplicare.-

Hotărârile dela Moscova nu mă satisfac şi nu accept personal acest acord. Voui da un răspuns după convocarea delegaţi parmanente a Partidului.

Delegaţia permanentă a hotărât să acceptăm hotărârile dela Moscova.

Dnii CLARK KER şi HARIMAN m'au intrebat dece nu accept hotărârile dela Moscova. Le-am răspuns că n'am incredere in aplicarea acordului, care nu contine esenţialele mele dorinţi :

- schimbarea guvernului şi
- alegeri noi :
- precum nici garanţiile necesare pentru aplicarea stipulaţiunilor care imi convin.

Ei au răspuns că nu este nevoe de garanţii, intrucât garantează Marile Puteri.

Delegaţia permanentă a partidului, acceptând aplicarea acordului dela Moscova, a hotărât delegarea Dlui EMIL HATEGANU ca ministru in guvernul Dr. P. GROZA pentru a supraveghea punerea in aplicare a convenţiei dela Moscova şi colaboarea numai in pregătirea procedurii electorale.

Dl HATEGANU a fost chemat de mine, la Dl DINU BRATIANU, -unde mă găseam,- pentru a examina decla-

./.

2 2

ratia concepută de mine,pe care Dsa a cetit-o apoi in Consiliul de Minoştri.

Declaratia concepută de mine a fost acceptată 'si de Dl BRATIANU,iar atitudinea ministrului liberal din guvern a fost identică,cu a ministrului national-ţărănist.

Despre intentiunea Dlui NICULESCU BUZESTI de a pleca in străinătate stiam.

In privinta activităţii politice a prietenilor din străinătate am dat ordin tuturor să se inţeleagă şi să conlucreze. In scrisoarea către Dl NICULESCU BUZESTI am spus să lucreze solidar pentru apărarea intereselor noastre nationale,iar când nu se vor intelege să facă apel la CORNEL BIANU,care are intenţiuni din partea mea şi să asculte de el.

Dl BUZESTI este omul nostru de incredere şi reprezintă politica noastră.

Aceasta este declaratia pe care o dau vorbind.

1.VIII.947 Bucuresti

Semnez cu observaţia că fiind urmărit doresc să am apărători,numesc pe Dnii EMIL OTTULESCU Dl VENIAMIN, MIHAIL RAUTU şi ION HUDITA.

/ss/ IULIU MANIU

Dată in fata noastreă
Dir. Pol. de Sig.
ss/ N Popescu,

3

3

DECLARATIE

Subsemnatul IULIU MANIU, domiciliat în Str. Sfinţilor Nr. 10 Bucuresti, declar următoarele:

Membrii activi ai P.N.T., cunosc pe Dl. NICULESCU BUZESTI, Dl. AUGUSTINI POPA şi CORNEL BIANU; iar din foştii membrii se găsesc tot în străinătate între alţii D-nii GRIGORE GAFENCU, VIOREL TILEA, CITTA DAVILA şi Dl. VISOIANU care n'a fost niciodată membru al Partidului N.T., Cunosc deasemenea pe Dl. CRETEANU, care n'a fost membru al Partidului.-

Dintre acestia am avut contact mai strâns cu Dl. CORNEL BIANU, iar cu Dl. GAFENCU şi ceilalti mai rar. Acest contact era materializat prin scrisori, transmise prin ocaziuni.-

Cu Dl. GAFENCU, am avut un schimb de câteva scrisori. Astfel, in ajunul Conferintei dela Paris, am primit o scrisoare in care îmi expunea situatia României in străinătate. Printre altele menţiona problema Basarabiei arătând că este cazul să fim mai concesivi. La aceasta i-am arătat punctul meu de vedere, care era că trebue să sustinem până în sfârsit teza noastră că Basarabia este pământ Românesc dar trebue câstigată pe cale diplomatică.

Dl. GAFENCU a exprimat punctul meu de vedere numai in anumite probleme.

Mentionez că activitatea sa a fost potrivită intereselor tării si ale partidului.

Tot in scrisoarea despre care am vorbit, printre altele am spus:

- Să protesteze contra datei inceperii Armistitiului: 12 Septembrie in loc de 23 August 1944; şi

- Să arate incapacitatea Guvernului actual de a face fată situatiei economice.

Aceasta este declaratia pe care o semnez.

ss/Iuliu Maniu

Dată in fata noastră N. I. Popescu.

4

DECLARATIE
= = = = = = = = = = =.

Subsemnatul IULIU MANIU, domiciliat în Str.Sfinţilor Nr.1o, declar următoarele:

Am avut o acţiune foarte asiduă şi sârguincioasă în ceiace priveşte legăturile cu străinătatea.

Recunosc că am avut schimb de scrisori cu dl.GAFENCU, CRETEANU, BUZESTI, CITTA DAVILLA.

Nu-mi amintesc persoanele prin care am trimis şi primit corespondenţa amintit mai sus.-

Dela Dl.CITTA DAVILLA sau CRETEANU am primit o scrisoare în care era şi un apel al D-lui MACEK în legătură cu organizarea partidelor agrariene din Sudestul Europei şi Polonia.-

In scrisorile primite a fost pomenit şi numele D-lui RAUTU, care scria articole în gazeta "ROUMANIE INDEPEDENTE"

Prin prietenii din Italia mai apropiat îmi este Dl, AUGUSTIN POPA, membru al P.N.T.-

Actiunea intreprinsă vu plecarea în străinătate a d-lui MIHALACHE, PENESCU, ILIE LAZAR şi CARANDINO, era foarte importantă şi cu tot regretul pentru nereuşita ei, prefer şi astăzi că a fost făcută, decât să nu fi fost iniţiată şi pentru care îmi iau toată răspunderea morală şi politică.

Aceasta este declaratia pe care o dau nesilit şi o semnez de bună voe.-

ss/.IULIU MANIU

5 August 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU,din Bucuresti,str. Sfintiilor nr. lo,in continuare declar.:

Toate problemele si actiunile pe care le consideram necesare de urmat de către partidul nostru a fost discutate in forurile statutare si anume biroul politic, sau delegatia permanentă si numai după ce erau acdeptate de aceste foruri deveneau obligatoriu formând linia politică a partidului.

Tin să mentionez că dela această normă făceau eceptie anumite probleme in legătură cu politica externă pe care le consideram mai discrete si nu le supuneam discutiei plenului fororurilor statutare ci le discutam numai cu Dnii ION MIHALACHE, MIHAI POPOVICI, NICOLAE PENESCU, cu fiecare in parte sau cu toti in sedintă.

Iar unele probleme de importantă deosebită le discutam personal cu Dnii DINU BRATIANU si TITEL PETRESCU.

In general linia politică a partidului a fost fixată de forurile statutare după discutii acelor prezenti si in special după 23 Augsut 1944 această linie politică a fost adoptată de unanimitatea membirlor forurilor statutare.

Linia politică a partidului era transmisă organizatiilor fie prin presă,circulări sau verbal către sefii organizatiilor.-

In afar de organizatiile teritoriale,partidul avea organizatii profesioanàle, de tineret femenină si muncitorească.

Dintre aceste organizatiuni cele mai active erau organizatia muncitorească care era foarte bine pusă la punct,organizatia tineretului iar dintre cele profesionale mă preocupa organizatia militară.-

Am infintat organizatia muncitorească si i-am dat importantă deosebită după 23 August 1944,deoarece consideram necesar să avem si această importantă fortă la indemâna partidului pentru a o putea folosi asa cum

6

ne convenea nouă după confectiunea noastră politică
Incadrarea organizatiei muncitoresti am făcut-o cu acele elemente, intelectuale sau dinrânduri clasei muncitoare, care manifestau atitudinea lor anticomunistă si duceau actiuni in conformitate cu linia politică a partidului national tărănesc pentru a sustrage această importantă fortă, clasei muncitoare de sub influenta patidului comunist.
Astfel organizată si incadrată cu astfel de elemente organizatia muncitorească a P.N.T. trebuia să ia parte la toate actiunile politice ale partidului nostru
Această organizatie muncitorească era conducă direct de presedintele partidului prin presedintele sau colaboratorii săi cei mai apropiati si eram informat in lini mari de activitatea acestei organizati.
Incă din timpul imperiului austro-ungar mă preocupa problema muncitorilor români din acea tară si aveam legături cu FLUERAS JUMANCA, si alti romănând ca muncitori români să nu se incadreze in organizatii comune cu unguri saunalti muncitori străini.-

11 August 1947

/ss/ IULIU MANIU.-

7

7

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU in etate de 75 ani ocupatiune agricultor,Bădăcini,locuinta in strada Sfintilor nr.lo Bucuresti,necăsătorit declară următoarele :

Intre alte multe organizatii profesionale din partidul national tărănesc,existau 2 organozatiuni profesionale militare,ale fostilor militari care apartinea partidului nostru.

Ambele organozatiuni militare,era statutare si se ocupau cu problemele specific ale profesiunei lor.

Organizatia Militară profesională militară pe tară era suordonată direct sefului organozatie capitalei- Dl ION MIHALACHE.

Orientarea lor politică se comforma orientării generale politice a partidului,programului si tacticei lui.

Despre activitatea acestor organizatii mi se raporta fie in sedinte de partid,fie in convorbiri particulare la club sau in socetate.

Nu toti militari inscrisi in partid actionau in cadrul organizatiunilor profesionale.

Il cunosc pe codrul MOCANU care se ocupa la ziarul "DREPTATEA" cu rublica externă.-

Cu Dsa mă intâlneam in relatii obijnuite ale partidului si când avea ceva anume să-mi comunice venea la mine.

In misiunea la ziar lucra in competenta necesară, cunoscând bine idiologia partidului.-

Cunosc deasemenea pe Lt. cdor CIOROIU MIRCEA,care mi se prezenta ca un ofiter bine pregătit atât profesional cât si in privinta pregătirii generale.

Pe generalul BARBU VASILE il cunosc de multă vreme incă depe cât era locotenent.- Il stiu ca pe un om bine pregătit profesional specialist in problemele de organizare a jandarmeriei si mi-a făcut bune servicii pe timpul guvernări.

./.

8

Cu dsa eram in contact mai des decât cu ceilalti ofiteri din partid,mai ales după trecerea in rezervă.- 8

Pe col- STOICA STEFAN il cunosc inainte de a fi fost secretar general la Ministerul Inzestrării.Mi-am dat asentimentul pentru postul de secretar general administrativ,fiindcă il stiam bine pregătit din punct de vedere militar.Am luat la cunostintă cu plăcere această avansare.-

L-am numit in postul de presedinte al organizatiei profesionale militare,fiindcă pe deoparte stiam că ofiteri pe care urmau să-i conducă erau de acord cu această numire, iar pe dealtă parte pentru că consideram capabil pentru aceată functiune.-

Intâlnirile intre mine si Lt. Colonel STOIKA STEFAN nu aveau ca subiect decât activitatea cercului profesional militar si de natură amicală intre oameni care se respectă reciproc.

Această declaratie in două pagini o recunoc de a fi a mea.-

/ss/ IULIU MANIU

13 August 1947.-

DECLARATIE

Subsemnatul IULIU MANIU, Presedintele Paridului National Tărănesc,domiciliat in str. Sfintilor nr. lo, etaj, V. apart. 11 internat in sanatoriul Dr. JOVIN, din Bd. Dacia nr. 19, declar următoarele:

In legătură cu incercarea de a pleca in străinătate a Dlor. ION MIHALACHE, NICOLAE PENESCU, si ILIE LAZAR, Dr. GAFENCU CONSTANTIN, DUMITRU BORCEA si EUGEN BORCEA?impreună cu cei doi aviatori PREDA şi LUSTIG declar următoarele :

Inainte de a răspunde la intrebări, tin să protextez cu toată hotărârea contra felului de procedeu pus in aplicare faţă de mine.-

Un domn cu numele de BOTEZ, functionar la Stat, s'a prezentat eri 14 Iulie a.c. arătându-mi că are de a mă opri să părăsesc acest apartament dinsanatoriu, fiindu-mi-se impus un domiciliu fortat.-

Intrebându-l'au dacă are in privinta acesta vre'un mandat inscris sau hotărârea care mă priveste pe mine,fie dela Guvern, fie dela Instante Jud., sau dela Siguranta de Stat, fie dela forul competent. Am primit răspuns negativ, ceiace m'a indemnat şi indreptăţir să protestez imediat in modulcel mai energic, ceiace fac şi acum, ulterior acestei ocazii.-

In legătură cu afirmativa incercare de plecare, a unor colegi de ai mei,ţiu să constat că am fost totdeauna şi consecvent de părerea că poporul român,trebuie să ţină cel mai strâns contact politic si cultural cu lumea dinafară şi in special cu Naţiunile Unite.-

Aceasta pentru a face cunoscută România şi situaţia şi misiunile sale.-

Astfel,oricare, prieten al meu m'a intrebat dacă sunt de acord să plece in străinătate am

răspuns categoric că sunt de acord.-

Felul si modul de executarea incercat nu mă interesa şi nu cădea in competenţa mea.-

Duminică, spre seară l-am che,at pe Dl I MIHALACHE dela Dobresti, la Bucuresti,pentru a pregăti sedinta Delegatiei Permanente pentru sâmbăta vitoare şi intre altele am constatat că este o pisibilitate de plecare in străinătate,cu avionul,fiind de acord, in totdeauna,să pleve. Domnul I MIHALACHE mi-a comunicat că există această ocazie de plecare cu avionul şi am fost de acord.-

In ce priveste organizarea plecării. N!am avut nici o ~~păxxxx~~ parte activă, totoul rămâne in sercina celor ce urmează să plece.-

Domnuł NICOLA EPENESCU,aflând că este o ocazie de a pleca in străinătate, mi-a comunicat că doreste să plece si Dsa,iar eu am fost de acord.-

Domnul N CARANDINO, mi-a comunicat, tot in seara de 13 Iulie,că are o ocazie de plecare in străinătate şi că doreste să plece, la care eu am fost de acord.-

Prin Dl. N. CARANDINO, am transmis ,acordul meu pt. plecarea Dlui ILIE LAZAR.-

In legătură cu aceste proecte plecase,imi amintesc de un oarecare POPESCU,despre care mi s'a vorbit,numai in ajunul plecării,adică 13 Iulie a.c. şi care ar avea un oarecare rol in această plecare, fără a şti ce anume.-

La fel a fost amintit in acea seară, si numele unui Dr. GAFENCU.-

/ss/ IULIU MANIU

15 Iueli 1947.-

DECLARATIE

Subsemnatul IULIU MANIU,declar următoarele :

Pe VLAD HATIEGANU,il cunosc de mic copil,fiind fiul prietenului meu EMIL HATEGANU.- VLAD HATIEGANU venea insă mai rar în locuinţa mea.-

In săptămâna,inainte de 14 Iulie a.c.VLAD HATIEGANU,chemat de mine,deoarece nu mă simţeam tocmai bine, el fiind medic, m'a vizitat de câteva ori.-

Inainte cu 2-3- zile de 14 Iulie 1947,fiind la mine mi-a comunicat că el cunoaşte o ocazie de a pleca cu avionul în străinătate,cu care ocazie ar pleca 3-4 persoane,că dacă doresc pot profita de această ocazie şi să-i trimit. I-am răspuns că,dacă plecarea este serioasă aş fi de acord să plece MIHALACHE şi incă 2-3 persoane.

Am comunicat această posibilitate de plecare lui MIHALACHE vineri seara sau sâmbătă inainte de a pleca la Dobresti.-

I-am spus Dlui ION MIHALACHE,că dacă dintr'un motiv oarecare n'ar putea pleca,voi pleca eu. Dl. ION MIHALACHE vedea şi Dsa necesitatea oabsolută a plecării unui dintre noi şi până la urmă s'a hotărât să plece Dsa.-

Dacă plecarea lui ION MIHALACHE se impunea categoric,plecarea lui NICOLAE PENESCU,deşi importantă,nu se impunea cu aceieş insistenţă categorică.-

Ocazia de a pleca in străinătate cu avionul impreună cu ION MIHALACHE i-am comunicat-o lui NICOLAE PENESCU sâmbtă sau Duminică.-

Intrucât cu mai mult timp inainte de 14 Iulie 1947,am discutat cu personalităţi importante din partid, necesitatea de a pleca peste hotare,singur că si cu Dl N. PENESCU,dată fiind capacitatea şi talentul său, am discutat de mai multe ori cu mult timp inainte importanta pentru partid şi pentru ţară de a pleca in străinătate .

./.

12

12

La fel am discutat cu mai mult timp inainte de data plecării şi cu Dl. CARANDINO, despre plecarea Dsale in străinătate.-

Lui IULIE LAZAR, eu i-am trimis vorbă că are ocazie să plece ,si cred că era bine să plece.-

Am trimis in străinătate acesti colaboratori ai mei cu scopul de a informa celelalte ţări şi pentru a crea o atmosferă favorabilă răsturnări actualului regim din ţară prin mijloace legale şi a face posibil ca naţiunea şi Suveranul ţării să-şi exercite liber drepturile.-

/ss/ IULIU MANIU.-

19 Iulie 1947

14

14

13

MIHALACHE ION

14 ~~15~~ ~~13~~

D E C L A R A T I E

Hotărârea de a pleca din ţară până la definitiva incheere a păcii ratificate complect li care să reducă mersul normal al treburilor politice in ţară am luat-o din proprie iniţiativă.-

O mai avuzesem sub guvernarea ANTONESCU şi legionari şi nu mi s'a oferit prilejul. Sub actualul regim prima hotărâre am luat-o in toamna trecută când am fost dupăsedat abuzivde drepturile de cetăţean român după ce fusesem ales zece legislaturi în şir / toate de după războiul 1916- 1918/ Nu mi s'a oferit prilejul.-

Recent acum din Iunie- m'am decis din nou să folosesc o primă ocazie.-

Cauza determinată a fost că din mai multe părti am primit informaţii că se urmăreşte arestarea mea,in continuarea arestarilor celorlalţi fruntaşi ai partidului care zac şi azi in inchisorii fără nici o motivare, fără mandat de arestare este şi'n condiţi fizice şi morale care au făcut obiectul schimbărilor de note intre o parte din guvernele aliate şi guvernul român- şi care au fost confirmate şi prin memoriul Dlui TATARASCU vice Presedintele Consilului de Miniştri adresat sefilor de Grupuri şi Partide din Bloc.-

Teama de a nu fu inchis si tratat in acelea conditiuni şi fără nici o vină ca şi confraţii mei din partid m'a determinat să folosesc primul prilej pentru a pleca din ţară, or unde ste mai usor, sa u in cazul că nu este posbil,să caut locuri de ascuns ca atâtea alte mii de alţi ~~fraţi~~ confraţi de luptă care de luni de zile sunt fugiţi de acasă.-

Neoferindu-se ocazii şi aflând că după ultima plecare a unui avion cu militari şi civili de pe lângă Urziceni nici nu mai este de reflectat la avion, mă fisasem la locuri de ascunzătoare indată după sedinta Consilului Central convocat pentru 19 Iulie,atent fiind că in răstimp să nu fiu arestat prin surprindere.-

15 16

Aflasem in ultimul timp, că va fi un lot de arestaţi care va culmina cu arestarea dacă nu a Domnului MANIU cel putin al subsemnatului şi a Dlui N. PENESCU.-

O adutiţie la radio românesc in ultima Duminică răspunsul Guvernului român la nota engleză privitoare la arestaţi care afirmă că situaţia celor arestaţi sau pe care- se va inăspri in măsură in care guvernele aliate englez sau american se va mai ocupa de ei./ asa ma reţinut/ m'a intărit si mai mult în această xxxxxxx credinţă o verificare de informaţii şi de impresi cu Dnii MANIU şi PENESCU în ultimele zile ale sătămânei precedente,ne-a intărit pe câteşi trei in această convingere.-

Am plecat la Dobresti,sâmbăta trecută cu gândul să însoţesc pe Dl. MANIU in Ardeal imediat ce pleacă,cu scop să văd şi pe acolo de refigiu / ca unul ce nu mai aveam speranţă să mai plec sin ţară.-

Dar Duminică am fost chemat la Bucuresti de Dl. MANIU. Sosind seara m'a intrebat dacă oferindu-se ocazia mai presist in gândul de a pleca. I-am răspuns că da, dacă lucrul e serios. Dsa mi-a spus că la ora 11 seara viu la Dl. JOVIN, Dnii GAFENCU şi cu un inginer care au gata aranjamentul cu un avion , şi contează pe GAFENCU că e serios. Mi-a mai spus deasemenea că maie e vorba să meargă şi Dnii CARANDINO, ILIE LAZAR, şi eventual PENESCU. Treptat au sosit şi aceştia şi s'au arătat decişi Dl. PENESCU rezervându-şi să vadă dacă a sosit doamna dela ţară,că ar dori,dacă se decide să meargă, cu dânsa. Apoi au plecat şi au sosit doi domni" GAFENCU" care ar fi o rudă de a Dlui GRIGORE GAFENCU fost ministru " inginer Popescu" care au spus că e totul aranjat arătând şi programul,cu plecare din soseaua Iancului la 1, sosire la Tămădău la 2½ s'au 3 sau 4 ,avioane / două/ urmând să sosească la 6 pentru a ateriza pe izlazul Tămădău,unde vor pleca spre Constantinopol.-

Desi nu mi-au făcut impresia de oameni in totul serioşi,sinceri,totuş trebuind să ne decidem repede, am acdeptat programul n-eam data intâlnire la 1 am plecat impreună,am ajuns la 3, am stat până la 7 acolo,am înţeles indată farsa,dar era prea târziu.-

./.

Avioanele au sosit,au aterizat, am incercat să ne urcăm cu bagajele,politia care angajaze totul a apărut cu armele : Si s'a intâmplat ce s'a intâmplat.-

In rezumat hotărârea imi apartine cauza principală a fost teana fizică de arestare.-

Trebue să mai adaug insă şi starea sufletească de disperare care domneşte in partid şi'n ţară că abuzul cu arestările nu mai are frâu,că cei din inchisori sunt literalmente condamnaţi la moarte prin infometare şi mizerie morală, că cer partidului / si ei şi familile lor şi cei fugăriţi/ să facă tot ce e posibil ca să fie eliberaţi,saă să fie trataţi omeneşte- urmărite să inceteze, familile să fie ajutate. Iar toate demersurile partidului au rămas fără rezultat. Singura nădejdie a rămas un sprijin al opinei publice de dinafarăp cel puţin din motive următoare :

Personal mă simteam in neputintă de a mai rezista la aslaturile famililor celor arestaţi sau prigoniţi şi la ţară de aici.-

Poate că şi această atmosferă politică,cu coloraul ei pisologic,adăugat la dorinţa de a-mi asigura libertate fizică cât timp mai durează situaţia de azi m'a făcut să nu observ curse ce cu abilitate s'a intins.-

/ss/ I Mihalache.-,

D E C L A R A T I E

La intrebarea Dlui Secretar general BUNACIU răspund :

Intentiunea de a pleca din ţară o comunicasem numai Dlui MANIU.-

Ocaziunea plecării rămăsese să o caut şi eu Dacă mi se va ivi şi Dl. MANIU .-

In Dumuinica trecută,chemat fiind dela ţară, m'am intâlnit cu Dsa care tocmai se intorcea dela Snagov în jurul orei 7 mi-a spus ocaziunea plecării s'a ivit. Să xmix viu seara la 9 la Dsa in casele Dlui Dr. JOVIN ca să cunosc pe cei cu care plec.-

Am sosit la ora 9,când mi-a comunicat :

Că vor veni la ora 11 ;

Că e vorba să mai meargă Dnii CARANDINO,ILIE LAZAR si PENESCU? Treptat au sosit şi aceştia /Nu-mi ami tesc dacă a sosit si Ilie Lazăr / sau N.am intâlnit cu D Dsa la locul de plecare.-

Nu ştiam până atunci că fiecare din ceinde ma sus sunt hotărâţi şi ei să plece,- am intrebat pe Dl MANIU pe cine dintre cei cu care e vorba să plecăm te rezemi Dumneta ca om de incredere.-

Mi-a răspuns : pe GAFENCU, Director la Argus, rudă cu GAFENCU/ f. ministru /.-

Il cunoşti bine

Da şi o să-l vezi şi dumneata.-

Pe la 11 au sosit şi cei doi " Ing. Popescu" / care spunea dânsul a inventat bomba de beton armat in locul celei de metal,când acesta nu se mai găsi şi Dnul GAFENCU.-

Ambii nu mi-au făcut impresie că inspiră incredere.-

Am plecat separat,ca să ne întâlnim la ora 1.

Adaug si precisez că Duminică am fost chemat telefonic dela Dobresti de Dl. MANIU după ce sâmbătă la

18 ~~17~~ ~~19~~

plecare i-am spus că merg pentru 2-3 zile. Nu mi-a spus motivul chemării ci numai să viu imediat. Bănuiam că mă cheamă să merg două treinzile la Sibiu cum fusese vorba la despărţire. Nu ştiu intervalul cât am stat cu Dl MANIU, care s'a scurs caleidoscopic cât timp am rămas singur cu Dl. MANIU,şi dacă la discuţia despre programul meuin afară, eram singuri sau mai era Dl. CANADINO ori PENESCU, faţă de care dealtfel nu mai făceau secret.-

L-am intrebat pe Dl MANOI ce crede Dsa că pot face şi trebue să fac după ce mă descurc in Turcia. Dsa mi-a spus că are toată increderea intelepciunea şi sentimentele mele. Eu atunci am spus că dacă depinde de mine ca posibilităţile unui care ar dori să merg in Elveţia şi Franţa să iau contact cu români noştri despre acolo eventual şi cu altă lume politică ca să am un orizont cât mai complect al împrejurărilor politice.-

Dsa. a adăugat : dacă pot şi in Anglia şi să caut să ajung şi la românii din America pentru ca prin conferinţe să adun fonduri pentru ajutorarea cu alimente acelor inchisi şi a famililor şi celor fugăriţi.-

In legătură cu plecarea Dlui PENESCU :

In ultima săptămână in vre'o două.rânduri ne-am verificat informaţiile despre apropiata noastră arestare.

Nici eu nici dânsul, nu ne-am comunicat intenţia de a pleca dacă sar ivi ocazia,ci numai despre necisitatea de a ne pregăti locuri de ascundere.-

Eu insă am făcut o sondare intrebându-l dacă i sar ivi ocazia să plece ai pleca ? El mi-a spus : nu ştiu ce aş face.că n'aş putea pleca decâr cu şotia.-

La firmarea Dlui PENESCU că N'ar putea pleca decât cu soţia,sau nu-i amintesc la ce alte esitări Dl. MANIU a spus, că după informaţia D-sale e ultima ocazie de plecare cu avionul.-

Soţiei mele nu i-am spus că plec in străinătate. Când am plecat de acasă la chemarea Dlui MANIU, i-am spus, că cred că plecăm spre Sibiu pentru două trei zile. I-am spus insă că mă aşteaptă la arestare şi mă gândesc să mă ascund.-

In frânturi de conversaţie, in adevăr am auzi pe Dl. MANIU, spunând că se aşteaptă la acesta ca Dsa :

./.

~~20~~ 19
~~20~~

fie suprimat şi nu exclude să nu se recurgă la acest lucru şi in ceace mă priveste nu l-am auzit insă spunând acest lucru şi privitor la Dl. PENESCU.-

In ce mă priveşte, am exclus din discuţie o astfel de prespectivă că Dl. MANIU n'a stăruit in afirmaţie.-

Cậnd am spus mai sus că dacă imprejurările vor ingădui mă gândesc să iau contact cu altă lume politică in afară de românii noştri aflaţi in străinătate am inteles că această lume ar putea fi parlamentari,gazetari oameni politici din diferite ţării.-

In legăturăă cu acţiunea mea personală ce aş putea avea in străinătate am intrebat pe Dl MANIU, dacă pot lucra si in numele spu eventual, mi-a spus : toată increderea, ce nu s'a pronunţat cuvântul " plein -pouvoir " dar sensul aşa l-a interpretat.-

Dl. MANIU ne-a arătat cu o schiţă /desemn/ cu locul de intâlnire soseaua Iancului inainte de rond 15 Iulie 1947.

/ss/ I. Mihalache,

D E C L A R A T I E

Nu găsisem timp să discut cu Dl.MANIU,un program de acţiune în străinătate,de aceea în ultimul moment am rezumat cele ce credeam eu: după ce pot pleca din Turcia /unde se spusese că plecăm/, a-şi dori să pot merge în Elveţi[a] Franţa - poate şi în Anglia - şi după ce iau contact cu prietenii de aci,o să am un orizont mai clar al împrejurărilor politice,să procedez "văzând şi făcând" după posibilităţi.-

Nu încape îndoială că preocupările mele principale erau să arăt că regimul din România nu este cel dorit de ţară,că e un regim abuziv şi că ţara î-şi cere regimul ei liber voit.-

In ce priveşte prietenii cu cari a-şi fi voit să iau contact,numesc pe domnii VISOIANU,GAFENCU,eventual CRETEANU CARANFIL,eventual chiarTILLEA.etc.-

Pe liniile mari ale politicei interne si externe,stabilite de formele partidului ,am fost de acord cu Dl.MANIU.

ss.Ion Mihalache

16 Iulie 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MIHALACHE, la întrebările ce mi se pun, răspund :

- Ajungând în Turcia, mă gândeam să recomand autorităţilor a cere referinţe despre mine dela Domnii SEFKATI şi TANRIOER, foşti miniştri (ambasadori) ai Turciei în România.

In Turcia nu aveam de gând să stau decât atât până puteam să plec mai departe, spre Franţa sau Elveţia, după împrejurări.

Pentru uşurarea plecării cu paşaport sau autorizaţie legală, mă gândeam să solicit protecţia celor doi foşti ambasadori de mai sus.

- Desigur că plecând de aici cu dl. PENESCU, preferam să plecăm tot împreună.

- Repet afirmaţia că unul din scopurile mele era ca odată ajuns în străinătate să caut, după posibilitate, să informez opinia publică mondială asupra abuzurilor regimului politic român cu cei din închisori - închişi abuziv şi trataţi inuman.

Şi desigur că asta se poate chema a lupta împotriva regimului.

17 Iulie 1947.

(ss) Ion Mihalache.

23
22
23

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MIHALACHE, născut în anul 1882, luna Februarie 18 în comuna Topoloveni /Golesti Badii/ Jud. Muscel, fiul lui Iancu Mihalache si al Anei I. Mihalache, căsătorit, de profesie agricultor, de religie ortox, naționalitate română, cu serviciul militar satisfăcut în Reg. 30 Muscel Dorobanti, cu gradul de Maior; nu am suferit nici o condamnare; ultimul domiciliu Dobresti Muscel.

Situatia politică: Vicepresedinte al Partidului National-Tărănesc, fost Deputat în 10 legislaturi în sir după 1919, -declar următoarele:

Acum 5-6 săptămâni primele zile după 1 Iunie 1947, am luat hotărârea de a pleca în străinătate.

In acest scop am luat următoarele măsuri pregătitoare:

- Mi-am mutat locuința provizorie din Bucuresti, dela NESTOR BADEA din Str. Berna Nr. 3, la familia POPESCU MEHEDINTI, din Str. Filaret Nr. 33, pentru a rupe contactul cu BANEA N., pe care nu vreau să-l implic în vre'un fel cu acti nea mea. In acest scop mi-am luat toate bagajele dela el.

Mi-am pregatiti bagajele pentru străinătate pe care le-am dus la o gazdă din Bucuresti, unde fusesem ascuns sub legionari, și căreia i-am spus că este posbil să mă găzduiască din nou în aceleasi condiții.

- In ce priveste orezăria dela Mădăearu am procurat posibilitatea de fonduri de exploatare: O vânzare anticipată de orez, dispozitii pentru vânzarea produselor grădinăriei și rechitei ce posed etc.

./.

24 23

An pregătit pe administratot cu ideea că ar putea administra singur, deasemeni si pe administratorul tehnic.

- In ce priveste bani pentru străinătate, aveam deja pregătit un fond de 100 /una sută/ napoleoni plus si o sută medalii destinati pentru continuare de procurare de material pentru Scoala de Culturi irigatie ce am inceput la Mătăsari încă de doi ani. Special, in vederea plecării, am transformat cele 100 /o sută/ medalii aur, in 1100 /o mie o sută/ dolari.

- Hotărârea aceasta am comunicat-o D-lui IULIU MANIU, care a fost in totul de acord, cu plecarea mea in străinătate, urmând ca D-sa, să se ocupe de găsirea avionului si aviatorului /lucru ce pentru mine era dela sine inteles/, după îndemnările din când în când repetate pe care mi le făcuse Dl. MANIU de a pleca in străinătate.-

Pentru mine imi rezervasem dreptul să caut insusi locul de plecare și să menție la momentul oportum pe aviatorii.-

Auzisem că pe linia Bucuresti-Constanța, sunt mai multe aeroporturi rămase dela germani. Retinusem două nume: Mărculesti si Jegălia. Cercetând o hartă mă fixasem mai mult asupra Jegăliei, întrucât îndeplinisea condițiile ce credeam că pot mai bine asigura plecarea: Mai departe de Bucuresti, mai aproape de Constanța, fără sate în apropriere etc.

Pentru recunoasterea pe teren, vroiam să folosesc o invitatie a proprietarului Culturilor de Semințărie din Perieti /Ialomița/, de unde intentionam să mergem mai departe si să vizitez si herghelia statului dela Jegălia și să observ Aeroportul.-

Asi fi vizitat si Mărculestii dacă imi erau în drum.

- N'am putut pune in aplicare acest plan, pentrucă proprietarul m'a amânat, iar Dl. MANIU, a specificat plecarea in conditiuni cunoscute.

Dl. MANIU m'a intrebat în răstimp de câteva ori si cum stau cu pregătirea; iar eu am răspuns, încă nu sunt gata, având însă convingerea că în momentul în care îi voi spune că sunt gata, imi va prezenta pe aviatorii pentru a-l identifica si a mă convinge despre seriozitatea lui.

Drept pentru care dau prezenta declaratie si semnez.

21 Iulie 1947. ss/Ion Mihalache.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE, in continuarea declaraţiilor mele anterioare şi răspunzând intrebărilor puse adaug cele de mai jos:

Intrebare: Cunoaşteţi conţinutul scrisorii din 2o Oct.1946, trimisă de Dl.Gr.GAFENCU, dlui IULIU MANIU.?

Răspuns: Ascultând lectura scrisorii n'o cunosc.

Intrebare: Cunoaşteţi continutul altor scrisori primite de Dl.IULIU MANIU dela românii care se găsesc în străinătate.?

Răspuns: Cunosc că Dl.IULIU MANIU, a primit mai de multeori scrisori dela românii din străinătate şi pe unele mi le da să le citesc.

Mai importante îmi amintesc de una primită dela Dl.GAFENCU, care arăta impresiile sale din convorbirile cu diferiţi oamenii politici la Conferinţa dela Paris. Retin satisfactia D-lui GAFENCU, că a găsit pe Dl.CHURCHIL partizan al ideii Statelor Unite ale Europei, ale întregii Europe; scrisoarea fusese trimisă D-lui MANIU în toamna 1946.

O a doua scrisoare importantă a primit Dl.MANIU dela Dl.CITTA DAVILA, din America scrisă in timpul când se vorbea despre o viitoare conferinţă la Moscova ca urmare a celei dela New-York.

Dl. CITTA DAVILA, comunica o propunere sau proect din partea D-lui MACEC, ca să se constitue un Birou compus din reprezentanţii partidelor ţărăneşti /Agrariene/ aflaţi în străinătate, câte unul pentru: Iugoslavia, Bulgaria, România, Ungaria, Polonia.-

Menirea acestui Birou era să studieze elementele de bază ale ideologiei ţărăneşti, dat fiind că partidele

./.

ţărănesti au luat fiinţă şi desvoltare similară in toate ţările cu structură socială ţărănească de bază -fără să fi avut vre'un contacr ideologie.-

In fapt, se observă câteva idei similare fundamentale. Si imi amintesc că se cita : ideia de proprietate ţărănească individuală, ideia de cooperatie liberă, ideia de morală religioasă, ideia de familie la temelia societăţii; c'am acestea. Si se propunea adâncirea acestor idei şi formularea unei doctrine a agrarianismului /ţărănismului/.

Se mai spunea că acest birou s'ar compune din D-nii MACEC /Iugoslavia/, DIMITROV /Bulgaria/, probabil TIBOR ECKARD /Ungaria/; se cerea D-lui MANIU, să-şi dea avizul-D-sa şi eu subsemnatul - asupra propunerii; şi dacă suntem de acord, Dl. MANIU, să deseneze persoana; se adaugă că astfel de comunicare se făcuse, sau urma să se facă şi D-lui MIKOLAICIK.

Dl. DAVILLA, comunicând propunerea de mai sus, adăuga opinia D-sale; anume: că dacă propunerea are un caracter pur ideologic care nu angajează latura politică, totuşi date fiind susceptibilităţile sovietice, s'ar putea interpreta ca o actiune anti-sovietică şi nu crede util ca să se dea o interpretare de aşa natură în ce priveste România.-

Deci, sugera o abtinere sau rezervă. Cu atât mai mult că ne găseam în preajma Conferinţei dela Moscova /care s'a ţinut in primăvara acestui an/.

Si Dl. MANIU şi subsemnatul am găsit intemeiată observarea D-lui DAVILLA; şi Dl. MANIU, n'a trimis consintământul şi n'a desemnat nici o persoană.-

Imi mai amintesc de o scrisoare dela Dr. NICULESCU BUZESTI, al cărei conţinut nu mi-l amintesc.

Intrebare: Care dintre persoanele : GAFENCU, TILEA, CRETEANU, CORNEL BIANU, CITTA DAVILLA, NICULESCU BUZESTI, VISOIANU - sunt membrii ai Partidului National-Tărănesc; şi dacă întreţineau legături de corespondenţă sau serviciu cu conducerea partidului.-

Răspuns: Membrii formal ai partidului; Dl. NICULESCU BUZESTI, CORNEL BIANU.

Au făcut parte din Partidul National-Tărănesc până la trecerea în F.R.N.; D-nii GAFENCU şi TILEA. Cu acesta Dl. MANIU

./.

nu mai avea nici un raport; cu Dl.GAFENCU da, fără al mai socoti membru formal.

Dl.CITTA DAVILLA, fusese şi s'a considerat mai departe membru al partidului, arătându-şi dorinţa de a candida la alegeri când fuse vorba întâia oară prin 1945 /in 1946 nu si-a mai arătat dorinţa pe cât ştiu/.

Dl.CRETEANU este socotit simpatizant. Dl.VISOIANU foarte apropiat desi nu a primit să se inscrie.

Unii dintre cei de mai sus, tineau corespondenţa cu Dl.MANIU, informându-l despre cele ce se petrec în străinătate in legătură cu interesele ţării, româneşti - şi am considerat cu toţii că astfel de informaţii sunt necesare pentru un partid de răspunderile partidului National Tărănesc.

Intrebare: La perchezitia făcută la D-sa acasă s'a găsit o copie după ordinul Nr.323 din 28 VI-a 1947, a Legiunei de Jandarmi Prahova către Sectoarele de Jand.din judetul respectiv; de unde aveţi aceasta copie?

Răspuns: Astfel de acte, din diferite judeţe, imi soseau şi mie, din când în când, în plicuri inchise, pe care le găseam: uneori pe birou, alteori in cutia postală, uneori cu adresa mea pe ele, alteori in plicuri fără adresă. Pe unele/mai importante/le predam la secretariat scriind "găsit la mine" etc., pe altele le rupeam; despre cele mai insemnate, informam şi pe Presedintele Partidului.-

Copia de mai sus, am găsit-o pe biroul meu şi intenţionam să o predau secretarului General.

ss/I.Mihalache.

24 Iulie 1947.

V 20 21

25

DECLARATIE

Intrebare: Care a fost atitudinea conducerii Partidului National-Tărănesc după 23 August 1944, faţă de situaţia politică din ţară.?

Răspuns: Propriuzis nu se poate vorbi de atitudinea forului Statutar conducător al Partidului National-Tărănesc /Comitetul Central Deleg.Perm.etc./ care nu funcţionau fiind dizolvate. Conducerea o avea Presedintele Partidului Dl. IULIU MANIU, căruia Comitetul Central înainte de dizolvare îi dăduse formal depline puterii - pe care le-a păstrat până la o şedinţă a Comitetului Central din 1945 sau 1946 /nu-mi amintesc data/.

Dl. MANIU obişnuia să se consulte totuşi în împrejurări importante cu cei mai apropiaţi, şi mă consulta şi pe mine.

In momentele create, imediat după 23 August - care se desfăşurase cu emoţiile nesiguranţei reuşitei loviturii militare, atitudinea adoptată a fost aceea a unui guvern cu caracter militar /având misiunea de a desăvârşi şi asigura lovitura militară până la sosirea armatelor aliate/; dublat însă cu reprezentanţii şefi ai partidelor politice care cooperaseră la lovitura din 23 August, pentru ca Tara să se simtă astfel solidară cu opera înfăptuită.

Intrebare: Care era atitudinea Partidului faţă de situaţia externă.?

După acele momente şi anume în timpul pregătirii alcătuirii şi trimiterii la Moscova a Comisiunii de Armistiţiu, ştiu că Dl. MANIU, pregătea o scrisoare de omagiere D-lui STALIN, ca răspuns la cuvintele pe care i le comuni-

./.

case Dl.BENES în iarna precedentă după întâlnirea acestuia cu Dl.STALIN la Moscova, şi în urma succesului trupelor Sovietice.

Am fost informat - Dl.MANIU nu mi-a desminţit - că o astfel de scrisoare ar fi fost trimisă prin Dl.GHITA POP.

In cercurile apropiate D-lui MANIU se vorbea cu căldură despre luarea de raporturi directe şi amicale -şi se aştepta că după asta să urmeze o vizită a D-lui MANIU la Moscova.-

Aceasta era admosfera până la întoarcerea Comisiei dela Moscova când s'a comentat cu tristeţă recea primire la Moscova, a reprezentanţilor Partidului Naţional-Ţărănesc.

După 23 August Partidul National-Tărănesc a făcut tot ce a putut să ia şi să cultive relaţii directe;nu i s'a întins însă mâna la mâna întinsă de Partidul Naţional-Ţărănesc,observând peste tot cel puţin o răceală faţă de partid

Partidul a continuat totuşi linia lui din trecut de încercare de apropriere,ţinându-se de cele stabilite prin Conventia de Armistiţiu şi acordurile internaţionale.-

Aceasta este părerea mea care am făcut şi încercări personale pentru lămurirea acestor raporturi,cu consinţământul şi îndemnul Presedintelui Partidului Dl.IULIU MANIU.

In ce priveşte celelalte puteri aliate -linia noastră de conduită a fost de a ţine contact informativ - cu câte trele puterile aliate plecând dela ipoteza să fac aceiaşi politică în ce priveşte Statele satelite;deci ţinându-ne de regulele cunoscute şi semnate de câte trele prin acordurile internaţionale.In momentele când am socotit că se comite o abatere dela aceste acorduri / o nedreptăţire a noastră/: <u>guvern voit de ţară,alegeri libere,libertăţi cetăţenesti</u> etc,am recurs /Partidul,de astădată având fiinţă legal/la memorii la câte trele puterile aliate rămânând ca ele intre ele să se pună de acord.Nu ştiu să se fi adresat astfel de memorii ,numai uneia ci nu la câte trele,câteodată şi la câte patru /Franţa/ marioe puteri aliate.

<u>Intrebare:</u> Care era scopul urmărit prin aceste atitudini.?

<u>Răspuns:</u> Foarte simplu: traducerea în fapt a angajamentelor de astădată luate şi formal de Guvernul care

./.

s'a constituit pe baza aşa zisei "Platforme", la inceput, "program" mai apoi "al Front B.P.D." :

libertăţile cetăţeneşti respectate,

o Românie liberă şi independentă,

alegeri libere,

democraţie, etc.

A se vedea programele amintite cum şi campania electorală prin presă şi afişaj.

Guvernul isi luase şi obligaţii formale în urma înţelegerii cu cei trei ambasadori ai marilor puteri veniţi dela Moscova la Bucuresti in Ianuarie 1946.

Nu ceream decât respectul acestor angajamente.

ss/I. Mihalache.

25 Iulie 1947.

V 31 30

31

D E C L A R A T I E

Continuare. 25/7.1947.

Intrebare: Prin cine se păstra legătura între P.N.T., şi Grupul de fruntaşi politici români care alcătuiau rezistenţa peste hotare.?

Răspuns: Nu ştiu.

Nu cred că era o legătură organizată; cred mai degrabă: ocazională; şi nu cunosc "grup de rezistenţă naţională" ci mai degrabă persoane ce se întâlneau dela cât la cât.

Intrebare: Pe ce cale v'aţi procurat devizele necesare plecării.

Răspuns: Medaliile si napoleonii i-am procurat în cea mai mare parte în 1945 cu prilejul vânzării recoltelor de orez /când cursul era în jurul sumei de douăsute de mii napoleonul sau medalia/; şi când, pe cât stiu era liberă vânzarea medaliei /cel putin/; o parte mai mică în 1946. Transformarea a o sută medalii în o mie o sută dolari am făcut-o în cursul lunei Iunie 1947, dela un particular ardelean /ardelenii posedând - multi din ei - dolari trimişi dela rudele lor din America.

Intrebare: Credeaţi suficiente pentru îndeplinirea misiunei?

Evident, asta depindea de timpul cât rămân în afară. Nu-mi făceam iluzii că vor ajunge oricât de modest sunt obişnuit să trăesc. Dar altă posibilitate aici nu aveam; iar în străinătate socoteam că prietenii mă vor putea ajuta să ajung la românii din America, unde speram să adun fonduri prin adunări şi colecte pentru susţinea celor închişi din partid, în ţară -şi evident şi pentru existenţa mea.

Intrebare : pe ce prieteni din Europa contaţi că vă vor ajuta băneşte?

Răspuns: Nu mă fixasem asupra cutăruia sau cutăruia. Auzisem însă că GAFENCU, stă foarte bine prin reuşita vânzarei a cărtilor sale; asemenea si TILEA.

./.

3 2 31

32

Si apoi când se hotărăste cineva la aşa ceva ,nu-şi face socotelile gospodăreste si minutios,aşa cum dealtfel eu obişnuesc să mi le fac când e vorba de gospodăria personală si proprie.

Elementul risc joacă şi el un rol important în astfel de împrejurări.

Intrebare: Va dat Dl.MANIU indicatiuni precise asupra misiunei încredinţate?

Răspuns: Nu.

Intrebare? Cum vă explicati acest fapt?

Răspuns: Probabil că Dl.MANIU,având încredere în noi era convins că după consfătuirea cu alţi fruntaşi români din străinătate,vom găsi calea cea pozitivă pentru a servi interesele ţării noastre.

ss/I.Mihalache.

25 VII.1947.

2 August 1947.-

~~33~~ 32

~~33~~

DECLARATIE

Din conversaţiunile mele cu Dl ~~şef CATI~~ SEFCATI imi amintesc că am făcut remarca aceasta :

Turcia a făcut bine că n'a intrat in război, o ţară mică nu trebue să se amestece in neintelegerile dintre ţările mari.

Dl ~~şef CATI~~ SEFCATI. i-a plăcut această remarcă.-

Privitor la instrucţiunile trimise in străinătate. In calitatea mea de membru al Biroului nu m'a interesat executiva ; ştiu că mi s'a cerut să-i dau avizul asupra unui memoriu privitor la Problema Dunării şi l-am găsit destul de bun ca să mai fac vreo propunere. Nu fusese scris de un membru al partidului national tătănesc . L aceste memorii colaborau şi delegati ai partidelor liberal şi social democrat (Titel Petrescu)

Am văzut la VISOIANU memoriul care fusese depus de GAFENCU la Conferinţă ; l-am avut avut in mână vreo oră mi-am aruncat ochii şi dintr'o sumară cetire mi-a plăcute cum s'a pus chestiunile.

Deobicei Dl MANIU aducea in discutia biroului partidului demersurile intetiona să le facă sau le făcea la Misiunile aliate.(Odată si la O.N.U.), cerând si avizul biroului.

Cred că toate demersurile inportante a urmat această cale.

Referitor la pagajul II dupe prima pagină, menţionez că e voarba de Instructiunile privioare la Conferinta de Pace dela Paris. Nu stiu cui erau trimise. Cred că Dlui Gafencu, sau poate altcuiva pentru a fi inmânate Dlui GAFENCU.

Acesta imi este declaratia.-

/ss/ Mihalache I.

" August ora 2,3o noaptea. Adaug că sustin in tocmai declaratia de mai sus si o semnez propriu. I Mihalache

DECLARATIE

Continuare

INTREBARE : Ce fel de memoriu şi proteste şi la ce date a remis Conducerea P.N.T., la misiunile streine.

RASPUNS : Aceasta întrebare priveşte pe Presedinte şi Secretariat, nu pe un membru al Biroului în impo sibilitatea de a cunoaşte şi reţine în memorie aceste date.

Ceia ce ştiu este grija permanentă de a se trimite memoriile sau protestele la toate trei sau patru misiuni aliate.

INTREBARE: Ce conţinut aveau.

RASPUNS: Nu ştiu.

INTREBARE: Ce scop se urmărea prin ele?

RASPUNS: Informarea justă a aliaţilor asupra abuzurilor săvârsite împotriva P.N.T., contrar acordurilor sau angajamentelor semnate; cum şi asupra stărilor reale din Ţară -eventual arătarea punctului de vedere al partidului asupra evenimentelor importante privind ţara noastră.

INTREBARE: In colaborare cu ce partide au fost întocmite aceste memorii şi proteste.

RASPUNS: Cu partidul Liberal şi Social Democrat TITEL PETRESCU, unele comune, altele paralele.

INTREBARE: Ce rezultat au avut ele, respectiv care a fost atitudinea destinatarilor faţă de ele.

RASPUNS: Nu pot da un răspuns în cunoştinţă de cauză.

INTREBARE: Prin cine a menţinut P.N.T., legătura cu Misiunea Engleză şi cu Misiunea Americană.

RASPUNS: Răspunsul priveşte pe Presedintele Partidului.

./.

30 35 34

Personal ,după alegerile din 1946,am avut însărcinare să informez Misiunea Americană /Dl.BERRY/ în ce a constat procesul meu de lipsirea dreptului de vot;şi de felul cum sau desvoltat alegerile.

ss/ I.Mihalache

26.VII.1947.

D E C L A R A T I E

/Continuare 26.VII.947.-/

INTREBARE : Care este scopul final al actiunei Dvs. in străinătate.-

RASPUNS : Scopul inițial fusese clar in mintea: salvarea libertății și persoanei mele și încercare de apel și campania fată de opinia publică intern, in favoarea miilor de arestați și fugari din țară.

Scopul final nu-mi fusese tot așa de clar; fireste că dacă vedem posibil /după cercetarea situatiei si datelor problemelor/ incercam o actiune de răzbunare a regimului din România.-

Intrebare: Actiunea Dvs., urma să se ducă indepedent ori în legătură cu românii aflați în străinătate.

Răspuns: Evident că o astfel de actiune nu s'ar fi putut intreprinde decât in intelegere cu dânsii.

Intrebare: Când credeați să utilizati in străinătate Grupul cu care a-ți incercat să plecați?

Răspuns: Am luat cunostință de persoanele cu care plec, abia cu câteva ore inainte. Nu putusem deci gândi la nici un program de cooperare. I-am cerut D-lui MANIU in acele momente ale intâlnirii noastre prime laolaltă. Pe la ceasurile 9-10 seara plecarea urma să fie la 1 noaptea. D-sa a spus că are incredere in intelegerea noastră.

Cel mult deci, aşt putea fi intrebat: ce cred acum, în privinta utilizării fiecăruia.

Acum, cred, că ILIE LAZAR ar fi fost indicat pentru adunările cu românii din America, CARANDINO pentru contact cu presa - PENESCU pentru contact permanent cu subsemnatul.

Evident insă, că utilizarea reală a fiecăruia ar fi fost determinată de imprejurările de fapt constatate pe unde mergeam.

Intrebare: In actiunea Dvs., urma să vă adresati si unor guverne străine.?

./.

RASPUNS: Ne plecând cu un program ,nu era fixat asupra acestui lucru, insă, evident că dacă considerăm că acest lucru este necesar pentru Tară noatră ,o făceam.

~~37~~

ss/I.Mihalache.

26 .VII.1947.

~~38~~ ~~37~~ ~~38~~

4 August 1947

DECLARATIE
==============

Subsemnatul ION MIHALACHE, fiind interogat declar următoarele:

In străinătate intenţionam să mă întâlnesc, mai întâi în Elvetia, cu persoanele cu care aveam legături politice în ţară: GAFENCU, VISOIANU, DAVILLA, NICULESCU BUZESTI, poate in Franţa cu CARAMFIL /care nu a fost membru al partidului/ şi eventual în Anglia cu CORNEL BIANU, şi chiar TILEA /deşi acesta nu mai era membru în partid/

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

ss/I.Mihalache.

39 38

39

<u>*D E C L A R A T I E*</u>

Urmare Declaratiilor anterioare, precizez :

De propunerea MACEK" am luat cunostintă in modul următor :

Dl MANIU mi-a dat să citesc o scrisoare in limba română a Dlui CITTA DAVILLA, la care era anexată o propunere scrisă si in frantuzeste, emanând dela Dl MACEK.

Le-am citit in prezenta Dlui MANIU şi i-l-am restituit indată.-

Aceasta propunere n'a fost discutată nicodată in Biroul Partidului cel putin in prezenta mea, sau cu ştiinţa mea .-

/ ss/ ION MIHALACHE,

4 Aug. 1947

D E C L A R A T I E

Privitor la gărzile tărănesti care au functionat la alegerile partiale din 1936 in Mehedinti declar:

Erau in luptă doi candidati : OCTAVIAN GOGA din partea partidului GOGA cuzist, sustinut de guvernul TATARASCU care nu-i pusese contra candidat- si Dl NICOLAE LUPU condidat al partidului national tărănesc.

Candidatul sustinut de guvern /GOGA/ adusese formațiunile cuziste din cele mai multe judete ale tării, care erau protejate in propaganda lor agresivă de politia şi jandarmeria pusă la dispozitie de guvern.

Conducâd impreună cu Dl LUPU Campania Electorală a P.N.T., am cerut prin diverse telegrame si convprbiri cu Inspectoratul General al Jandarmeriei. Venit la fata locului, alungarea elementelor străine din judet, am imaginat si organizat asa numitele gări tărănesti, chemând echipe de luptători mai curajosi dela organizatiile noastre din tară in special dela judetele apropiate.

Lupta a fost făcută după câteva zile sau săptămâni. Ca să putem circula prin sate, foloseam metode apropiate de cle din Campanie :

Automobil de avantgardă, ~~xxxxxxxxx~~ camion de elemente de asa zisele gărzi, fruntasii partidului care vo~~xxxx~~ in adunării etc.

Evident, controlate de jandarmi in fiecare sat elementele noastre erau neinarmate.

Rezultatul a fost atins. Guvernul a dispus evacuarea judetului de toate elementele străine de judet şi cu mici incidente ca exceptie, alegerile au decurs in relativă liniste, candidatul P.N.T. câstigând in alegeri.-

- Despre gărzile IULIU MANIU. Când am auzit de cele făptuite in Ardeal de "GARZILE ASA NUMITE IULIU MANIU le-am intrebat pe dl IULIU MANIU, ce este cu aceste gărzi si dacă au vre'o legătură cu partidul.

Dsa mi.a comunicat că nu numai cu Partidul nu au nici o legătură, ci nici cu Dsa personal -in afară de aceea că i-am imprumutat numele fără să-i ceară

./.

consimtământul. Am inteles că si Dsa desavoeiază faptele ce li s'au atribuit.

Am fost satisfăcut cu această explicare.-

Partidul national tărănesc,ca partid de opinie publică,duce lupte la lumina zilei. Formatiile de soc sunt ~~xxxxx~~ apanajul partidelor care se bazează nu pe opinie publică ci pe lovituri date de minorităţi inarmate,indrăznete si anume instruite.

A se abate dela linia lui firească de desvoltare si unde se simte tare,ar insemna să părărească terenul ce i e propriu si să primească lupta pe un teren ce nu-i ~~xxxxxxxx~~ este firesc. De aceia,nu a pututconcepe să se transforme in partid de luptă cu formatii para-militare.

~~"~~ GARZILE de apărare a urnelor" care functionează numai in timpul alegerilor numai in centrele unde unele sunt amenintate de frandă oficială,şi fără arme-şi in scop de apărare contra furtului sau falsului - nu sunt "detasamente de soc ".-

ASUPRA CAZULUI DELA 8 NOEMBRIE.

Cred că justitia care s'a ocupat de această chestiune,a făcut lumini.

Respect hotărârea justitie.

Personal,după stiinta mea,la 8 Noembrie a fost o manifestaţie spontană a populatiei' Capitalei pentru M.S. Regele MIHAI care-si serba onomastica. Elemente din organizatia national tărănistă din Capitală s'au adăugat ca făcând parte din această populatie insufletite de astfel de sentimentele pentru Suveran.

Dacă individual se vor fi găsit elemente care să se abată dela manifestatia pasnică,ele au fost déferite justitiei si justitia s'a pronuntat.

6 August 1947 Continuare /ora 2 noaptea/

ASUPRA CAZULUI INTAMPLAT LA MEDIAS

Nu am cunostintă personal de cele intâmplate.

Stiu că am făcut obiectul justitiei si respect hotărârea justitie.

In legătură cu atitudinea noastră fată de cei condamnati de justitie,membri a-i partidului nostru.

./.

42 41

Personal cred că ei vor lămuri forurile partidului asupra vinei constatate; si forurile partidului vor decide dela caz la caz dacă condamnările sunt discalificative or nu pentru a păstra calitatea de membru.

X

X X

Este ora 2 noaptea cel putin fac apel să fiu amânat mâine.Sunt in 24 zi ,in care noptile mă scol din ½ oră in ½ oră,suferind de lombosciatică pe un pat de ciment ,de saltea suptire.-

Intrebare Ce stiti despre organizatia Sectiei militare P.N.T. si ce cunostinte aveti despre proectul de organizare intocmit de generalul GHIORGHIESI.

Răspuns . Sectia militară este o sectie profesională făcând parte din organizatia Capitalei P.N.T.

/Sectiile profesionale functionează in baza unui Regulament al org. Capitalei,urmarind ca prin adunarea celor din aceiasi specialitate profesională,să desbată ,prin prizma programului partidului ,problemele cu caracter de specialitate,sau profesional interesând mai de aproape categoriile respective./

Sectia profesională militară cuprinzând pensionari sau desbea câti fosti militari este condusă de G-ralul NEGREI.

G-ralul NGREI fusese la inceput insarcinat cu un comitet /de conducere departid centrală/ să se ocupe de organizări de sectii militare in diferite judete cu centre orăsienesti mai importante./unde deci ar putea functiona o astfel de sectie militară similară celei din Capitală.

Păstrând ambele insărcinări eram oarecare concluzii si nemultumiri in conducerea sectiei militară din Capitală.

Pentru inlăturarea acestor concluzii,G-ralul GHEORGHIES mi-a scris o scrisoare,urmărea să intâlnească pe cei doi generali pentru a discuta impreună si a găsi o cale mai limpede de lucrare in sectia profesională.

N'am dat insă urmare negăsind timp liber.

Scrisoarea trimisă mie pe cât imi amintesc nu cuprindea altceva decât chestiunea de mai sus.-

./.

4342

INTREBARE :

Ce cunostinte aveti despre proectul de organizare mi litară a sectiei de partid intocmit de G-ralul BARBU.

RASPUNS: Imi amintesc că G-ralul BARBU mi-a trimis un proect de lege de organizare a Jandarmeriei /dacă nu mă insel si a Politiei/ ce urma să fie discutat in cercul de studii,la inceput in sectia militară ca să afle si părerea mea.Nu am avut timp să-l citesc.

INTREBARE: Ce legaturi ati avut cu Dl.G-ral ANTON?

RASPUNS: Corespondenta de 2 sau 3 scrisori. Una privind o reclamatie impotriva unui sef de post.

Alta / sau alte 2 / privind descoperirea unui dosar dispărut in cercetările jandarmeriei Dâmbovita,privitor la omorârea unui tăran / BIRCEANU/ din Rancăciov Muscel, de un camion in comuna Bădulesti.

Dosarul s'a descoperit in urma reclamatiunei văduvei/ELISABETA BIRCEANU/ insotită de scrisorile / sau scrisoarea mea trimisă Dlui general ANTONsă forma obiect de jud. Trib. Târg.

Personal o singură dată l-am cunoscut si am schimbat un cuvânt nu-mi aduc aminte in ce imprejurare.

INTREBARE : Cine supraveghea activ organizatia profesională din Capitală si provincie.-

RASPUNS : Subsemnatul in Capitală in calitate de presedinte al organizatie national tărăniste din capitală secondat de ing. POPESCU BOTOSANI in calitate de secretar adjunct in capitală cât priveste prvincia ,exeistau comitete de indrumare/ depinzând de organizatia centrală/ numai pentru câteva profesiuni militare.

6 August Continuare

Inginerii,doctor / aceias situatie ca la militari adică deocamdată acelas comitet pentru capitală si provincie/ şi muncitori.

Intrebare Cine tinea legătura permanentă intre sectia militară si conducerea permanentă.-

Răspuns Secretarul sectiei militare/colonelul STOICA / si secretarul adjunt. Inginerul POPESCU BOTOSANI.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustin.

/ I MIHALACHE

44 43

41

DECLARATIE

Subsemnatul I MIHALACHE declar in continuare următoarele :

Intrebare Cine stiti dvs.că ar fi auterul memoriului privind problema dunării,memoriu mentionat intr'una din declaratiile Dvs anterioare.

Răspuns Nu pot spune numele,mai ales că nu sunt sigur care din două persoane./nici una,membră a P.N.T./.

Intrebare Ce considerente vă determină să nu sivulgati numele celor două persoane.

Răspuns Două cpnsideratiuni : a. nu pot pronunta nume de care nu sunt sigur, b.autoritatea anchetatoare are de sigur mijloace de a afla si pe altă cale.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustin si semnez propriu.

8 August 1947. /ss/ I MIHALACHE

45
14

43

DECLARATIE

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar

Intrebare Comform statutelor, pe ce cale urmează să fie inaintate partidului, lucrări emanând dela membrii ai partidului.

Răspuns Statutul nu precizează, deci lasă deschise mai multe căi.

- Si trimitere directă secretariatului " Centrului de documentare si studii" / organ auxiliar al centrului /

-Si prin organizatiile judetene / inclusiv a capitalei/.

- Si prin sectiile sau cercurile profesionale care iau dese ori caractere de cerc de studi pentru problemele de specialitate.

- De când acestea functionează, astfel de morii sunt luate in discutie deobicei intâi in aceste cercuri profesionale.

Intrebare In ce cazuri membrii partidului pot inainta lucrării direct forurilor de conducere ?

Răspuns Statutul nu arată astfel de cazuri lăsând la aprecierea fie a persoanelor care redactează fie a organizatiilor politice de care depind diret acea persoane; Sau când sunt cerute direct de centru/fie centrul de documentare si studii, fie conducerea centra sau la dorinta sau rugămintea personală din partea elementelor din conducerea de partid.

Intrebare Ati primit lucrarea din partea Cdorului CIOROIU pe care v'a inaintat-o personal.

Răspuns Da, precum am arătat, privind reorganizarea de viitor a aviatiei române.

Intrebare A fost inaintă această lucrare de comandorul CIOROIU si pe una din căile arătate in răspunsul la intrebarea nr. 1 ?

./.

~~46~~ 45

Răpûns Nu stiu . Mie mi-a spus că va inaintauo si in sectia militară/ pe cât imi amintesc/ ~~46~~

Intrebare Cum vă explicată că Dl comandor CIOROIU va inaintat Dvs personal lucrarea sus mentionată.

Răspuns Nu e caz unic.Posed un dosar deasemenea memorii. Autorii mă puneau la curent cu inventiile lor fie din condescendentă personală,fie pentru faptul că stiau că mă ocupasem cândva cu problemele programatice. Cei mai multi mă rugau să le citesc si le spun observatiile mele spre a tine seama de ele in redactarea ultimă,inainte de prezentarea "oficială" / ca să zică asa/

Când aveam timp o făceam cu plăcere.

Inteleg prin probleme programatice probleme de organizare de stat de institutii economice tehnice etc, despre care programul nu dă amănunte.

Intrebare Vă amintiti să-i fi cerut comandorului CIOROIU lucrarea prindi aviatie-susmentionată-

-Răspuns Nu am cerut-o. Mi-a fost prezentată din proprie initiativă.

Intrebare Vă amintiti să fi cerut sau să mai fi primit lucrări cu caracter militar,fie dela membrii ai partidului fie dela alte persoane.?

Răspuns Nu-mi amintesc să fi mai primit sau să fie cerut lucrări cu astfel de caracter după epoca de studiere a programului general din 1935 / in afară de cea cureorganizarea jandarmeriei si a politiei,a generalului BARBU/

Scesta imi este declaratia pe care o sustin

SS6 I MIHALACHE

6 August 1947.-

~~47~~ 46

~~47~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE declar in continuare următoarele :

Intrebare Vă este cunoscut dacă MITUS IONESCU, in calitatea sa de auxiliar al secretariatului clubului P.N.T. are vreo atributie in legătură cu sectia militară ?

Răspuns Nu . MITUS IONESCU in calitatea sa de mai sus era obligat să aibă contact cu secretariatele tuturor sectilor profesionale si a tuturor celorlante formati politice din capitală.-

Sectoarele de culori, de circunscriptie; Deasemenea : secretariatul general cercuri de studii, tineret etc. , in vederea aranjării sedintelor pe camere si ore libere.

Nimic special si in plus pentru sectia militară.

Declar sustin si semnez .

/ss/ I MIHALACHE

6 August 1947.-

48 47

48

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE declar in continuare următoarele :

Intrebare Dece mijloace ptopagandistice se folose sectia militară in afara partidului ?

Răspuns Mijloacele obijnuite a altor sectii : Program,manifeste,conferinte,legături personale / dela om la om/ răspândirea gazetei partidului.

Intrebare Ce ofiterii membrii ai P.N.T. ati intâlnit la Dl MANIU.

Răsăspuns Imi amintesc de Dnii Gral NEGREI Gral BARBU,Col. STOICA,Cdor MOCANU şi CIOROIU.

Intrebare In afară de gral PAUL TEODORESCU ce alti ofiterii superiorii mai cunosteti.

Răspunà Repet nedumerirea mea in ce priveste intrebarea cu continut asa vag. Desigur că cunosc foarte multi ofiterii superiorii si dacă as avea un tablou as preciza multe nume. Ca să răspund la intrebare totus cu ceace imi pică imediat in memorie mă execut gral IOSIF TEODORESCU din Muscel cu care am făcur războiul in 1916-18 .

Gral OPRIS,idem

Gral magistrat CONSTANTINESCU I fost prefect la Muscel după 23 August 1944 .

Gral CARBUREANU M.cu care am făcur războiul in 1916-18.

Gral MIHAESCU / fratele inginerului MIHAESCU STEFAN.

Gral SICHITIU care fusese cântva membru/chiar candidat al P.N.T.

Gral STOENESCU inainte de a fi ministru

Gral ANTON pe care l-am văzut odată,si multi altii care nu-mi vin in memorie.Nici unul din cei de mai sus nu estemembru ai partidului national tărănesc. / repet Gral SICHITIU fusese până la disolvarea partidului si inscrierea in F.R.N.

Intrebare Vă amintiti să fi primit din partea edorului CIOROIU o scrisoare prin care vă instinţa că s adus la bun sfârsit majoritatea insărcinărilor primite in care pomenea de un general T?

Răspuns Nu-mi amintesc.

Intrebare Vă amintiti să fi văzut sau să fi luat cunostintă despre un memoriu intocmit de generalu STEFANESCU destinat generalului PAUL TEODORESCU ?

Răspuns Nu-mi amintesc

Intrebare Vă amintiti de un memoriu emanând del gralul STEFANESCU, memoriu incredintat Dlui GHITA POPP spre a fi predat Dlui IULIU MANIU.

Răspuns Revin prin prezentul răspuns si asupra răspunsului dat la intrebare nr. 5 Dacă este vorba de graul PETRE STEFANESCU, care imi revine in memorie stiu că mia prezentat cândva un memoriu privitor la reorganizarea armatei- si o serie de articole care apoi au fost publicate de Dsa. la Dreptatea .

Nu am cunostintă de un memoriu incredintat de Gralul P Stefănescu spre a fi predat Dlui MANIU prin Dl GHITA POPP.

Nu stiu dacă generalul P STEFANESCU mai este membru al P.N.T.

La sectia militară, la sedintele la care am participat nu l-am văzut.

Declar, sustin semnez.

6 August 1947 /ss/ I MIHALACHE

50 49

50

DECLARATIE

Subsemnatul ION MIHALACHE, interogat fiind, ,declar in continuarea următoarele :

Intrebare Ce ofiteri activi sau sau fosti in cadrele armatei cunoasteti ?

Răspuns Este imosibil să spun din memorie numele tuturor unor astfel de ofiteri- Dacă as avea un tabel in fata as spune pe care dintre dânsi îi cunosc.

Imi sunt in momerie aceia cu care in ultimul timp am venit in contact in cercul profesional al militarilor (rezervisti sau deblocaţi)din partid:Gr.Negrei,gr.Stoica,gr.Gheorghieş,colonel Stoica,Comandor Mocanu,Comandor Cioroiu,General Barbu,General Zorzor şi alţii care nu-mi vin imediat in memorie.

Am cunoscut cândva si pe generalul PAUL TEODORESCU despre care nu-mi amintesc să-l fi văzut mai de curând ca cel putin 2-3 ani.

Intrebare Ce material scris ati primit dela general GHEORGHIES EMIL in afară de scrisoarea privind problema disjungerii conducerii sectiei militare din Capitală si pe tară.-

Răspuns Mai de mult am primit niste articole pentru gazetă cu caracter doctrinar.-

Subiectul fiind : "Tăranii" au partidul lor firesc P.N.T ".

Câtva timp nu am stiut de unde sunt /este posibil să fi xxxxx uitat numele celui ce mi le lăsase/ Mai pe urmă am identificat autorul, Dsa spunând că mie-a lăsat la gazdă / sau mi le-a incuvinţat, nu-mi amintesc.

Le-am cetit in parte,cu unele observări restituindu-le pentru revederea si tipărire eventuală de borsură.-

Intrebare De câte ori a venit Comandorul CIOROIU la Dvs acasă ?

Răspuns Pe cât imi amintesc ,in 3 rânduri

./.

Intrebare Cu ce ocazii v'a vizitat CIOROIU ?

Răspuns Odată când s'a prezentat,odată când mi-a predat un proect de studiu de reorganizare a aviatiei in viitor ; / a aviatiei românesti/ ; si odată ca să-mi prezinte pe generalul aviator / nu-mi amintesc numele /: GHERGHIAN ?/ Fost subsecretar de stat / sau ministru al aerului/care nu făcea si nu face parte din partidul national tărănesc.

Intrevederea cu aceste general a avut loc cel putin cu 5-6 luni in urmă.

Intrebare La-ţi mai văzut pe comandorul CIOROIU in afar vizitelor mentionate ? şi unde anume ?

Răspuns Imi amintesc o odată intâmplător la Dl MANIU/ locuinta LEUCUTIA str Schâtu Măgureanu/ şi la o sedintă a cercului militarilor la care am luat parte.

Intrebare Ce contact avea Dl MANIU cu sectia militară.

Răspuns Cu sectia militară din Capitală nu avea contact functional direct aceasta depinzând de subsemnatul / ca presedinte al organizatiei din capitală/.

Dl General NEGREI insă,nu fusese insă inlocuit dela conducerea comitetului de organizare de cercuri militare in alte judete din tară.- Ca atare păstrând incă si această calitate era obligat să tină contact si direct cu presedintele partidului. In ce a constat acest,contact nu ma interesat.

Intrebare Care dintre ofiterii mentionati la răspunsul intrebării nr. 1 sunt membri ai P.N.T.

Răspuns Generalul NEGREI,generalul STOICA Gral GHIORGHIES,colonel STOICA Cdor. MOCANU,Cdor CIOROIU Gral BARBU,general ZORZOR.

Acoasta imi este declaratia pe care o sustin si semnez propriu.

I MIHALACHE,

7 August 1947 ora 4,3o

~~52~~ 51

~~52~~

D E C L A R A T I E.

Rectificare

Ieri, in interogatorul luat de Dl Prim comisar sef RADESCU, am făcut o regretabilă confuzie/ datorită oboselii de atentie si memoriei, din pricina nedormitului noapte, regimului de ziua etc. Nu este vorba de generalul PETRE STEFANESCU, de care nu-mi amintesc să-l fi cunoscut, ci de generalul PETRE VASILESCU pe care l-am cunoscut. Acesta este generalul, care, cu peste un an in urmă mi-a adus niste articole ce au apărut apoi in "DREPTATEA" in mai multe ~~xxxxxx~~ numere. Nu cred că mai face parte din P.N.T. De peste un ani nu l-am văzut nici la club, nici la sectia militară, nici in altă parte.

/ss/ I MIHALACHE,

7. Aug.

~~53~~ 32.

~~33~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, declar în continuare:

INTREBARE: Care este modul de organizare şi funcţionare al secţiei militare P.N.T.?

RASPUNS: Acela despre care am mai dat referinţe de câteva ori şi anume:

1/. In cadrul organizaţiei Capitalei, funcţionează paralel cu organizaţiile fixe de cadre /adică: organizaţie de culoare şi organizaţie de circumscripţie/, aşa zisele organizaţii sau Secţii profesionale /profesori şi institutori/, medici, ingineri, preoţi etc. etc.. Intre acestia şi secţia Militară. Nimic nu prevede Regulamentul sau vre'o dispoziţie a organizaţiei politice conducătoare, ceva deosebit, în plus sau în minus, pentru secţia militară.

In secţia militară, intră membrii de partid foşti militari activi şi anume: ofiţeri trecuţi în rezervă /cei mai mulţi/ sau deblocaţi /mai puţini/. După noile reglementări oficiale de stat, ar putea intra şi ofiţeri activi / având drepturi politice egale cu toţi ceilalţi cetăţeni şi liberi fiind a se înscrie în partidele politice/, dar nu cunosc să avem membrii dintre ofiţerii activi.

Membrii unei secţii profesionale sunt, fireşte, membrii şi ai partidului şi ca atare trebuie să fie inscrişi şi la circumscripţia unde domiciliază.

Ei îşi aleg un comitet din sânul lor care conduce funcţionarea.

Funcţionarea constă din aranjarea unei serii de şedinţe în care se desbat probleme ce interesează specialitatea corpului respectiv, atât în ce priveşte interesele profesionale cât şi specialitatea respectivei /la medici probleme de organizare sanitară, la militari: probleme de reorganizare militară etc.

./.

Concluziile sau propunerile se aduc /cele mai importante/ la cunostinta forurilor partidului sub formă de propuner sau deziderate.

Aceasta este stagiul organizatiilor sau sectiilor profesionale până azi /organizarea lor fiind in curs/.

Ar urma ca forurile superioare de partid /biroul si conducerea Capitalei/ sau să și le insușească și supune forurilor centrale direct sau să le propună studiului mai amănunțit al organului de specialitate al organizatiei centrale:centrul de documentare si studii,ale căror concluzii vor forma temelia proectelor /sau antiproectelor/ de legi,când partidul va fi in măsură să le legiferaze.

Astfel sectia profesională devine un auxiliar al centrului de documentare si studii.

Sectiile profesionale sau născut din necesitatea contactului mai intim intre membrii de aceiaşi profesie,pentruca prin convorbiri,conferințe,memorii etc.să-şi examineze nevoile si problemele de specialitate prin idiologia si programul partidului si astfel a utiliza mai cu folos timpul petrecut impreună.

II.-<u>Formal</u> /mai mult decât efectiv/ a functionat si pe lângă organizatia centrală câte un comitet profesional menit a pune in functie astfel de organizatii profesionale in județele cu suficiente elemente care să facă viabile astfel de sectii; dar nu pentru toate felurile de profesiuni care functionează la Capitală.

Astfel au functionat: Comitet pentru medici,pentru ingineri,pentru muncitori,pentru militari.

Sarcina acestora era ca impreună cu conducătorii organizatiilor judetene să initieze functionarea sectiilor profesionale acolo unde sunt suficiente elemente ca să-şi aleagă comitet să aibă câteva zeci de membrii /cel putin/ etc.

Preocupat cu organizatia Capitalei,nu stiu in câte judete din provincie au putut lua nastere si dacă functionarea a fost reală sau pe hârtie.

In fapt,in restul tării,in ultimul an activitatea partidului s'a concentrat mai mult in organizarea cadrelor in vederea sustinerii bătăliei electorale,iar după alegeri in activitate de eliberare si ajutorare a victimelor alegerilor,precum si celor inchisi ulterior /in Aprilie,Mai si Iunie/.

./.

55 54

III.-In timpul campaniei electorale secţiile profesionale din Capitală n'au mai avut o activitate specială, ci membrii lor au luptat în cadrul organizaţiilor de circumscripţii.

In ziua de alegeri comitetul secţiei militare a desemnat o gardă specială pe lângă Dl. IULIU MANIU, care candida în fruntea listei din Capitală.

Toate cele de mai sus au mai fost scrise în cursul interogatoriilor luate. Ele constituie aplicarea unui regulament de organizare al Capitalei alcătuit conform Statutelor, lucrări cu caracter oficial şi public.

ss/I. Mihalache.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar:

Intrebare Când a-ti primit dela generalul BARBU proectul de organizare al jandarmeriei si politiei.-- şi care este in estentă curpinsul acestui proect.-

Raspuns Cel putin 5-6 luni in urmă.-

Nu l-am citit, neavând timp. Deaceia repet, nici nu-mi amintesc dacă privea si politia sau numai jandarmeria.-

Am multe astfel de memorii? destinate Cercului de Studii, pe care nu am avut timp să le citesc, date fiind imprejurărilepolitice din ultimul an.-

Imi amintesc că odată cu acest memoriu, generalul BARBU mi-a dat si un tabel / listă/ de lucrările de specialitate ce a tipărit sau publicat pe cân avea rolul, de conducere la Jandarmerie.-

Inrebare Ce material a-ţi primit dela generalul Gherghiea Alexandru?

Răspuns Precum am mai răspuns decâteva ori?

a.- o scrisoare privind functionarea comitetului din capitală / divergente cu Dl. gral NEGREI/

b.- niste artciole sau material pentru articole a căror texă era că, ţărani au partidul lor firesc, partidul national tărănesc.-

L-eam văzut in parte, i le-am restituit pentru a le mai revedea inainte de publicare. Nu stiu dacă a publicat ceva ori nu din ele.-

Intrebare Dacă aţti studiat memoriul si studiul asupra aviatiei primite dela Cdor CIOROIU.?

Rapuns Nu le-am studiat mi-am aruncat ochi si pe cât stiu Cdorul CIOROIU si-a luat inpòi ceeee mi-a prezentat.-

Intrebare Dacă un partid politic are cădere de a se ocupa de elaborare de planuri si studi militare.-

./.

57 56
57

Rapuns Aci, in memorile de organizare militare care au format obiectul intrebărilor nu se vorbea de planuri militare concrete ce apartin forurilor pur milutare.

De organizarea armatei ca şi de organizarea Institutiei de Stat; un paritiè politic care a mai guvernat si care se crede in măsura a mai guverne , este dator,nu numai are cădere să se ocupe pentru a solutiona la timp îndmai de aporape cunoştintele in cauză.-

Aceasta imi este decalartie pe care o sustin si subscris.-

/ss/ I Mihalache,

8 August 1947

DECLARATIE

Subsemnatul I.MIHALACHE in continuare declar:

- "Centrul de Documentare si Studii", organ statutar functionând pe lângă conducerea centrală, era împărţită pe secţii sau specialităţi conduse de către un referent.

Problemele de partid erau indicate de conducerea partidului sau conducerea centrului: /Presedinte si Vicepresedinte + secretari + referenţi/ sau îşi făcea fiecare sectie un program al ei pe care il făcea cunoscut si forurilor superioare; acest program era referitor la problemele importante aduse de imprejurări in discutie publică.

- "Sectiile profesionale", făcând parte din org. Capitalei - tin si ele conferinte cu caracter de specialitate interesând pe membrii lor. Sectia militară poate tine pentru membrii săi conferinte privind reorganizarea armatei etc.

Am participat la una din sedintele sectiei militare a organizatiei Capitalei, la care a vorbit G-ralul NEGREI nu sunt sigur dacă si Col. STOICA de care imi amintescă era prezent ca secretar - precum si subsemnatul precizând notiunile: Centrul de Documentare si Studii, Sectie profesională, Conferinte ale Sectiei profesionale si rostul lor.

G-ralul NEGREI a făcut la inceput o expunere a activităţii Sectiei Profesionale Militare până in acel moment.

In sectia militară, erau cel putin câteva zeci de membrii dintre care multi ofiteri superiori /Generali, Colonei etc./, cu decoratii, cu prestigiul dobândit in armată etc.

Un program de conferinte intocmit de un comitet compus din astfel de elemente, inspira destulă incredere de seriozitate, casă poată fi inceput in executare.

./.

Conducerea org,Capitalei,ocupată cu punerea în funcție treptată a celorlalte secții profesionale și cu desăvârșirea "Organizațiilor de Cadre" /culori,circumscripții/,nu a socotit indispensabil să verifice acest program de conferințe începătoare - sigură fiind că ele sunt competibile cu interesul general de Stat.

- Dl.G-ral GHEORGHIES,din contactul,de altfel limitat avut cu ~~xxx~~ mine,mi-a făcut foarte bună impresie.

- Despre conferința D-lui Col.STOICA,eu nu-mi amintesc nu contez cele ce afirmă Dl.G-ral GHEORGHIES,dar,repet,eu nu-mi amintesc o astfel de conferință; poate după plecarea mea din ședință.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin.

ss/I.Mihalache

DECLARATIE

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar :

Intrebare Ce ati discutat cu Dl GAFENCU inainte de a primi MINISTERIATUL de Externe dela Regele Carol ?

Răspuns Insoţise pe Regele Carol in călătoria făcută in străinătate / Franta Anglia etc./ in calitatea de director de gazetă / Argus/

Mi-a spus că fusese dorinta Regelui Carol să meargă si el intre alti directori si că in cursul călătoriei nu au stat de vorbă.

- " Dar a adăugat - sunt in drept să presupun că ar intentiona să-mi propună Ministerul de Externe.

Dacă acest lucru s'ar intâmpla sunt datpr să vă previn - si pe Dl MANIU si pe Dl,- că nu as putea refuza pentru două motive :

a.- Eu mi-am făcut o preocupare specială din probleme de politică externă si dacă Regele mi-ar cere concoursul, nu l-as putea refuza ;

Cred că as fi util Tării cu cunostintele mele ; mai ales in vremuri ca astăzi : si

b.- Situatia mea materială depindea de situatia la ARGUS ;, un conflict cu Regele Carol , m'ar indepărta de acolo.

Am dat in semnul citării cuvintele de mai sus, intrucât ele sunt foarte aproape de adevăr, si că idee intocmai / Le-am mai reprodus si in alte imprejurări /.-

Intrebare Dacă activitatea Dlui GAFENCU in străinătate a fost dirijată de către Partidul National Tărănesc din tară si dacă a primit instructiuni in acest scop.

Răspuns Sunt incredintat că activitatea Dlui GAFENCU, după plecarea din tară a fost personală ; De altfel in primi ani, pe cât stiu, ea s'a concentrat in scrierea a două cărti si articole de gazetă./ Si că si activitatea din timpul tratativei dela Paris / in vederea incheierii Păci/ a fost initială tot personală concentrându-se probabil si cu elemente românesti mai de seamă ce avea la indemână.

./.

/ de av. I CRETEANU/ Mai pe urmă încă, simţând nevoia unei documentării mai complecte, a cerut date suplimentare dela partidele politice din ţară ; şi conducerea partidului naţional ţărănist/ Preşedintele/ i-a trimis diferite memorii lucrate de specialişti / memorii ce nu au trecut din forurile partidului - de altfel Preşedintele având în seamă aceea depline puteri dela Com. Cl încă dinainte de " Regimul Antonescu "/

Aceasta îmi este declaraţia ce susţin şi semnez,-

9 August 1947.- /ss/ I. MIHALACHE

~~62~~ 61

~~62~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar :

Intrebare De când cunoasteti pe Dl Colonel STOICA ?

Răspuns De dinainte de Regimul Antonescu, ca fiind membru al P.N.T.

Stiu că a fost secretar general la Ministerul Inzestrării Armatei, cu consimtământul Dlui IULIU MANIU ca tehnicianu.

Am avut in acel timp, la Minister, contact in două rânduri, prezentându-i una sau două cereri spre aprobare. Nu-mi amintesc ce anume cereri / au fost făcute in scris/ Este probabil ca a doua oară să fi fost după rezultat. / nu-mi amintesc/

Intrebare Dacă ati oprit pe generalul NEGREI de a se ocupa cu organizatia militară/sectii prof./ pe tară si dacă ati desemnat pentru această insărcinare pe generalul GHEORGHIES.-

Răspuns Am pus in vedere Dlui general NEGREI că s'a stabilit o intelegere pentru clarificare de raporturi precise, ca să aleagă intre cele două.

Si l-am rugat să reflecteze si sămi comunice.-

Intelesesem că se decide pentru Capitală nu am propus pe Dl general GHEORGHIES pentru Tară. aceasta depinzând de Presedintele Partidului.-

Intentionam să intâlnesc pe Dl general NEGREI, cu Dl GHEORGHIES, spre a discuta continutul scrisorii acestuia privitoare la functionarea celor două sectii.-

Declar si sustin.-

/ss/ I MIHALACHE.-

63 62

63

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,in continuare,declar:

INTREBARE : Care au fost mitivele neintelegerii dintre domnii: Generali NEGREI si GHEORGHIES?

RASPUNS : Pe cât stiu,din convorbiri cu dânsii si o scrisoare dela Dl.G-ral Gheorghieş,aceste neintelegeri priveau functionarea comitetului sectiei profesionale.-

Cerusem D-lui G-ral NEGREI să despartă comitetul pr. Sectia Capitalei,de comitetul pr.restul,tării,si D-sa să aleagă prezidarea uneia din cele două.Dl.G-ral NEGREI se decidea mai greu.

Dl.G-ral GHEORGHIES mi-a scris o scrisoare in termenul dorit de mine si care era acel reglementar.-

Rămăsese să-i intâlnesc ca să aranjem intâlnirea n'a mai avut loc evenimentele precepitându-se.

In sedinta la care subsemnatul am luat parte si la care Dl.Col.STOICA a vorbit ceva,dar nu-mi amintesc ce anume - se tranşase teoretic despărtirea intre sectia profesională militară a Capitalei,si cea din restul tării,in fapt insă nici azi nu s'a despărtit prin două comitete deosebite.Tocmai aceasta era chestiunea ce-mi propusesem să rezolv cu cei doi domni generali .Eu l-am considerat ca al Capitalei si am lucrat cu el ca atare --

INTREBARE : In ce calitate aveati să rezolvati problema de mai sus ?

RASPUNS : In calitatea de Presedinte al Organizatiei National-Tărăniste din Capitală,care aplicam noul regulament de organizare al Capitalei,atât in ce priveste organezatiile zise "de cadre" /adică de culori si circumscriptii/,cât si a sectiilor profesionale din Capitală.

Sectia profesională militară avea legătură indirectă cu centrul de studii si documentare intrucât concluziile conferintelor mai importante,urmau să fie supuse examinării centrlui de documentare si studii.-

./.

64 63

Atât centrul de documentare si studii cât si sectiile profesionale lucrau in cadrul ideologiei programului partidului.

In ultimul an -inainte si după alegeri- datorită împrejurărilor,Centrul de Documentare si Studii n'a mai putut avea o activitate intensă.Urma ca să examineze activitatea sectiilor profesionale in ce priveste conferintele avute si concluziile ce ar fi propus.

INTREBARE: Ati cunoscut pe comandorii MOCANU si CIOROIU ? si cu care din ei ati avut relatii mai strânse?

RASPUNS : I-am cunoscut pe amândoi.Relatii strânse n'am avut cu nici unul,dar de mai multe ori l-am văzut pe Dl.Comandor MOCANU,in calitatea acestuia de membru al "Biroului Presei partidului" ce functiona pe lângă gazeta "Dreptatea".-

INTREBARE : Ce anume lucrare va prezentat Comandorul CIOROIU ?

RASPUNS: Un proect de organizare a aviatiei.

INTREBARE: Ce anume activutate in partid avea generalul BARBU ?

RASPUNS : Nu stiu dacă avea si ce anume -activitate in partid . L-am văzut de mai multe ori la Dl.MANIU,la Club ,si a venit si la mine,mi-a prezentat o listă /tablou/ de lucrările D-sale /publicate/ decând era comandant al Jandarmeriei si un studiu de organizare al Jandarmeriei /mi se pare,cuprindea numai titlul de capitole/,nu-mi amintesc dacă era privitor si la politie sau numai Jandarmerie.-

INTREBARE: Ce alti ofiteri va mai prezentat lucrări ?

RASPUNS : Dl.G-ral ACHILE DICULESCU: o carte,adresată aviatorilor /mai veche/

Dl.G ral GHEORGHIES niste articole cu subiect "Tăranii au partidul lor fiecare" :P.N.T."

Dl.G-ral PETRE VASILESCU,articole care au apărut in "Dreptatea" prop.p.P.N.T.

De altii nu.mi amintesc acum.Nu stiu dacă aceste lucrări erau prezentate ori nu si D-lui MANIU-

ss/ I.Migakacge.

12 August 1947.

~~66~~ 64

~~66~~

PENESCU NICOLAE

67 65

14 Iulie 1947

67

DECLARATIE
=========.

La declaratia deja dată în dimineata acestei zile şi la cerere previzez:

Nu m'am gândit nicicodată mai înainte să plec si n'am discutat cu nimeni vre'o modalitate de plecare.

Eram prea legat de tară si de familie si nu aveam nici un motiv de alarmă ca să mă determine la o asemenea măsură extremă.Dealtfel plecarea mea era incapabilă cu locul pe care il aveam în partid.-

Nici un membru important si activ al partidului nu părădise tara şi nu era să fac acest lucru tocmai Secretarul General,desi in ultima vreme venea tot mai des până la noi svonuri de măsuri represive contra fruntaşilor Partidului National-Tărănesc.-

In dimineaţa zilei de 13 Iulie,Dl.MANIU a telefonat acasă la mine si a vorbit cu soţia mea.Eu nu eram acolo. A rugat-o să mă vestească îndată se viu că are o chestiune urgentă să-mi comunice.-

Mergând spre casă m'am oprit pe la Dl.MANIU,care era internat in sanatoriu Dr."Jovin" din Bd.Dacia,Dl.MANIU mi-a spus că este un prilej unic si ultimul ca să mă pun la adăpost pentru că libertatea şi integritatea mea corporală sunt in primejdie.Am refuzat.Dl.MANIU mi-a cerut să mă mai gândesc.I-am promis că îi voi da răspunsul după ora 7.

Am mers acasă si i-am comunicat soţiei mele propunere D-lui MANIU,.Sotia mi-a răspuns că nu este de părere,dânsa a şi plecat la ţară,unde trebuia să ia ultimele măsuri pentru trăieratul care începe.-

Pe la ora 8 seara m'am dus la Dl.MANIU.Am găsit acolo pe Dl.MIHALACHE intors dela Dobresti.Am inteles că Dl. MANIU ia făcut şi lui aceiaşi propunere.Am comunicat D-lui MANIU,refuzul meu că cu pretextul că nu plec fără soţia mea şi ea n'are loc.-

./.

La ora 9,am plecat dela Dl.MANIU si dl.MIHALACHE si cu hotărârea să nu merg.-

Am întovărăşit pe Dl.MIHALACHE,până la intersecţia Bd. Dacia cu Calea Dorobanti.Eu m'am dus acasă.Sotia mea s'a întors dela ţară pe la ora 12.-

Putin timp înainte venise la mine un nepot al D-lui MANIU,care mi-a comunicat că este loc si pentru sotia mea.

N'am intrebat pe Dl.MANIU cine merge cu avionul fiindcă nu eram doritor să plec.Am auzit numai cum spunea D-lui MIHALACHE că ar sta să se găsească la ora 3 într'un anumit loc pe Bd.Tache unde se va intâlni cu acei care organizează plecarea.Chestiunea nu m'a interesat.

Dl.MANIU mi-a comunicat prin nepotul său că va veni o masină să mă ia la ora 2.

Când soţia mea s'a intors dela ţară si i-am povestit tot ce am spus ,ea n'a vrut să meargă.

In acel moment eram impresionat de stăruinţa D-lui MANIU şi de caracterul imperativ al dispoziţiunii pe care mi-o dădea.-

Am cerut soţiei mele să mă urmeze.D-na PENESCU s'a supus.Ea nu stia că nu avem formele de plecare in regulă.Nici n'a avut timpul să mă intrebe,fiindcă in timp ce eu îi spuneam că trebue să mă supun D-lui MANIU, a sosit Dl.CARANDINO cu o maşină,precum si un alt taxiu.Am făcut repede bagajele .Sotia mea si-a luat puţinele valori ce avea şi am plecat.Undeva pe Bd.Carol maşina în care era Dl.CARANDINO,D-na CARANDINO şi ILIE LAZAR,a oprit şi am intâlnit pe Dl.MIHALACHE.Nu-mi aduc aminte dacă tot acolo sau mai departe staţiona o altă maşină care s'a aşezat în capul coloanei şi din care a coborât un domn şi care s'a prezentat Dl.Dr.GAFENCU.

Am ajuns la 3 dimineaţa la un punct care ni s'a spus că este un fost aeroport lângă satul Tămădău.

Asteptând avioanele am cunoscut pe ceilalţi domni şi mi-am dat seama că toată chestiunea este absolut o farsă sau o cursă.I-am comunicat impresiunea mea D-lui MIHALACHE si Dlui ILIE LAZAR,am vrut să coborâm bagajele din maşină şi să le punem între nişte salcâmi până când se iveşte ocazia care să ne aducă la Bucuresti.

Era prea târziu avioanele au sosit si masinile au alergat spre ele.De aci in colo faptele se cunosc.

Repet n'am avut nici o misiune,am executat dispozitia sefului meu politic si sotia mea este o victimă.

ss/N.Penescu

14 Iulie 1947.

69 67

69

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, membru în Delegația Permanentă a P.N.T., și Secretar General al P.N.T., declar următoarele:

In ziua de 13 Iulie am fost chemat de Dl.MANIU la sanatoriul D-rului JOVIN, care mi-a spus că trebue să plec fiindcă viața mea este în primejdie. I-am răspuns că nu mă pot hotărâ. Mi-a cerut un ultim cuvânt până la ora șeapte seara.

M'am dus atunci și i-am declarat că nu pot merge, în orice caz nu plec fără soția mea care era la țară.

Soția mea a venit dela țară aproape de ora 12 noaptea I-am comunicat dispoziția D-lui MANIU. Soția mea a refuzat să plece.

A venit aproape de ora 1, Dl.CARANDINO. In ultimul moment m'am decis să execut dispoziția D-lui MANIU și am silit pe soția mea să meargă cu mine, mai ales că merge și Dl. MIHALACHE.

Am plecat fără să știu unde și cu cine mă întâlnesc. Spre diminеață am ajuns la un loc, care ni s'a spus de un domn ce era în altă mașină că este FUNDULEA.

Abia când s'a luminat bine, am văzut ce persoane mai erau, dar pe care nu le-am cunoscut niciodată. Unul din acestia a explicat că vom pleca cu avionul care să aterizeze pe un câmp din apropriere.

I-am spus atunci D-lui MIHALACHE și D-lui ILIE LAZAR că totul pare o aventură și o farsă și eu nu vreau să merg. Dl.MIHALACHE era de același părere.

In acel moment s'au auzit avioanele și mașina în care eram a plecat pe câmp unde avionul ateriza.

Declar că nu am primit nici o misiune, că am urmat o dispoziție a D-lui MANIU, care pretindea să știe că viața mea este în pericol.

Soția mea a fost silită să meargă și nu are nici o vină.

ss/N.Penescu

14 Iulie 1947.

68

15 Iulie 1947

70 70

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Nicolae Penescu, răspund următoarele la intrebările ce mi s'au pus în continuarea declaratiilor anterioare:

La ora 2 din noapte, când s'a intors sotia mea dela tară, abia am hotărât să plec, aceasta în urma ultimei interventiuni a D-lui MANIU, făcută printr'un trimis al său, care mi-a comunicat că este loc şi pentru soţia mea.

Am convins-o greu să mă urmeze, invovocând nevoia continuării enervării de care sufere.

Niciodată înainte de 13 Iulie dimineaţa, Dl.MANIU nu mi-a spus că organizează plecarea mea în străinătate, că ar fi nevoie să plec pentru vre'o misiune politică şi nu m'a ţinut în curent cu actiunile sale în străinătate. Nu mi-a dat decât rareori să citesc scrisori primite dinafară şi acelea fără importantă. Ele continuau expozeze care se citesc în ziare.

Dl.MANIU mi-a comunicat în mai multe rânduri că sunt expus la represiuni din partea adversarilor politici şi că este necesar să mă feresc cel puţin câtva timp, în acest scop mi-a oferit camera dela Sovata.

D-lui MIHALACHE i-a spu că trebue să se ascundă.

Intr'o conversatie între Dl.MANIU, MIHALACHE şi cu mine am întrebat ce urmări ar avea asupra partidului ascunderea mea. Mi s'a răspuns că trebue să mă ascund, iar Dl.MANIU, nu-mi poate sufera nici un loc.-

Cu alt prilej, Dl.MANIU, mi-a spus că el este bătrân şi - deşi îi place viaţa - se împacă cu ideea suprimării sale, dar suntem încă viguroşi şi trebue să ne salvăm, chiar plecând din ţară, dacă se poate.

La ora 9 seara, in ziua de 13 Iulie, când faţă fiind şi Dl.MIHALACHE, am răspuns D-lui MANIU, că nu pot merge. Am intrebat care mai pleacă. După oarecare ezitare, mi-a răspuns că merge Dl. ILIE LAZAR şi CARANDINO care sunt egal de ameninţaţi. Nu am auzit vorbindu-se de o misiune dată acestora sau alt motiv pentru care au fost aleşi aceştia.

./.

71 69

In ziua de 13 Iulie dimineaţa,cum nu voiam să plec, n'am discutat cu Dl.MANIU,consecinţele pentru partid ale plecării mele.Nu ştiam la ora 11 dimineaţa că merg şi ceilalţi.Dl. MANIU nu mi-a spus nimic,numai seara şi întrebat de mine mi-a comunicat numele celorlalţi şi atunci n'am deschis discuţia urmărilor plecării noastre.

Cred că a fost o mare greşală .Oricare ar fi fost împrejurările,noi,conducătorii,trebue să stăm la locurile noastre. Nu ştiu ce a determinat pe Dl.MANIU ca să ia aceasta hotărâre. Poate - cum spune - că este ultima ocazie şi ar fi plecat el - să se fi gândit la viaţa noastră.Poate să fi fost consideraţiuni interne de partid,date fiind curentele manifestate în ultima vreme în partid asupra politicei lui generale,ceiace făcuse să apară multe dezacorduri.Aceasta a făcut necesar convocarea comitetului central.

La întrebarea în ce constau aceste deosebiri,răspund:

Cu prilejul ultimelor întruniri ale delegaţiei permanente şi sfatul parlamentar,unii fruntaşi au cerut participarea deputaţilor la desbaterile Parlamentului şi înţelegere cu regimul.-

Intr'o şedinţă a Biroului,eu şi cu Dl.MIHALACHE,am susţinut cel puţin participarea din când în când a deputaţilor la Cameră.-

In alte şedinţe a Biroului,Dl.MANIU a propus ca Delegaţia Permanentă să dea un comunicat în chestiunea Conferinţei dela Paris.D-nii MIHALACHE,POPOVICI şi cu mine,am cerut ca problema să fie lăsată Comitetului Central.In acest scop s'a schimbat data de 23 Iulie în aceea de 19 Iulie,când comitetul Central avea să examineze politica generală a partidului.

Cu toate că n'am vrut să plec,am cedat în ultimul moment la ora 12 în noaptea de 13 Iulie,insistenţele D-lui MANIU.Am făcut o greşală care departe de a-mi pune viaţa la adăpost,îmi compromite azi cel puţin libertatea.

Dl.CARANDINO m'a văzut pe când îmi făceam bagajele la ora 1 noaptea,când a venit ca să mă ia.Deci era o hotărâre de ultimul moment.

In continuare,la întrebarea cine a organizat şi cine m'a determinat să plec,răspund precizând:

Prima convorbire relativ la plecarea ce era să aibă loc Luni,am avut-o pe la ora 11 la Sanatoriul "Jovin"Când am ajuns acolo erau - aşteptând pe sală - D-nii COPOSU,SERBAN GHICA şi

./.

R.Boila - cred înăuntru . Cei doi dintâi mi-a spus că dl. Presedinte a dat dispozitiuni să fiu căutat peste tot.

Rămași singur - după ce a plecat Dl.BOILA - trimi undeva,Dl.MANIU mi-a spus următoarele cuvinte: "Este ultima ocazie când se mai poate pleca din țară,ști cât țin eu la dumneata,la integritatea dumitale corporală".Mâine diminea ță pleacă avionul.Am răspuns că nu pot pleca,în orice caz n pot pleca fără soția,la care știe cât țiu.Mi-a răspuns că n este loc pentru dânsa.

Eu cunoștiam că soția mea nu vrea să meargă,deace la am dat acest ultim argument.S'a ridicat în picioare și mi-a adăugat să mergem la masă,peste sate si diseară să-i dau răspunsul.După aceia l-am intrebat de sănătate,fiindcă știam că în ajun îi fusese rău.

Când am plecat Dl.COPOSU m'a intrebat dacă sunt lămurit .I-am dat un răspuns afirmativ.Nu știu la ce s'a re ferit.-

La ora 11.30,aproximativ eram acasă.Am fost opera la 13 Iulie și nu puteam merge la țară.Fusesem Dumineca tr cută și mi-a fost rău.Am rugat pe soția mea să meargă acasă să vadă dacă dispozitiile mele au fost executate pentru sec re și treer.-

La ora 7 aproximativ am telefonat D-lui MANIU car mi-a spus să viu la el.Când am intrat în cameră D-lui MANIU, am găsit spre surprinza mea acolo pe Dl.MIHALACHE.I-am spus dece te-ai intors căci mi-ai spus ieri că vii Luni.Dl.MANIU, m'a întrebat ce am hotărât,.I-am dat acelaşi răspuns ca di-mineața,Am intrebat dacă merge cu Dl.MANIU,mi-a spus din inițiativa lui că merge si Dl.MIHALACHE,nu-mi aduc aminte atunci am aflat că merge si el.Am intrebat cine mai merge Ezit ând,și privind pe Dl.MIHALACHE,mi-a spus că mai merge domnii: ILIE LAZAR si GARANDINO,care sunt tot aşa de amenin-țați;că față de ei are răspundere personală .

Am spus ambilor domni că situatia mea este grea, fiindcă dacă rămâne soția singură va fi anchetată și perse-cutată,iar putina avere ce mai are va fi confiscată ,Dl.MI-HALACHE,mi-a spus că el este în aceiaşi situatie .Am răspun că sotia mea nu are avere D-nei MIHALACHE, ~~Amxxx~~ Le-am expu toate consecintele unui asemenea act față de familia mea și am plecat cu Dl.MIHALACHE.Rețin că înainte să ne despărț

./.

Dl.MANIU a dat D-lui MIHALACHE ,o notă sau un plan pe un petec de hârtie de locul unde trebue să se intâlnească cu celelalte persoane care plecau si pe care nu le-a numit.-

In momentul plecării mi-a spus ridicându-se in picioare: "Gândestete bine ce faci,dacă rămâi esti si dumneata ca şi ei în primejdie" Am mers cu Dl.MIHALACHE pe Bd.Dacia până la intersectia cu Calea Dorobanti.Era ora 9,La despărtire i-am urat drum bun.El mi-a spus că merg si eu,până la ora 11 să dau răspuns.Dl.MANIU îmi spusese acelaşi lucru,motivând că la ora 11 vin la el "aviatorii".

M'am intors acasă pe jos,Pe la ora 11 seara am venit acasă la mine un nepot al D-lui MANIU,care mi-a cerut răspunsul,adăugând: Unchiul propune altcineva să plece.Am răspuns că deoarece n'a venit dela ţară nu pot răspunde.

Peste un ceas a venit sotia mea.Este exact că după prima conversatie cu Dl.MANIU i-am comunicat-o.Răspunsul ei a fost negativ .A plecat la ţară,pe la ora 2 după masă, la intoarcere la ora 12 noaptea am intrebat-o ce a hotărât şi dacă a spus ceva băiatului.Mi-a răspuns că este o răspundere şi o greşală să plec şi că n'a spus nimic băiatului.Atunci a venit din nou nepotul Domnului MANIU,care m'a intrebat ce fac fiindcă este loc si pentru doamna şi că unchiul doreşte să plec. Imi trimite maşina pe la ora 1,fiindcă este soseaua desfundată de ploaie si face mult până la locul de plecare pe care nu-l auzisem până atunci şi nu ştiu dacă mi la spus nepotul.Dl.MANIU,nu mi-l comunicase şi n'am vrut să-l intreb ca eventual să nu fiu bănuit de indiscretie.

Cam pe la ora 1 noaptea a venit Dl,CARANDINO ne-a găsit în dormitor pe mine şi soţia mea făcându-ne bagajele în grabă.Dela ultima vizită a nepotului am convins-o să meargă.-

ss/N.Penescu.

74 ~~74~~ 72

16 Iulie 1947.

D E C L A R A T I E

In continuare la declaraţiile anterioare răspund la întrebările ce mi s'a pus,precum urmează :

1. Niciodată Partidul Naţional-Tărănesc n'a făcut politică anti-sovietică. In trecutul lui a dat dovezi multiple de prietenie către marea noastră vecină. Atitudini personale nu angajau partidul.

După 6 Martie 1945 se iscase totuşi o ambianţă de neîncredere faţă de partidul Naţional-Tărănesc. Unii din partid erau îngrijoraţi de această măsură. Dl.Emil HATIEGANU a fost -după câte-mi aduc aminte- îbsărcinat să risipească această atmosferă. Am avut impresiunea,în ultima vreme,că acest lucru este posibil. De aceea am aplaudat unele contacte încercate de un fruntaş al partidului,cu conducerea Partidului Comunist. Mi s'a părut că o înţelegere cu acest partid este un pas mare spre risipirea neîncrederei Uniunei Sovietice,faţă de noi,şi pe care noi o consideram nejustificată.

De aceea am căutat şi eu unele contacte de acelaş fel, puţine zile înaintea arestării mele.

Nici unul dintre noi nu putem ajunge până la factorii determinanţi,din ţară, ai Uniunii Sivuetice.

Am considerat că intrarea în Parlament a deputaţilor naţional-ţărănişti ar putea constitui un început de schimbare a acestei atmosfere.

Credeam că este şi mijlocul prin care s'ar putea libera prietenii noştri închişi.

Politica partidului fusese fixată de comitetul central din 30 Noembrie 1946. S'a convocat din nou comitetul central

pentru 19 Iulie,pentru a reexamina politica generală a partidului, faţă de evenimentele în curs.

Sâmbătă 12 Iulie ora 1,am fost la dl.MIHALACHE acasă în Str.Filaret Nr.33 şi l-am întreţinut de aceste preocupări ale mele.

A rămas să le reexaminăm Luni 14 Iulie,când mi-a spus că se întoarce în Bucureşti.

Am vorbit în acelaş sens cu mulţi fruntaşi ai partidului şi pregătisem o consfătuire a lor pentru Vineri 18 Iulie, unde să examinăm problema,în ajunul comitetului central.Cred că trebue să colaborăm în politica internă,pentru a realiza raporturile cele mai bube între poporul român şi Uniunea Sovietică,nu numai între guvern şi marea noastră vecină.

Această politică trebue făcută de partid nu de oamenii singuratici. De aceea era nevoe de fixarea ei în chiar comitetul central.

Dl.MANIU nu s'a opus la convocarea comitetului. Mi se pare chiar că a propus-o el însuşi. Nu ştiu dacă dl.Maniu s'ar fi opus în comitet la intrarea deputaţilor în Cameră. Eu aşi fi susţinut-o încă,aşa cum am făcut-o şi în biroul partidului spirijinit fiind de dl.MIHALACHE. Cred că majoritatea comitetului central este de aceiaşi părere. Nu am crezut niciodată că memoriile ce făceam pentru uzul celor trei mari puteri (Uniunea Sovietică, America şi Anglia) pot fi considerate ca acte sau atitudini neprietenoase faţă de aceasta. Ele se referă la situaţia internă. Noi suntem prea mici şi slabi ca să ne amestecăm în problemele ce se pun între aceste mari ţări şi nu este bine să le sprijinim pe una contra celeilalte.

Nu ştiu dacă politica pe care dl.MIHALACHE şi cu mine înţelegeam să o facem în ultima vreme,era agreată de dl.Maniu. Afară de un schimb de vederi avut în biroul partidului, când eu cu dl.Mihalache am fost de părere ca deputaţii să pa

ticipe la Cameră cel puţin sporadic şi când dl.Maniu n'a împărtăşit punctul nostru de vedere, nu am mai discutat-o. In comitetul central însă urma s'o desbatem.

Dl.Maniu nu este un adversar al Uniunii Sovietice, dar ambianţa de care am vorbit mai sus, a creat dificultăţi partidului, pe care unii din noi încercam să le împrăştiem. Dl.Mihalache Ion, dl.Popovici -nu-mi aduc aminte- mi-a spus că problema cată să fie rezolvată de acord cu dl.Maniu.

II. Am făcut parte din delegaţia partidului,care a tratat cu Partidul Comunist în primăvara anului 1944,creearea blocului celor patru partide democratice.

Dl.Maniu mi-a spus atunci că s'a înţeles cu comuniştii, social-democraţii şi liberalii,să primească fiecare partid acele elemente legionare,care nu s'au făcut vinovate de acte de rebeliune sau alte fapte grave,care pot fi reeducate,pentru că aceasta era cea mai bună metodă de a desfiinţa mişcarea legionară.

D-na ANA PAUKER a făcut -mi se pare la Câmpulung - un discurs, în care a pus la fel problema.

Nu ştiu nominal pe legionarii care s'au înscris în partid. Dar am căutat să aduc tineretul cu ajutorul D-lui VENIAMIN, în spiritualitatea democratică ţărănistă. Am iniţiat conferinţe pentru tineret,conduse -mi se pare- de dl.VENIAMIN.

In primăvară,am fost informat că s'a organizat conferinţe fără ştirea mea. Dl.Mihalache s'a sesizat la rândul său.

Am profitat de o întrunire a delegaţiei tineretului universitar pe ţară, m'am dus la această întrunire şi timp de o oră le-am vorbit în sensul că nimeni nu poate lua iniţiative fără ştirea mea şi nu pot face conferinţe pe care să nu le cunoască dl.VENIAMIN sau eu.

Deasemenea,i-am spus că interzic organizarea tineretului după modelul celulelor sau cuiburilor,dacă o astfel de organi

zare s'a făcut undeva şi că interzic răspândirea de manifeste sau alte publicaţiuni, fără aprobarea conducerii de partid.

Am făcut aceasta pentru a nu lăsa să planeze un echivoc asupra atitudinei şi politicei mele la Secretariatul General.

In biroul partidului am raportat despre aceasta.

Precizez însă că eu nu am cunoscut în concret nici o acţiune de organizare pe modelul celulei sau de cuib. Am prevenit însă o astfel de tentativă.

Referitor la aşa zisa grupare "M", ştiu puţine lucruri. Am aflat de ea în toamna anului trecut. Inginerul ŞERBAN GHIKA, mi se pare, a fost iniţiatorul. Am avut impresia că era o ceartă în generaţia tânără şi aşa zisa grupare "M" era făcută ca să servească unora din tineret contra altora.

Puţin timp după aceea, nu am mai auzit de ea.

Nu ştiu că această grupare să fi avut vreun caracter de acţiune politică subversivă, contra guvernului, fiindcă imediat aşi fi combătut-o.

In metoda partidului - cât timp am fost secretar general - n'am iniţiat acţiunile subversive, pentru care n'am nici o simpatie şi pe care le consider contrarii structurei partidului şi intereselor ţării.

(ss) N. Penescu

(+)

18.Iulie 1947.

D E C L A R A T I E

La declarațiile mele anterioare și la întrebările ce mi se pun răspund:

I.Nu-mi aduc aminte să fi scris articolul pentru "Dreptatea" din 2o Februarie 1947,din care mi se citește o parte.-

Recunosc însă că o propozițiune din ceiace mi s'a citit,explică tot articolul.Este vorba de mulțumirea pe care o adresa un membru al Biroului,reprezentantului politic american,pentru ajutorul anunțat.Aceasta era în contrazicere cu scrisoarea D-lui MANIU,către Dl.BRATIANU,pe care Biroul Partidului a cunoscut-o indirect.Am spus că nu-mi aduc aminte dacă am scris eu articolul,deci nu pot spune azi,de unde știam că in Moldova mor oamenii de foame.Cred însă că acest lucru se vorbea peste tot și au apărut articole în "Jurnalul de Dimineața" -cred - semnate de Dl.CARP, care reproducea și scrisori din Iași.

II.Legătura între Partid si Misiunea Americană era făcută de Dl.MANIU personal ajutat de Dl.SERDICI ca interpret.-

III.Am cunoscut pe Dl.Barry si cunosc pe Dl.MELBOURNE.-La Dr.RADULESCU,ortopedist,cu prilejul tratamentului piciorului meu,am intâlnit si cunoscut pe Dl.Hălig.Cu Dl. BARRY am vorbit de trei ori: Odată când am văzut pe Dl. ETHRIDGE,a doua oară la Dl.OTTULESCU la masă și a treia oară l-am intâlnit la Dl.MANIU acasă când pleca.Pe Dl.MELBOURNE,l-am cunoscut acasă la Dl.MIHAI POPOVICI,cu prilejul aperitivului oferit de acesta D-lui ETHRIGE;l-am văzut a doua oară când am prezentat un memoriu pe care l-am dus si la Ambasada Sovietică si la Legatia Engleză si l-am mai văzut cu prilejul unei ultime vizite făcute D-lui MANIU.Când am

./.

prezentat memoriul am fost cu Dl.ROMNICEANU,fost Ministru Liberal,cu care am fost si la Legatia Engleză.La Ambasada Sovieti că am fost singur.Memoriul era semnat de D-nii MANIU si BRATIANU.

III.Nu stiu ca altcineva din partid să fi făcut legătura cu Misiunea Americană,afară de Dl.MANIU,ajutat de Dl.SERDICI

IV.Când am prezentat memoriul D-lui MELBOURNE,am fost trimis de Dl.MANIU la toate trei legatiile.

V. Nu stiu la ce dată l-am vizitat pe Dl.MELBOURNE la Misiune .Dacă am fost la 8 Mai,cum sunt intrebat,atunci am prezentat memoriul de care vorbesc mai sus.-

Subliniez că nu s'a trimis niciodată vre'un memoriu numai uneia din Misiuni ci la toate trei în acelasi timp.Când s'a trimis un memoriu la O.N.U.,s'a trimis in copie si Ambasadei Sovietice cu toate anexele.N'am crezut că este o vină să vizităm o Misiune Aliată.-

VI.La intrebarea cine m'a trimis la Dl.MELBOURNE,răspund din nou: Dl.MANIU.

VII. S'a putut intâmpla să duc si altă dată un memoriu la Legatii ,dar negăsind sau neprimindu-mă cineva,l-am lăsat la functionarul care il accepta.In totdeauna când am făcut asta eram trimis de Dl.MANIU.Altădată memoriile erau trimise si prin functionari dela Club /CERNAUTEANU -care stie ruseste- IONESCU IONITA sau Dr.CAZIMIR".

VIII.Prin cuvintele "Dl,MANIU tinea legătura " inteleg că Dl.MANIU,prezenta punctul de vedere care era în prealabil sau postum făcut cunoscut forurilor Partidului /Birou-Delatie Permanentă/.Explicatie nu este răspuns la o intrebare.

IX.Cunosc pe următorii membrii ai Partidului se află în străinătate:CORNEL BIANU,la Londra,VISOIANU si NICULESCU BUZESTI,-nu stiu unde- .Am auzit că ar fi in Elvetia.Deasemenea este in străinătate AUGUSTIN POPA - după câte am auzit- dar nu stiu unde.Se pare că a plecat din 1945,intr'o misiune bisericească - nu pot afirma insă-.

X. Nu stiu nimic de activitatea D-lui TILEA si CRETEANU,din străinătate.Despre GAFENCU stiu că a făcut un memoriu si am citit articole în "Journal de Geneve".Memoriul a fost adresat Conferintei de Pace din Paris.Dar el a vorbit şi la posturile

./.

de radio Franceze, de unde am aflat primadată.

XI. Nu stiu prin cine se face legătura între membrii partidului din străinătate si partid. Eu personal nici nu cunos că există o corespondentă cu acestia.

XII. N'am citit nicio scrisoare a D-lui GAFENCU adresată Dlui. MANIU sau altceva.

XIII. Nu stiu că Dl. MANIU este in corespondentă cu Dl. GAFENCU. Nu sunt informati de actiunea externă a D-lui MANIU.

XIV. Dl. MANIU mi-a spus odată că a primit o scrisoare dela Dl. CORNEL BRANA, dar de care nu mi-a dat să o citesc. Intr'o sedinţă a Biroului Dl. MANIU, s'a plâns că nu are stiri dela prietenii din străinătate. I-mi aduc aminte si cred că nu s'a discutat intr 'o consfătuire ceva in legătură cu activitatea domnilor BIANU, VISOIANU, NICULESCU BUZESTI, cei din străinătate. Dl. MANIU nu obisnuia dealtfel să facă asemenea discutiuni.-

Dacă Dl. MANIU, avea asemenea legături el nu informa pe toţi membrii Biroului şi pe domnii MIHALACHE si POPOVICI.

Eu am citit -date de LEUCUTIA- o scrisoare fără importanţă a D-lui NICULESCU BUZESTI trimisă D-lui MANIU, in timpul conferintei dela Moscova : Ea era un articol de gazetă cu consideratiuni foarte generale la Politica Externă.

ss, N. C. PENESCU.

18 .7.1947.

Obiectivele politice ale plecării în străinătate.-

Din cele mai sus expuse, rezultă că o acțiune directă în străinătate făcea parte din politica externă a partidului așa cum o concepea Dl MANIU.

Incercarea de plecare cu avionul la 14 Iulie nare întâmplător, în ea însăși decât organizarea tehnică.

Am arătat într'o declarație anterioară, că îngrijorat de atmosfera dușmănoasă ce se creease în jurul meu, în tabăra adversarilor politici, i-am vorbit dlui MANIU, după atentatul dela Pitești contra mea, să aibă grije și de mine, dacă se ivește ocazia plecării.- Am făcut această intervenție fiindcă mai înainte - dacă amintirea nu mă înșeală în anul 1946 - Dl MANIU m'a întrebat dacă nu vreau să plec. I-am răspuns că îmi trebuie câteva zile să vând diferite lucruri ce am la țară, ca să strâng bani de drum. M-ia răspuns că nu este vreme. Puțin timp în urmă am mers cu Dl MIHALACHE la Dobrești și în mașină i-am povestit conversația cu Dl MANIU. Dl MIHALACHE mi-a confiat că și el trebuia să plece, totul era pregătit, dacă din motive tehnice planul a eșuat.

Această plecare trebuia să fie în legătură și cu o acțiune care urma să fie dusă în străinătate, în țară situațiunea devenind din zi în zi mai grea pentru partidul nostru. S'ar putea spune că această plecare era todeuna în aer.

Afară de dl MIHALACHE n'am auzit pe Dl MANIU vorbind de altcineva că ar trebui să plece. Celelalte persoane aveau să fie desemnate în ultimul moment. In cele trei săptămâni dinaintea tentativei de plecare, chestiunea - cum am mai arătat a revenit cu oarecare caracter de urgență.

Cred că anul trecut a fost vorba chiar, un moment, de plecarea dlui MANIU. In orce caz în timpul din urmă, când s'a vorbit de nevoia plecării, am auzit pe Dl MANIU spunând : " deși sunt bătrân totuși îmi este dragă viața, și n'aș vrea să pier, dar mai necesar este să meargă alții să se pună la adăpost că sunt mai tineri, Din scrisorile primite dela unele din persoanele aflate în străinătate și de care am vorbit anterior, rezultă că nu exista la prieteni noștri deacolo nici-o acțiune coordonată și nici un plan elaborat cu scopuri bine determinate

Am cetit o scrisoare, destul de recentă a Dl. CRETEANU, în care acesta informa pe Dl MANIU că merge la O.N.U. să încerce să vorbească, în numele românilor oprimați de regimul

./.

din tară, fie în fata consiliului de securitate, fie în fata consiliului economic si cultural / titlul nu este decât aproximativ/ care este competent să cerceteze cum sunt respectate de către guvernele diferitelor țări, drepturile fundamentale ale omului.

La sfârsitul anului 1946, Dl MANIU a prezentat biroului partidului o scrisoare primită dela MACEK, seful partidului agrarian jugloslav care se găseste în America si în care acesta cerea ca partidul nostru să desemneze un reprezentant în comitetul partidelor agrariene din Jugoslavia, Bulgaria, Ungaria, Polonia şi România, deja în curs de constituire în America.

Dl MIHALACHE a făcut rezerve asupra răspunsului de dat, din cauza indispozitiei ce va fi provocată la sovietici. A cerut, dacă nu mă insel, să asteptăm ce va face partidul agrarian din Polonia, care se găsea într'o situatie asemănătoare. Nu s'a luat atunci nici-o hotărâre. Scrisoarea a rămas mult timp la mine. Am restituit-o Dlui MANIU, cu prilejul unei vizite la Sibiu. Nu stiu ce a răspuns, dar nu era multumit cu rezervele Dlui MIHALACHE. Pentru dânsul era esential că americani să privească cu favoare constituirea acestui bloc, care reprezenta o sută de milioane de ţărani legati de pământul lor şi ostil comunismului.

Nu trebuie uitat nici memorandumul făcut, la inceputul acestui an la O.N.U., de către cele treimpartide de opozitie şi care n'a fost pus la ordinea de zi fiindcă n'a fost cineva care să se ocupe de el.

Se stie că s'a creat un precedent, în cazul Palestinei, chiar la cererea Uniunei Sovietice, ca nunumai guvernele ci si grupările politice să fie ascultate, atunci când este vorba de scopurile O.N.U-lui.

Dl MANIU a însărcinat prin luna Mai, pe un membru al biroului să facă un apel către Parlamentele lumei civilizate, împotriva persecutiunilor la care sunt expusi în România, membrii opozitiei.

In ultimul timp nu se mai vedea la guvernele Englez si American aceeas grabă, ca în trecut, să intervină când se petreceau arestării, ca cele din Martie, Aprilie si Mai.

Numeroasele proteste, apeluri, memorii etc. ale celor treimpartide de opozitie au asteptat mult timp o actiune angloamericană.

Era evident că desfăsurarea lucrurilor în Europa se petrecea astfel decât o prevăzusem noi. Am nădăjduit ca tratatul

./.

81 ~~83~~ ~~83~~

de pace să fie ratificat și după trei luni să avem mai multă liberate de actiune ; ca, inorce caz,după ratificare să fie pusă in functiune comisia celor trei ministri in România,ai Uniunei Sovietice,Marei Britaniei și Statelor Unite,care era competentă să cerceteze executarea tratatului de pace și sub aspectul arzicolului 3 care se referă la drepturile și libertățile cetățeanului.-

Totul s'a amânat in urma conferintei dela Moscova.

Europa tinde să se impartă in două mari grupe de putere. România cădea, evident, in lotul sovietic.

Ce se mai putea face in tară? Aci nu este locul decât pentru mai tiraj,se spunea in rândurile noastre.

Acestea imprejurări și aspecte variate ale situatiunei internationale veneau tot mai des in discutiunea noastră și in acelas timp apărea necesitatea unei actiuni in afară. Ia nu putea fi dusă decât de o mare personalitate politică, cu nume cunoscut in străinătate. Aceasta nu putea fi decât Dl MANIU sau Dl MIHALACHE. Deaceia am auzit in seara zilei de 13 Iulie pe Dl MANIU spunând Dlui MIHALACHE : " dacă nu mergi dumneata mă duc eu ",la care Dl MIHALACHE replicat : " mergeti domneavoastră domnule presedinte". Dl MANIU a răspuns că acum să meargă Dl MIHALACHE.

Acesta trebuia să ia contact cu prieteni din străinătate in primul rând cu cei din Elvetia. Asa i-a spus Dl MANIU in fata mea in aceeas seară de 13 Iulie adaugând ceva, care insemna că Dl MIHALACHE are toate puterile.

Actiunea in străinătate trebuia să sprijine pe Dl GAFENCU,VISIOIANU,NICULESCU BUZESTI,CRETEANU și CITTA DAVILLA. Ceialti tovarăsi de plecare nu erau necesari,și puteau rămâne pe drum. In ceace mă rpiveste mă refer,asupra acestei chestiuni la declaratiile mele anterioare.

Obiectivul final al călătoriei era,desigur,America. Dl MANIU mi-a spus câteva zile inainte de incercarea de plecare că bani pentru actiunea noastră din tară / și evident epntru cea din afară / nu putem găsi decât la românii din America.

Cum am declarat anterior,in seara de 13 Iulie,in jurul orei 8 am găsit pe Dl MIHALACHE la Dl MANIU,atunci când m'am dus să dau acestuia un răspuns negativ. Poate că intre ei avusese loc o convorbire in care Dl MIHALACHE primise instructiuni.

./.

Ele nu puteau fi decât acelea care rezultau din conversatiunile noastre anterioare,din actiunea conducerei de partid din aceea deja făcută de prieteni nostri dinafară.

Scopurile actiunei din străinătate trebuiau să fie asa dar:

I.- Propagandă in opinia publică,prin presă si alte mijloace,pentru a o informa asupra stărilor din România persecutiunilor la care suntem expusi,tratamentul celor inchisi,etc.-

II.- Să se atragă atentiunea guvernelor aliate din apus asupra necesităţei ca să se aplice tratatele internationale si in România să fie făcute noi alegeri libere,pentru ca poporul să-si dea guvernul pe care il vrea. . .

III.- Să se intervină la O.N.U. in acelas sens.

IV.- Partidul Nat ional Taranes să participe la actiunea partidelor agrariene din tările Europei centrale. El putea fi reprezentat de data aceasta,chair prin creatorul agrarianismului român.

V.- Orice altă actiune pe care imprejurarile internationale ar fi făcutüo necesară si posibilă.

VI.- Pentru a realiza aceste scopuri Dl MIHALACHE trebuia să organizeze si să coordoneze actiunea prietenilor eminenti,din străinătate care singur,lăsati nu se intelegeau intre ei.

Tradus

3 fasciculul de dactilografiat

în întregime

85

83

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, de profesiune avocat, născut la Piteşti în anul 1895, domiciliat in Bucuresti Str. Andrei Mureşan Nr. 16, declar in continuare următoarele la întrebările ce mi se pun:

I.- Conducerea partidului /Dl. MANIU avea depline puteri/ a urmărit după 23 August 1944, mentinerea puterii de Stat în mâna Partidului National-Tărănesc şi Liberal. In politica externă s'a considerat că România trebue să caute sprijinul anglo-american.-

II.- Partidul National-Tărănesc a urmărit prin reprezentanţii săi în guvernele SANATESCU si RADESCU, această politică de rezistenţă contra tendinţelor partidelor de stânga adică contra pătruderii acestora in administratia de Stat /Prefectii, primarii etc./, în învăţământ, magistratură, armată biserică, etc. şi în viaţa economică /Banca Natională, Institutii economice de Stat sau controlate de acesta. etc./. In general s'a urmărit mentinerea pozitiei dominante in Stat pentru cele două partide imprimate de aceste partide.

III.- Pozitia partidului faţă de G-ralul RADESCU, a fost de sprijinirea politicei acestuia atât prin reprezentanţii în Guvern ai partidului cât si in afară de guvern.

IV.- Partidul trecând in opozitie după 6 Martie 194[5] a luat faţă de Guvernul Groza o atitudine de luptă, nerecunoscându-l.

V.- Aceasta luptă s'a impărtit in două perioade si a folosit două metode. Dela 6 Martie până la 8 Ianuarie 194[6] actiunea contra Guvernului s'a manifestat prin memorii adresate celor trei Mari puteri aliate si M.S. Regelui, in care arată că acest guvern nu reprezintă tara si se cerea inlocuirea lui în sensul rezoluţiei dela POTSDAM, în interpretarea dată acestuia de partid.

In congresele judetene tinute la acea epocă se ar[ăta] partidului si ţării acelaşi lucru, căutându-se să se creez[e] încă de pe atunci o rezistenţă contra guvernului, în sensul

./.

scopurilor partidului. După 8 Ianuarie 1946, s'a continuat cu propaganda contra guvernului, aceasta luptă luând forme mai ample în apropierea alegerilor. Sau făcut și în aceasta perioadă proteste la aliații și M.S.Regele, contra - aceiace numea partidul - neexecutării de către guvern a obligațiilor liate față de aliați la 8 Ianuarie.

In actiunea pe teren s'a tipărit zeci de mii de manifeste, care impreună cu manifestul general al conducerii de partid căutau să nască în țară o mare actiune natională contra guvernului, in sensul vederilor partidului National-Tărănesc.-

După alegeri s'a adresat țării un apel intitulat "Către Națiune", care chema națiunea la luptă contra regimului. Acest apel, apărut în "Dreptatea" a fost în intregime cenzurat si difuzarea lui oprită. Aceasta acțiune începută inainte de alegeri a putut da și a dat naștere la multe incidente și cazuri individuale sau colective de agresiune ori sabotaj /in timpul alegerilor/ din partea fie a unor membiri ai partidului, fie chiar a perspane streine de acesta.

V.- Actiunea de protestare față de aliați, de care am vorbit mai sus, a fost făcută impreună cu partidul Liberal.

Memoriile au fost semnate de Dl. MANIU si BRATIANU, după ce erau elaborate de serviciile celor două partide, potrivit indicatiunilor primite.- Unele din aceste memorii - adică cele mai importante - erau semnate si de Dl. TITEL PETRESCU in numele partidului Social Democrat Independent. Guvernele Englez si American au intervenit de câteva ori, in urma acestor memorii cu note de protest față de Guvernul Român. Memoriile cele mai importante erau prezentate misiunilor aliate /Engleză si Americană/ de D-nii MANIU, BRATIANU sau TITEL PETRESCU, de Secretarii Generali ai celor trei partide sau lăsate -prin functionarii de Club la secretariatele Misiunilor. Memoriile au fost adresate totdeauna celor trei mari puteri. Legătura cu legatiile Anglo-Americană era făcută de Dl. MANIU, prin Dl. VASILE SERDICI.

VI.- După cum am mai declarat știu că se află in străinătate următoarele personalități: In America, domnii CITTA DAVILLA, fost Deputat National-Tărănist de Vlașca și Dl. FREDERICH NANU, fost Ministru Plenipotentiar; in Anglia, Dl. VIOREL TILEA, fost Ministru N.T., -plecat din partid cu grupul VAIDA CORNEL BIANU - national-tărănist - și alții mai mici de care nu-mi aduc aminte; in Elvetia Dl. GAFENCU - fost Ministru Na-

./.

ţional tărănist,plecat cu ARMAND CALINESCU din partid,VISOIANU şi NICULESCU BUZESTI - naţionali-tărănişti.Dl.AUGUSTIN POPA, naţional-tărănist nu stiu unde este.Am auzit că ar fi la Roma şi că a fost la Paris in timpul Conferintei de Pace din 1946.

Despre activitatea acestora stiu următoarele:

In America cel preferat de Dl.MANIU,se pare că era FREDERICH NANU.Cred că am auzit că acestuia i s'a incredinţat de către Dl.MANIU acum vre'o 2 ani misiunea de a reprezenta acolo punctul de vedere al partidului nostru.Dl.MANIU nu avea multă incredere în CITTA DAVILLA.Nu stiu pentru ce.

In Anglia acel care tine în curent pe Dl.MANIU era CORNEL BIANU.Am auzit că si TILEA,ar fi scris D-lui MANIU in timpul din urmă.

Stiu că niciunul din aceştia nu avea o ~~încredinţare~~ însărcinare specială după cum rezultă din cele ce urmează:

In primăvara anului 1946,Dl.MANIU a primit dela Dl.GAFENCU o scrisoare care cred căa fost trimisă si D-lui DINU BRATIANU pe care n'am citit-o dar în care -mi-a spus Dl.MANIU că erau raportate conversatiile pe care le-a avut Dl.GAFENCU la Londra si Paris cu toate marile personalităţi politice ale acestor ţări.Ele expunea în scrisoare teza pe care a prezentat-o D-lui CHURCHIL asupra situaţiei României şi Sud Estul European şi al interesului pe care il are Anglia de a susţine aceste ţări ameninţate de expansiunea sovietică.

De atunci Dl.MANIU a început să aibă încredere in Dl. GAFENCU,de aceia ia scris -n'am citit scrisoarea- in jurul Conferintei dela Paris si cred că ia dat instructiuni de felul în care trebue apărată cauza României la Conferinţa dela Paris.După conferinţă,Dl.GAFENCU a scris D-lui MANIU - şi cred D-lui BRATIANU - arătându-le cum a decurs lucrările Conferinţei.Am retinut dela Dl.MANIU că nu s'a pus în memoriul întocmit acolo chestia Basarabiei,ca să nu se indispue Uniunea Sovietică în acel moment şi să-şi retragă consinţământul dela realipirea Ardealului de Nord.Dl.MANIU a fost de acord cu acest punct de vedere. Am auzit că mai târziu a fost pusă si problema Basarabiei.Nu ştiu însă în ce formă.La Conferinţa dela Paris ,Dl,GAFENCU a fost ajutat de TILEA,CRETEANU,AUGUSTIN POPA si alţii.Am auzit pe Dl.MANIU vorbind de ei când ne-a rezumat continutul scrisorii D-lui GAFENCU,privitoare la actiunea lor la Conferinţă.

In vara anului trecut Dl.NICULESCU BUZESTI a intrebat pe Dl,MANIU dacă a încredinţat pe Dl.GAFENCU cu dirijarea actiunei

./.

românilor în străinătate. Dl. MANIU a răspuns negativ. Am înteles că protestul venea dela Dl. CRETEANU. După Conferința dela Paris nu mai știu ce corespondență a urmat între Dl. MANIU și Dl. GAFENCU.

După plecarea D-lui NICULESCU BUZESTI și VISOIANU nu cunosc cé acestia au scris D-lui MANIU și dacă l-au informat despre vre'o acțiune a lor în afară. Am citit -așa cum am mai declarat - o scrisoare raport a D-lui NICULESCU BUZESTI din Martie 1947. Am înteles din unele reflexiuni ale D-lui MANIU că acestia nu fac mare lucru în afară. Am citit sau Dl. MANIU mi-a spus despre o scrisoare a lui CRETEANU în care acesta îi rapor ta -si D-lui BRATIANU - că nu este mare lucru de făcut în America fiindcă problema României nu este actuală acolo. Scrisoarea este dela începutul anului 1947. Dl. MANIU nu-mi dădea în principiu să citesc scrisorile primite și rețin cele de mai sus ~~x~~ din cetace ce el ne expunea la toți. Este adevărat că unele scrisori fără importanță mare le-am citit după cum am declarat și mai înainte. Aceasta era situatia cunoscută de mine în ajunul încercării de a pleca din țară.-

Am expus faptele în declaratiile anterioare. Adaug că deși Dl. MANIU nu mi-a propus vre'odată în mod concret să mă refugiez în străinătate totuși am auzit în ultimul an pe Dl. MANIU vorbind de necesitateaca unuii fruntași ai partidului -mai amenințați- să plece din țară. Odată -anul trecut- cred că mi-a ~~sp~~ spus că și eu ar trebui să mă gândesc la aceasta - dar fără nimic concret-

In cele trei săptămâni anterioare lui 14 Iulie, se creiase - mai ales în jurul meu- o admosferă de panică, Dl. MANIU, MIHALACHE și POPOVICI spunându-mi să plec din Bucuresti să mă ascund câtva timp. L-am auzit -cred odată pe Dl. MANIU - spunând D-lui MIHALACHE că ar fi bine dacă ar putea pleca.

Momentul plecării a depins de ivirea ocazii. Persoanele care trebuia să plece au fost alese în ultimul moment; afară cred de Dl. MIHALACHE care era destinat să plece. Adaug că sugestia de anul trecut a D-lui MANIU era un răspuns la rugămintea mea făcută după 9 August 1946 să mă anunțe și pe mine dacă se iveste prilejul de plecare, dar eu merg cu nevasta mea. De atunci nu am mai fost vorba de aceasta. La întrebarea care era scopurile acestei plecări pe plan politic răspund: pentru mine niciunul. Este posibil și chiar probabil că plecarea D-lui MIHALACHE să nu fi avut în mintea D-lui MANIU numai un resotr de ~~sinceritate~~ personală.

securitate

./.

Se putea concepe o actiune de sincronizare a eforturilor prietenilor din străinătate.-

Acestia nu se intelegeau intre ei.Le trebuia un şef pe care să nu-l poată contesta.Acesta era numai Dl.MANIU sau Dl.MIHALACHE.Aceasta sincronizare ar fi putut ,a avea drept scop propagandă în presa străină impotriva regimului din România,pentru importanţa internaţională a României din bazinul Dunărean sustinerea intâmpinării la O.N.U.,de către cele trei partide de opozitie din România si eventual o actiune comună a partidelor agrariene din Răsăritul Europei desi stiu că Dl. MIHALACHE nu era partizanul ei.Aceasta coordonare a actiunii românilor din străinătate - aderenţi ai politicei externe a D-lui MANIU - ar fi fost şi încă i importanţă in cazul in care situatia României ar fi fost obiectul unei Conferinte Internaţionale.Acestia ar fi sustinut punctul de vedere al Partidului Naţional-Tărănesc.In concluziune actiunea aceasta din străinătate putea constitui o opozitiune făcută acolo guvernului din ţară.Este avident că dacă se ducea aceasta actiune Dl.MIHALACHE era indicat drept conducător a unei rezistenţe naţionale,peste hotare in sensul vederilor Partidului National-Tărănesc.Eu personal nu a-şi fi participat la aceasta actiune fiindcă nu o cred bună pentru ţară.Ea ar fi provocat greutăţi în raporturile ţării cu Uniunea Sovietică si cu celelalte ţări vecine ale României.Pe plan intern aceasta actiune incuraja rezistenţa contra regimului.

Eu vroiam să merg in Franţa,unde imi puteam câştiga existenţa.

ss/N.Penescu.

26 Iulie 1947

29 Iulie 1947.

90

90 88

D E C L A R A T I E

Asupra actiunei politice a Partidului National-Tărănesc după 23 August 1944, până la 14 Iulie 1947.

Cerându-mi-se aceasta declaratie expunere de către anchetator după arestarea mea la 14 Iulie a.c., mi-am pus intrebarea, in singurătatea celulei mele, dacă este mai bine să prezint actiunea politică a partidului in lumina adevărului aşa cum il cunosc, sau să fac o apărare a acestei politici.

Procesul care se deschide nu este ca oricare altul in care invinuitul să-şi găsească cele mai potrivite apărări.

El va fi supus judecătii contemporanilor şi viitorului.-Deaceia eu nu mă voi preocupa de judecătorii mei şi de adevăr oricum acesti judecători vor încadra faptele în texte de legi.-

Voi impărti expunerea mea in mai multe capitole:

ORGANIZAREA SI FUNCTIONAREA PARTIDULUI.

Partidul National-Tărănesc este organizat de jos in sus având un congres general, care alege Comitetul Central Executiv, acesta alege pe Presedintele Partidului, pe Vicepresedinti, Secretarul General, Casierul Central şi Delegatia Permanentă.-

Ultimul congres al Partidului a avut loc in 1935, iar ultimul Comitet Central in 1937, aproape concomitent cu dizolvarea de atunci a partidului. La acest ultim comitet, Dl. IULIU MANIU, care fusese de curând reales şef al partidului, in locul D-lui MIHALACHE, demisionat, a primit depline puteri.

Dl. MANIU, a condus partidul cu depline puteri până la 3 Iulie 1946, când a avut loc prima şedintă a Comitetului Central, dela 1947, până atunci.-

Toate insărcinările date la diferite persoane din partid, in acest interval de timp, au fost date de Dl. MANIU, in baza deplinelor puteri.-

./.

La 23 August 1944, Biroul Partidului era format din domnii: MANIU, MIHALACHE, POPOVICI, Dr. LUPU şi GHITA POP, Secretari Generali cu Domnii: VIRGIL SOLOMON şi I. HUDITA Secretari Adjunti.

Eu eram Casier Adjunt, încă din 1937, după plecarea D-lui ENE, din Partid.

Delegatia Permanentă a fost completată prin cooptări făcute la sfârşitul anului 1944, de către Dl. MANIU, în baza deplinelor puteri.

La începutul anului 1945, demisionând Dl. GHITA POP, Dl. MANIU m'a desemnat pe mine de Secretar General, la acea epocă eu nemai fiind Ministru de Interne.-

Forurile Partidului erau deci numite de Dl. MANIU, afară de Domnii MIHALACHE, POPOVICI şi Dr. LUPU.-

Organizatiile Judetene existau prin fruntaşii locali, care rămăseseră în partid, fără foruri Statutare Locale complete.-

SEFUL.

Dl. MANIU se bucură în partid de un imens prestigiu. El a condus lupta contra plutocratiei liberale şi a câştigat-o la 1929. El a pornit lupta contra lui CAROL II. şi acesta a fugit din ţară la 6 Sept. 1940. El a purtat, în sfârsit, actiunea contra lui ANTONESCU şi a realizat 23 August, evident nu singur. Prevederea lui politică era considerată de domeniul profeţiei. Orice cuvânt al lui era primit drept actiobă şi puţini îşi permiteau să-l contrazică.-

Aceasta era situatia în partid după 23 August si se poate spune că aşa a durat până acum fiindcă nici azi partidul n'a avut altă părere decât a sefului şi nici organe Statutare alese.-

EPOCA DELA 23 AUGUST, LA DEMISIUNEA CELUI DE AL DOILEA GUVERN SANATESCU.

A-şi putea spune putine lucruri despre atitudinea partidului faţă de primul guvern Sănătescu.

Dl. MANIU, era Ministru fără portofoliu în acel Guvern.

Am retinut ca impresie generală, la acea dată, desele "întâlniri" în Consiliile de Ministrii cu Dl. PATRASCANU pe chestiunile importante actuale. atunci.

./.

Acel guvern avea o misiune şi o durată limitată la încheerea Armistitiului.-Dacă totuşi el a continuat până la inceputul lui Noembrie 1944,este din cauza greutăţilor care stăteau în calea constituirei unui guvern al Blocului National-Democrat,format din cele patru partide: National-Tărănist, Comunist,Liberal şi Social Democrat.

Aceste greutăţi erau datorate tendinţei partidelor de Stânga şi celor două partide,să le zicem burgheze,de a dobândi sau de a păstra poziţiile dominante în viaţa de Stat.

Partidul National-Tărănesc a refuzat să intre în Frontul National-Democrat constituit de partidele de Stânga.S'a propus D-lui MANIU ca partidul nostru să intre in acest front primind in Consiliul lui proportia de locuri pe care o avea în Guvern.Dl.MANIU a refuzat.Se vor vedea mai târziu consecinţele.In sfârşit s'a constituit cel de al doilea Guvern Sănătescu cu membrii din partidele burgheze şi de stânga.-

Misiunea celor cinci Miniştrii Nationali-Tărănişti era să frâneze tendintele partidelor de stânga.Cel mai greu rol îl aveam eu.Aparatul Administrativ de Stat şi cel Politienesc trebuiau in primul rând curăţate de elementele care de cel putin 7 ani fuseseră uneltele regimurilor anti-democratice.Dar in acelaşi timp însărcinarea mea era să nu las să pătrundă în locul lor elemente din partidele de stânga.Nu puteam decât să eşuez.Am făcut greşala să anunţ alegeri comunale,cât timp nu era epurat aparatul vechiu administrativ. N'am putut numi in timp util Prefectii,fiindcă nu mi se permitea de către Partid să confirm prefectii din Moldova şi cei instalati de populatie,in timpul primului Guvern Sănătescu.-

Am plecat cu plăcere dela Ministerul de Interne.In locul meu a venit Generalul RADESCU,care era şi Prim Ministru.

Miniştrii Nationali-Tărănişti au sprijinit pe Generalul RADESCU până la adunarea dela "Aro".

La Ministerul Agriculturei Dl.HUDITA n'a putut grăbi Reforma Agrară.

Numirile de prefecţi,care sau făcut in Moldova,de către o Comisie Interministerială,în care eram reprezentati de Dl.HUDITA,n'au fost pe placul conducerii de Partid.

Miniştrii Nationali-Tărănişti erau acuzaţi de slăbiciune.-

./.

Nu s'a creiat in aceasta primă colaborare ambianţa necesară de incredere reciprocă. Cele două tabere stăteau faţă în faţă duşmănoase.-

In sedintele Biroului, la care luau parte si Ministrii Nationali-Tărăniști si expuneau situatia din Guvern, nu se discutau problemele în spirite de concesiune ci de viguroasă rezistenţă.-

In aceasta admosferă a venit incidentul RADESCU şi s'a constituit Guvernul dela 6 Martie 1945, fără Nationali-Tărănişti.-

In timpul crizei de guvern dela inceputul lui Martie, s'au manifestat la unii membrii ai Biroului si Delegatiei Permanente îngrijorări asupra evoluţiei situatiei politice şi a perspectivelor ei de viitor.

In sedintele Delegatiei din timpul crizei şi ulterioare, sau pus in discutiune pentru primadată premizele politicei Partidului.-

Ce obiective avem şi ce tactică adoptăm. Dr. LUPU, a atacat politica D-lui MANIU. S'a vorbit atunci de retragerea acestuia si s'a propus, şefia Doctorului LUPU. Totul n'a fost însă decât o furtună într'un pahar cu apă.-

Delegatia Permanentă într'o sedintă comună cu şefii de Organizatii aflători in Capitală, a dat un comunicat prin care declara Guvernul GROZA, ieşit dintr'o lovitură de Stat, nereprezentativ al forţelor democratice şi deci nelegal, în sensul acordurilor internaţionale existente /Yalta/.-

Dl. MANIU a prezentat acest guvern ca impus M.S. Regelui de Comandamentul Sovietic. După ce M.S. Regele, spunea Dl MANIU, a făcut greşala să- insărcineze pe Dl. GROZA cu formarea Guvernului era sigur ca acesta nu va îndeplini Mandatul Suveranului de a face un guvern cu Naţionali-Tărănişti si Liberalii şi nici nu va depune acest mandat, în caz de insucces.-

Cu acelaşi prilej s'a arătat că partidul nostru urmăreşte apărarea ţărei de comunizare, ceiace ar putea aduce şi pierderea indepedenţei sale.-

Despre aceasta mă voi ocupa într'un capitol special.

./.

DUPA CONSTITUIREA GUVERNULUI GROZA.

După câteva zile dela constituirea Guvernului GROZA, Guvernele Englez şi American au prezentat câte o notă, prin care declarau, dacă îmi aduc bine aminte, Guvernul Român de nereprezentativ.-

Situaţia creeată în urma acestor note a fost plină de urmări pentru mai târziu.

Conferinţa dela Postdam a adus o rezoluţiune şi în ceiace priveşte Guvernele din ţările foste satelite sau eliberate. Printre acestea era menţionată şi România.

Cred că domnii MANIU şi BRATIANU, a vorbit M.S.Regelui, în sensul ca M.S., să provoace o criză de guvern pe baza acelei rezoluţiuni internaţionale, dar nu pot afirma cu precizizune.-

Se cunosc împrejurările în care a izbutit aceea criză în primăvara anului 1945, care a durat până la 8 Ianuarie 1946, când s'a pus în aplicare hotărârea dela Moscova acelor Trei Mari Puteri.-

In tot acest timp atitudinea Partidului Naţional-Ţărănesc, faţă de Guvern, a fost de permanentă luptă.-

Notez două evenimente mai importante:

a/. Incidentele dela 8 Noembrie şi

b/. Venirea în ţară a D-lui ETHRIDGE, trimisul special al Preşedintelui TRUMAN.-

Se ştia că populaţia Capitalei, va manifesta pentru Rege de ziua Sa. Se dădea aceste manifestaţii un caracter naţional şi anti-guvernamental. Intr'o şedinţă a Biroului, ţinută acasă la Dr. LUPU, s'a hotărât participarea organizaţii Capitalei la aceea manifestaţie. Dl. MANIU personal a convocat organizaţia Capitalei la Cluj şi a îndemnat-o să participe la manifestaţie.-

Tineretul şi muncitorii din partid au fost aceia cari au participat mai numeroşi.

Dl. MANIU, a însărcinat Secretariatul General să adune material pentru ziaristul american cu care să se dovedească metodele folosite de Guvern pentru înlocuirea cu elemente comuniste a întregului Aparat de Stat care nu aderă la Partidul Comunist în principal sau la alte partide din Frontul Naţional-Democrat precum şi pentru creerea condiţiunilo

./.

necesare,care să asigure prăbuşirea regimului social existent.

Materialul adunat a fost prezentat de mine, din ordinul Dl.IULUI MANIU,D-lui ETHRIEGE.Dl.MANIU a avut o lungă conversatie cu acest personajiu.

La 8 Ianuarie 1946,s'a reconstituit Guvernul GROZA cu câte un reprezentat al Partidelor National-Tărănesc si Liberal,era mai putin decât ne oferise Dl.GROZA în criza de guvern din Martie 1945.Scopul principal al Guvernului astfel reorganizat,era să facă alegerile.Se elaborează un anteproect de lege Electorală .Concomitent cu discutarea lui se incepe Campania Electorală.Incidente numeroase au loc în tară.Cele trei partide - fiind că acum exista si Partidul Social Democrat al D-lui TITEL PETRESCU - fac memorii separate sau comune către M.S.Regele şi Cele Trei Mari Puteri,prin care informează despre aceste incidente,a căror organizare o atribue Guvernului ,cât şi despre Legea Electorală pe care o prezintă ca astfel concepută încât să asigure falsificarea votului dat de alegător.

Guvernele Englez si American trimit Guvernului Român note de protest.

Alegerile au avut loc în condiţiunile cunoscute.Noui memorii comune ,ale celor patru partide sunt adresate Aliatilor.-

Domnii MANIU si BRATIANU,sfătuesc pe M.S.Regele să nu dea mesaj de deschiderea Parlamentului sau cel puţin,să nu-l deschidă personal.M.S.Regele nu dă urmare acestor sfaturi Dl.MANIU dă un comunicat prin care declară Parlamentul nou ales ca nevalabil,fiind eşit din falsificarea votului obştesc Delegatia Permanentă,care este convocată ulterior,aprobă acest comunicat,deşi unele voci protestează contra felului în care delegatia este pusă în faţa faptului împlinit. Se hotăreste convocarea Comitetului Central pentru ziua de 30 Noembrie 1946 Comitetul Central aprobă în unanimitate rezolutia propusă ca Deputaţii Nationali-Tărănişti să nu participe la lucrările unui parlament care nu este legal.Raporturile Partidului National-Tărănesc cu Guvernul si regimul democrat ajung la maximul de tensiune.Dl.MANIU,lansează către ţară un apel conceput în termeni foarte aspri de critică la adresa Guvernului si regimului.

In acest timp apar în ţară fenomenele foametei.

./.

Este adevărat că partidul nu mai activează.

Admosfera era încă foarte încărcată și este o adevărată fericire ca această grozavă iarnă a fost trecută în liniște.-

OBIECTIVELE POLITICEI NOASTRE MIJLOACELE DE A O ATINGE.

Obiectivele acțiunii politice a Partidului N.T., au fost două:

Păstrarea regimul social care ~~a~~ are la bază proprietatea privată și în special mica proprietate țărănească și indepedența Țării - cu alte cuvinte lupta contra comunismului și pentru degajarea țărei de influență străină.

Dl.MANIU, a crezut că aceste obiective pot fi atinse prin două metode:

Rezistența Națională în lăuntru și sprijin dela Anglo-Americani în afară.Dl.MANIU a declarat în multe din consfătuirile Biroului Delegației Permanente că nu este locul acum la realizarea programului.nostru social,ci trebue să înfrângem mai întâi pe comuniști.Această victorie contra comunismului n'o putem obține decât prin rezistența națională și alegeri sau printr'o acțiune internațională.Dacă n'am putut câștiga alegerile trebue să continuăm a încuraja rezistența națională contra regimului,care periclitează în acelaș timp regimul social rezistent și indepedența Țării.Și mai trebue continuată acțiunea internațională,pentru ca Statele mari din Occident să apere România.

Mă voi ocupa de fiecare mijloc de acțiune în parte.

PRACTICA REZISTENȚEI NAȚIONALE.

Toate manifestele din Campania Electorală,redactate și publicate de Comitetul Electoral,ca și manifestul principal al partidului,cel către Armată sau apelul către țară,posterior alegerilor,fac ,direct sau indirect apel la această rezistență menită să apere proprietatea ,libertatea și indepedența Țării. In acest cadru s'a făcut propagandă în alegeri.Orice colaborare cu Guvernul și regimul politic actual înseamnă slăbirea rezistenței naționale.Aceste manifeste nu arătau cum trebue să se exteriorizeze această rezistență,care ,este adevărat nu era numită cu acest nume decât în expunerea Domnului MANIU în fața Delegației Permanente.Este adevărat iarăși că nu sau dat nicio

dată instructiuni scrise sau orare sefilor de organizatii cum să folosească tactica rezistenței. Aceasta tactică nu presupunea însă o actiune activă. Totusi sau putut vedea diferite manifestatiuni individuale sau de grup, care nu erau nici cel putin inspirate de partid, dar își puteau găsi explicatia în ambianța creeată prin tactica partidului. Aşa de pildă tineretul a tipărit manifeste clandestine sau a înființat o scoală de Cadre, fără stirea conducerii de Partid si a Secretariatului General care s'a sesizat de existența ei din auzite., asa s'a observat în ultimul timp o stare de agitatie în tineretul partidului şi o tendință de a trece la organizare pe model celular, scăpând însă controlului Centrului. Toate aceste simtome le-am adus atât eu cât si Dl. MIHALACHE la cunoştința Biroului Partidului. In acelasi timp, în adunările sectiunei muncitoresti dela Club se tineu cuvântări, care nu puteau să aibă aprobarea noastră. In sânul organizatiei Capitalei sau creiat diferite sectiuni profesionale, aşa cum prevede programul partidului. Se pare -eu nu ştiu- că la sectiunea militară sau petrecut lucruri asemănătoare. De aceasta situatiune conducerea de partid a fost sesizată de Secretariatul General. Se luase în discutiune toate aceste chestiuni.

Aceasta tactică a creeat însă în jurul D-lui MANIU, un mit. El era considerat ca simbol al acestei rezistențe. Aceasta mărea si mai mult dacă mai era posibil, autoritatea lui în partid.-

APELUL LA CELE TREI MARI PUTERI

Al doilea mijloc de actiune al conducerii de partid a fost apelul la cele trei mari puteri, în baza acordurilor internationale dela Yalta, Potsdam si Moscova, iar mai târziu si în baza Tratatului de Pace.-

Acest apel s'a făcut în numeroase memorii care sau adresat în acelasi timp Uniunei Sovietice, Marei Britanii şi Statele Unite ale Americei.

Am spus mai sus că Dl. MANIU, considera ca esential pentru existența Statului Român, sprijinul Apusului. Dl. MANIU, n'a ascuns niciodată aceasta idee fundamentală a politicei sale

El credea că se urmăreste comunizarea țărei, concomitent cu răsturnarea monarhiei si cu proclamarea României ca Republică Federată Uniunei Sovietice.

./.

Dl.MANIU nu a vorbit niciodată de un război actualmente posibil între Marile Puteri. El credea că sprijinul acesta va putea fi efectiv în cadrul acordurilor internaţionale. Dl.MANIU a crezut însă că din lupta ce se va deslănţui odată între comunism, care expansiune revoluţionară şi apusul anticomunist, acesta va fi victorios. Până atunci însă România nu trebue să piardă ajutorul politic al Naţiunilor din Occident. Dl.MANIU nu crede în durabilitatea regimurilor care să impun cu forţa şi se menţin cu sisteme de guvernare poliţiste. El avea în faţa ochilor încă vie imaginea regimurilor asemănătoare recent prăbuşite şi aceasta era argumentul său decisiv pentru toţi ezitanţii. Dl.MANIU mai credea că America şi Anglia nu va putea să cadă în dezuetudine Charta Naţiunilor Unite şi principiile puse la baza lumei moderne.

Expansiunea comunistă în Europa va primejdui nu numai regimul Social din Apus, dar şi interesele economice ale Marilor State. Acestea şi altele desigur au fost premizele politice externe a D-lui MANIU. Ea a părut antisovietică, prin ceiace ea conţinea ca scopuri probabile sovietice asupra României.-

In ultima şedinţă a Delegaţiei Permanente, ţinută în primele zile ale lunei Iulie şi în faţa parlamentarilor, Dl. MANIU a expus limpede aceste baze ale politicei sale. Tot atunci a întâlnit şi primele rezistenţe, timide, este adevărat, dar care constituiau un început.

INCERCAREA DE PLECARE IN STRAINATATE CU SCOPURILE EI POLITICE PROBABILE.

A fost plecarea, încercată la 14 Iulie, o piesă din ansamblu politicei D-lui MANIU ? Logic şi firesc este că da.

Au fost oameni, care au primit dela Dl.MANIU îndemnul să plece aleşi cu motive determinate de scopul urmărit? Unii da, alţii nu.

Nu mă voi ocupa aci de faptele petrecute în Duminecă de 13 Iulie şi în dimineaţa de 14 Iulie, pe care le-am expus în declaraţiile mele anterioare şi nici de probele pe care le am că eu nu am fost ales pentru scopurile politice ale acestei plecări.-

./.

Eu pot să trag numai anumite concluziuni din unele fapte cunoscute de mine si pe care le expun mai departe:

Am arătat anterior oamenii care erau in străinătate si cari după ştiinţa mea, aveau legături cu Dl.MANIU. Totuşi l-am auzit pe Dl.MANIU încă din anul trecut de nevoia de a pleca in străinătate Dl.MIHALACHE. Imi aduc aminte deasemenea că am auzit pe Dl.MANIU, vorbind de o scrisoare mai nouă a D-lui CRETEANU, care este in America, prin care acesta il informa că încearcă să fie primit a vorbi in numele României la O.N.U. sau la Consiliul de Securitate.

In ~~iarna~~ anului 1947, Dl.MANIU, mi-a arătat o scrisoare a D-lui MACEK, către D-sa, prin care acesta îi aducea la cunoştinţă creerea in America a unui bloc al Partidelor Agrariene din Europa Centrală, pavăză contra comunismului si îi cerea să desemneze un delegat din partea partidului nostru si el Partid Agrarian.-

Puţin timp înainte de această nenorocită ~~zi~~ zi de 13 Iulie, s'a discutat între noi chestiunea fondurilor. Cineva a propus să solicităm un imprumut la o bancă englezā sau americană, Dl.MANIU a răspuns că singura soluţie era un apel către românii din america.-

In seara zilei de 13 Iulie a.c., când m'am dus la Dl. MANIU si i-am dat un răspuns negativ, privitor la plecarea mea faţă fiind si Dl.MIHALACHE, care era acolo de mai mult timp, l-am auzit pe Dl.MANIU spunând D-lui MIHALACHE: "Este ultima ocazie de plecare, dacă nu mergeai dumneata, mă duceam eu" la aceasta Dl.MIHALACHE a răspuns : "Vă rog Domnule Preşedinte mergeţi Dvs."

Inainte ca Dl.MIHALACHE si cu mine să plecăm, Dl.MANIU ia mai spus : "Dela Istambul să ei contact cu cei din Elveţia Te rog să te întorci la ora 23, că vin aviatorii aci să puneţi la punct detaliile plecării".

Am fost întrebat dacă am auzit pe Dl.MANIU când spunea D-lui MIHALACHE că are depline puteri. Nu pot afirma dar cred că da, vei şti Dl.MIHALACHE se mai întorcea la ora 23, Dl.MANIU ia urat să aibă succes,.

Am auzit dela un domn anchetator, care mi-a pus aceiaşi întrebare, că unul din cei care au fost la Dl.MANIU la ora 23, l-a auzit pe Dl.MIHALACHE, adresându-se D-lui MANIU: "Vasăzică că am petenes peouvotrs". Eu însă nu eram la ora aceia acolo.

./.

Când m'am despărtit de dânsul nu mi-am luat adio, ci i-am spus: Eu rămân cu dumneata Domnule Presedinte la pietre. El mi-a răspuns: "Rău faci dragă, ascultă si pleacă, lasă pe doamna, n'am loc si pentru dânsa"

Dl. MIHALACHE in stradă mi-a spus acelasi lucru. Eu am mentinut răspunsul meu .

La ora 23 a venit la mine un nepot al D-lui MANIU si mi-a spus că este loc si pentru nevastă-mea. Eu l-am intrebat dacă Dl. MANIU î-şi dă seama de cum rămâne partidul. El mi-a răspuns că aici nu este loc decât pentru martiraj. In afară este de făcut ceva.

In timpul Conferintei de Pace dela Paris, domnii GAFENCU, TILEA, CRETEANU, CORNEL BIANU, AUGUSTIN POPA, etc., lucraseră de acord.-

Dl. GAFENCU primise oarecare material informativ economic din tară, dar foarte insuficient si nesigur. El au putut găsi, chiar in cercurile Conferintei din Paris, bune informatiuni de tot felul. După Conferintă insă actiunea lor comună a incetat, Domnii CRETEANU si DAVILLA lucrau singuri in Statele Unite; Dl. TILEA isi vedea de treburi la Londra; Dl. GAFENCU scria articole in Elvetia, iar domnii VISOIANU si NICULESCU BUZESTI nu făceau nici atât. In timpul cercetărilor mi s'a spus că la 1 August este o conferintă in America a Partidelor Agrariene. N'am auzit de ea şi nu stiu dacă este vre'o legătură intre plecare si aceasta conferintă.-

Din aceste fapte si din cele arătate in declaratiile anterioare se pot trage următoarele concluziuni:

Prezenta D-lui MIHALACHE in străinătate, era utilă si necesară pentru stabilirea unei actiuni comune a tuturor persoanelor mai sus citate, care se găseau in diferite tări, fără -după câte stiu eu- contacte strânse intre ele.

Prezenta mea era absolut inutilă, fiindcă eu nu aveam nici relatiunile, nici autoritatea fată de aceste personalităţi cu situatiuni înalte in Stat mult înaintea mea.

Care putea fi aceea actiune, pentru care trebuia făcută sincronizarea eforturilor.? In primul rând, dacă se găseau fonduri la românii din America se putea intreprinde o propagandă contra regimului din România, prin presa din aceste tări, mai ales din America si Anglia.-

./.

Desteptarea interesului opiniei publice din aceste țări pentru importanta României in bazinul Dunărean.

Participarea la Conferinta Partidelor Agrariene, dacă era posibil ca Dl. MIHALACHE să ajungă la timp acolo.

Cum am scris intr'o altă declaratie aceasta actiune ar fi fost cunoscută in tară si ea ar fi mărit increderea la acei care doresc schimbarea regimului din România.

La O.N.U., se găseste o intâmpinare dela inceputul acestui an, a celor trei partide de opozitie din România. Nu era exclus că ea să fi fost sustinută de aceste personajii, după precedentul creeat in Palestina. Se stie că adunarea Generală a O.N.U.-ului a admis procedura ca nu numai guvernele dar și grupările politice sau nationalitățile să poată sustine cereri al căror obiect intră in cadrul O.N.U.-ului.-

Eu nu stiu ce a declarat Dl. MIHALACHE, dar este normal ca odată aflat acolo, D-sa să fi intreprins vre'una din actiunile despre care am vorbit mai sus, fără să aibă nevoe de instructiuni speciale din partea D-lui MANIU, era deajuns să primească o astfel de insărcinare.-

In afară de aceasta, contactul cu marile personalități politice din străinătate, ar fi dat perspectiva justă a situatiei internationale si a pozitiei României.

CONCLUZIUNILE MELE PERSONALE.

Ele privesc judecata pe care am inceput să o fac din Aprilie asupra tacticei pe plan intern si extern imprimate partidului de Dl. MANIU.-

Ar fi deajuns să infățișem tragedia fără seamă la care asistăm.-

Partidul dizolvat, cu presedintele -care este legat de un trecut de lupte nationale - Vicepresedintele - creatorul Partidului Tărănesc - Secretarul General, unii membrii ai Delegatiei Permanente si mare parte din cadrele din provincie, zăcând in inchisori și cu perspectiva unor condamnări grele.-

Ce mai rămâne din tactica rezistentei nationale si cine o mai face.?

Am inceput, la 1944, o colaborare cu partidele de stânga pe care n'am fost in stare să o continuăm, dar pe care au luat-alții ce nu aveau legăturile noastre cu țara.-

./.

Cele două presupuse scopuri ale Guvernului GROZA sau dovedit ar fi fost simple bănuelt ale noastre. Nici una din reformele realizate de Guvern n'ar fi putut constitui o piatră de încercare a acestei colaborări.-

Partidul ar fi avut în mână posturi importante din toate sectoarele vietii de Stat, administrative si economice. Mai usor se impedica astfel comunizarea țării decât prin opozitie.-

Situatia internatională a fost judecată gresit. Nu puteam face fată de Uniunea Sovietică altă politică, decât a făcut Guvernul actual, nici chiar noi dacă am fi fost în locul lui.

In diferentele dintre marile puteri noi nu putem lua partea unora împotriva Uniunei Sovietice, pentru motivul prezentat chiar de Presedintele TRUMAN: Statele trebuesc să facă unele cu altele politica "bunul lui vecin".

Nu trebue uitată apoi radiatiunea Marei Revolutii Sociale dela Răsărit, împotriva căreia nu puteam lupta cu tactica noastră de rezistenţă si de memorii la marile puteri.

Realitățile sociale si economice ale României sunt acelea care primesc sau refuză idei și forme de viață venite din afară.-

In Aprilie am mers la Dl. MIHALACHE, la Dobresti si am împărtășit parte din aceste gânduri, propunându-i să mergem la Sibiu să-l convingem pe Dl. MANIU, să admită intrarea în Parlament a Deputatilor noștrii. Dl. MIHALACHE, era de acord.

In Iunie și Iulie, după sedintele Delegatiei Permanente am reluat în Birou problema celor arestați, a căror soartă depindea de noi. Propuneam din nou cel putin intrarea în Parlament a Deputaților. Am fost sprijinit numai de Dl. MIHALACHE.

Personalitatea D-lui MANIU, a făcut din noi simple organe executive ale politicei sale ale cărei rezultate se văd azi.-

Crinicarul zilelor viitoare va vorbi desigur si de jertfele inutile ale acestei politici. Este singura mea consolare.-

---

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, la intrebarea, care a fost politica partidului national tătănesc dela 23 August, răspund :

Pentru perioada 23 August 1944-6 Martie 1945

Asteptam să mi se dea Ministerul Economiei Nationale. Dl MANIU mi-a oferit insă Ministerul de Interne. Am cerut Agricultura, dar am fost refuzat. Dl MANIU mi-a cerut să nu iau nici o măsură importantă fără confruntarea sa prealabilă.

N'am putut dat delegatie Dlui TEOHARI GEROGESCU fiindcă cei doi subsecretarii de Stat nationali ţărănisti /Rădutu şi Căpătăneanu/ nu primiseră dela Ministri respectivi atributiuni. N'am putut numi pe prefectii de Constanta şi Covrului fiindcă Dl MANIU a considerat că este o slăbire a autorităţii guvernului, dacă se legalizează o stare de fapt ilegală. Pentru acelas motiv n'am putu comfirma prefectii din Moldova, numiti de armatele sovietice. Mai târziu n'am putut stabili un acord cu celelalte partide pentru numirea prefectilor şi primarilor fiindcă Dl MANIU nu-mi dădea deslegare asupra formulei de repartitie a acestora. De pildă nu s'a acceptat nici cererea dlui GROZA ca la Hueduoara să fie numit un prefect propus de Dsa.

Dl MANIU avea depline puteri in partid - date de comitetul executiv din 1937- si el impunea linia politica a partidului.

Chiar inaite de 23 August, Dl MANIU nu se consulta in toate chestiunile nici cu cei trei colaboratorii principali ai săi, Dl MIHALACHE, Dr. LUPU si M POPOVICI. După 23 August nu era posibilă nici o opozitie la politica Dlui MANIU, care se bucura i in partid de un mare prestigiu. Aceasta politică se putea defini de pe atunci ca fiind o rezistentă impotriva elanului reformist si revolutionară a partidului de stânga si de sprijinirea a ţări din partea puterilor anglo-saxone; in cazul pe care il credeam posibil când tinerimea sovietică ar fi căutat prin partidul Co-

./.

munist mai ales să dobândească o influentă preponderantă cu România care putea să ducă tara noastră în situatia ţărilor Baltice.-

<u>Criza de Guvern dela 24 Februarie la 6 Martie 1945</u>

Ministrii Nationali-Tărănisti -rămaşi numai ca parte fiindcă locul de Ministru fără portofoliu oferit mie si anticipat de comunişti care au fost intrebati de Dl.RADU XENOPOL solicitat fiind de Dl.MANIU, rămăsese liber in urma refuzului meu - am continuat şi am afirmat aceasta politică in timpul guvernului Rădescu. Ei au sprijinit pe Rădescu in toate actiunile acestuia, care urmărea aceleaşi scopuri, aşa de pildă, Rădescu - cred printr'o declaratie - a arătat inoportunitatea reformei Agrare. Deci in Delegatia Permanentă a partidului a fost adus in discutiune un proect de Reformă Agrară elaborat de Dl. MIHALACHE şi deşi, eu, Căpătâneanu, Cezar Spineanu si alţii au cerut depunerea imediată a acestui proect la Comisia dela Agricultură şi aducerea lui in discutia Consiliului de Ministrii, hotărârea luată a fost de a se amâna aceasta, dat fiind că s'ar continua politica lui RADESCU. Dl.MIHALACHE a fost de aceasta părere, aşa incât hotărârea luată a fost de a se amâna Reforma Agrară.-

A a doua chestiune venită la aceia vreme, in discutiunea delegatiei, a fost numirea Prefectilor din Moldova.

Dl.HUDITA, a expus rezultatele vizitei Comisiei Ministeriale, care arezolvat aceste dificultăţi la fata locului. Dl. MANIU si multi membriixai Delegatiei -mai ales Moldoveni in cap cu Dl.Mălăşescu au criticat concesiunile făcute.

Erau si alte probleme de guvern, care veneau in discutia Consiliului de Ministrii. Dl.MANIU nu era multumit cu atitudinea Ministrilor noştrii, pe care îi considera insuficient de dârji. Deaceia s'a si creeat in jurul lor admosfera că au fost o echipă slabă.-

Am convingerea că Dl.MANIU prefera desprinderea de aceasta colaborare, pe care el o cunoştia primejdioasă pentru partid. Este evident că ar fi preferat să dobândească guvernul fără partide de stânga, dar stiind că nu era posibil, se multumea cu o formulă de guvern in care să obtină pentru persoane in afară de partide Ministerele de Război, Interne şi Afaceri Străine. Din cauza acestei ambiante s'a ajuns la insărcinarea D-lui GROZA cu formarea Cabinetului, după demisia lui Rădescu. Dl.MANIU, a sfătuit pe M.S.Regele să nu dea acest mandat D-lui

./.

GROZA,fiindcă acesta nu-l va mai depune,in caz de nereuşită a formulei de guvern al tuturor fortelor democratice.

In timpul crizei de guvern,Dl.MANIU,a convocat o ședință a Delegatiei Permanente pe care a informat-o că Dl.GROZA,i-a propus unul eventual doi sau trei ministrii observatori,că D-sa a respins aceasta propunere ca jignitoare pentru partid,de aceia n'a mai consultat Delegatia.Dr.LUPU,si alţi membrii ai delegatiei au făcut rezerve importante asupra politicei care a aruncat partidul in opozitie cu perspective foarte sumbre.-

Câtva timp după acsia,Dr.LUPU si alţi membrii ai delegatiei au cerut convocarea unui for mai larg al partidului unde să se discute probleme de politică generală a acestuia. Dl.MANIU era bolnav.Sedinta s'a tinut acasă la LEUCUTIA,unde Dl. MANIU locuia.Dr.LUPU si altii au criticat politica D-lui MANIU, căruia i s'a sugerat retragerea dela sefie.Dr.LUPU ia spus lasă mă pe mine fiindcă eu cred că mă înţeleg cu ruşii.

Dl.MIHAI POPOVICI,a făcut o interventie violentă împotriva luărei in discutie a sefiei partidului.

Cu acest prilej s'au afirmat bazele politicei generale a D-lui MANIU,care a fost imprimată partidului.-

Aceasta politică n'a fost expusă intr'o declaratie de principii si ea reeşa din toată actiunea D-lui MANIU si a partidului desvoltate după 6 Martie 1945.

<u>După 6 Martie 1945</u>

Câteva zile după constituirea guvernului GROZA,eram la Dl.MANIU acasă,când a venit VISOIANU,care ia spus: Este şi o veste bună,anglo-americanii au trimis guvernului câte o notă, prin care îi notifică nerecunoaşterea lui,nefiind constituit potrivit intelegerii dela Yalta,adică cu toate fortele democratice ale ţării.-

Dl.MANIU,foarte satisfăcut,a rugat pe VISOIANU,să-i procure notele.De atunci până la criza de Guvern din Mai 1945,ca eveniment important notez declaratia celor trei puteri dela Postdam.Dl.MANIU a văzut in acest act internaţional posibilitatea unei verificări a situatiei interne.

Pasajul privitor la România,putea fi interpretat in sensul că cele trei mari puteri declarau de nereprezentativ Guvernul dela Bucuresti.Am fost însărcinat să comunic D-lui NEGEL / de către Dl.MANIU/ acest punct de vedere.Dl.NEGEL,m'a lăsat să inteleg că după părerea sa Maestatea S. Regele nu poate interveni dacă i se face o comunicare in acest sens la cele trei puteri

./.

aliate. Dl MANIU nu a fost multumit cu acest răspuns. Cred că Dl NICULESCU BUZESTI a vorbit M. S. Regelui mai mult în acest sens, dar nu pot afirma precis.

Nu aceasta interventie a determinat însă - după părerea mea - pe M.S. Regele să retragă încrederea guvernului.

Se cunosc împrejurările în care aizbucnit criza constitutională din Mai 1945, care a durat până la 8 Ianuarie 1946, când sau pus în aplicare hotărârile dela Moscova.

~~[illegible]~~ In acest răstimp amintesc numai manifestatia dela 8 Noembrie când DL MANIU a dat dispozitiuni organizatiei capitalei să manifesteze pentru Rege, în semn de solidarizare a natiunei cu Suveranul și vizita Dlui Ethridge, căruia i s'a prezentat un memoriu si materialul documentar ce s'a putut aduna, la actiunea de comunizare a aparatului de stat. Memoriu a fost foarte rezumativ si lucrarea a fost elaborată de o comisiune. Din ordinul DLUI MANIU eu am predat memoriu după ce s'a terminat audienta sa.

<u>După 8 Ianuarie 1946</u>

In primele zile a lunei Ianuarie a sosit la Bucuresti Dul VISINSCHI, HARIMAN și KLERK KEN, ambasadorii Statelor Unite si Marei Britane la Moscova. Cei doi....... au făcut o vizită Dlui MANIU căruia i-au cerut să primească hotărârea dela Moscova, singura care a fost posibilă. Dl MANIU ne-a comunicat aceasta ca si esentialul convorbirii. Reesea că Dl MANIU a informat pe ambasadori că guvernul nu-si va tine angajamentul ce va lua. A cerut ca cel putin guvernul să isi ia angajamente precise. In acest scop Dl MANIU a elaborat un mic memoriu Din corespondente publicate ~~[illegible]~~ mai târziu, cu prilejul recunoasterii guvernului Groza, am constatat că unele din recomandantiile Dlui MANIU fuseseră retinute de cei doi ambasadorii.

Acel memoriu nu a fost lucrat la secretariat. Dl Ing. RICA GEORGESCU făcea atunci oficiul de interpret si legătura Dlui MANIU, în special delegatia americană. In

In diminеata zilei de 8 Ianuarie am fost la Dl MANIU să-l felicit de ziua lui. Era lume multă. Era si Dl HATIEGANU, căruia Dl MANIU i-a dat să citească un ~~[illegible]~~ proect de declaratii ce urma să fie citite după masă în Consiliul de Ministri. Dl HATIEGANU a citit textul cu "Ton înalt.." cum spunea el si la aceptat fără modificări. Acest text a surprins pe Dl ROMNICEANU, când a fost citit de aceia el a cerut noi instructiuni dela conducerea liberală. Textul era elaborat de Dl MANIU personal. /ss/ PENESCU N. 5.VIII.947

Textul declaratiei cuprindea ideia că ministrul national tărănist participă la guvern ca observator al executării angajamentelor luate de guvern prin comunicatul dela 8 Ianuarie și fată de ambasadorii englezi și americani.

După 8 Ianuarie a urmat o perioadă de raporturi calme între guvern și opozitie. Incetul cu incetulinsă admosfera s'a schimbat. Din cauza neautărizării la apariție a tuturor jurnalelor national tărăniste, care fuseseră suspendate retin cauza felului cu care se aplica cenzura din cauza incidentelor ce se petreceau cu prilejul sedintelor congreselor judetene între partidele de stânga partizanii noștri , se fac din nou interventiuni la cei Trei Aliati prin memorii.

Ceamai mare parte din aceste memorii adică cele principale erau semnate de sefi celor celor trei partide de opozitie

Memoriile erau elaborate după indicatiuni date, fie in delegatia permanentă ,fie in birou,fie de cele mai multe ori de Dl MANIU personal. Aceste indicatiuni erau evident,date secretarului general. El elabora proectul pe care il supunea totdeauna Dlor MANIU , MIHALACHE și MIHAI POPOVICI. Aceste proecte sau memorii le definitive era citite de secretarul general in Delegatia Permanetă.

Când memoriile erau comune celor trei partide se lua de obiect de bază unul de proecte, care se amenda si era aprobat de cei trei prezidenti care il semnau totdeauna.

Memoriile importante erau remise aliatiilor chiar de prezidentii sau - in numele lor - de secretarii generali.

Memoriile inaintate in perioada după 8 Ianuarie , până in apropierea alegerilor se refereau la următoarele chestiuni : presă,cenzură,agresiuni , legea electorală, observatorii străini la alegeri.

Ele erau ca leit motif incadrarea juridică a acestor interventiuni in acordurile intervenite intre aliati /Yalta, Postdam și Moscova/ .

Ele repetau ideia că recunoasterea guvernului Groza este conditionată de executarea angajamentelor luate la 8 Ianuarie.

Cred că si după ce această recunoastere a intervenit s'a sustinut mai departe această teză.

Fiecare memoriu desvolta apoi tema pentru care era făcut, dându-se in text sau in anexe elemente de dovadă.

Putin timp inainte de alegeri,Dnii ROMNICEANU si HATIEGANU au făcut câte un memoriu comun - cu caracter de protest

./.

către guvern contra impiedicării lor de a participa la opera de guvernare. Acest memoriu a fost prezentat si aliatilor chiar de cei doi ministri.

Efectual acestor memorii s'a văzut în notele pe care guvernele englez si american le-au trimis guvernului GROZA, atât pentru libertatea presei, cât si relativ la legea electorală si campania electorală.

Am spus mai sus că memoriile erau cunoscute delegatiei permanente. Aceasta lucra acum din plin. După agresiunea pe care am suferit-o la Pitesti aproape trei luni n'am putut lucra, tocmai în Campania Electorală. Am fost suplinit printr'un comitet electoral condus de Dnii CEZAR SPINEANU si AUREL DOBRESCU, care redactau manifestele, în sensul si spiritul actiunei imprimate Campaniei Electoral de delegatia permanentă.

Sedintele ei se tineau în casa mea, din atentiune pentru mine, care eram imobilizat. Ele aveau loc de 2-3 ori pe săptămână.

Politica si actiunea partidului, fiind deja trasate - cum s'a arătat până aci - aceste memorii în spiritul delegatiei permanente, sa cum aceasta a fost format sub influenta Dlui MANIU.

In epoca aceasta se întâmplă trei evenimente : Conferinta de Pace dela Paris, Comitetul central national tărănist si recunoasterea guvernului GROZA.

Despre Conferinta dela Paris mă voi ocupa într'un capitol special.

Comitetul central a tinut ~~[illegible]~~ după 9 ani - primului sedintă, cu partidul reorganizat - la 3 Iulie. Am citit un raport asupra activitătii conducerii de partid - adică a dlui. MANIU - din Noembrie 1937 până la 23 August 1944 si de atunci - a partidului până la zi.

Dl. MANIU, a făcut un expozeu a părtilor din această actiune pe care si le rezervase. El a făcut si o dare de seamă asupra situatiunei din acel timp, cu incursiuni în politica externă, asa cum o concepea. Acest discurs a fost publicat în "Dreptatea" imediat după sedinta Comitetului.

In ziua de 4 Iulie, după amiază, Dl. MANIU, si-a depus mandatul de presedinte si a declarat că nu mai poate continua să conducă partidul. Totusi Comitetul Central si unanimitatea delegatiei permanentă l-au silit să rămână presedinte. Cred însă că Dl. MANIU a avut dreptate. Alta era situatia dacă el persista în dimisiune. Comitetul Central n'a ales organele de conducere ale partidului

./.

conform ordinei de zi. El a ratificat numerile D-lui MANIU, la secretariat, casierie etc., cooptările in delegatia permanentă le-a prelungit până a o nouă sedinţă a Comitetului n'a autorizat conducerea de partid să coopteze şi alti membrii ai delegatiei. Asa au intrat in delegatie domnii: HUDITA, SOLOMON, Dr. PETRESCU, NESTOR BADEA, LEUCUTIA si EMIL HATEGANU. Cu aceste cooptări delegatia permanentă era si mai ferm ataşată politicei de intransigentă a D-lui MANIU. Campania Electorală se desfăsoara -după sedinta comitetului cu toată amploarea .-

Se fac memorii si pentru M.S. Regele, confectionate cu aceiasi metodă.

Ele priveau două chestiuni importante, neconstitutionalitatea sistemului unicameral si dispozitiunile legei electorale care permutea falsificarea alegerilor. Un proect de lege electorală cuprinzând modificările propuse de partid a fost prezentat primului Ministru de Dl. HATEGANU.

Diferentele intre proectul guvernului si al partidului au fost expuse in memoriile adresate Suveranului. M.S. Regele a fost sfătuit, cred de cei trei şefi de partide de opozitie, să nu semneze decretul-lege constitutional si nici pe cel al legei electorale in formele prezentate de guvern.

Comitetul Electoral a elaborat manifeste numeroase adresate tuturor categoriilor de cetăţeni. Tema lor era apărarea proprietaţei /a pământului/ a credinţei, cu factură nationalistă si anticomunistă, aceste două elemente apărând ca strâns legate.-

S'a făcut si un manifest general al partidului semnat de Dl. MANIU. Manifestul către armată, cred că a fost cenzurat. Nu stiu dacă sau dat dispozitiuni de difuzarea lui, fiind bolnav Am încă impresia că totuşi manifestul a fost în parte răspândit.

PERIOADA DE DUPA ALEGEREI

La 20 Noembrie dimineata Dl. MANIU a dat spre publicare ziarului "Dreptatea" un comunicat prin care declara alegerile nelegale si deci nule deci. Un comunicat asemănător fusese dat de Dl. BRATIANU si TITEL PETRESCU.

Pe dealtă parte Dl. MANIU, a cerut lui GATIEGANU să vie imediat la Bucuresti pentru a-şi da dimisia din Minister.

După venirea in Bucuresti a fruntasilor s'a convocat la club delegatia permanentă, având la ordinea de zi neparticí

./.

parea deputatilor nationali-tărăniști la lucrările Camerei și convocarea comitetului central, pentru a ratifica aceasta politică.

108

In sedinta delegatiei permanente singur Dl. ZANE, a schitat un protest contra punerei delegatiei ~~xxxxx~~ in fata unui fapt inplinit prin publicarea comunicatului. Delegatia a primit propunerea D-lui MANIU de a nu participa deputații în Parlament

Până la sedinta Comitetului Central, convocat pentru 3o Noembrie, s'au făcut memorii comune, cu documentare in sprijin, către cei trei aliați și referitoare la felul in care au avut loc alegerile. In acelaşi timp Maestatea Sa Regele a fost sfătuit, în principal de Dl. MANIU si BRATIANU de a nu da mesaj de deschiderea Parlamentului. Chiar in diminteata zilei de 3o Noembrie, Dl. MANIU, a avut a doua audientă la Suveran, când se pare că acesta l-a informat că deschide personal Camera Deputaților.-

In numele Departamentului de Stat American Dl. ACHESON a declarat că alegerile din România nu au fost sincere.

In Parlamentul Britanic un purtător de cuvânt al Guvernului a făcut o declaratie similară.

Dl. MANIU a făcut, in fata Comitetului Central, un amplu expozeu asupra politicei partidului cu concluzia că în numele delegatiei permanente D-sa propune abtinerea deputatilor dela lucrările Camerei.

Am citit apoi eu proectul de rezolutiune al Comitetului, cum fusese elaborat in Biroul Partidului ce a fost aprobat in unanimitate.

Dl. MIHALACHE, a făcut apoi un expozeu mai succint.

Sedinta s'a terminat sub semnul unei mari ingrijorări pentru ce va urma. Lupta acum lua forme si mai ample, chiar mai grave decât părea atunci.

Apelul, redactat de MIHAI POPOVICI, către Natiune, imprima caracetrul acestei lupte.

In cuvântarea sa Dl. MANIU a sogitat, in termeni aproape neaparenți, pericolul dela Răsărit, care trebue să ne fie prezent în minte. Discursul a apărut in "Dreptatea" din 1 sau 2 Decembrie

ss/N. Penescu

5 August 1947.

DECLARATIE

Continuarea la declaratia din 5 August.

Dl.MANIU a făcut declaratie presei streine asupra felului cum au fost efectuate alegerile si a prezentat materialul documentar primit până atunci cu care să dovedească falsificarea lor. Acest material documentar a fost trimis /o anexă la memoriul mentionat mai sus si celor trei legatii.

Dl.MANIU mi-a comunicat că a hotărât impreună cu Dl.BRATIANU si TITEL PETRESCU sezisarea O.N.U.-lui cu situatia din România. M'am rugat să strâng material documentar privitor la alegeri teroarea internă si situatia economică precum si să examinez prezentarea juridică.

A plecat la Sibiu in ajun de Crăciun. Strângerea materialului a cerut timp. In Februarie abea se ajunsese la o formulare a memoriului făcut de liberali. Proectul făcut de mine si trimis D-lui MANIU prin SERBAN GHICA, intr'un plic n'a fost agreiat.

La sfârsitul lunei Februarie -dacă nu mă insel- am fost la Sibiu cu LEUCUTIA si-am prezentat D-lui MANIU proectul liberal si materialul documentar cu care a fost de acord de data aceasta. După intoarcerea mea la Bucuresti am auzit că Dl.BRATIANU a scris D-lui MANIU propunându-i o adresă comună de multumire a acelor trei partide către Guvernul American pentru ajutorul propus României. Dl.MANIU a respins negativ in sensul că actualul guvern nu merită să fie ajutat. N'am citit scrisoarea. Domnii MIHALACHE si POPOVICI au protestat că Dl.MANIU a luat aceasta pozitie fără stirea lor. Dl.POPOVICI mi-a spus să inspir un articol in "Dreătatea", de multumire.

La inceputul lui Martie au loc arestări importante si cu caracter general. Dl.MANIU este rugat să vină la Bucuresti, partidul fiind foarte impresionat dece se petreceă.

./.

Indată ce s'a întors si după ce a luat contact cu Dl.BRATIANU si TITEL PETRESCU,a cerut să vadă pe dl.BERRY si HOLMAN.Memoriul către O.N.U.,era gata si cei trei prezidenti de partid l-au semnat incredintându-l D-lui MANIU pentru transmitere.

In ziua când Dl.MANIU mergea la Dl.BERRY,eram acasă la BOILA,m'a rugat să-l insotesc fiindcă nu găsea pe SERDICI. Am fost primiti de Dl.BERRY şi MELBOURNE.Dl.MANIU a inceput să expună situatia internă.Ministrul american l-a intrerupt si la întrebat ce crede de ajutorul american.Dl.MANIU ia multumit in numele partidului dar si-a exprimat regretul că ajutorul era neconditionat si va fi interpretat ca un gest de favoare pentru Guvern.Dl.MANIU,după ce a expus chestia arestărilor a intrebat dacă America mai este interesată in aceasta parte a Europei.Dl.BERRY a evitat un răspuns afirmativ si a promis că va cere instructiuni la Woaşinton,chiar si pentru transmiterea intreventiei la O.N.U.In aceasta privintă răspunsul a fost negativ.S'a deschis intre timp Conferinta dela Moscova.Cei trei prezidenti aŭ hotărât să trimită celor trei ministrii de Externe aflati acolo telegramă de protest contra arestărilor si câte un memoriu.Telegrama a fost redactată de Domnii BEBE BRATIANU si TITEL PETRESCU.Memoriile au fost făcute separat.Telegrama si memoriile au fost trimise prin intermediul Misiunelor din Bucuresti.-

Conducerea de partid s'a ocupat apoi de organizarea asistentei celor inchisi.Dl.MANIU s'a intors la Sibiu in ajunul Paştelor,

La 25 Aprilie are loc o delegatie permanentă prezidată de Dl.MIHALACHE.Pe neasteptate se pune in discutie tactica partidului fată de evenimentele in curs./Domnii CAPATINEANU, SPINEANU,ZANE,NESTOR BADEA,adică numai tărănistii/ Se hotărăste ca eu să merg la Sibiu să-l informez pe Dl.MANIU că secere constituirea sfatului Parlamentar si curentul pentru intrarea in Parlament.Dl.MIHALACHE favorabil acestei schimbări.După cum voi arpta in capitolul special privitor la mine,discutasem in sărbătorile Paştelui la Dobresti cu Dl,MIHALACHE acelasi lucru in aceleasi concluzii.Am fost la 1 Mai la Sibiu pentru executarea mandatului primit.Dl.MANIU a dat un răspuns categoric negativ neadmitând nici constituirea sfatului Parlamentar.Intors la Bucuresti am remis D-lui POPOVICI demisiunea mea,cum voi arăta:

./.

Dl.MANIU a fost chemat in Bucuresti pentru că la 3 -4 Mai s'au efectuat noui si importante arestări.S'a făcut câte un nou memoriu pe care l-am prezentat eu cu Dl.ROMNICEANU,D-lui MELBOURNE si secretarului legatiei engleze,Dl.HOLMAN neputându ne primi.

Ingrijorarea să mărea in partid in măsura in care arestările se inmulteau si nici o interventie anglo-americană nu se producea.

Intr'o sedintă de birou s'a propus redactarea unui apel către toate parlamentele străine.

Dl.MIHAI POPOVICI s'a insărcinat cu redactarea lui Apelul era făcut in genul memoriilor noastre si era conceput in termeni destul de tari pentru practicile Guvernului Român.

Dl.MANIU a dat textul pentru tradus in englezeste D-lui SERDICI,Nu stiu ce s'a făcut cu el.Dl.MANIU a afirmat mai târziu că s'a trimis.

Partidul nu luase nici o pozitie fată de Tratatul de Pace care fusese depus,pentru ratificare in Parlament.Afară de declaratia cetită de Dl.HATEGANU,in 1946,in Consiliul de Ministrii si in care se făceau rezerve asupra Basarabiei si Bucovinei de Nord.Paternitatea acestei declaratii apartine D-lui MIHAI POPOVICI si HATEGANU.Dl.MANIU a aprobat in totul a doua zi când a venit in Bucuresti.Dl.MIHALACHE a dezaprobat -o.Biroul Partidului a redactat o declaratie mai amplă care urma să fie dată publicitătii in Mai-Iunie 1947.Delegatia permanentă a luat in cercetare acest proect pe care la găsit inoportum si insuficient.Era inoportum pentru rezervele repetate -desi vualate - referitoare la Basarabia si Bucovina de Nord ca si pentru problema reparatiilor.Era insuficient ca materie tratată.S'a ales o comisiune din sânul delegatiei care să dea o altă redactare proectului si să hotărască momentul publicării lui.Comisiunea sa intrunit ,a fixat bazele noului proect,cu redactarea căruia am fost insărcinati dar nu l-am mai redactat,fiindcă situatia generală internatională nu mai permitea,după părerea mea o astfel de pozitie.

La inceputul lui Iunie se convoacă din nou delegatia permanentă si toti parlamentarii pentru a se discuta politica generală si asitenta celor arestati.

Dela prima sedintă se vede admosfera.Critici vii se anuntau.Au luat cuvântul in primul rând tărănistii care au cerut schimbarea tacticei partidului,colaborare cu regimul

./.

intrare in Parlament si acte vizibile pentru îmbunătățirea raporturilor cu Uniunea Sovietică. Ardelenii și unii regățeni au vorbit în sens contrariu. Dl. MIHALACHE și cu mine am fost puși în situație grea, fiindcă nu eram preveniți de acțiunea celor mai buni prieteni din regat, cari-se pare- nu se sfătuiseră în prealabil.

Dl. MANIU a făcut la sfârșitul celei de a treia zi a ședințelor delegației, un amplu expozeu în care a arătat în esență că tactica este determinată de adversar. Azi este în joc existența noastră națională, care este primejduită dela Răsărit. Guvernul este capabil să facă tot. Intrarea în Parlament ar însemna recunoașterea lui și mai grav, suportarea hotărârilor ce va aduce privitor la Dinastie și poate mai mult încă.

Delegația n'a fost pusă în situația să ia o hotărâre

Tactica pe care Dl. MANIU a desmințit-o pentru prima dată, a "rezistenței naționale", a rămas mai departe singura politică a partidului, posibilă atâta timp cât dl. MANIU era președintele lui.

La 4 Iulie, Președintele Camerei trimite deputaților național-țărăniști invitațiuni să se prezinte la ședințele Camerei în cel mult 20 de zile. La 5 Iulie are loc o ședință de birou în care eu propun intrarea în Parlament. Dl. MIHALACHE mă susține. Dl. MANIU și restul biroului se opun. Dl. MANIU întrebuințează chiar cuvintele "ar fi un dezastru".

Se hotărăște convocarea Comitetului Central la început pentru 23 Iulie, apoi pentru 19 Iulie, la ordinea de zi: politica generală a partidului.

Acest comitet trebuia să aibă loc într'un moment în care mare parte din partid era în închisorile dela Pitești, Craiova, Gherla și Miercurea Ciuc, iar restul cuprins de frământări și îndoeli asupra drumului pe care mergem dela 23 August 1944, sub conducerea D-lui MANIU.

ss/N. Penescu.

D E C L A R A T I E

Continuare la declaratiile din 6 August

Relaţiunile externe

Aceste relatiuni erau persoanele ale Dlui MANIU
Unele din ele au fost folosite, in timpul regimului ANTONESCU, altele erau recente.

Pe domnul GAFENCU, Dl. MABIU nu l-a utilizat si mai inainte de conferinţa dela Paris. Dl. MANIU nu ne-a făcut niciodată, biroul sau delegatia permanentă vr-o expunere asupra acestor relatiuni sau obiectivelor actiunei sale ân afară. Ce stiu este ceace mi-a spus din când in când. In primăvara anului 1946 Dl. MANIU a primit o scrisoare dela Dl. GAFENCU, in care acesta îi relata conversaţiile avute privitor la România şi situaţia ei internaţională cu personalităţile politice din Franţa şi Abglia. Acelas raport l-a făcut si Dlui BRATIANU domnul GAFENCU, reproducerea conversatiei dela Dl. CHURCHIL, care ne-a expus interesul pe care il are Anglia să sprijine România si tările de aci.-

Deatunci Dl. MANIU si-a schimbat atitudinea faţă de Dl. GAFENCU. In preajma Conferintei dela Paris i-a scris si probabil i-a dat instrucţiuni de cum trebuie să lucreze. Nu le cunosc. Stiu dintr'o scrisoare a Dlui GAFENCU trimisă Dlui MANIU după conferintă- că aceasta a concurat in Elvetia pe ceilalti prieteni din străinătate/ printre care TILEA CARANFIL, CRETEANU etc./ si au colaborat memoriul cunoscut pe care l-au distribuit membrilor delegatiilor la conferintă. Dl. MANIU mi-a verut materialul documentar. N'am putut de decât un memoriu si care anexele lui/ cred a lui Ethridge/ şi puţine date economice incomplecte si negarantate. Am fost surprins de elementele economice pe care le cuprindea memoriul si care n'au putut fi furnizate decât in cercurile delegatiei .-

./.

Dl. GAFENCU a informat unele delegatii de situatia României asa cum este prezentat si memoriul său. N'a atins in acest memoriu problema Basaraviei si Bucovinei de Nord, ca să nu ~~xxxxxxx~~ indispună Delegatia Sovietică. Dl. MANIU a fost de acord cu această procedare, dar i-a scris cred Dlui GAFENCU să facă acest lucru mai târziu, fiindcă in al doilea memoriu a apărut si acesta chestiune. La conferinta au mai fost Dnii TILEA, AUGUSTIN POPA, CORNEL BIANU, CRETEANU si alte persoane mai putin cunoscute .

După conferinta Dl. CRETEANU a plecat in America de acolo a scris Dlui MANIU că a trecut prin Londra unde a constatat excelentele relaţiuni ale Dlui TILEA şi la ~~xxxxxxxxxx~~ Wasington s'a intâlnit cu Dl. DAVILLA, In acea vreme se pare că România nu era pe agendă in America.-

In primăvara acestui an Dl. MANIU a primit incă o scrisori dela Creteanu. Am auzit că intr'una din ele il informa pe Dl. MANIU că are intentiunea să vorbească in numele României la un for a O.N.U.-lui.-

Tot recent Dl. MANIU a mai primit o scrisoare dela Dl. BIANU. N'am cititi-o.-

Stiu că in Iulie anul trecut D. NICULESCU BUZESTI, a transimis Dlui MANIU nemultumirile lui CRETEANU, că Dl. GAFENCU pretinde a fi fost insărcinat cu dirijarea actiunilor românilor din străinătate. Dl. MANIU a negat acestea insărcinare. La sfârsitul anului 1946, dl. MANIU a primit o scrisoare dela MACEK din America prin care acesta il ruga să delege o personalitate română din străinătate, care să reprezinte partidul nostru la conferinţa partidelor agrariene care va avea loc la Washington.-

Scrisoarea a fost dicutată in biroul Dl. MIHALACHE n'a fost partizanul participării partidului la acestă conferintă ca să nu se indispună Uniunea Sovietică. S'a hotărât să se astepte si răspunsul lui NICOLAICICK, seful partidului agrarian polonez. Scrisoarea a rămas la mine câtva timp după plecare am trimiso la Sibiu Dlui MANIU. Nu stiu ce a răspuns acesta, dar era favorabil propunerii lui MACEK.-

./.

Aceasta actiunea a avut deci scopul să informeze guvernele străine asupra României să le arate că Guvernul Român nu apără interesle României la Conferinta de pace si deaceia este nevoie de interventia altor personalităţi si de a provoca apărarea intereselor României- astfel cum erau văzute de Dl. MANIU de către alte puteri.-

Din cele de mai sus rezultă că actiunea in străinătate nu era coordonată, afară de aceia dela Paris. Trebuie o personalitate din ţară ca să se impună tutuor pretenţi lor de acolo mai ales după plecarea domnilor VISOIANU şi NICULESCU BUZESTI.-

Imprejurarea că Dl. MIHALACHE incă de anul trecut vroia să plece, făcea din Dsa omul destinat să sincronizeze activitatea românilor din afară. Dacăpleca Dl Mihalache vreunui dintre noi numai era necesar in acest scop/ vezi capitolul următor.-

N'am auzit pe Dl. MIHALACHE vorbind de o misiu ne ce i s'a incredinţat in afară nici pe alţi cu exceptia conversatiei dintre Dnii MANIU si MIHALACHE in ziua de 13 Iulie ora 8 seara. Misiunea nu era nevoie să fie concretizată.-

Dl. Mihalache cunostea intrega actiune internă si externă a partidului. Nu stiu cum ar fi lucrat Dl. Mihalache. El trebuia mai intâi să ia contact cu cei din Elvetia care constituia artileria grea. Numai după s'ar fi consfătui cu Dnii GAFENCU, VISOIANU si BUZESTI, cred că sar fi determinat programul de lucru.-

Dl. MANIU i-a spus Dl. MIHALACHE : Dacă nu mergi Dumneata mergeam eu. Sti ce ai de făcut. Să iei contact mai intâi cu cei din Elvetia. Aceasta era de ajuns. Eu n'am avut nici.o misiune si scopul meu era altul./a se vedea capitolul următor.-

Din cele mai sus expuse ca scopurile pósbile ale acestei misiuni erau următoarele :

1.- Propaganda in străinătate impotriva situaţiei create din tară de guvern, prin arestările cenzura şi politica sa internă,pentru a se obtine interventii ale puterilor in drept să le facă in cadrul acordurilor internaţionale pentru alegeri noi in România.-

2.- Solidarizarea in actiunea agrariană,despre care scrie MACEK Dlui MANIU.-./.

3.- Orice altă actiune pe care imprejărările internationale ar fi făcut-o necesară si posibilă.-

Dl. MANIU a hotărât plecarea,acum, pentru că i s'a ivit ocazia tehnică.-

Eu cred insă că plecarea Dlui MIHALACHE era in interes mai ales că partidul intrase,cum i s'a spus in Delegatia Permamentă,pe un drum infundat in actiunea sa politică internă.-

Dl. MANIU credea că era mai mult de făcut acum in străinătate decât in ţară,pentru a se ajunge la schimbarea situatiei internă.-

SECRETARUL GENERAL

In opinia comună secretarul general este factorul cel mai important din partid, fiindcă el este organul executiv al acestuia.-

In traditia si functiunea structurală a partidului national. tărănesc importanta secretarului general este in legătură cu situatia lui in partid,nu cu demnitatea.

La inceputul anului 1945 după dimisiunea Dlui GHITA POPP am fost desemnat de secretar general,mai ales din cauza conjucturei din partid. Plecasem din guvern in conditiuni necunoscute, Mi s'a dat o satisfactie. Diferenta de situatie intre mine şi cei patru / pe atunci/ conducători ai partidului era incomparabil mai mare intre MAGIARU si ei si chiar GHITA POPP. Trebuia cu prudentă si tact să-mi câştigi incet locul. Deaceia dela inceput activitatea mea s s'a indreptat spre organizarea partidului,unde am avut succ si am câstigat increderea. Actiunea ~~xxxxxx~~ politică general rămânea tot celor patru ; MANIU, MIHALACHE, Dr. LUPU- cât a fostin partid- siMIHAI POPOVICI.-

Anumite hotărâri erau rezervate domnului MANIU expnimate in biroul partidului de secretarul general sau de alţii, decând cei trei,nu puteau avea influenţă decât in chestiunile mici,in politica generală.-

Ca agent executiv,secretarul general,redacta memorii. după indicatiunile primite-să convoace biroul,delegatia sau comitetul si punea in aplicare deciziunile cu caracter adminsistrativ.-

Ca răspundere si influenţţă politică generală secretarul Gral nu este mai angajat decât orice membru al delegatiei permamente.-

/

119 119 117

Mai ales in politica externă au-deşi secretar general- n'am avut nici cel putin un rol consultativ. Ea apartinea Dlui MANIU.-

De aceia am declarat dela inceput si nu voi fi desminţit că nu mi s'a vorbit de nimeni de o misiunea eventuală in străinătate.-

Eu nu mai eram util acolo,ca unde cei care se găseau deja,erau mai pregătiti avea relatiuni intense si inalte si erau cunoscuti in cercuri largi politicie sau de opinie publică. Plecarea mea a fost determinată xxxxx exclusiv de securitatea mea.-Fusesem un port drapel,văzut de departe si adversarul trăgea mereu in el,fiindcă acolo credea că este forţa şi dinamismul,partidului. Făcusem prea mult sacrificii In toamna anului 1946 Dl. MANIU mi-a vorbit de o plecare imediată. I-am răspuns cp nu pot atunci. Trei săptămâni inainte de 13 Iulie am vorbit cu domnii MANIU si MIHALACHE de ascunderea mea. Eu si XXXXXXXXXX MIHAIL POPOVICI credeau că foarte probabilă arestarea mea. In această stare sufletească mă găseam la ora 11 in sera de 13 Iulie,când a venit la mine Dl. BOILA si mi-a spus că este loc si pentru sotia mea. Atunci incă nu eram hotărât să plec. Dl. MANIU si MIGALACHE nu mi-at spus că voi merge mai departe cu Dl. MIHALACHE nici c că voi avea fonduri,care imi lipseau. Mise inlesnea o plecare pâmă in Turcia. Era un serviciu ce mi se făcea.-

Deacâlo intentionam să merg in Franta unde puteam să-mi câstig existenta. Deaceia mă apăr de orice presupusă intentionez de actiune politică in afară. Ce a-si fi făcut acolo mai târziu, nu situ.-

In afară de acesta,incă din Aprilie anul trecut au nu mai urmam, fără rezerve, politica Dlui MANIU. Am mers la Dobresti, la Dl. Mihalache, in sărbătorile Pastelui si i-am expus situatia asa cu, o vedeam eu in urma asuărei Conferintei dela Moscoca si arestările făcute. I-am propus să mergem la Sibiu la Dl. MANIU, să-l determinăm la o schimbare a tacticei politice. Am mers la Sibiu, fiindcp Dl Mihalache a fost reţinut. Nu l-am putut convinge eu singur pe Dl. MAniu.-

La intoarecere am dat Dlui Mihail Popovici demisiunea mea dela secretariat in fond,pentru motivul determinat al dezacordului meu cu această politică. N'am mai mers la Club ni n'am mai depus aporpae nici o activitate ca secretar general.-

./.

După delegatia permamentă din 5-6 si 7 Iulie am ridicat intr'o sedintă a biroului din noi chestiunea tactticei noastre. A treioară in sfârsit am cerut Dlui Maniu să accepte intrarea in Cameră a deputatilor nostrii, ca prim pas spre o schimbare de tactică.-

Afarî de Dl. Mihalache nimeni nu s'a sustinut Mihai Popovici lipsea a doua zi m'am dus la el acasă si l-am rugat să pună la ordinea de zi demisiunea mea.-

Mi s'a spus să mai astept câteva zile.-

Dece nu mai eram de acord cu tactica Dlui MANIU.-

Fiindcă premizele acestei politici mi s'au părut gresite asa cum evolua situatia internă si internatională si dela Marzie 1947 incoace.-

Despre această voi vorbi intr'o declaratie separată

/ss/ Nic. Penescu.-

7 August 1947.-

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE BENESCU, declar următoarele la intrebările ce mi se pun :

1.- Care a fost scopul creerei organizatiei muncitoresti si metodele intrebuintate.

Această orgabizatie este prevăzută de statut. i-a fost creată imediat după 23 August de Dl ILIE LAZAR ajutat de Dl ROMULUS GEOROCEANU si de ardeleni aflati in Bucuresti.

Organizatia cuprinde nuclee in multe intreprinderii importante. Aceste nuclee nu lucrau pe fată.

Menirea lor era să atragă cât mai multi muncitori in partid si să ajungă la conducerea comitetelor si fabrică si sindicatelor. Totodată orgahizatia muncitorească constituia o masă de manevră pentru orce imprejurare. Se căuta a se atrage mai ales acele elemente muncitoresti, care nu erau primit in sindicate, cunoscute prin activitatea lor trecută anti-democratică.

Pentru recrutarea de elemente in organizatia muncitorească se foloseaù lipsurile datorate secetei si urmărilor războiului pe care clasa muncitorească le simtea cea din tâi .-

Este evident că se urmărea ingreunarea inchegări unitâti muncitoresti si folosirea acestor elemente contra ei.

După arestarea Dlui ILIE LAZAR anul trecut organizatia a intrat in descompunere, din cauza certei dintre Dl ROMULUS GIOROCEANU si grupul LAMBRU BERCARU colaboratorii Dlui GEOROCEANU: NICULESCU, IONESCU C.F.R. TEODORESCU, au plecat insă din partid . Grupul LAMBRU a ajună astfel la conducere. Dl MANIU a reunit o comisie interimară sub presidentia Dlui VENIAMIN.

Grupul LAMBU tine sedinte la Club unde se tine de multe ori discursuri cù vădit caracter sovin si provocator. Eu am interzis atunci aceste adunări

./.

printr'un comunicat publicat in "DREPTATEA" si afisat la intrarea in club.-

Dl MANIU a luată insă parte grupului LAMBRU,s'a pus atunci in discutie reorganizarea sectiei muncitoresti sub o altă conducere,numai pentru capitală actuala conducere rămândând a organizatiei muncitoresti pe fată.

In această situatie se găsea organozatia muncitorească in momentul arestării LAMBRU.

Dl MANIU incuraja si aci elementele "dinamice" care era insă tot de origină din fostele grupării de dreapta.

Ele imprimau organizatiei muncitoresti un caracter anti semit si agresiv.

Organizatia aceasta ca si cea a tineretului era apreciate de Dl MANIUca foarte importante pentru anumite actiuni,tocmai din cauza acestor caracteristice ale ei.

8 August 1947.- /ss/ N PENESCU

121 123 ~~123~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU la intrebările ce mi se pun răspund următoarele :

1.- Care este structura actuală si tendintele organizatiei tineretului universitar.

Organizatia tineretului este prevăzută in statul partidului din 1935. Ea cuprindea două sectoare: tineretul universitar si cel până la 25 ani.

Tineretul universitar era oarecum autonom. In vârful acestei orgaizati era un secretar care lucra direct cu prezidentul partidului fiindcă insă-şi organizatia era sub conducerea personală a acestuia.

La venorea mea la conducerea secretariatului general am găsit un embrion de organizare. Am cuăuta să o adâncesc. Am incurjat deci umplerea cadrului cu cât mai mult continut. Dl MANIU dădea o mare importantă acestor orgabizatiuni. Tineretul insă manifesta tendinte nationaliste, anti-semite si avea infiltratiuni legionare care ajunseră până la conducerea lui. Aceste tendinte s'au accentuat si tineretul a scăpat complect din mâna secretarului general in măsura in care acesta se putea ocupa de partea de organizare a lui.

Asa se explică manifestările făcute la 10 Mai anul trecut, manifestele imprimate si difuzate fără stirea mea - fiindcă stiau că nu-mi dau aprobarea - si organizarea lui pe modul de cuib sau crearea unei scoli de cadre conduse de fosti legionari.

Situatia ajunse atât dr gravă, incât inainte de Paste am trebuit să o aduc in discutia biroului partidului din cauza următoarele imprejurări. Am fost imofrmat de elementele democrate din tineret / DRAGULANESCU, presedinte pe atunci / NOVAC si altii/ că in contra prevederilor regulamentuluisectiei tineretului, au inceput să se creeze " cercuri" de câte 10 studenti in care se intra numai după prestarea unui jurământ si plata unei

./.

cotizatiuni . Deasemenea că inginerul VITELEANU cunoscut legionar,a initiat o scoală de cadre condusă tot de elemente foste legionare, in care se tineau conferinte in spirit legionar.

Am profitat de ocaziunea unei sedinte a delegatiei permanente a tineretului universitar pe tară care s'a tinut la club inainte de Paste/ anul acesta/,m'am dus la acea sedintă si am făcut o declaratie foarte categorică in sensul că eu nu pot admite cultivarea spiritualitări legionare in tineretul national tărănesc, deci nu permit crearea de"cercuri " si nici de " scolile cadre" unde tărănismul este predat de fosti legionari.

Majoritatea delegatiei a rămas neplăcut surprinsă la interventia mea. I-a era cu atât mai necesară cu cât conducerea de până atunci a centrului univesitar Bucuresti trecuse dela Dragulănescu democrat,la fosti legionari, cu prilejul alegerilor care au invins elementele legionare.Unii din fruntasi tineretului mi-au spus că dacă ei nu lucrează de acord cu aceste elemente pierdem tineretul care merge spre dreapta in vreme de partidul se complace in echivoc. Sezizat de un memoriu al lui Drăgulănescu si de cele petrcute la delegatia permanentă a tineretului am convocat o sedintă specială a biroului partidului unde am expus cele de mai sus si am cerut să se ia imediat măsuri pentru curmarea acestor stări. Dl MANIU nu agreia insă punctul meu de vedere. Ca deobicei-când nu-i plăcea o atidune a noastr-ridica sedinta,ffindcă avea o intâlnire importantă.Am aflat că unii membri ai delegatiei -cei din cluj s'au plând dlui Maniu contra mea . Dl MANIU nu mi-a spus nimic insă,fiindcă văzuse atitudinea mea. Este ~~xxxxxxxxx~~ evident că orice actiune indrăzneată a tineretului /manifestatiuni,manifeste clandestine / plăcea Dlui MANIU care credea necesar să intretină o permanentă stare de agitatie.-

Predominarea elementelor dinamice - foste legionare- in organizatia tineretului a fost incurajată de Dl MANIU.

8 August 1947 /ss/ Nic. Penescu,

~~121~~ ~~125~~ 123

D E C L A R A T I E

Continuare la declaratia din 9 August.-

III.- Ce stiti despre cercul profesional militar

In afar de cele declarate anterior adaug :

Potrivit statutului puteau să existe două sectiuni militare ,una apartinând cercului de studiu si documentare prezidat de profesorul TASCA,având referent general pe Dl ZANE si celelate sectie profesională. Aceasta din urmă se compune din sectile profesionale militare din fiecare judet si capitală care alege un presedinte si un secretar pe tară.

Eu nu mai m'am ocupat niciodată de sectia profesională al cărui rost nu vedeam.Ce probleme " profesionale" pot desbate militari in rezervă.Aceasta se intelege la alte categorii de profesionisti liberi sau profesionali care sunt in curs de activitate.

Nici generali - toti foarte in vârstră- nu căutau să colaboreze cu mine. Ei lucrau cu Dl MANIU sau - pe organizatia capitalei- cu Dl MIHALACHE.

Am auzit pe generalul ZORZOR că se lucrează la un proect de reorganizarea armatei. Am inteles că acest studiu se făcea la sectia militară dela Cercul de Studi si documentare. Era de resortul Dlui ZANE. Eu n'am sitiut de existenta in fapt a sectiei militare pe tară, decât atunci când am primit raportul si scrisoarea generalului NEGREY - adresate Dlui MIHALACHE - si când am auzit că există chiar neintelegeri pe chestiunea conducerii acestei chestiuni diferite spre rezolvare Dlui MANIU. Am primit odată la secretariat doi ofiteri deblocati care au cerut să se inscrie in sectia militară. I-am indreptat la generalul NEGREY.

De curând a primit vizita unui Lt. Col. eliberat dela Miercurea Ciuc care mi-a spus că face parte din sectia militară profesională din jud. Tulcea.

./.

Nu stiu ce importantă a dat Dl MANIU acestei sectiuni.-
Dacă însă i-s putea cuprinde cât mai multi ofiteri
debloesti, i-s putea atunci să joace un rol important
in actiunea Dlui MANIU alături de sectiunile muncito-
resti si a tineretului.-

9 August 1947.-

~~126~~ 126 124

/ss/ N. PENESCU.-

127
125

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, declar urmatoarele:

Organizatia muncitorească este prevăzută de Statut.

Ea a fost creeată, imediat după 23 August de Dl. ILIE LAZAR, ajutat de dl. ROMULUS GEOROCEANU si de ardelenii aflati in România.-

Organizatia cuprindea nuclee in multe intreprinderi importante. Aceste nuclee nu lucrau pe fată. Menirea lor era să atragă câti mai multi muncitori in partid si să ajungă la conducerea Comitetelor de Fabrică si Sindicatelor. Totodată organizatia muncitorească, constituia o masă de manevre pentru orice imprejurări.

Se căuta a se atrage mai ales acele elemente muncitoresti care nu erau primite in sindicate, cunoscute prin activitatea lor trecută anti-democratică. Pentru recrutarea de elemente in org. muncitorească se foloseau lipsurile datorită secetei si urmările războiului, pe care clasa muncitorească le resimtea cea din tâi.-

Este evident că se urmărea ingreunarea inchegărei unitătii muncitoresti si folosirea acestor elemente contra ei.

După arestarea lui ILIE LAZAR, anul trecut, organizatia a intrat in descompunere, din cauza certei intre Dl. ROMULUS GEOROCEANU si grupul LAMBRU BERCARU.

Colaboratorii D-lui GEOROGEANU; NICULESCU, IONESCU C.F.R., TEODORESCU, au plecat insă din partid. Grupul LAMBRU, a ajuns astfel la conducere. Dl. MANIU a numit o comisiune interimară sub presedintia D-lui BENEAMIN. Grupul LAMBRU, tinea sedinte la Club, unde se rosteau de multe ori discursuri cu vădit caracter sovin si provocator. Eu am interzis atunci aceste adunări printr'un comunicat publicat in "Dreptatea" si afisat la intrarea in Club.

Dl. MANIU, a lua insă partea grupului LAMBRU. S'a pus atunci in discutie reorganizarea sectiei muncitoresti, sub o altă conducere numai pentru Capitală, actuala conducere rămânând a organizatiei muncitoresti pe ţară. In aceasta situatie se gasea org. muncitoreasca in momentul arestării lui LAMBRU.

./.

Dl.MANIU,incuraja si aci elementele dinamice care erau tot de origină din fostele grupări de dreapta.

Ele imprimau organizatiei muncitoresti un caracter [illegible] semit si agresiv.- 128 129

Organizatia aceasta,ca si cea a tineretului ,era apreciată de Dl.Maniu ca foarte importante pentru anumite actiuni tocmai din cauza acestor caracteristice ale ei. 126

2/. Organizatia tineretului este prevăzută in Statutul Partidului din 1935.Ea cuprinde două sectoare :Tineretul Universitar si cel Până la 25 ani.

Tineretul Universitar era oarecum autonom.In vârful acestei organizatii era un secretar,care lucra direct cu prezidentul partidului,fiindcă insăşi organizatia era sub conducerea personală a acestuia.La venirea mea la conducerea secretariatului general,am găsit un embrion de organizare.Am căutat s'o adâncesc Am incurajat deci umplerea cadrului cu cât mai mult continut.Dl. MANIU,dădea o mare importantă acestei organizatiuni.Tineretul insă manifesta tendinţe nationaliste,antisemite si avea infiltratiuni legionare,care ajunseseră până la conducerea lui.-

Aceste tendinte sau accentuat si tineretul a scăpat complect din mâna secretarului general,in măsura in care acesta se putea ocupa de partea de organizare a lui.Asa se explică manifestatiunilex făcute la 10 Mai anul trecut,manifestele imprimate si difuzate fără stirea mea,fiindcă stiam că nu.mi dau aprobarea si organizarea lui pe modul de cerc /cuib/ sau crearea unei scoli de cadre,condusă de fosti legionari.-

Situatia a ajuns atât de gravă,incât -inainte de Pasti- am trebuit să o aduc in discutia Biroului Partidului,din cauza următoarelor imprejurări: Am fost informat de elemente democrate din Tineret /DRAGULANESCU,Presedinte pe atunci,NOVAC si altii/ că in contra prevederilor regulamentului sectia tineretului a inceput să se creeze "cercuri" de câte 10 studenti,in care să intre numai după prestarea unui jurământ si plata unei cotizatiuni.Deasemenea că inginerul VETELEANU,cunoscut legionar,a initiat o scoală de cadre,condusă tot de elemente foste legionare, la care se tineau conferinte in spirit legionar.

Am profitat de ocaziunea unei sedinte a delegatiei permanente a Tineretului Universitar pe tară,care s'a tinut la Club, inainte de Pasti,/ anul acesta/ m'am dus la aceea sedintă si am făcut o declaratie foarte categorică in sensul că eu nu pot admite cultivarea spiritualităţii legionare in Tineretul National Tărănist deci nu permit crearea de cercuri si nici scoli de cadr

./.

unde tărănismul este predat de fosti legionari.-

Majoritatea delegatiei a rămas neplăcut surprinsă de interventia mea.Ea era cu atât mai necesară cu cât conducerea de până atunci a centrului Universitar Bucuresti trecuse dela DRAGULANESCU -democrat- la fosti legionari,cu prilejul alegerilor in care au invins elementele fost legionare.Unii din fruntasii tineretului mi-au spus că dacă ei nu lucrează de acord cu aceste elemente,pierdea tineretul,care merge spre dreapta ,in vreme ce partidul se complace in echivoc.-

Sesizat de un memoriul al lui DRAGULANESCU si de cele petrecute la delegatia permanentă a tineretului,am convocat o sedintă specială a biroului partidului,unde am expus cele de mai sus si am cerut să se ia imediat măsuri pentru curmarea acestor stări.Dl.MANIU nu agreia insă punctul meu de vedere. Ca de obicei când nu-i plăcea o atitudine a noastră,ridica sedinta fiindcă avea o intâlnire importantă.Am aflat că unii membrii ai delegatiei -cei din club- s'au plâns D-lui MANIU contra mea.Dl.MANIU nu mi-a spus nimic insă,fiindcă văzuse atutudinea mea.Este evident că orice actiune indrăzneată a tineretului /manifestatiuni,manifeste clandestine/ plăcea D-lui MANIU să intretină o permanentă stare de agitatie.Predominarea elementelor dinamice -foste legionare- in organizatia tineretului a fost incurajată de Dl.MANIU.-

3/.In afară de cele declarate anterior,privitor la cercul profesional militar adaug: Potrivit Statutului puteau să existe două sectiuni militare,una apartinând cercului de studii si documentare,prezidată de profesorul TASCA,având referent generali pe Dl ZANE si cealaltă,sectia profesională.-

Aceasta din urmă se compunea din sectiile profesionale militare din fiecare judet si Capitală,care aleg un presedinte si un secretar pe tară.

Eu nu m'am mai ocupat niciodată de sectia profesională, al cărei rost nuîl vedeam.Ce probleme profesionale pot desbate militarii in rezervă.Aceasta se intelege la alte categorii de profesionisti liberi sau functionari,care sunt in curs de activitate.Nici generalii - toti foarte in vârstă/ nu contau să colaboreze cu mine.-

Ei lucrau cu Dl.MANIU,sau,-pentru organizatia Capitalei cu Dl.MIHALACHE.Am auzi pe G-ralul ZORZOR,că se lucrează la un proect de reorganizare al armatei.Am inteles că acest studiu

./.

130

se făcea la sectia militară dela cercul de studii si documentar Era de resortul Dlui ZANE. Eu n'am stiut de existenta ~~in fapt~~ a sectiunei militare pe tară, decât atunci când am primit raportul si scrisoarea Generalului NEGREI, adresate Dlui MIHALACHE si când am auzit că existau chair neintelegeri pe chestiunea conducerii aceste sectiuni, diferite spre rezolvarea Dlui MANIU. Am primit odată la secretariat doi ofiteri deblocati, care au cerut să se inscrie in sectia militară. I-am indreptat la generalul NEGREI'.

130 128

De curând am primit vizita unui lt. colonel eliberat dela Miercurea Ciuc, care mi-a spus că face parte din sectia profesională militară din judetul Tulcea. Nu stiu ce importantă a dat Dlui MANIU acestei sectiuni. Dacă insă se putea cuprinde câti mai multi ofiteri deblocati i-a putea atunci să joace un rol importanta in actiunea Dlui MANIU alături de sectoarele muncitoresti si a tineretului.-

3.- Eu am făcut declaratiile mele nu pentru judecători si pentru cronicarul ziarelor de mâine.-

Decând forurile partidului au inceput să lucreze dela inceputul anului 1945 nu se mai poate vorbi de politica Dlui MANIU personal si de a partidului, prin delegatia permanentă si prin comitetul actual executiv.-

Dacă delegatia permanentă si comitetul central a ractificat sau a primit această politică a Dlui MANIU, numai putin ea de devenit prin aceasta politica partidului.-

După alegerile dela 19 Noembrie reactiunea contra acestei politici, care se produsese prima dată după constituirea guvernului dela 6 Martie 1945 a reinceput să se manifeste. Ea a fost la inceput timidă mai ales când se manifesta in forurile partidului unde imbrăca formaexpozeurilor docmatice sau a generalitătilor istorice.-

Ceiace la inceput a fost numai o stare sufletească a luat incetul cu incetul conturul mai precise, atunci când evolutia evenimentelor arpta mai evidente greselile comise.-

In capitoâul "Secretarul General" din declaratia din 7 August am arătat incercările nule desigur timide, ca si ale celorlalte, de a pune la discutie această tactică.-

In declaratiile date ca răspuns la intrebări precise / Tineret, muncitori/ am arătat si intentiunile mele ferme pentru a opri anumite tendinte, cu care nu puteam fi de acord.-

./.

Am arătat deasemeni lipsa mea totală de contact cu unele sectiuni ale partidului /cea militară in deoseb/ si,in parte, cu politica externă care era rezervată exclusiv D-lui MANIU.

Desi secretar general al partidului,eu eram străin de unele activităţi de anumite sectoare din partid.-

Atunci când Dl.MANIU,a hotărât să mă determine a pleca in străinătate nu mi-a vorbit de vre'o misiune.A putut s'o aibă in minte si să consider că ai voi putea lucra acolo sub directivele D-lui ION MIHALACHE.Dl.MANIU nu-mi precupetea elogiile,care desigur m'au măgulit totdeauna,dar nu m'au impiedicat să văd realitatea.-

Criticele aduse tacticelor partidului aşa cum a fost expusă de Dl.MANIU in sedintia delegatiei permanentă nu sunt insă nimic fată de recunoasterea publică,făcută de Dl.MANIU insăsi prin organizarea plecării noastre in străinătate.-

Dacă trebuia să mergem să cerem interventiuni pentru schimbări in România,aceasta inseamnă că in interior nu mai era nimic de făcut.

In ajunul Comitetului Central,incearcă să plece cu avionul Vicepresedintele cu secretarul general al partidului.Este mărturisirea catëgorică a infrângerii din interior si expunerea celor care plecau la dezaprobarea partidului si chiar la ridicul.-

Marele Partid National-Tărănesc se prăbuşeşte la Tămădău.

Durerea pe care eu am resimtit-o in clipa când şuerau gloantele politistilor,in dimineata de 14 Iulie,a fost imensă. Ea se oglindeste in primele declaratii date anchetatorilor.

Am executat o dispozitie a D-lui MANIU fără să mă gândesc la urmări.-

Tămădăul era totusi fatal,pentru că n'am stiut să adoptăm tactica partidului la imprejurările internationale si interne existente corespunzătoare intereselor poporului.-

Partid de stânga,trebuia să colaborăm cu partidele muncitoresti asa cum am făcut si altădată.-

In loc de aceasta ne-am asezat intr'o postură de adversitate fată de ele,făcând din partid o armă de apărare si de refugiu a burgheziei si a elementelor de dreapta,deci o piedică in calea transformărilor sociale.Care vin si pe care, noi înşine in tineretea partidului Tărănesc,le-am dorit si am luptat pentru ele.-

Am plecat dela ideea falşe dar sustinută de Dl.MANIU -cum am arătat - ca pretinsa expansiune sovietică va trece pest

./.

trupul Romăniei.-

Am crezut a priori, că nu putem colabora cu partidele muncitoresti fiindcă acestea ne vor numai ca anexe. Am pierdut rând pe rând toată pozitiile pe care le-am avut.-

S'au reinfiat toate sloganele trecutului, fără să ne dăm seama că ducem lupta contra formelor noui de viată noi vechii tărănisti care deaproape 3o de ani luptăm pentru idealuri că le putem asa de uşor infăptui in tovărăsia partidelor muncitoresti, ne-am trezit in tabăra adversă si alături de cercuri si elemente nedemocrate.-

Noi, colaboratorii D-lui Maniu din Biroul si Delegatia permanentă sunt de vină că am ajuns aci, desi multi dintre noi eram oameni de pregătire spirituală si sufletească, profund democratică, fiindcă n'am stiut să ne debarasăm la timp de ceiace un coleg spunea: "Mesianismul" in care am crezut.

Cred in cunostinţa mea, că-mi servesc mai bine tara recunoscând o greşală, decât presistând in ea.

ss/N. Penescu

lo August 1947

CARANDINO NICOLAE

135

135 132

14 Iulie 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICULAE CARANDINO, membru în Delegaţie Permanentă a Partidului Naţional Tărănesc, Director la ziarul "Dreptatea", ziarist, născut în Brăila, la 20 Iulie 1905, fiul lui Gherasim şi al Elenei, căsătorit, domiciliat în Bucureşti, Str. Spiru Haret No.16, declar următoarele:

In seara zilei de 13 Iulie 1947, am luat hotărârea de a părăsi ţara cu avionul la ordinul D-lui MANIU. Destinaţia era spre Turcia.

Am fost chemat de Preşedintele Partidului Naţional-Tărănesc pe la orele 20, în ziua de 13 Iulie 1947, pentru a-mi comunica plecarea împreună cu alte trei persoane: Dl. ION MIHALACHE Dl. ILIE LAZAR şi Dl. N. PENESCU.-

Soţia mea a flat din spusele mele pe la orele 22,23, în aceeaşi seară despre proiectul meu de plecare şi la îndemnul meu a consimţit să mă întovărăşească. Tiu să menţionez că nu aveam nici un fel de alte cunoştinţe despre această chestiune şi în consecinţă nu are nici o vină personală în cele ce s'au întâmplat.-

-Am primit instrucţiuni dela Dl. MANIU pe la orele nouă seara în ziua de 13 Iulie ca să-mi fac bagajele să fiu gata pentru orele 1 din noaptea la rondul tramvaiului Nr.14, la capul liniei în ziua de 14 Iulie.-

In acest scop, m'am pregătit, mi-am luat lucrurile şi nevasta şi m'am dus cu maşina lui ILIE LAZAR la punctul de întâlnire la rond. De acasă am plecat cu un taxiu la Arcul de Triumf unde l-am găsit pe ILIE LAZAR aşteptându-mă conform instrucţiunilor ce am primit dela Dl. IULIU MANIU.-

Cu maşina lui ILIE LAZAR în care era numai el şi şoferul am urcat cu soţia mea şi a mers până la capul liniei 14, Sos. Iancului. De aici am plecat cu aceeaş maşină după ce în prealabil am anunţat domiciliu şi pe Dl. N. PENESCU, anume trecând cu maşina pe la el în Str. Mureşanu No.16.-

Dela capul liniei 14 am pornit cu aceeaş maşină în care mă aflam, mai departe spre aerodrom, în scopul de a aştepta

. / .

avionul care urma să sosească.-

Am aşteptat acolo aproximativ între orele 6,30 - 7 dimineaţa. Mai sosise în acelaş punct Dl. ION MIHALACHE, Dl.PENESCU şi D-na, precum şi patru tineri necunoscuţi de mine decât în aceiaşi seară şi care urmau să asigure executarea technică a plecării.-

La sosirea avioanelor au venit cu maşinile pe teren şi au descărcat bagajele. In timpul ce unii se urcau, au răsărit din cale agenţii poliţiei care au tras focuri asupra noastră, probabil spre intimidare. Am fost culcaţi şi percheziţionaţi.-

Nici asupra mea, nici asupra soţiei mele nu s'a găsit nici un fel de armă. După aceea am fost încărcaţi în maşină şi transportaţi spre Capitală la Inchisoarea Malmaison.-

Susţiu, stăriu şi semnez.-

/ss/ N.Carandino.

15 Iulie 1947.

137 ~~132~~ 134

DECLARATIE

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele:

S'a găsit la mine o carte de vizită proprie, pe care sta scrisă o adresă dictată mie de Dl.MANIU. Adresa asta mi se pare a unei rude a D-sale: LUCRETIA TARCEA din Cleveland Manon, Avenue 10746 număr de casă. Pe verso o altă adresă.-AURELIA RADU şi părintele VASILE HATIEGANU care este preot la Biserica Română din New-York.Despre AURELIA RADUnu ştiu nimic decât că ar fi rudă cu LUCRETIA TARCEA.

Adresele mi s'au dat de Dl.IULIU MANIU, ca să corespondăm sau eventual să vedem persoanele respective în ipoteza în care ne-am fi dus acolo.-

S'a găsit la mine şi o altă carte de vizită adresată soţiei profesorului DECCI, pe numele MARIOARA MUNTIU, care locueşte în Instambul şi pe care nu o cunosc aşa cum nu cunosc nici pe ceilalţi.- Cartea de vizită a fost scrisă de VLAD HATIEGANU şi a fost remisă D-lui ION MIHALACHE care mi-a încredinţat-o mie s'o păstrez.-

Cred că autorul rândurilor a înţeles prin "importanta misiune" activitatea noastră viitoare la Instambul şi aiurea, adică lupta pentru democraţie şi libertate. La întrevederea din 13 Iulie, orele 21,30 printre alţii era şi VLAD HATIEGANU, care a scris în faţa noastră cartea de vizită menţionată mai sus.-

Din conversaţiile de atunci, n'a reeşit nici o misiune precisă, cel puţin în faţa mea. Totuşi s'a vorbit de plecarea spre Turcia şi eventual de acolo ~~din~~ alte locuri (Elveţia, Franţa, Anglia, America), unde ar fi cazul.-

S'a mai discutat despre complectarea Biroului şi anume despre acela care ar fi urmat să ia locul D-lui PENESCU absent. Dl.IULIU MANIU a propus pe Dl.VENIAMIN, fără ca Dl.MIHALACHE să facă vre-o obiecţie, acesta în discuţia din aceeaşi seară dela 13 Iulie 1947.-

Astăzi consiliul este condus de un Consiliude administraţie prezidat de Dl.STEFAN MIHAESCU, casierul partidului şi de

./.

un administrator delegat, Dl. LAZAR ILIESCU. Aceste măsuri au fost în şedinţa Biroului dinainte de 10 Iulie, dată la care eu am luat un concediu de o lună de zile.-

Această declaraţie o dau de bună voie şi o semnez cu mâna proprie.-

(ss) N. Carandino.

15 Iulie 1947. 136

~~139~~

~~139~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele:

Aproximativ acum două săptămâni,poate mai mult a avut loc delegaţia Permanentă a Partidului,la care nu am participat. Am aflat că s'ar fi discutat continuarea Sfatului Parlamentar.-

In ultimile zece zile cu prilejul reorganizării ziarului "Dreptatea" am fost convocat la Consiliul de Administraţie al gazetei şi apoi la Biroul Partidului,cu care prilej am discutat în contradictoriu,cu fruntaşii respectivi. IULIU MANIU, ION MIHALACHE, G.ZANEA, ION HUDITA, GHITA POP, LAZAR ILIESCU, STEFAN MIHAESCU,etc. Am discutat exclusiv probleme privitoare la gazetă.-

Acum aproximativ o lună am hotărât de a părăsi ţara din motive profesionale şi ordin profesional am comunicat, acest fapt,D-lui MANIU,D-sa n'a dat nici un răspuns.

Prima oară când Dl.MANIU a discutat cu mine problema plecării a fost în seara zilei de 13 Iulie,aproximativ orele 7-8. Cu această ocazie D-sa mi-a spus să mă pregătesc de plecare fără să-mi spună cine mă va însoţi.-

Menţionez că d-sa m'a căutatîn cursul zilei şi nu m'a găsit decât prin telefon-acasă seara,când a comunicat să viu la el urgent.Telefonând acasă am aflat că sunt căutat şim'am dus să-l văd pe B-dul Dacia. La această întrevedere,în afară de cele spuse mai sus,m'a rugat să reviu la orele 9,30 pentru a primi instrucţiuni.

In acest interval de timp m'am dus acasă şi mi-am făcut bagajele.-Soţia mea lipsea.-

La orele 21,30,m'am prezentat la Dl.IULIU MANIU.Aci Dl. MANIU mi-a spus următoarele: mai urmau să plece Dl.ION MIHALACHE, Dl.N.PENESCU eventual cu D-na şi ILIE LAZAR.I-am întrebat pe Dl.IULIU MANIU ce voiu avea de făcut în străinătate. Mi-a răspuns că nu are el să mă înveţe pe mine,ştiind eu foarte bine cum să mă descurc.Fireşte, a adăugat,că trebue să lupt

./.

pentru democrație,pentru libertățile publice și pentru ușurarea regimului din închisori.

Nu mi-a dat nici o altă îndrumare. Mi-a spus doar că avionul va ateriza în Turcia. L-am întrebat cum a organizat plecarea și mi-a răspuns cu foarte bine.-

La ora 21,30, era și Dl.ION MIHALACHE. Au venit ceva mai târziu și doi tineri. Inginer POPESCU și GAFENCU.Discuțiile au fost în jurul plecării. Dl.IULIU MANIU ne-a ținut un discurs în care ne-a explicat răspunderea pe care o au,transportând persoane atât însemnat.-Din ce spuse Dl.MANIU,a atras atenția asupra misiunei lor și le-a mulțumit pentru sacrificiul pe care-l fac pentru țară.Nu a spus decât propozițiuni de ordin general referitoare la dragostea de țară,la importanța împrejurărilor.

Odată ajuns acasă am povestit soției mele despre plecare și am îndemnat-o să vină cu mine.Si-a făcut bagajele repede, am luat o mașină și am plecat.

Servitoarei și Poștașului am spus că plecăm la Magalia.-

Dl.ION MIHALACHE a ascultat în timpul întrevederei,dispozițiunile de ordin general ale Dlui IULIU MANIU,cât am fost de față nu-mi amintesc de ceva deosebit,afară de cele spuse de dumnealui.Dl.MIHALACHE a precizat că motivele de securitate personală îl îndeamnă să plece și că odată ajunși,le va explica că trebue să lupte pentru democrație și libertate,pentru apărarea vieței deținuților politici,.D-sa a adăugat că aceștia din urmă problemă i se pare principală.-

Dl.IULIU MANIU a vorbit cu tinerii POPESCU și GAFENCU mai multe chestiuni banale,întrebându-l cu ce se ocupă în viața de toate zilele și părând chiar interesant de x felul în care Ing.POPESCU își recomandă iscusința în meserie,-

Pe Inginerul POPESCU și GAFENCU l-am cunoscut pentru întâia oară în aceiași seară la Dl.MANIU.

De acasă am plecat cu soția mea să întâlnim pe ILIE LAZAR. Impreună cu el și cu mașina lui,cu un șofeur am trecut pe la Dl.POPESCU pentru a-l lua cu noi.Dl.POPESCU însă a venit cu soția sa în altă mașină.Cu ILIE LAZAR n'am discutat nimic deosebit pe drum.Nevestei mele îi era frică,iar el făcea glume și o liniștea.Nici eu nici soția mea nu am avut nici un fel de armament asupra noastră.-

./.

Dela ultima staţie a tramvaiului 14,am pornit spre aerodrom cu maşina lui ILIE LAZAR cu care venisem,lângă şofeur ILIE LAZAR,în fund eu şi nevastă-mea,plus bagajele.

Şoferul era îndrumat spre locul unde mergeau maşinile dinainte.Am ajuns pe la orele 3 aproximativ,Unii au mai coborât din maşină să se odihnească pe iarbă sau se plimbe puţin pe lângă perdeaua de salcâmi.

Chiar dacă a-şi fi apreciat că nu am încredere în organizarea şi că nu trebue să plec,sunt convinsă că n'aşi fi izbutit să modific hotărârile D-lui IULIU MANIU referitor la plecare.

Discuţiunile care au fost până la sosirea avionului,s'au referit la plasarea în avioane (persoane şi bagaje) la problema volumului bagajelor,la teama şi la aprehensiunile soţiei mele, la gândul exprimat de noi toţi asupra celor rămaşi acasă,din partid şi din familie,etc.etc.-

Aceasta este declaraţia pe care o semnez de bună voie.-

(ss) N.Carandino.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

1.- In seara de 13 Iulie aproximativ pe la orele 11 (unsprezece) a venit si Dul VLAD HATIEGANU la D-ul Maniu. Eu nu am rămas in prezenta lui mai mult decât aporximativ un sfert de oră. In acest timp el n'a luat parte la discuţie decât privitor la cartea de vizită pe care a scris o la solicitarea mi se pare a d-lui Maniu.-

2.- BNu l-am văzut inainte de orele 7-8 seara in acea zi pe d-ul Iulia Maniu nici pe vre-un alt membru de partid.-

3.- Il cunosc pe Vlad Hatieganu din vedere şi din relaţii foarte sumare. Nu-l văzusem cu multă vreme inainte de a-l intâlni la d-ul Maniu (orele 23 in ziua de 13).-

4.-Inainte de a-i intâlni in seara de 13 nu-i mai văzusem de multă vreme pe Ilie Lazăr şi pe Penescu. Prin telefon sau corespondenţă scrisă n'am comunicat deasemenea cu ei.- Cred tutuş că am vorbit odată la telefon cu d-ul Penescu privitor la garetă şi la situaţia mea de acolo Aceasta aproximativ cu câteva zile inainte,nu pot preciza câte,conversatia fiind cu totul anodină.-

5.- La despărţirea de D-ul Maniu am avut cu D-sa un schimd de cuvinte emoponent. Dumnealui mi-a urat sănătate şi noroc. La rândul meu i-am mulţumit şi i-am urat să-l revăd sănătos.- Cred că ultimele mele cuvinte a fost. Prin urmare eu merg su maşina lui Ilie Lazăr.-

6.-L-am luat pe Ilie Lazăr dela casa lui R. Boilă. Am intrat in casă unde l-am găsit pe Ilie cu care în puţin timp am plecat.-

La D-ul Iuliu Maniu d-ul Ion Mihalache a scos o schiţă foarte succinta relativ la locul de intâlnire la capul liniei 14. Am consultat-o şi am dat-o inapoi deoarece cunoşteam cartierul.-

(ss) N. Carandino

16 Iulie 1947,

143 140

~~143~~

DECLARATIE

In completarea declaraţiilor mele, subsemnatul N.CARANDINO declar cele de mai jos :

Stând de vorbă cu tovarăşii de drum în timp ce mă duceam spre aeroport, am spus că pleacă din ţară cu acel prulej valori importante ale Partidului. Aceasta imaginându-mi că grupul nostru va activa în străinătate ca şi în ţară, pe linia Partidului Naţional-Ţărănesc.

17 Iulie 1947.

(ss) N.Carandino.

~~144~~ 151 ~~141~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO ziarist in continuare declar:

Activitatea mea in străinătate ar fi avut ca obietic susţinerea luptei partidului naţional ţărănesc din ţară in sensul insteurări unui regim de libertăţi publice şi democraţie in sensul naţional ţărănesc.-

Nu am avut timp să examinez in lini generale măcar colaborerea meau cu restul echipei care pleca.Totuşi cred că activitatea mea s'ar fi desfăşurat pe linia păstrată in ţară şi condusă peste hotare de ION MIHALACHE in comformitate cu principiile vechi şi bine cunoscute ale partidului.

In ce priveste instrucţiuni şi documente N'am dus cu mine. Am incercat să trec peste hotare persoana mea care constitue cel mai autentic document in luptă pentru libertate.-

Din punct de vedere financiar sunt convis că m'aş fi descurcat destul de greu in străinătate.Am avut incredere la plecare in resursele mele de activitate şi in priceperea mea profesională.-

(ss) Carandino

18.VII.947.

25 Iulie 1947

145 ~~145~~ 142

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO, născut în anul 19o5, luna Iulie, ziua 2o, fiul lui Gherasim şi al Elenei, de profesiune ziarist, căsătorit cu Elena Guşeilă, originară din oraşul Brăila, de religie ortodoxă, de naţionalitate român, cu serviciul militar satisfăcut în Reg. 3 Art. Franţa, cu gradul de S lt. în rezervă. Nici o condamnare. Domiciliul actual Str. Spiru Haret Nr. 16 Bucuresti. Membru al Partidului Naţional-Ţărănesc, declar următoarele:

INTREBARE: Ce atitudine a avut conducerea P.N.T., imediat după 23 August 1944, odată cu izvonirea trupelor hitleriste faţă de situaţia internă?

RASPUNS: La acea epocă nu făceam în nici un fel parte din conducerea P.N.T., nefiind nici măcar director al ziarului "Dreptatea". Din considerarea faptelor, astăzi istorice se stie că P.N.T., alături de celelalte partide solidare la înfăptuirea actului dela 23 August s'a străduit să facă politica "Blocului Democratic". Au izbugnit o serie de divergenţe încă care au stricat admosfera de colaborare şi care a determinat partidul National-Ţărănesc după ce s'a denunţat Blocul Democratic să urmeze linia intereselor proprii ale partidului.

INTREBARE: Dar faţă de situatia externă.?

RASPUNS: Faţă de situatia externă Partidul N.T., a urmărit aplicarea Conventiei de Armistitiu dela 6 Sept. 1944 şi preconiza o politică a apropriere faţă de marii aliaţi.

INTREBARE: Care a fost rolul P.N.T., in Guvernele Sănătescu şi Rădescu.?

RASPUN : Nu am cunoştinţă directă despre rolul efectiv al conducerii şi al delegaţilor ei în cele trei guvernări, insă stiu, ca oriaice membru de partid că acestea sau bucurat de sprijinul P.N.T.-ului ca şi al celorlalte

./.

partide din Blocul Democratic.

<u>INTREBARE:</u> Ce rol a avut conducerea P.N.T.,-ului,in opera guvernelor Sănătescu şi Rădescu de sabotare a conventiei de Armistitiu.?

<u>RASPUNS:</u> Stiu că au existat divergenţe in aplicarea Conventiei de Armistitiu intre guvernele respective si comisia Aliată de Control.Nu stiu care din persoanele din guvern sau din Administratia Publică sar fi făcut vinovate de acuzarea sabotării Conventiei de Armistiţiu.Nu cunosc pozitia conducerii P.N.T.-ului,fată de aceasta problemă.

<u>INTREBARE:</u> Care a fost rolul conducerii P.N.T.,in evenimentele dela 24 Februarie 1945?

<u>RASPUNS:</u> Eram in aceia epocă Director General al Teatrelor şi Director al Teatrului Naţional.Pentru a putea face fată grelei situatii in care se aflau institutiile pe care le conduceam,am renunţat la orice activitate gazetărească şi politică închinându-mi tot timpul disponibil rezolvării problemelor de resort.In consecinte nu am cunostinţă dacă conducerea P.N.T.-ului a avut sau nu vre'un rol in aceste evenimente.

<u>INTREBARE:</u> Ce atitudine a adoptat conducerea P.N.T.-ului după formarea guvernului de larga concentrare democratică Dr. PETRU GROZA?

<u>RASPUNS:</u> Este de notorietate publică faptul că P.N.T.,prin conducerea sa a luat opozitie potrivnică acestui guvern

<u>INTREBARE:</u> Ce rol a avut conducerea P.N.T.,in conflictul constitutional din preajma lui 23 August 1945.?

<u>RASPUNS:</u> După stiinţa mea conducerea de partid a informat pe Suveran despre situatia din ţară şi despre pozitia partidului.Este posbil ca aceste informatiuni să fi contribuit pe lângă altele la declansarea conflictului .Nu am detalii in aceasta privintă,neavând rol de conducere in partid.

<u>INTREBARE:</u> Ce a urmărit conducerea P.N.T.-ului prin trimiterea unui reprezentant al său in guvern,după acordul de la Moscova?

<u>RASPUNS:</u> După ştiinţa mea acest reprezentant avea in primul rând rolul de a controla aplicarea acordului dela Moscova.

<u>INTREBARE:</u> Cine avea conducerea efectivă a presei partidului şi cine trasa linia de conduită pentru presă şi pentru publicatiile de partid.?

./.

RASPUNS: Exista o Comisie.zisă de Coordonare și control, compusă din domnii G.Zane, I.Hudiță și Gh.Pop, care aveau această misiune.

INTREBARE: Care a fost atitudinea partidului N.T., față de alegeri în preajma lor, cât și după efectuarea acestora.

RASPUNS: Partidul a luat o poziție hotărâtă de luptă în alegeri contra B.P.D.-ului. S'a deslănțuit pe larg în Delegația Permanentă problema cartelului cu liberalii, ajungându-se la situația cunoscută. Sau dat după știința mea directive organizațiilor în privința acordului în care trebuia să se desfășoare lupta în campania electorală. Nu cunosc conținutul lor neavând rol în organizarea de pe atunci a partidului. Nu sunt încadrat în nici un fel de organizație județeană, în nici un sector sau circumscripție.

INTREBARE: Care a fost forma de luptă preconizată și aplicată de conducerea P.N.T.-ului după alegeri?

RASPUNS: Partidul pe baza unor dosare sau unor dovezi acumulate, a proclamat falsificarea alegerilor și a hotărât să nu recunoască actualul Parlament. Intr'o ședință a Comitetului central, s'a hotărât drept consecințe neparticiparea deputaților Naționali-Tărăniști în Parlament.

INTREBARE: Ce fel de memoriu și de proteste și la ce dată a întocmit și remis misiunilor streine conducerea P.N.T.

RASPUNS: După alegeri sau centralizat informațiile din țară la Secretariatul General sau întocmit memoriile de protest cunoscute și sau trimis misiunilor streine. Detalii în această privință poate da Dl. PENESCU care a lucrat la întocmirea lor.

INTREBARE: Ce conțineau memoriile:

RASPUNS: După câte îmi reamintesc ele conțineau un examen al alegerilor și ajungeau la concluzia că aceste alegeri nu erau valabile.

INTREBARE: Ce se urmărea prin trimiterea acestor memorii.?

RASPUNS: Cred că se urmărea nerecunoașterea alegerilor și efectuarea unor noui alegeri.

INTREBARE: In colaborare cu ce partide au fost întocmite aceste memorii și proteste.?

RASPUNS: Nu-mi reamintesc dacă protestele au fost redactate și semnate de toate cele trei partide de opoziție

./.

148 145 148

sau dacă ele au fost făcute separat.

INTREBARE: Prin cine a menţinut conducerea P.N.T.-ului legătura cu Misiunile Streine Anglo-Americane.?

RASPUNS: Aceste legături au fost menţinute personal de Dl.IULIU MANIU şi secretarii săi şi de Dl.VASILE SERDICI

Cu presa şi cu ataşaţii de presă s'a întâmplat să am eu contact în deoseb oridecâteori Dl.IULIU MANIU făcea declaraţii publice corespondentilor străini.Legături mai frecvente de ordin profesional am avut cu ataşaţii de presă americani şi englezi D-nii FRANK SHEA şi BENETT.

INTREBARE: Ce membrii marcanti ai partidului se află în străinătate.?

RASPUNS: Cunoscut pe Dl.AUGUSTIN POPA fost deputat şi fost Director al ziarului "Curierul" şi pe Dl.NICULESCU BUZESTI fost Ministru de Externe.

INTREBARE: Care este atitudinea P.N.T.-ului faţă de U,R.S.S.?

RASPUNS: Partidul National-Tărănesc a dus şi înainte si după 23 August o politică de apropriere şi de sinceră colaborare cu U.R.S.S.

INTREBARE: Cum explicati că legăturile P.N.T.-ului în afară si în străinătate nu au nici o contigentă cu U.R.S.S.-ul.

RASPUNS: Recunosc că au existat legături slabe între P.N.T. şi U.R.S.S., însă aceasta nu din vina Partidului National-Tărănesc care în mod constant a militat pentru o politică de apropriere cu Rusia.

INTREBARE: Care sunt motivele pentru care partidul N.T.,nu a fost niciodată prezent în toate actele poporului de prietenie şi colaborare cu U.R.S.S.-ul.?

RASPUNS: De cele mai multe ori asemenea manifestări au fost organizate direct sau indirect de guvern şi prezenţa factorilor de conducere din P.N.T., ar fi fost indezirabilă.

INTREBARE: Cum explicati ca asemenea manifestări nu au fost organizate de conducerea P.N.T.?

RASPUNS: Nu stiu dacă sau incercat sau nu organizări de asemenea manifestări .Părerea mea personală este că partidul N.T.,ale cărui sentimente filo-sovietice erau verificate si cunoscute n'a socotit necesare asemenea manifestări publice .

./.

INTREBARE: Recunoasteţi utilitatea si prontitudinea sprijinului sovietic in domeniul politic si in deosebi economic al României .?

RASPUNS: Fireste.Si in ziarul "Dreptatea" n'am intârziat de nenumărate ori să-l proclam si să multumesc.

INTREBARE: Ce s'a publicat de exemplu in "Dreptatea" referitor la cele 1o mii de vagoane de grâu si de porumb care ne vin în prezent din U.R.S.S.

RASPUNS: S'a întârziat in comentarea acestui sprijin ,lucru care a fost relevat în termeni violenti de "Scânteia".S'a răspuns că din aceste intârzieri nu se poate trage vre'o concluzie sentimentele de admiratie si de gratitudine ale P.N.T.,fată de U.R.S.S.,fiind cunoscute şi deasupra unor asemenea intâmplări.

INTREBARE: Cum explicati atunci că fată de ajutorul Anglo-American,care nu avea nici valoarea si nici promtitudinea celui sovietic presa partidului National-Tărănesc a fost foarte activă intrebuinţând termeni de mare elogie.?

RASPUNS: Nu a fost in aceasta privintă o directivă a conducerii sau a mea personală.Comentariile au fost făcute de redactori după informaţiile lor personale sau după a cele pe care ziarul le primea direct dela Misiunile Anglo-Americane si străine în genere.

INTREBARE: Ce stiti despre activitatea membrilor marcanti ai P.N.T.-ului precum si a fostilor membri personalităti marcante aflate in străinătate.

RASPUNS: Nu a, nici o cunostintă directă in aceasta materie.Singurele mele informaţii au fost cele de notorietate publică aflate din ziare românesti sau străine si din posturi de radio.

INTREBARE :Prin cine ţinea conducerea P.N.T.-ului legătura cu aceste persoane aflate in străinătate.?

RASPUNS: Nu stiu.

INTREBARE: Ce stiţi despre activitatea lui GAFENCU in preajma si in timpul conferintei de pace dela Paris.

RASPUNS: Stiu că a scris articole in presa elvetiană si că a prezentat memorii la Conferinta de Pace.Nu stiu in ce măsură au fost luate in consideraree.

INTREBARE: Cine a avut initiativa actiuni pornite de GAFENCU.?

RASPUNS: N stiu.

./.

INTREBARE: Ce stiti despre propunerea făcută acum 8 luni conducerii P.N.T.-ului de către MACEC, pentru formarea Frontului Verde in Sud.Estul Europei.

RASPUNS: Nimic.Aflu acum pentru întâiaoară de aceasta propunere.

INTREBARE: Ati auzit de existența si activitatea unei asa zis partid Social Creștin Român in străinătate.?

RASPUNS: N'am auzit niciodată.

INTREBARE: Când s'a luat hotărârea ca unii membrii din conducerea P.N.T.-ului să plece in străinătate .?

RASPUNS: N'am cunostință despre o asemenea hotărâre .Nu s'a discutat aceasta chestiune in nici unul din forurile partidului la care am participat.

INTREBARE: Când ati meditat Dvs.,personal prima oară la plecarea in străinătate.?

RASPUNS: N'aşi putea exact preciza data.Cred că aproximativ o lună înainte de incercarea de a pleca.

INTREBARE: Care au fost motivele determinante pentru aceasta hotărâre a plecării.?

RASPUNS: Motivele au fost multiple.In primul rând incapacitatea de a mă manifesta pe plan profesional din cauza numeroaselor impiedecări şi vexactiuni ,cenzuri dificultăti de aparitie a gazetei.Apoi motive de ordin personal si anume sentimentul din ce in ce mai accentuat că securitatea mea personală era amenințată .Sease colaboratori ai mei dela "Dreptatea" erau arestați şi nu vedeam nici un motiv ca intr'un viitor cât de apropiat să fiu al seaptelea .Nemultumiri de ordin personal şi anume greutătile ce mi se făceau in partid si care sunt consemnate in memoriul găsit asupra mea la arestare au contribuit pe dealtă parte la hotărârea mea.Eram dela apariția gazetei intr'o situatie destul de grea,nevoit fiind să fac simultan fată si atacurilor adverse si deselor dificultăți dinăuntru.Nici un calcul de politică externă ,nici o socoteală privitoare la conjungtura internațională n'a contribuit la decizia plecării

INTREBARE: Cine va dat sugestia plecării in străinătate.?

RASPUNS: Nimeni .A fost ca hotărâre de principiu o initiativă strict personală .

./.

INTREBARE: Unde urma să plecati.?

RASPUNS: Personal asi fi plecat în Turcia și în țările sau în țările din bazinul Mediteranei unde aşi fi putut să-mi valorific cunoştinţele mele de limba Franceză.

INTREBARE : Când aţi discutat cu Dl.MANIU, pentru prima oară hotărârea de a pleca în străinătate.?

RASPUNS: Prima dată am discutat aceasta eventualitate aproximativ cu o lună o lună şi jumătate înaintea datei de 13 Iulie. Nu-mi amintesc dacă aceasta discuţie a avut loc cu ocazia unei invitaţii a D-lui IULIU MANIU sau cu prilejul venirii mele la dumnealui dintr'o împrejurare oarecare.

INTREBARE: Care a fost părerea D-lui MANIU, când i-aţi comunicat intenţiunea de a pleca.?

RASPUNS: N'am avut impresia că în primul moment proectul i-ar fi surâs. A obiectat chiar dificultatea de a găsi un înlocuitor la "Dreptatea" Apoi a consimţit.

INTREBARE: Pentru ce ati luat concediu dela "Dreptatea" la data de 5 Iulie.?

RASPUNS: Nu-mi amintesc ziua exactă a concediului. Motivele sunt pe larg arătate în memoriul găsit asupra mea la arestare pe aeroport.

INTREBARE: Cum explicati atunci că Dl.MANIU, a aprobat concediul fără să se preocupe de înlocuitorul dela "Dreptatea".?

RASPUNS: Cred că nu s'a pus problema înlocuitorului meu pentru timpul concediului de o lună, deoarece multe din atributiunile mele fusseseră trecute asupra Consiliului de Administratie şi a unor comitete.

INTREBARE: Când aţi lua cunostintă exact de data plecării Dvs., în străinătate.?

RASPUNS: Duminecă 13 Iulie la orele 7 -7.30. când chemat de Dl.MANIU, m'am prezentat la D-sa.

INTREBARE: Arătaţi detaliat ce va spus Dl.MANIU, când va chemat la D-sa.?

RASPUNS: După câteva politeţi de rigoare şi o amabilitate referitoare la situatia mea dela "Dreptatea", mi-a comunicat că obiectul chemării mele este hotărârea de a mă trimite în străinătate chiar în aceia noapte deoarece se ivise ocazie favorabilă cu un avion. Mi s'a mai comunicat că nu voi pleca singur şi că detalii voi primi către orele 9.30-10 când urma să revin.

./.

INTREBARE: Când ati cunoscut exact ora si conditiunile plecării.?

RASPUNS: La înapoiere mi s'a comunicat de către Dl. MANIU ora şi condittile precum si numele tovarăsilor mei de drum. Detaliile sunt cele din declaratiile anterioare pe care le mențin.

INTREBARE: care era misiunea sau activitatea pe care urma să o indepliniți in străinătate, rezultat al discutiei avutecu Dl.MANIU.?

RASPUNS: La intrebarea mea făcută D-lui MANIU asupra activităţii ce aveam de desfăsurat in străinătate, D-sa mi-a răspuns că aceasta nu avea să mă invete D-sa şi că activitatea se va desfăsura văzând şi făcând. In orice caz mi s'a spus că aveam să lupt pentru democrație, pentru libertățile publice si pentru uşurarea soartei deținuților politici.

INTREBARE: Unde a hotărât Dl.MANIU că trebue să plecați şi ce detalii va dat in aceasta privință.?

RASPUNS: Cunosc numai obiectivul primei escale care trebuia să fie Turcia. Din conversatia la care am fost martor n'a reesit vre'un alt obiectiv precis, ci in mod vag după impreğurări eventuale deplasări in Franța, Elvetia, Anglia, Statele Unite......

INTREBARE: Care erau persoanele cu care trebuia să luați legătura in străinătate.?

RASPUNS: Nu cunosc numele persoanelor cu care urma sau nu să se ia legătura, în afară fireşte de acelea insemnate pe cărtile de vizită găsite la mine şi care au fost propuse fie de Dl.MANIU, fie de Dl.HATEGANU.

INTREBARE: Dvs., personal cu cine intenționați să luați legătura in străinătate.?

RASPUNS: Nu am nici un fel de legături in străinătate si nu mi-am propus deci la plecare anume contacte. Fireste după impreğurări si după nevoi aşi fi stabilit legăturile care se ofereau in acel moment pentru mine necesare.

INTREBARE: Cu cine ati luat legătura inainte de plecare in intervalul dela prima comunicare a D-lui MANIU si până la plecare.?

RASPUNS: Cu nimeni. M'am dus acasă unde n'am găsit-o pe nevastă-mea. Mi-am făcut bagajele personale şi m'am inapoiat la Dl.MANIU.

./.

153 153

150

INTREBARE: Cine si din ce fonduri urma să fiti finanțat Dvs., si sotia Dvs., pe timpul călătoriei.?

RASPUNS: Nimeni după stiinta mea nu avea să ne finanțeze, speram să pot numai în străinătate ca să mă pot intreține. S'a discutat cu Dl. MANIU această problemă şi aflând că nu am mijloace proprii, Dl. MANIU a opinat că probabil mă vor ajuta ceilalți până mă voi descurca singur.

INTREBARE: Ați discutat cu cineva din grup această chestiune.?

RASPUNS: Nu am discutat în mod special, dar era stiut că nu am resurse suficiente.

INTREBARE: Ce legături ati avut Dvs., cu ziarul "Ardealul".?

RASPUNS: Am scris la ziarul "Ardealul" după dispariția presei național-țărăniste la 6 Martie, timp de câteva luni de zile. Aceasta la solicitarea directorului ANTON IONEL MURESANU, care mi-a oferit libertate de atitudine.

INTREBARE: Cine susținea ziarul "Ardealul".?

RASPUNS: Nu ştiu care erau resursele economice ale "Ardealului". Am intrebat însă pe Dl. MANIU care ma autorizat să colaborez în sensul vederilor mele.

INTREBARE: Primea ziarul "Ardealul" directive de atitudine si dela cine.?

RASPUNS: Nu ştiu. Eu personal nu am primit nici un fel de directive.

INTREBARE: Cunoaşteți pe Comandorul CIOROIU.

RASPUNS: Da, il cunosc dela reprezentarea piesei sale la Teatrul National Studio. Nu-mi amintesc data; ea se poate stabili in preajma premierei piesei "Descătuşare".

INTREBARE: Cine vi la recomandat.?

RASPUNS: Nu-mi reamintesc, probabil lumea de teatru.

INTREBARE: Ce raporturi ati avut cu el.?

RASPUNS: Foarte vagi. Venea din când în când pe la ziar si aducea articole.

INTREBARE: Ce articole a scris Comandorul CIOROIU la ziarul "Dreptatea"

RASPUNS: Nu pot preciza. Stiu însă că aborda subiecte de ordin general intr'un stil destul de încărcat.

INTREBARE: Ce lucrări de documentare a făcut Comandorul CIOROIU.?

./.

RASPUNS: Mi-a dat într'o zi ca să consult două lucrări ale sale, pe care dealtfel nu am avut răgazul necesar să le citesc. Era vorba după câte îmi reamintesc de contribuția noastră la războiul anti-hitlerist și de reorganizarea unui minister de resort militar probabil aeronautică.

INTREBARE: Cui i-au fost date cele două lucrări ce vau for prezentate.?

RASPUNS: Nu știu. Bănuesc că leo-fi prezentat și D-lui MANIU. Eu le-am lăsat exemplarele primite pe biroul meu printre hârtii.

INTREBARE: Care erau persoanele din partidul național-țărănesc, cu care avea legături.?

RASPUNS: Nu știu cred că îl vedea pe Dl. IULIU MANIU, Iar despre rest știu că avea relații simple cu băeții din gazetă.

INTREBARE: Care era părerea comandorului CIOROIU despre activitatea partidului Național-Țărănesc.?

RASPUNS: Bănuesc că nu avea părere defavorabilă pentru partid, deoarece aducea colaborări la ziar și în frecventa probabil pe Dl. MANIU.

Drept care dau prezenta declarație și o semnez.

ss/N. Carandino.

Dată în fața noastră.

Inspector:
ss/ Nicolae Dobre.

27 Iulie 1947

155 155 152

DECLSRATIE

Subsemnatul N,CARANDINO,domiciliat în Bucuresti Str. Spiru Harèt Nr.16,născut în Brăila la 2o Iulie 19o5,de profesiune ziarist,membru al P.N.T.,declar următoarele:

Cu aproximativ o lună,o lună si jumătate inaintea incercării de plecare in străinătate am luat hotărârea să părăsesc tara.Aceasta hotărâre am comunicat-o D-lui MANIU,care a fost de acord ca plecarea să aibă loc atunci când se va ivi ocazia.

Scopul initial pe care mil propusesem era să continui in străinătatea lupta mea pentru libertăţile publice din România in acelasi sens cu actiunea politică si profesională dusă in presa Partidului sub semnătură,conform programului Partidului Naţional-Ţărănesc.

Din cauza aprecierii mele asupra admosferei politice, îmi luasem din timp anumite măsuri de prevedere si sigurantă incă inainte de luarea hătărârii de plecare.Intre aceste măsuri era si aceia de a schimba uneori domicilliul in timpul nopţii dormind la diferite persoane prietene.In afară de Dl.MANIU, nu am comunicat intenţiunea plecării ulterior soţiei mele şi D-nei BADULESCU.In intervalul dela luarea hotărârii plecări si până la 13 Iulie am fost la Constanţa urmărind pe lângă recreere să cercetez cu proprii mei ochi situatia pazei vapoarelor,urmărind ideea unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în Port,turcesc,englez sau american /U.S.A.,Argentina etc ./.

După înapoierea dela Constanţa cred că am comunicat rezultatul constatărilor mele soţiei mele,iar D-nei BADULESCU i-am comunicat că nu se poate pleca pe aceasta cale,vasele fiind păzite.Cred că i-am comunicat acest lucru si D-lui MANIU la o vizită pe care am făcut-o la câteva zile după înapoierea dela Constanţa.

Aceasta imi este declaraţia pe care o semnez.

ss/N.Carandino

Dată in fata noastră
Insp.Dobre.

28 Iulie 1947.

156 ~~156~~ 153

DECLARATIE

Subsemnatul N CARANDINO domiciliat in Bucuresti str Spiru Haret nr. 16,născut in Brăila la 2o Iulie 19o5 de profesiune ziarist membru al partidului naţional ţărănesc in continuarea declaraţiei din ziua de 27 Iulie 1947 declar următoarele :

Cu ocazia vizitei ce am făcut Dlui MANIU la inapoerea dela Constanta,i-am comunicat că pe calea Mării nu este posibilă plecarea,deoarece vasele sunt supravegheate Am discutat apoi despre posibilitate plecării pe calea aerului.In cursul discuţiei arătându-se şi dificultăţile acestui mijloc,dat fiind că de curând plecase pe aceiaş cale comandorul STRATILESCU şi ştiam că se luaseră măsuri serioase de pază. Dl MANIU a inchis discuţia cu concluzia asteptări până la ivirea vre unei ocazi favorabile.

Ulterior la o dată pe care nu mi-o amintesc exact,am fost la Buzău unde se găsea soţia mea ,la familia ei (soră anume doamna FL.MARTINAS directoarea Liceului de fete din localitate) . Cu această ocazie am făcut o vizită dlui deputat ANGHEL la care am luat masa. Am rămas in Buzău aproximativ 2 - 3 zile.

La câteva zile după inapoierea dela Buzău,data exactă nu mi-o amintesc l-am vizitat pe Dl MANIU cu chestiuni de gazetă.Cu această ocazie m'a intrebat cum merge chestiunea plecării mele. I-am răspuns că nu este nimic nou şi mi-a comunicat săl ţin in curent dacă,survine ceva. Până la data de 13 n'a mai survenit nimic nou in legătură că intenţia mea de plecare.

In dimineaţa de 13 M'am dus la dna Ang.BADULESCU unde am luat masa de prânz şi unde am rămas tot timpul zilei până către ora 19 . Interesându-mă telefonic acasă dacă sunt căutat de cineva , am aflat că am fost ~~căutat~~ căutat de Dl MANIU prin Dl BOILA . Am dat telefon dlui BOILA şi mi-a comunicat să vin imediat la Dl MANIU. Cu o maşină m'am dus la Dl BOILA acasă crezând că îl găsesc acolo pe Dl MANIU şi aflând unde este m'am dus la sanatoriul JOVIN. Am fost introdus la Dl MANIU de Dl BOILA apoi rămânând singur cu

./.

Dsa după o scurtă introducere in care s'au discutat neplăcerile mele dela gazetă Dl MANIU mi-a comunicat că obiectul chemării mele îl consituie plecarea in străinătate urmând să.plec pe calea aerului chiar in acea noapte. Am intrebat dacă lucrul este bine organizat şi mi-a confirmat acest lucru. L-am intrebat deasemenea cu cine urmează să plec si ce am de făcut in străinătate. Mi-a comunicat că atât persoanele cât şi alte detalii privitoare la plecare imi va da la orele 21-21,3o când trebuia să revin din nou la Dsa. Imi reamintesc că relativ la cele ce aveam de făcut acolo la nedumerirea mea a răspuns că nu are el să invete epurele ce are de făcut in pădure şi că va trebui să lucrez văzând si făcând. Am fost acasă mi-am făcut bagajele şi m'am intors către ora 21,3o negăsindu-l pe Dl MANIU la sanatoriu. Mi s'a spus că s'ar plimba pe stradă in faţa casei şi că trebuie să revină in curând. Intre timp a venit Dl MIHALACHE şi apoi dl MANIU. Am intrat la Dl MANIU impreună cu Dl ION MIHALACHE. Din conversatie a reeşit că urmau să plece Dnii MIHALACHE,ILIE LAZAR şi PENESCU,Dl PENESCU trebuia să-şi ia şi soţia intrucât altfel refuza să plece. Am rugat să mi se ingăduie să-mi iau şi eu soţia. Dl IULIU MANIU a răspuns că este preferabil dacă este un loc liber să plece un bărbat. Am insistat asupra ipotezei in care nu ar placa Dna PENESCU să pot obţine pentru soţia mea locul ei dar nu am primit nici un răspuns satisfăcător.Mi s'au dat detali asupra modalităţilor plecării, detalii descrise in declaratiile mele anterioare.

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

/ss/ N CARANDINO

Dată in faţa noastră

Insp. N. DOBRE.

28 Iulie 1947.

157 ~~158~~

155

DECLARATIE

Subsemnatul N.CARANDINO, domiciliat in Bucuresti Str.Spiru Haret Nr.16, născut in Brăila 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist, declar următoarele, in continuarea declaratiei din dimineata zilei de 28 Iulie 1947:

Cu ocazia vizitelor făcute in ziua de 13 la Dl. MANIU am fost intrebat dacă am bani pentru plecare. La negatia mea, după un moment de incurcătură Dl.MANIU mi-a spus că probabil mă vor ajuta ceilalţi domni până ce mă voi descurca singur. Referitor la misiunea în străinătate subsemnatul nu cunosc nimic în plus afară de cele declarate anterior. Este posibil să fi fost discuţii în acest gen inainte sau după plecarea mea. Notez că plecând dela Dl. MANIU ultima oară au rămas prezenti Domnii ION MIHALACHE, VLAD HATEGAN, Ing.POPESCU si GAFENCU si fireste Dl.BOILA. Imi amintesc că in timpul discutiunilor sau mai antrenat următoarele subiecte. Referitor la succesiunea postului de Secretar General al Partidului Dl.MANIU a propus pe Dl. VENEAMIN, la care Dl.MIHALACHE n'a făcut opozitie. Bănuesc că aceasta soluţie de asteptare impedica venirea la acest post fie a D-lui HUDITA fie a D-lui ZANE competitori mai vechi. Aceasta intrucât prezenţa vre'unuia din ultimii ar fi putut modifica echilibrul din partid şi ar fi modificat poate orientarea partidului. S'a discutat deasemeni despre un articol al D-lui LIVIANU privitor la neparticiparea deputatilor nationali-tărănisti in Parlament, articol ce fusese oprit de Dl.ZANE. Despre acest articol Dl.MANIU oponia că trebue lăsat să apară. Referitor la rolul nostru în străinătate nu-mi reamintesc decât lucruri de ordin general între care rolul de a continua lupta partidului in străinătate pentru asigurarea libertătilor publice a democratiei, în sensul programului Partidului National Tărănesc. Aceasta intrucât partidul socotea că nu putea face faţă altfel dificultătilor de ordin intern în care se afla.

Aceasta este declaratia pe care o dau si semnez.

ss/.N.Carandino

Dată în fata noastră

Insp.N.Dobre.

30 Iulie 1947

~~157~~ ~~159~~

156

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO, domiciliat în Bucureşti Str. Spiru Haret Nr. 16, născut în Brăila la 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist declar următoarele:

Relativ la locul unde se păstra Arhiva Secretă a Partidului subsemnatul nu am nici o cunoştinţă, acest lucru fiind de resortul secretarului partidului. Nu am nici o cunoştinţă în ceiace priveşte misiunea ce s'ar fi dat de către Partidul Naţional-Ţărănesc domnilor RADESCU, NICULESCU BUZESTI şi VISOIANU, la plecarea lor în străinătate. Nu am cunoştinţă despre relaţiunile D-lui GRIGORE GAFENCU cu Partidul Naţional-Ţărănesc şi nu ştiu că acţiunea acestuia la Conferinţa de Pace să fi fost rezultanta unei dispozitiuni date D-sale de cele trei partide de opoziţie din ţară /P.N.T., P.N.L. şi P.S.D./. Relativ la misiunea mea în străinătate repet şi susţin cele declarate anterior. Biletul scris de Dl. VLAD HATEGANU găsit asupra mea şi adresat D-nei MARIOARA DECEI, foloseşte termenul de "misiune importantă" deci nu cred că Dl. VLAD HATEGANU să fi ştiut în această privinţă mai mult decât mine. O acordare de depline puteri din partea D-lui IULIU MANIU către Dl. ION MIHALACHE nu s'a făcut în prezenţa mea şi nu am cunoştinţă despre caz. Am auzit de un manifest al Generalului RADESCU; nu l-am văzut şi nu ştiu nici pe ce cale a ajuns în ţară şi nici în ce mod a fost difuzat.-

Aceasta este declaraţia mea pe care o semnez.

ss/N. Carandino.

Dată în faţa noastră

ss/Insp. N. Dobre.

4 August 1947

~~160~~ ~~160~~

157

D_E_C_L_A_R_A_T_I_E_.

Subsemnatul N.CARANDINO,domiciliat in Bucuresti,Str.Spiru Haret Nr.16,născut in Brăila in anul 19o5,luna Iulie,ziua 2o,de profesiune ziarist,mwmbru al fostului partid Naţional-Tărănesc declar următoarele:

Pe PAMFIL SEICARU,il cunoştiam de mult timp din raporturi de ordin profesional.Aproximativ in jurul izbugnirii războiului anti-sovietic intâlnind pe PANFIL SEICARU,pe stradă şi neavând serviciu mi-a propus să scriu la gazeta lui.Am refuzat si chemându-mă a doua zi la biroul său mi-a dat conducerea editării unui "Dictionar Politic" ca libertatea deplină in ceiace priveste continutul,redactarea,colaborarea,etc. Din cauza evenimentelor acest dictionar n'a apărut iar eu am fost trecut la "Curentul Familiei" de a cărui aparitia ingrijam.Rolul meu la aceastarevistă era de secretar de Redactie fixând materialul care intra inpagină fără a purta altă răspundere decât tehnica.Pe d-nii ERICH MATZKUS şi SIEGFRIEAT KAYSER,directorii O.C.R.-ului i-am cunoscut intâmplător la un concurs organizat de "Curentul Familiei" cu care ocazie am multumit in numele ziarului pentru premiile care se acordaseră.-Nu am revăzut pe acesti domni si nici nu am avut nici inainte nici după nici un fel de relatiune alta cu dumnealor.-

Cu ocazia implinirii a 14 ani dela aparitia ziarului "Curentul" am scris două articole omagiare intitulate: "Pamfil Seicaru Parlamentar" si un altul al cărui titlul exact nu-mi reamintesc in care se vorbea de"Dictionarul Politic".In primul articol am evocat in plină dictatură admosfera parlamentară pe care o cunoscusemn direct ca ziarist,precum si figurile mai importante care ocupau inacel timp tirbuna.-

./.

Intre acestea dân urmă am pomenit pe : NICOLAE IORGA, VIRGIL MAGIARU,OCTAVIAN GOGA,etc.etc. Referitor la fraza " GLASUL PROFETIC A LUI OCATVIAN GOGA CARE RASUNA IN PARLAMENT" , am inteles specificul tehnic al unei voci de rezonanţă. Nu stiu dacă PAMFIL SEICARU a făcut vreo interventie pentru scoaterea mea din Lagărului dela Tg. Jiu,unde am fost internat in 1942-43,timp de trei luni. Este posibil ca pe baza sentimentului de prietenie să fi făcut acest lucru. După plecarea lui SEICARU n'am avut nici un rol oficial in conducerea " CURENTULUI". Dela 23 August 1944 până la 6 Martie 1945 am indeplnit functia de prim redactor al ziarului " DREPTATEA cu exceptia perioadei Ianuarie 1945-Martie 1945,când functia de director general al teatrelor pe care am indeplinit-o m'a obligat să nu mă mai ocup de gazetărie.

Am reluat lucru la "DREPTATEA" la reaparitiea ei in aceias functie dela 8 Februarie 1946 aproximativ până la data când a fost numit director. Tonul de critică vehementă al ziarului si linia de atac impotriva guvernului si al regimului dela 6 Martie era impirmat de conducerea partidului si anume personal de Dl IULIU MANIU care in conversatiile cu subsemnatul cerea mentinerea atitudine de atac contra guvernului. Anumite note,insănuări si tendinte care au fost interpretate ca antisovietice si antirasiale,apărute in ziarul "DREPTATE" au fost imprimate fără stinţă si aprobarea subsemnatului a cărui atitudine de care intelege să răspundă este acea din artăcolele apărute sub semnătură. Este dela sine inteles că rămân solidar ca director cu linia generală politică a ziarului. Referitor la relatiunile dintre gazetă si gazetari anglo-americani declar că nu am avut decât releatiunile normale de informale. Nu am participat la nici o conferintă de presă cu gazetarii streini,afară de cele cu caracter public la care participa intreaga presă. Cu ocazia vizitei in România a Dlui MARKHAIM am fost vizitat del Dsa la gazetă si i-am intors vizita la ATHENEE PALAS.

In afară de activitatea mea pur ziaristă de director al ziarului " DREPTATEA" ,subsemnatul am desfăşurat şi o activitatea in partid la diverse intrunări unde am fost invitat si unde am luat cuvântul.

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

/ss/ N CARANDINO

Data in fata noastră
Insp. Nic. Dobre.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CARANDINO NICOLAE ,domiciliat in Bucuresti strada Spiru Haret nr. 16 născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului Partid Național Țărănesc, în continuarea declarației mele din ziua de 4 August 1947 declar următoarele :

Nu-mi amintesc că la întrunirea din 4 Septembrie 1946 a secției femeniei din sectorul III albastru, întrunire care a avut loc la Club să fi pronunțat cuvântul " RESIZTATI " In orice caz acest îndemn nu putea avea în gura mea decât sensul unei invitații de a face față la presiunea guvernamentală înaintea alegerilor apropiate și de a seconda pe bărbați în afirmarea electorală a paridului prin buletinul de vot.

La 8 Decembrie am vorbit la o întrunire a Tineretului Național Țărănesc și am lăudat spiritul de "SACRIFICIU" al celor tineri la 8 Noembrie. Am înțeles prin această expresie înfruntarea riscului de arestare sau brutalizarea în afirmarea unei credințe naționale și democratice. Deasemenea la o altă întrunire comemorând moartea studentului IACOVLOV am sfătuit pe ascultători să fie" PRUDENTI" . In sensul unei moderații care să evite incăierările sângeroase. Ca linie generală în toate cuvântările mele către cei tineri m'am străduit să combat ideia legionară, știind cât de ușor poate aluneca un suflet tânăr și neformat dela ideia patriotică la ideia naționalistă extremistă și la cea antisemită.

Nu am răspândit nici un fel de zvonuri în Martie 1947 așa cum mi se reproșează nici despre bumbacul sovietic nici despre anumite instrucții ale ofițerilor E.C. Pisti față de soldați. Ambele știri" sunt dealtfel total străine de domeniul obișnuit al preocupărilor mele.

Am avut legături de recepție oficiale și banchete cu membri Misiunilor Anglo-Americane. Legături profesionale mai frecvente relativ și de ordin profesional am avut cu atașații de presă BENETI și FRANK SHEA. Intâlneam în deosebi pe Dl SHEA

./.

si pe ajutorul său SAM BUTA pela mese la Capșa. Aceasta intâmplător în deosebi afară de cazurile rare de invitatie specială. Atât domnul SHEA cât si Dl BUTA se interesau de situatia partidului national tărănesc,atât de cea oficială cât si de jocul de forte politice din partid. Participau la aceste mese si ziaristi de toate nuantele aflati în restaurant dela extrema stângă până la moderati.Se întâmpla chiar să se încingă discutii în contradictori pe teme la ordinea zilei. Dl IMPERIU MATEESCU eu si el un obijnuit al mesei gazetarilor. Stiu că în ultimul timp numai era în serviciul Misiunei Americane și că se ocupa de o afacere de filme.Tonul si linia"DREPTATII" au fost determinate de conducerea de partid în raport cu al ziarelor guvernamentale; Dl IULIU MANIU mi-a recomandat adeseori să mentin acel ton si acea linie. Dealtminteri nu-mi reamintesc să fi primit vre un îndemn de moderatie din partea vreunui factor de răspundere,criticele împotriva ziarului fiind în general privitoare la calitatea lui tehnică sau la persupusul meu personalism. In legătura cu lupta electorală s'a hotărât intensificarea campaniei de presă si întruniri. La ziar s'a decis întrebuintarea de mai multe caricaturi si desemne precum si inserarea de material electoral traditionar / apeluri,campanii etc./ Nu stiu cine a creat si cine a comandat" echipele de soc" din această perioadă. Nici nu stiu de altfel să fi existat asemenea echipe. Stiu că s'au luat de câteva ori măsuri de apărare la tipografie prin intrebuintare de oameni din organizatia muncitorească. In timpul campaniei electorale am avut în afară de activitatea de presă si o participare oratorică la 2 - 3 întruniri. Nu am actionat altminteri pe teren neavând răspunderea nici unei organizatii judetene,de sector sau de circumscriptie. In această perioadă au venit în țară mai multi ziaristi americani care m'au căutat pentru a optine relații cu privire la partid ,la rezultatele probabil ale consultării sau pentru a obtine audiente si interviuri dela dl IULIU MANIU. In aceiae epocă înainte si după alegeri Dl MANIU a făcut declaratii publice presei străine cu care prilej am convocat pe gazetarii aflati în capitală.

Nu cred că vre un membru al condecerii centrale a Partidului să fi dat directive cu caracter antisovietic și rasiem în timpul campaniei electorale.

Dacă asemenea fenomene locale sau produs bănuesc că ele sau datorit participării la alegeri a elementelor foste CUZISTE SI LEGIONARE care au profitat de împrejurare pentru,

./.

est răspândit doctrina."

"Aceasta este declaratia mea pe care o semnez."

~~164~~

/ss/ N CARANDINO

Data in fata noastră

Sub director S Cernea,

~~164~~ 168

DECLARATIE

Subsemnatul N CARANDINO, domiciliat în Bucuresti strada Spiru Haret nr. 16 născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului Partid Naţional Ţărănesc, în continuarea declaratiei mele din ziua de 4 August 1947, declar următoarele :

Nu stiu dacă manifestarea din ziua alegerilor la Misiunea Americană a fost organizată şi nu stiu ca Partidul Naţional Ţărănesc să fi avut vre'un amestec în această privintă. Un număr destul de redus de cetăţeni s'a prezentat de altfel si la sediul partidului Naţional Ţărănesc toţi spre înscriere. Bănuesc că din acelas nelămurit îndemn de a protesta. Am considerat la timpul lor aceste manifestatii ca neserioase în forma în care s'au produs. Am aflat din zvon public şi apoi din relatările ziarelor ca ar fi avut loc incidente in provincie, ciocniri, tăieri de fire telefonice etc. etc.. Nu stiu că aceste evenimente sa se fi datorat vre'unei dispoziţi a Partidului national ţărănesc. Supozitiile mele sunt coencidentele câte sau întâmplat sau datorită unor împrejurări locale sau eventual al unor îndemnări ale unor conducători locali. Nu-mi reamintesc aci despre incidentele car e au avut loc la Dej imediat după alegeri. După efectuarea alegerilor stiu că s'a adunat în ţară material informativ pe baza căruia s'a redactat proteste înaintea Misiunilor aliate. Aceste proteste aveau drept scop obtinerea anulării alegerilor si ţinerea unor noui alegeri în conditii de exprimare liberă a votului. Fireste cererile de anulare a alegerilor erau îndreptate către puterile semnatare ale acordului dela Moscova, care garantau libertatea alegerilor şi a căror interventie era solicitată. Articolele din ziarul "Dreptatea" privitoare la obtinerea alegerilor s'a datorat sperantei că în fata problelor acumulate de partid se poate obtine alegeri noui la interventia marilor aliati, sesizati de nerespectarea

./.

normelor democratice.Deasemenea articolele care afirmau că Guvernul nu va fi recunoscut în străinătate erau inspirate de nădejdile partidului.

Nu-mi mai amintesc să se fi scris în ziarul "Dreptatea" că datorită faptului că guvernul român nu vai fi recunoscut de către Marile Puteri,România nu va fi primită la Conferința de Pace. După 19 Noembrie partidul Naţional Tărănesc a intreppins o acţiune pentru a demonstra opiniei publice din ţară prin presă şi prin întruniri câte erau posibile,că alegerile au fost lase. Pe plan extern s'au adresat protestele cunoscute la Misiunile aliate. Nu am cunoştinţă de alte măsuri pe care partidul naţional tărănesc să le fi luat în perioada următoare alegerilor pentru a-şi duce lupta sa împotriva guvernului. Cred că nici un membru din conducerea P.N.T.-ului n'a dat instrucţiuni pentru sprijinirea sau formarea de organizaţii subversive. In ceace mă priveşte am scris numeroase articole împotriva luptei clandestine şi ilegale susţinând că ,în conformitate cu progresul partidului şi cu mijloacele pe care acordul dela Moscova ni le pune la dispoziţie,trebue să ducem lupta deschisă,la lumina zilei. Nu am cunoştinţă despre scopurile organizaţiilor subversive ,despre scopurile în care au fost creat,despre organizatorii şi eventuali. Nu ştiu să se fi dat de către partidul naţional tărănesc dispoziţii cu privire la sabotarea colectărilor de cereale din toamna şi iarna 1946-1947. Nu am cunoştinţă cine dădea directive pentru a se infiltra la sate ura de rasă,duşmănia contra regimului,în contra armatelor sovietice,a U.R.S.S.-ului etc.

Nu am cunoştinţă despre trimiterea ca şi despre motivele trimise dlor RADESCU,NICULESCU BUZESTI şi CRETEANU în străinătate.

Nu am cunoştinţă nici despre cine l'ar fi îndemnat pe GRIGORE GAFENCU să adopte la Conferinţa de Pace atitudinea cunoscută.-

Nu am cunoştinţă despre cine coordona şi cine eventual finanţa colaborarea dintre partidele de opoziţie pentru răsturnarea regimului .

Aceasta este declaraţia mea pe care o semnez.-

ss/ NCARANDINO

5 August 1947
Dată în faţa noastră
Comisar Şef I Negreanu,

~~167~~ 167

164

<u>DECLARATIE</u>

Subsemnatul N.CARANDINO, domiciliat în Bucureşti, str. Spiru Haret Nr.16, născut la Brăila la 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist, membru al fostului partid naţional ţărănesc, în continuarea declaraţiilor mele din ziua de 5 August, declar următoarele:

Cunosc pe generalul NEGREI, fost candidat în Vaslui la alegerile din 19 Noembrie. Stiu că îndeplinea funcţia de preşedinte al secţiei militare din P.N.T., Il apreciez ca pe un om exagerat şi violent.-

Se ştie că într'o trecută campanie electorală a împuşcat un adversar politic. Aprecierile defavorabile care mi se comunică le fi făcut referitor la ziarul "Dreptatea", se datoresc faptului că adeseori i-au fodt refuzate articole aduse spre publicare deoarece erau de o calitate inferioară şi conţineau adesea violenţe neacceptabile.

Cunosc de multă vreme pe Comandorul MOCANU, cu care am colaborat prin anul 1940 la "Curentul"familiei". Pe acea vreme era ofiţer activ, ulterior a fost deblocat. Cred că în acea epocă mai colabora şi la celelalte ziare care aparţineau "Curentului". Din punct de vedere intelectual Comandorul MOCANU, era un ofiţer pregătit, cu oarecare facilitate la scris, cu multe calităţi de credinţă şi hărnicie. Intre alte subiecte pe care le abroda ştiu că făcea reportaje militare şi cronici ale războiului.

Stiu că după 23 August, umbla prin cercuri naţional ţărăniste.

Nu ştiu dacă era membru al partidului. Venea şi prin redacţia "Dreptăţii", pentru a aduce colaborări cu subiecte din viaţa militară şi cronici de politică externă. In partid avea legături cu D-nii MANIU, MIHALACHE, PENESCU. Nu cunosc misiunea precisă în partid a d-lui MOCANU şi nici eventuale lucrări de specialitate pe care să le fi executat. Atitudinea sa politică declarată şi cunoscută se înscria în programul general al partidului. Făcea parte din secţia militară P.N.T., am impresia.

./.

Referitor la Comandorul CIOROIU, declar următoarele: L'am cunoscut cu prilejul premierei piesei sale "Descătuşare" reprezentată pe scena Studioului Teatrului Naţional şi anume în medii teatrale.

165

Nu-mi amintesc exact cui l'am prezentat în partid. Cred că l'am prezentatd-lui N.PENESCU. Il frecventa în partid pe dl.MANIU şi pe dl.MIHALACHE.

Intocmea diferite lucrări cu caracter militar, dintre care mi-a prezentat şi mie un studiu asupra contribuţiei noastre la războiul antihitlerist şi unul asupra organizării Ministerului Aerului şi Marinei. Bănuesc că a înaintat şi conducerii de partid studiile sale.

Apreciez că aceste studii le întocmea pentru a servi partidului ca documentare în eventualitatea unei guvernări.

Nu-mi amintesc nici un fel de detaliu despre cele două studii ale sale, deoarece din lipsă de timp nu le-am citit. Stiu că comandorul CIOROIU, îl cunoştea pe generalul TEODORESCU PAUL, pe care îl aprecia. Nu ştiu dacă dl. Comandor Cioroiu, a făcut vre'o legătură generalului TEODORESCU, cu partidul. N'am auzit vorbindu-se despre generalul GHERGHIES, iar comandorul CIOROIU, nu mi-a vorbit niciodată despre vre-un alt proect de organizare militară afară de cel arătat mai sus. Stiu că CIOROIU avea legături de prietenie şi cu ION VINEA.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

ss. N. CARANDINO

5 August 1947

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.C RANDINO, domiciliat in Bucureşti Str.Spiru Haret Nr.16, născut in Brăila la 2o Iuli 19o5 de profesiune ziarist membru al fostului Partid National Tărănesc in continuarea declaratiei din 5 August 1947, declar următoarele:

Referitor la activitatea D-lui GAFENCU la Conferinta de Pace si in străinătate, subsemnatul insist că nu am avut nici o cunostintă precisă despre existenta unor raporturi de subordonare a D-lui Gafencu Partidului National-Tărănesc. Cu ocazia unei discutii avută insă cu Dl.Maniu, privitor la o notă apărută in gazetă mi-a dat dispozitiuni să nu fie atacat Dl.Gafencu, in gazetă deoarece duce in străinătate o activitate interesantă in concordantă cu vederile Partidului National Tărănist.-

Relativ la obiectivul urmărit de Partidul Nationa Tărănesc in cooperare cu celelalte partide din opozitie intreaga activitate si luptă din tară si străinătate urmărea răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 şi inlocuirea Guvernului Dr.PETRU GROZA printr'un guvern care să satisfacă vederile programatice ale celor trei partide, fireşte in punctele comune.-

In ceiace mă priveste pe mine si in ceiace stiam metodele pentru atingerea acestui scop erau cele legale. Nu cred că primirea legionarilor in partid a influentat aplicarea pe teren a acestor metode deoarece acestia oameni după câte stiu nu au avut functiuni oficiale de importanţă in partid. In ceiace priveste legăturile Partidului National-Tărănesc cu misiunile străine /Anglo-Americane/ stiu că acestea avea caracterul informativ reciproc si urmăreau respectarea acordului dela Moscova.

./.

La sosirea delegatiei de gazetari anglo-americani cu ocazia alegerilor am fost căutat alături de mai toti ziaristii importanti de opozitie sau indepedenti pentru a da lămuriri asupra mersului campaniei electorale,situatia raportului de forţe si alte detalii deordin profesional.Atitudinea ostilă Guvernului a unor ziare americane nu cred să fie determinată de legăturile P.N.T.-ului cu misiunea americană din România.Articolul injurios din ziarul "Solia" despre care iau acum cunoştinţă si in care se reproduce un articol apărut in "Dreptatea",apréciez că se datoreste fie initiativei de transmisie a Biroului de Presă American,fie vre'unei initiative particulare .

Retragerea succesivă a atributiilor pe care le aveam in calitate de director al "Dreptătii" impinsă până la transformarea mea in simplu figurant prin incheerile Consiliului de Administratie aprobate de forul partidului se datoreste antipatiilor pe care le aveam in acest for si in deosebi adversitătii constante a D-lui MIHAIL POPOVICI.Nu cred că această quasi-indepărtare să fie urmărit alt scop decât cel rezultat din aceste divergente.-

Referitor la raporturile mele cu domnii Prof.LEON BOCHIS si Dr.C.HAGEA,declar următoarele: Dl.BOCHIS a fost impus de Dl.MIHAI POPOVICI Ca administrator provizoriu al "Dreptăţii" intrun moment de interegn si in lipsa D-nilor MANIU şi MIHALACHE din Capitală.La inapoierea D-lui MANIU i-am raportat situatia si i-am cerut să fie inlocuit părândumi-se că nu are capacitatea necesară acestui post si in plus că il văzusem amestecat in diferite procese ale organizatiilor subversive.Ulterior si probabil in urma unor informatii complimentare Dl.MANIU a dispus inlocuirea sa.

In ceiace priveste pe Dl.Dr.HOGEA raporturile mele cu el erau putin apropiate datorită in mare parte faptului că m'am opus la intrarea sa in Redactia "Dreptătii" din motivul că in trecut dovedise uneori o lipsă de constanţă in ideile democratice.Apreciam că atât el cât si BOCSE MALIN,reprezentau elemente cu inclinatii către dreppta si din această cauză n'am fost de acord co ó eventuală intrare a lor in redactie.-

./.

In ceiace priveste intentiunea de a pleca in străinătate insist in a mentine in total declaratiile date anterior,precizând că prima ideе a plecării nu mi-a fost sugerată de nimeni,că a fost o ideе personală deci si numai hotărârea dela 13 Iulie apartine exclusiv D-lui MANIU .Informatiunile căutate de mine pentru materializarea idei de plecare au fost deasemeni initiative personale cunoscute insă de Dl.MANIU.-

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

ss/N.Carandino

Dată in fata noastră.

Insp.N.Dobre.

5 August 1947.

172 172

169

DECLARATIE

Subsemnatul N CARANDINO domiciliat in Bucuresti str. Spiru Haret nr. 16 născut in Brăila la 2o Iulie 19o5 de profesiune ziarist membru al partidului national tărănesc in continuarea declaratilor mele din 5 August declar următoarele ;

Unele declaratii ale Dlui MANIU şi unele comunicate ale delegatiei permanente,acele cenzurate altele nu,se se imprimau la cererea conducerii de partid intr'un număr restrâns de exemplare pentru informarea membrilor conducerii.-

/ss/ N CARANDINO

Prin conducerea de partid inteleg pe D ul IULIU MANIU.-

5 August 1947
Dată in fata noastră
Comisar sef
I Negreanu,

5 August 1947

~~193~~ ~~173~~

170

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO,domiciliat in Bucuresti Str.Spiru Haret Nr.16,născut in Brăila la 20 Iulie 1905,de profesiune ziarist membru al fostului partid National-Tărănesc in continuarea declaratiilor mele declar următoarele:

Propaganda Partidului NationalTărănesc , nu a fost indeobste organizată sistematic.

Ea a functionat sub diverse forme luând bunăoară alte infătişeri si făcând apel la alte persoane in capania electorală.După alegeri accentul a căzut din nou asupra gazetei rămânând cu restul să fie completat prin actiunea secretariatului si a organizatiilor judetene.Nu am cunostinţă despre tehnica intrebuintată.In ce priveste difuzarea copiilor de pe articole cenzurate stiu numai că la cererea D-lui MANIU,se tipăreau un număr redus de copii din unele comunicate ale delegatiei sau din unele discursuri ale domniei sale cenzurate uneori pentru a fi comunicate membrilor delegatiei permanentă.

Aceasta este declaratia pe care o semnez.

ss/N.Carandino

Dătă in fata noastră

Subdirector Cernea.

5 August 1945

114

174

171

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO,domiciliat in Bucuresti Str. Spiru Haret Nr.16,născut in Brăila la 2o Iulie 19o5,de profesiune ziarist,membru al fostului partid National-Tărănesc in continuarea declaratiilor mele din 5 August 1947 declar următoarele:

Nu am fost personal prezent la discutarea sau la luarea vre'unei hotărâri cu privire la plecarea vre'unor membrii ai P.N.T.,in străinătate.Cred că luarea acestei decizii a fost determinată pe departe de asigurarea secutităţii personale a unor fruntasii socătiti a fi amenintati si pe dealta de dorinta conducerii de a continua peste hotare de vreme ce in ţară posibilitătile erau restrânse lupta pentru dobândirea libertătilor publice in România pentru intronarea unui regim democratic si pentru uşurarea situatiei detinutilor politici.Nu am primit personal vre'o misiune precisă din partea D-lui IULIU MANIU,insă ne-a spus că va trebui să ducem in străinătate lupta necesară pentru a obtine prin impresionarea opiniei publice străine respectarea acordului dela Moscova. Intentiunea să plecăm in Turcia si de acolo după imptejurări -asa s'a vorbit in seara de 13 Iulie - să plecăm eventual in Italia,Franta,Elvetia,Anglia,America.

Am aflat despre numele tovarăşilor mei de călătorie deabea in noaptea zilei de 13 Iulie pe la orele lo,când mi s'a comunicat că mai pleacă dl.ION MIHALACHE,Dl.ILIE LAZAR si Dl.PENESCU cu doamna.Acestia din urmă neconsimtind să plece fără sotia sa.

Despre eventuale legături in străinătate nu mi s'a comunicat nimic.

Este probabil că Dl.ION MIHALACHE să fi avut instructiuni in acest sens.Mentionez că in cursul discutiei la sugestia domnilor IULIU MANIU si HATEGANU am mentionat pe o carte de vizită adresa D-nei Decei ardeleanca de origină domiciliată la Istambul si am primit insemnarea Domnului HATE-

./.

GANU, despre care am vorbit in celelalte declaratii. In cazul in care a-si fi plecat in America a-si fi luat legătură cu ziaristii americani pe care i-am cunoscut in calitate de corespondenti de presă in România si anume: FRANK SHEA, MARKHAIM si alţii. Pe aceasta cale a-si fi făcut relaţii in presa americană, relatii utile in activitatea mea.

Am discutat pentru intâiaoară despre ideea plecării mele in străinătate cu Dl. IULIU MANIU, aproximativ o lună, o lună si jumătate inainte de tentativa de plecare cu avionul. In discutia avută nu s'a fixat nici data plecării nici despre eventualii insotitori nici despre vre'o misiune sau scop precis. Convorbirea s'a mentinut pe teren general. Mentionarea eventualelor tării in care ne-am fi dus din Turcia s'a făcut incidentar in cursul discutiei din seara de 13 Iulie la Dl. MANIU.

La prima vizită făcută D-lui MANIU când afară de D-sa era prezent si Dl. ROMULUS BOILA care s'a retras după ce m'a introdus. La a doua vizită din acelasi seară in afară de Dl. MANIU au fost succesivi de fată pe lângă subsemnatul domnii ION MIHALACHE, VLAD HATEGANU, Ing. POPESCU, GAFENCU si cu intermitenţe dictate de telefoanele date Dl. ROMULUS BOILA. Nu am cunoştinţă despre cine ar fi finantat incercarea de plecare cu avionul. In ceiace priveste mijloacele mele de subzistenţă in Turcia mă bizuiam in afară de putinii bani pe care ii aveam pe mine şi pe o temporară sustinere a vre'unuia dintre tovarăşii mei de drum mai avuti.

Aceasta imi este declaratie pe care o semnez.

ss/N. Carandino

5 August 1947

Dată in fata noastră

Comisar Sef .
ss/G. Negreanu.

126 176

173

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO domiciliat in Bucuresti str. Spiru Haret 16 născut in Brăila la 2o Iulie 19o5 de prpfesiune ziarist membru al partidului national tărănist declar următoarele :

Nu am avut altfel de relatii cu Dl MANIU decât acelea dela prim redactor şi apoi director al Oficiosului la presedintele Partidului.

Aceste relatii era bune. Legăturile mele cu gazetarii străini era pur profesionale,Nu am furnizat acestor gazetari decât informatiuni asupra partidului si a supra vietii ziarului/cenzura si altele / . Nu am avut nici un altfel de leături cu acest ziarist străin decât doar că s'a intâmplat să-i intâlnesc pela banchete si receptii . Nu stiu cu ce misiuni au plecat in străinătate Dnii CRETEANU , BUZESTI sa RADESCU.Nu am nici o cunostintă despre activitatea cercului profesional militar din P.N.T., referitor la unele studii privind organizarea armatei,studii care ar fi venit in contradictie cu prevederile tratatului de pace. Mai mult nu am nici o cunostintă despre discutiile ce se purtau şi despre activitatea cercului profesional militar nefiid pusă in curent de aceasta de nimeni sub nici-o formă, in afară de studiile Comandorului CIOROIU prezentate mie pe care le-am mentionat intr'o declaratie anetrioaro. Nu am nici o cunostintă,in afară cele aflate in svon public sau din manifestării publice /discursuri la radio articole de presă/ ,despre activitatea si rolul Dlor CRETEANU,GAFENCU,BUZESTI să RADESCU,peste hotare. Deasemenea in afară de faptul că NICULESCU BUZESTI era membru de partid nu cunosc nimic si nu am fost instintat de nimeni sub nici o formă despre legăturile lor cu P.N.T. MANIU.

A 174 127

Aceasta este declaratia mea pe care o semnez.

/ss/ N. CARANDINO

6 August 1947

Data in fata noastra
I. Negreanu,

127

175 ~~178~~ ~~178~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO domiciliat in Bucuresti Str. Spiru Haret 16 născut in Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului partid national tărănesc declară următoarele :

Cunosc din partidul national-tărănesc si dintre prieteni militari ai fruntasilor partidului mai multi ofiteri dintre care identific pe Dl general NEGREI pe Dl gral ZORZOR pe Dl gral BARBU pe Dl gral DRAGANESCU pe Dl comandor CIOROIU pe Dl cdor MOCANU,etc. In mod deosebit am cunoscut pe cdorul CIOROIU si pe Cdorul MOCANU.Pe acesta din urmă l-am cunoscut in timpul trecutului război in calitate de colaborator la revista "Curentul Familiei" unde scria reportaje si cronică ale războiului. Acesta prin anii 1940-1941.După 23 August a colaborat la ziarului "DREPTATEA" unde scria cronica externă.Ii dam in acest scop o directivă generală de moderatie in cazurile in care era depăsit de temperament Stiu că Dl MOCANU il vedea destul de des pe Dl MANIU, dela care desigur primea indicatiuni suplimentare.

Cred că Dl MOCANU il vizita pe Dl MANIU si pentru chestiuni sau insărcinări de ordin militar.Nu stiu in ce conditi l-a cunoscut pe Dl MANIU si nu pot preciza motivele care au determinat atentia ce li se acorda.Cu privire la dl cdor CIOROIU,deasemenea nu-mi explic accesul pe lângă Dl IULIU MANIU ne stiind obiectul vizitelor sale.-

Tin să precizez că după stiinta mea ambii comandorii era mai des in contact cu Dl MANIU decât cu Dl MIHALACHE. Imi reamintesc că Dl Lt. Cdor CIOROIU mi-a spus că lucrările de specialitate militară pe care mi le-a predat ~~xxx~~ le-a dat sau le va da si Dlui MANIU.

Am primit lucrările, i-am făgăduit că le voi citi si le-am lăsat pe birou inainte de a pleca in concediul luat dela gazetă/ 5 Iulie 1947/

12 August 1947.- Aceasta imi este declaratia. /ss/ CARANDINO

~~180~~

176

~~180~~

Dr. LAZĂR ILIE

177 181

~~A89~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR avocat domiciliat in Bucuresti str. Postei nr. 2 ,cu privire la intenţia mea de a pleca in străinătate pe calea aerului declar următoarele :

In complectarea declaraţiei dată Dlui Secretar General BUNACIU,complectez.-

In după amiaza zilei de 13 VII-a, am fost vizitat de secretarul Dlui IULIU MANIU, inginer BOILA R. care mi-a comunicat,că Dl. Presedinte ar doi să ne vedem la orele 9 la verişoara D-sal unde probabil va lua masa ,la Dna SABOTINA IONESCU din str. Tokio nr. lo Aci m'am intâlnit cu Dl. Presedinte IULIU MANIU la orele 9,3o Dl. Presedinte mi-a comunicat că dacă doresc a pleca in noaptea aceasta cu un avion s'ar putea să plec. La intrebarea cu cine ar urma să plec, el mi-a comunicat că cu Dl. I MIHALACHE,PENESCU si CARANDINO. M- a mai intrebat dacă am ceva bani i-am răspuns că voi face rost. I-am răspuns, că voi trimit masina cu soferul AURICA POPA,să facă să mă văd cu sotia mea. Dacă dela dânsa am obtinut şio parte din bani cares'au găsit la mine. S'a stabilit tot atunci că să mă întâlnesc la Dl. MANIU, in casa lui TOMEO BOILA, cu Dl.CARANDINO,care urma să mă conducă la locul plecări.-

Dl. CARANDINO, a sosit cu soţia sa şi cu un domn ,declar al cărui nume îmi scapă şi mi-a comunicat că trebuie să fiu la ora 1, după miezul nopti la capătul linii tranvaiului 14 şi că trebuie să trecem şi pe la Dl. PENESCU'

C-am la Vre'o 12,3o, am plecat spre locrul intâlniri [illegible]ecând pe la casa lui PENESCU. Aci Dl. CADANDINO a intrat in locuinte şi peste un sfert de oră am plecat impreună.-

Acolo am aflat o maşină in care era Dl. MIHALACHE şi ne-au fost prezentanti de Dl. CARANDINO

şi Dl. POPESCU GHEORGHE, Dr. GAFENCU şi fraţii BORCEA.-

In decurs de 5 minute am plecat,ei inainte si noi in urma lor.-

Drumul a durat c'am două ore. Am sosit la 3,3o unde am stat până dimineaţa.-

Dnii organizatori: POPESCU, GAFENCU şi ceulanti au dispus in intregime de noi,iar in momentul sosirei celor două avioane care au sosit cu 3/4 de oră intârziere,până au sosit echipele sigurantei care au fost acasă in cursul nopţii iar Vre'o câteva camioane si masina B. pe care am bănuit-o că este oficială au sosit dimineaţa.- In momentul sosirei avioanelor am fost porniţi şi noi, iar in două minute am fost inconjuraţi de cica 3o agenţi conduşi de un domn inspector ZAHARIA/ pare-mi-se / şi au tras in noi somându-ne să ne predăm. Această operaţiune a fost atât de perfectă,incât suntem convinşi că a fost o cursă bine pusă la punct,cu o mare trădare la mijloc.-

/ss/ ILIE LAZAR.-

Ilie Lazăr

179 ~~183~~ 183

ILIE LAZAR

MEMBRU IN DELEGATIA PERMANENTA A P.N.T., IN DECLARATIA SA ARATA:

Dr. ILIE LAZAR, de profesiune avocat, domiciliat in Bucuresti Str.Poştei Nr.2, asupra intenţiuni mele de a pleca pe calea aerului în străinătate declar următoarele:

In urma prigoanei ce nu mai încetează contra mea şi a familiei mele, încă în 15 II-a 1945, am dispărut dela domiciliul meu stând pe capul a cel puţin 22 familii în Bucuresti şi provincie.

Intre timp în urma înscenării şi implicării mele în aşa zisele "Sumane Negre", am fost condamnat şi am şi ispăşit 7 luni de temniţă grea. Cum pe viitor aceiaşi soartă mă aştepta, mi-am propus să fug cu orice jerfă,. Fuga mea n'avea nici un alt rost, decât pur şi simplu dorul de a trăi în libertate, ceiace acasă în ţara mea şi în familia mea nu mai aveam. Am comunicat această dorinţă a mea prin soţia mea şi D-lui Preşedinte IULIU MANIU, încă cu luni înainte. De data aceasta mi s'a comunicat şi prin Dl. NICOLAE CARANDINO, am şi luat contactul în 13/14 noaptea, la ora 1/noaptea /, cu domnii: POPESCU, Dr. GAFENCU, fraţii BORCEA, sfârşind prin ai cunoaşte atunci personal şi pe aceştia. Intâlnirea a avut loc la capul liniei de tramvai 14, unde eram aşteptaţi de D-nii de mai sus şi de Dl. MIHALACHE, care era în maşina lor. Eu am sosit în maşina vechiului meu cunoscut şofeur AURICA POPA, împreună cu D-na şi Dl. CARANDINO.-

In a treia maşină mai erau nişte domni pe care nu i-am putut identifica fiind întuneric. Condusi de domnii de mai sus, am plecat cu toţii spre locul de unde urma să decolăm.

Din tot ce s'a petrecut şi de executia primită a prinderii şi tragerii noastre în cursă, s'au a trădării noastre nu poate fi nici un dubiu. Acest fapt este o realitate tristă pentru mine şi prietenii mei. Trebue să recunosc un fapt categorit şi anume, că eu am fost un mare naiv, acceptând a mă aventura la o actiune cu oameni complet necunoscuţi, pe altă parte trebue să recunosc, că organele Siguranţei şi-au îndeplinit rolul de minune.

Nu stiu rolul ce au jucat în această chestiune cei

./.

doi piloti pe care eu deloc nu i-am cunoscut şi niciodată nu am luat contact cu ei.-

In legătură cu lucrarea mea, care este o completare a memoriilor mele din tinereţe începând, aceasta n'are nici o legătură cu încercarea noastră de a fugi. Lucrarea este de domeniul trecutului şi sunt întâmplările petrecute cu mine în ultimii ani, adică biografia mea, care este icoana vie a unei vieţi sbuciumate şi destrămate.-

Sunt îndurerat că aceiaşi soartă nepraznică mă urmăreste si sub actualul regim ca şi sub celelalte a lui CAROL II şi ANTONESCU. Eu sunt convins, că faţă de noi unii, care sub raportul sentimentelor democratice n'aveau nimic a ne reproşa să mergem prea departe. Eu nu voi putea niciodată să parviu in viaţă, prin aportul misiunea şi lăsarea tovarăşilor de idei.

Repet că gândul meu curat, atunci când, foarte uşuratic am consimţit să fug n'a fost altul decât a-mi pune la adăpost fiinţa fizică şi a trăi în libertate, atâta vreme cât marile puteri nu vor cădea de acord. Pentru noi ca popor si pentru mine individual va rămâne credinţa fermă, că mult încercatul nostru popor, nu va putea progresa, decât în perfecta armonie cu vecinii cei puternici, iar actualmente diferende între cei mari nu le vom lichida noi. Ba sunt convins, că un eventual războiu ar însemna distrugerea noastră completă. In legătură cu vre'o actiune pretinsă subversivă cu şi de data aceasta declar sus şi tare. Decând m'am eliberat din inchisoare eu n'am participat nici direct nici indirect la nici o actiune. N'am fost nici o singură dată în cele două judete Hunedoara si Maramureş al căror Presedinte sunt .

N'am dat o singură hârtie politică sau de orice altă natură. Delà sefia Sectiei Muncitoresti a Partidului mi-am dat dimisia inrevocabil atât in fata D-lui MANIU, Cât si MIHALACHE.-

La Clubul Partidului n'am fost niciodată de un an de zile.-

Aceasta fiind situatia si adevărul curat si văzând că persecuţia impotriva mea nu incetează am crezut să plec din tară si din sânul familii mele dragi, până când alte forurile internaţionale, vor calma spiritele şi în ţara noastră.

./.

Recunosc faptul că am avut intenţia să fug şi aceasta este cazul pentru care î-mi aştept cu resemnare pedeapsa, dacă aşa se va judeca un om care afară de dragostea de adevăr n'are alt obiectiv în viaţă.-

In completarea declaratiei dată D-lui Secretar G-ral BUNACIU, complectez:

In după ameaza zilei de 13 VII-a, am fost vizitat de secretarul D-lui IULIU MANIU, inginer BOILA R., care mi-a comunicat, că Dl. Presedinte că Dl. Presedinte ar dori să ne vedem la orele 9 la verişoara D-sale, unde probabil va lua masa, la D-na SBOTITA IONESCU din Str. Tokio Nr. 1b. Aici m'am intâlnit cu Dl. Presedinte MANIU la orele 9.3o. Dl. Presedinte mi-a comunicat că dacă doresc a pleca încă în noaptea aceasta cu un avion s'ar putea să plec. La întrebarea mea cu cine ar urma să plec, el mi-a comunicat că cu Dl. I. MIHALACHE, PENESCU şi CARANDINO. M-a mai intrebat dacă am ceva bani, i-am răspuns că voi face rost. I-am răspuns, că voi trimite maşina cu şofeurul AURIÇA POPA, să facă să mă văd cu soţia mea. Dacă dela dânsa am obtinut şi o parte din bani care s'au găsit la mine. S'a stabilit tot atunci ca să mă întâlnesc acasă la Dl. MANIU, în casa lui ROMEO BOILA, cu Dl. CARANDINO, care urma să mă conducă la locul plecării.

Dl. CARANDINO, a sosit cu soţia sa si cu un domn declar al cărui nume îmi scapă şi mi-a comunicat că trebue să fiu la ora 1, după miezul nopţi la capătul linii tranvaiului 14, şi că trebue să trecem şi pe la Dl. PENESCU.

C-am la vre'o 12.3o, am plecat spre locul întâlnirii trecând pe la casa D-lui PENESCU. Aici Dl. CARANDINO a intra în locuinţă şi peste un sfert de oră am plecat împreună.

Acolo am aflat o maşină în care era Dl. MIHALACHE şi ne-au fost prezentaţi de Dl. CARANDINO si Dl. POPESCU GHEORGHE, Dr. GAFENCU şi fraţii BORCEA.-

In decusr de cinci minute am plecat, ei înainte şi noi în urma lor.

Drumul a durat c'am două ore. Am sosit acolo la 3.3o, unde am stat până dimineaţa.

D-nii organizatori: POPESCU, GAFENCU şi ceilalţi, au dispus în intregime de noi, iar in momentul sosirei celor două avioane care au sosit cu 3/4 de oră întârziere, până au sosit

./.

şi echipele siguranţei care au fost acasă în cursul nopţii iar vre'o câteva camioane şi maşina 1356 B., pe care am bănuit-o că este oficială au sosit dimineaţa. In momentul sosirei avioanelor am fost porniţi şi noi, iar în două minute am fost înconjuraţi de circa 3o agenţi conduşi de un domn Inspector ZAHARIA /paremi-să/ şi au tras în noi somându-ne să ne predăm. Această operaţiune a fost atât de perfectă, încât suntem convinşi că a fost o cursă bine pusă la punct, cu o mare trădare la mijloc.

ss/ Ilie Lazăr.

A 87 183

187

D E C L A R A T I E

ILIE LAZAR, Dr. Avocat, domiciliat în Str. Postei Nr. 2, în complectarea declaratiunilor anterioare, declar următoarele:

Am ocsit la Dl. CONSTANTIN STURDZA, la Slobozia "Argeş, în luna Aprilie, data n'o ţiu minte, cu scopul de a mă ascunde de prigonitorii mei. Am stat circa 18 zile.-

Intr'o seară am avut o discutie la masă în legătură cu situatia politică internatională şi în special cu ocupatia tării ţării noastre.-

Dl. C. STURDZA, sustinea că aliaţii din Răsărit, nu vor părăsi ţara noastră niciodată. Eu la aceasta am ripostat imediat că în urma stipulatiunilor din Tratatul de Pace, eu cred că trupele sovietice, vor părăsi ţara cel mai târziu la 1 Aprilie 1948. Aceasta i-mi este credinţa mea fără a avea vre'o altă informatie.-

Prin fraza din ghilemele şi anume "aliaţii noştrii din Răsărit, am înteles că în lupta contra Germanilor am fost intr'adevăr aliati, iar noi cei din închisori, între cari eu care am activat la ordinul D-lui MANIU şi primind sfatul aliatilor pentru a da lovitura dela 23 August, unde personal renunţ mai departe să continu ci î-mi însuşesc declaratia dată D-lui C. STURDZA.

ss/ Ilie Lazăr.

D E C L A R A T I E

ILIE LAZAR, doctor, în complectarea celor două declarațiuni anterioare declar următoarele:

In ziua de 1? VII. m'a vizitat Dl.Ing.R.BOILA, care mi-a comunicat că Dl.Președinte MANIU, ar dori să ne vedem astă seară eventual la vara D-sale CROTITA IONESCU, din Str Tokio Nr.1o. Pentru a putea face eventuale deplasări, am telefonat prietenului ILIE MANDRUTOIU, care este unul din stăpânii șofeurului AURICA POP, rugându-l să-i îngădue lui AURICA, ca să se deplaseze cu mașina la o întâlnire cu Dl. MANIU.-

In acest POPA am avut perfectă încredere decând l-am avut în turneul ce am făcut în Ardealul de Nord, împreună cu Dl.MARKHAM.-

Acest om pe care l-am cunoscut atunci a fost rugat să țină din când în când și legătura între mine și soția ba câteodată îmi aducea și mâncare acolo unde trăiam ascuns.-

La orele 9.3o, am sosit la casa D-nei IONESCU, la întâlnirea fixată, iar peste vre'o 1o minute a sosit și Dl.MANIU, însoțit de Ing.R.BOILA. Am rămas singuri cu Dl. MANIU timp de cinci minute în care timp am fost întrebat dacă doresc să plec încă în această noapte pe calea aerului în străinătate. Intrebând cum și cu cine, mi-a spus că cu Dl.MIHALACHE, PENESCU și CARANDINO.-

După această convorbire am consimțit imediat. M'a întrebat dacă am și ceva bani, i-am spus că oi face rost iar după aceasta a intrat Dl.Ing.BOILA, care mi-a declarat că la ora 1? să ne întâlnim la el cu Dl.CARANDINO.

ss/Ilie Lazăr

DECLARATIE

Subsemnatul ILIE LAZAR, refugiat politic, fost puşcăriaş condamnat la şapte luni închisoare pentru "omisiunea denunţării" existenţei Sumanelor Negre, declar următoarele :

Domnul CONSTANTIN STURDZA zis "Conu Costache" ne bate la cap în permanenţă, că "Aliaţii" niştri din Răsărit "nu vor părăsi România nici odată". Această afirmaţie a unui pesimist incorigibil cum este "Conu Costache" o combat prin următoarea şi categorică "declaraţie" :

"Aliaţii" noştri vor părăsi ţara românească cel mai târziu la 1 Aprilie 1948.

Totodată mai afirm categoric că n'am renunţat de a vedea şi Basarabia reîntoarsă la Patria Mumă.

Aceasta îmi este categorica afirmaţie pe care o întăresc cu semnătura.

Slobozia la 27 Aprilie 1947.

(ss) Ilie Lazăr
sub numele adevărat, iar Nae Oboreanu, în cel de refugiat.

190-186

190

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ILIE LAZAR, avocat domiciliat in Bucuresti str. Poştei nr. 2 la cerere declar şi calităţile ce am în Partidul National Tărănesc şi anume, sunt presedinte a judeţelor Maramureş, Hunedoara, secretar general pentru Ardeal şi Banat, precum şi membru in delegaţia permanentă.-

Declar următoarele in legătură cu, declaraţia după umila mea susţinere puţin serioasă pe care am dat-o Dlui C Sturza ca urmare a unei discuţiuni dela masă.-

Am ajuns la Dl C Sturza in urma invitaţiuni Dnei Sturza, care este soacra nepotului meu.- Aici am stat cca 18 zile în luna Aprilie. Motivul plecării mele acolo, era că mă simţeam urmărit politic.-

Ca deobicei la masă să discută tot, fără însă aceste discuţiuni a le da importanţă aşa şi această discuţiune doresc să o explic intâi.-

Discuţia a mers in contradictoriu şi anume:

Dl Sturza susţinea, că şi de data acesta ca şi altădată deslungul istoriei "ruşii nu vor părăsi ţara de loc". Eu am explicat că "Conu Costache" este un pesimist incorijibil, deoarece de data aceasta stăm in faţă cu stipulaţiunile din tratatul de pace.

Eu cred că tremenul de 1 Aprilie după toată posibilitatea, după părerea mea este ultimul termen.-

La intrebarea Dlui anchetator ce am înţeles din "declaraţia" sub numele I. Lazăr zis "Nae Oboreanu" Dlui C Sturza şi anume partea "aliaţilor noştri din răsărit" răspund.

Sub această frază am inţeles pe aliaţii noştri din răsărit cu ajutorul cărora după 23 August am luptat contra germano-maghiarilor şi anume Misiunea Sovietică. La intrebarea dlui anchetator de ce i-am pus in ghilimele Răspund:

In sufletul meu, care şi ca credinţă politică am fost de stânga o viaţă intreagă, cu durere a trebuit să constat, că aliaţi noştri" pe noi care am luptat pe faţă contra regimurilor de dictatură Carol şi Antonescu sub regimurile cărăra am suferit şi închisori, de data

./.

această mă persecută atât personal cât și partidul meu despre care să știe, că in trecut n'a făcut decât o politică de apropiere față de vecina noastră Rusia.-

Eu, atunci când la armata IV am luptat și colaborat cinstit și loaial cum îmi este firea, fiindcă atidudinea mea cu acest prilej este cunoscută. Dl General Comandantul trupelor sovietice nu odată m'a utilizat pentru a determina anumite situațiuni.

Inaintând și ajuns la Târgul Mureș, am oferit soldaților și ofițerilor sovietici aflați acolo o masă la care pe lângă toastul meu pentru Mareșalul Stalin am mai solicitat și ridicarea unui monumet și declararea de cetățean de onoare a Colonelului Sovietic căzut acolo.

Eu in conștiința mea sunt liniștit, că afară de dragostea fanatică pentru neamul meu nu doresc decât să fim lăsați așa după cum mi se precizează in acordurile internaționale să trăim liberi și independenți.-

Când voi vedea că acestea mi se vor garanta, atunci voi avea elementarea omeniei de a nu mă sinchisi de nici un alt considerent ci voi fi cel mai aprig luptător pentru apropierea loială cu Uniunea Sovietică.-

De data aceasta " aliații noștri din răsărit" pentru nu pot înțelege ce motive ne tratează ca pe niste ocupați și colaborează în asuprirea noastră cu aceia care au fost principalii colaboratorii ai lui Carol și Antonescu.-

La intrebarea " decând am constata, că sovieticii sunt deveniti din alianți ocupanți" Răspund.-

După 6 Martie 1945, am constatat, că o mică minoritate este încurajată in mod constant contra majorității țării. Această credință a mea s'a intărit mai tare, atunci când după tratatele dela Jalta, Teheran, și altele mi sa oferit posibilitatea de colaborare loaială, atât in scris cât și prin intruniri publice, adică absolut pe baze democratice așa cum credeam noi politică prin popor pentru popor, ori toate acestea au fost complect nesocotite de această mică minoritate ajutată de reprezentanții forțelor sovietice.-

Aceasta imi este declarație care o intăresc prin semnătură.-

(ss) Ilie Lazăr,

192

188

DECLARATIE

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR,dom.in Bucuresti Str. Postei Nr.2,la intrebarea dlui anchetator ; "Dacă stiu despre activitatea dusă in străinătate a grupului GAFENCU,TILEA,NICULESCU BUZESTI,CRETEANU etc.?

Răspund:In urma faptului că eu in partidul meu niciodată nu m'am ocupat si nici n'am fost initiat in problema externă si in urma faptului că mai bine de 2 ani eu n'am luat parte la nici o sedintă a forurilor Statutare ale partidului n'am nici un fel de cunostintă si nici părere despre activitatea acestor domni.-

La intrebarea care a fost scopul final in urma plecării mele,răspund:

In ceiace priveste ruta - eu abea seara am stiut dela Domnii CARANDINO si pe urmă in cursul nopti dela Dl POPESCU pe care atunci l-am cunoscut,că vom ateriza in Turcia,pe Aeroportul Sam Stefano.Intentia mea exprimată atunci fată de sotia mea ladespărtire era,că scopul final al meu va fi America,unde eu având pe prietenii Dr.TRAIAN LEUCUTIA şi ANDREI POPOVICI,ambii ardeleni aflati de multi ani in Statele Unite.Primul Prof.Universitar la Detroit si coproprietar al unuia din cele mai mari spitale din lume,iar după informatiile mele acesta pe vremuri isi ajuta familia din tară.Al doilea este fostul coleg deregiment si intim prieten,care este căsătorit acolo si locueste la New York.-

ss/Dr.Ilie Lazăr.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr.ILIE LAZAR,avocat,domiciliat in Bucuresti Str.Postei Nr.2,ca urmare a celor discutate în audierea mea din 28 VII.947,concretizez în "declaratia" de fată cele ce urmează:

Cei doi domni anchetatori discutând cu mine diferitele chestiuni care îi interesau ca de exemplu problemele din programul de bază ale partidului,am crezut că este cazul să se oprească asupra unora si să-mi ceară o "punere la punct" sub formă de declaratie.-

Foarte sumar s'a stăruit asupra cazului concret de a /pleca in străinătate/,pe calea aerului.Aceasta posibil si în urma faptului că subsemnatul din primul moment si în chiar prima "declaratie" dată D-lui Secretar G-ral BUNACIU,pe urmă în altele completate date Dl.Insp.G-ral NICOLSCHI am declarat categoric intentia mea de a pleca si amă pune în siguranţă şi a trăi în libertate.-

Aceasta libertate de care eu de o viaţă de om am fost atât de ahtiat /dornic/,in tara mea si în special din 15 Februarie 1945,nu o mai aveam.Foarte sumar am accentuat în declaratiile mele anterioare că nu inteleg pentru ce mitive atât eu personal cât si partidul din care fac parte nu este lăsat să se afirme aşa după cum sunt uzantele democratice internationale.In urmă deselor conferinţe între "Cei Mari",tot mereu credeam că situatia politică din ţara mea,se va normaliza.Mare mi-a fost bucuria constatând că "Marii Trei",atât la Yalta cât si mai inainte la Teheran pe urmă la Moscova au căzut de acord asupra regimului"democratic" dela noi.Ba mai mult la Moscova s'au inteles să participe prin câte un reprezentant si cele două partide azi badjocoritor numite "Istorice",la guverhare .Cei doi ambasadori împreună cu Dl. VASINSCHI sau deplasat la Bucuresti pentru a da fiintă acordului de mai sus.Chiar subsemnatul am fost unul dintre cei 6 propusi de forul Statutar al Partidului pentru a fi eventu

./.

membru al Cabinetului.N'aşi dori ca în cele 10 pagini cât mi s'a dat să mă extind prea mult asupra acestei chestiuni ,care a dus la demisia reprezentantului nostru ci mă voi mărgini numai asupra faptului că intenţiunea bună de colaborare,normalizare a stărilor interne dela noi care a fost atât de dorită de "Marii Trei" nu s'a putut face.Istoria va arăta departe a cui este vină.In orice caz noi fie ca partid,fie ca indivizi n'avem nimic pe conştiinţă.Trecutul sbuciumat al acestui partid ai cărui conducători nu odată dealungul istoriei noastre au fost ca de data aceasta băgaţi în inchisori,este mărturie numai pentru singurul fapt că au stat alături de acest popor de ciobani care mereu să sbătea spre emancipare.Individual la fel n'avem nimic pe conştiinţă.In fragedă copilărie am crescut în scoli streine până la 24 ani,deci cu războiul şi cu studiile terminate n'am văzut altceva decât asuprire şi nedreptate.Cum pot eu deci să propag idei cari sunt nedrepte şi asupritoare ? Din asupriri nu voi deveni nicicodată asupritor! Una din problemele ce interesează pe domnii anchetori este şi "punerea la punct",pe acestea câteva pagini a vederii mele asupra"problemei minoritare".

Aceasta foarte importantă chestiune pentru Statul Naţional Românesc este cea mai importantă problemă de Stat şi de viitor a Statului Român.-

Descrierea acestei chestiuni în situaţia în care mă găsesc o aflu tot atât de dificilă pe cât de imposibilă.Iar pe cele 10 pagini ce mi s'a dat voi putea doar pune pe hârtie vre'o câteva puncte cardinale şi cazuri concrete ştiute şi trăite de mine în acel mediu,ca pe urmă să se tragă concluziunile cele bune şi drepte.-

Date statistice exacte n'ar trebui să ne stea la dispoziţie pentru a arăta că pe acest ogor Carpatic şi Dunărean din cele mai vechi timpuri poporul român a fost muncitorul pământului şi în permanenţă cel mai numeros.-

Or,dacă acesta este adevărul şi aşa este,ori dacă dealungul istoriei aproape toate războaiele se duceau pentru dreptul la muncă şi viaţă,atunci cu atât mai mult vedem îndreptăţit ca Marile Puteri să tindă în viitor a asigura crearea de mici State Naţionale.Deaceia eu cred că acordurile între Marile Puteri ~~xx~~ încă nu sunt definitive şi încă mult timp poate chiar generaţii vor trebui până se va reuşi crearea de State Naţionale.

./.

Crearea de State nationale a inceput să o inteleagă conducerea puternicei noastre vecine U.R.S.S. Incurajarea de a creia prin una atare schimb sau transportare de populaţi cum este mai nou acea a prieteni noastre Cehoslovacia, este foarte probabli primită de românii care se ocupă de această chestiune. Dacă un stat ca Cehoslovacia cu o minoritate inain te mult mai puternică decât a noastră a fost şi este sustinută, am dori ca şi statul nostru care repet este pe acel spaţiu cel mai numeros şi pe lângă aceasta cu drepturi istorice nediscutate - să vie susţinut. Dar dealungul istorie s'a mai văzut că incurajarea unui puternic stat national este si in interesul celor mari cari trebuie să vegheze ca pacea să stăpânească asupra popoarelor.

Rolul jucat de micul stat român in războiul rusoturc este nediscutat. Dar conducerea unui stat nu trebuie să fie tiranică ci democratică, in care caz şi in recentul război dacă se ţinea cont de vointa poporului atunci nici CAROL II şi nici ANTONESCU nu puteau duce soldatul român la un război " Sfânt" şi de " cucerire " până la Don şi Caucaz. Conducătorii care nu s'au despărţit niciodată de marile idealuri şi de popor cum este IULIU MANIU, a stat tot timpul atât sub Carol cât şi sub Antonescu de veghe arătând greseala ce se face, iar la un moment dat la sfatul acestui puternic sfetnic spre marea satisfacţie a intreg poporului român, precum şi a aliaţilor, micul stat român a intors arma contra celuia care s'a dovedit dealungul istoriei, că ne-a nedreptăţi si desconsiderat.

Nu voi insira lungile cazuri concrete cari au culminat cu ruperea in două a Ardealului / verdictul dela Viena/ .

După acestea mici incursiuni voi reveni iar la inceput adică la problema minoritară dela noi. Până când " Mari Trei " vor sta puternic pe poziţiile stabilite in acordurile internaţionale cari vor veni cu mici certuri câte odată să ducă totusi la punerea la punct pe teren a acestor principii, până atunci noi fie ca mici naţiuni, fie ca indivizi nu contăm decât atunci când ne vom ţine strict de inaltele precepte morale si vom dori in interesul nostru insă-şi pacea, eterna pace sub oblăduirea căreia şi numai sub a acesteia poate exista progres si fericire.

In lunga mea esperienţă politică, precum şi cele două războaie făcute in mod efectiv mă indreptăţeste să cer celor

./.

cu cari colaborez politiceste cât si să doresc personal rezolvarea tuturor diferendelor atât pe plan inter cât si extern pe cale pasnică.Am accentuat,că unul dintre cele mai importante chestiuni ale Statului Român,pentru a evita pe viitor încurcături si apeluri la "Cei Marii",este rezolvarea acestei chestiuni.Dealungul sbuciumatei noastre Istorii s'a văzut că aceasta chestiune a fost totdeauna sin în special în Ardeal un măr de discordie .

Ar trebui să fac incursiuni în istoria ţării şi a Ardealului pentru a arăta că minoritatea noastră maghiară,evreiască, greacă si altele au fost în permanentă favorizati de regimurile feudale,cari sute de ani ne-au asuprit.

Revolutiile lui Horia si Iancu în Ardeal alui Tudor Vladimirescu în vechiu Regat,n'au fost "răscoala" unor zvăpăiaţi ci au fost sustinute de întreaga suflare românească în fruntea cărora să găseau strămăşii noştrii ţărani,preoţi şi foarte puţini intelectuali ce aveam pe acele vremuri.Foarte gresit se afirmă azi că revolutiile de mai sus aveau alt caracter decât cel de "emancipare natională".

Dar să vedem mai recent afirmările pe teren de minorită tile noastre:

Anul 1918,ne-a adus faimoasele puncte "Vilsoniene" în virtutea cărora natiunile mici si asuprite vor forma State Proprii Nationale,iar dacă totuşi vremelnic nu se poate încă trece la mutări,transferări si schimburi,pentru acei care rămân. sau luat angajamente internationale în fata ligii natiunilor.

Conducerea partidului national ,pentru că aşa era până la 1926,când a fuzionat încă mult înainte de a ne impune un for international a luat la Alba-Iulia un angajament sfânt în aceste chestiuni.Personal ,desi încă tânăr,atunci,totusi am fost delegat oficial al judetului meu de baştină Maramures la aceea istorică adunare.

La Alba-Iulia,când se desfinta o monarhie asupritoare şi exploatatoare de mici natiuni,noi reprezentantii celui mai numeros si vechiu popor pe acest spatium ne-am luat angajamente solemne,că "natiunile conlocuitoare se vor judeca ,administra si cultiva în limba lor".Evident aceste înalte principii au adus după sine si o multime de favoruri pentru ţăranii noştrii minoritari.Când este vorba despre aceste principii de înaltă etică morală si politică nu vreau să zic că nu sau produs si greseli de către anumiti factori care trebuiau ca acestea să le pună în practică.

./.

Să vedem in mod practic care a fost viata poporului român inainte de unirea dela Alba-Iulia in cursul celor 22 ani de regim românesc după cedarea Ardealului de Nord in urma hotărârii dela Viena si acum. Dar in virtútea faptelor concrete să vedem ce a făcut Partidul National-Tărănesc şi ici colea si câte un membru al său acum in cazul cum arăt a-şi eu. Poporul român in inte de Alba-Iulia era asuprit si privat deaproape toate drepturile sale.-

In Parlamentul din Budapesta s'a reusit in urma măsurilor de prigoană să-şi trimită aproape de loc reprezentanţi săi adevăraţi şi in număr corespunzător cu populaţia teritoriului.

Sunt cunoscute lumi intregi faimoasele procese politice ale conducătorilor poporului român. N'aş putea afirma că persecutia românilor venea numai din partea unei clase. In genere poporul maghiar in mijlocul cărora am crescut, este şovin şi intolerant. Aş putea insira fapte şi cazuri concrete din viaţa mea cât se poate de multe. Cazuri ca acelea de a se interzice românilor să se mute in orase, să cumpere pământ sau când prin o singură lege li s'au desfintat toate scolile este tot atât de cunoscut. La o populatie de pestre trei milioane inainte de Alba Iulia l-i s'a lăsat patru licee confesionale şi tot atâtea scoli de "preporandie". Populatia evreiască de sub regimul unguresc era ori austor-ori germano ori maghiaro filă si incă puternic şovină. In orice caz presa asupritoare a noastră şi atunci era in mâinile aporape esclusive ale evreilor. Noi eram asupriti şi trimis la inchisori sau cum ni se spune pe acele vremuri " büdos ólah " /valah puturos/. Eu nevoind să declar ca limbă maternă cea maghiară a trebuit să plec dintr'o scoală la alta sau să trec in vechiul regat. Dar repet atâtea cazuri revoltătoare sunt incât as putea scrie cărţi. Să vedem după 1918 cum am crezut noi să procedăm in chestiunile minoritare? Am improprietărit şi pe tăranul ungur, am redat libertatea scrisului, de organizare şi de complectă afirmare natională.

Maghiarii in număr de numai un milion patru sute mii faţă de trei milioane si jumătate au avut treizeci si sapte licee fată de cele patru ale noastre şi o multime de alte scoli confesionale si profesionale.

Acetas minoritate a avut ziare decât noi, institutiunile financiare au fost mult mai puternice iar azi după informatiunile ce detin, elementul românesc este aporpae in toate sectoarele vieti publice ori dat la oparte ori in disperată minoritate.

./.

Lozinca ~~mmmm~~ acelorasi unguri cari fără exceptie făceau cele mai grave orori si persecutiuni contra românilor - cazul cu omorurile din Ardeal. Sp. Trăznea peste 300 de morti români, pusi la jug si altele, azi este " să ne inscriem cu toți la comunişti ". Este o politică nesinceră, dar prin aceasta au reusit să aibă absoluta conducere si preponderanță in toate sectoarele vieții publice . Cu ce jale imi spune un profesor " că ungurii dela noi îi dirijează in sovinism pe cei din Ungaria". Să ia informati asupra cazului cu scolile si veti vedea că ei au mai multe ca românii : 107 şi 93 . Dar fiindcă am scris până acum de tot putin de celelalte chestiuni ce mi-au mai rămas pe această ultimă pagină in mod absolut si sincer cinstit vor declara următoarele.

Intenția mea de a pleca pe calea aerului din tara mea sin din mijlocul familiei mele dragi ,a fost de a mă pune la adăpost de prigoana regimului care nu mai incetează contra mea din 15 Februarie 1945.In acest timp am fost si implicat intr'un proces de care am fost strein,dar 7 luni inchisoare preventivă a trebuit să fac.

Tot ce se incearcă a mi se pune in sarcina in legătură cu aceasta plecare fie ca actiune contra U.R.S.S.,folosindu-se de anumite declaratiuni date in mod glumeț şi în termeni neseriosi,precum şi că a-şi avea vre'o misiune de indeplinit se va vedea că sunt nefondate.-

Eu n'am crezut nici atunci si nu cred nici acuma in războiu.Eu atunci analizând logic mersul lucrurilor şi tratatele deja incheeate am refuzat si refuz a crede,că până la urmă Aliatii care trebue să aibă grija intregii omeniri nu vor cădea de acord.-

Termenul dat de mine 1 Aprilie 1948,în aceea"declaratie este chiar in vederile mele că se vor intelege,altfel n'are nici o logică,deoarece "strategii" de cafenele" deja dau 2-3 luni de războiu.-

In privinta educatiei ce s'a dat de către soția mea fiicei mele minore ,declar,că este de înaltă moralitate si dragoste de frumos si generozitate.

Altfel D-na SIDOROVICI,Deputată a regimul ia fost vre' o trei ani profesoară,şi îmi vorbea totdeauna incântată de calitățile intelectuale si sufletesti ale copilului meu.

Semnez,

28.VII-1947.Bucuresti. ss/Dr.Ilie Lazăr.

DECLARATIE

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti str. Postei nr.2 asupra intâlnirilor mele şi a pritenilor mei politici cu reprezentanţi militari şi politici ai Misiunilor Americane si Engleze, declar următoarele:

M'am intâlnit in totul de trei ori dela sosirea lor in ţara noastră cu următoarele persoane şi in următoarele imprejurări :

1.- N'aşi putea preciza data, dar la orce caz imediat după sosirea in ţară a Dlui General SKYLER am fost poftit la o masă de către Baronul NEUMAN la Capsa - unde am făcut şi cunoştinţa acestui domn general şi a ajutorului său, dacă imi aduc bine aminte un domn marinar BOCEN. Istoricul acestei mese este următorul : Intreprinderea NEUMAN, care era in marea ei majoritate capital american, tot timpul regimului Anţonescu a fost condusă de un consiliu de administratie condus de Dl Dr. IONEL POP, DR. STEFAN ISECUT, MIHAIL RAUTU şi subsemnatul.

La această masă afară de cei de mai sus inşiraţi au mai participat şi Dl NEUMAN şi ajutorul D-sale din Bucuresti MORITZ BECHIŞ.

La această masă dată de Dl NEUMAN in onoarea reprezentanţilor americani am fost prezentaţi ca foşti consilieri cari in vremea lui Antonescu am condus intreprinderea.

Afară de chestiuni banale şi de interes pentru intreprindere nu îmi amintesc să se fi dicutat alte chestiuni.

Pe Dl SKYLER precum şi pe Dl BOCEN eu deatunci nu i-am mai văzut şi nici intâlnit vreo dată.

2.- Adoua intâlnire a mea şi a prietenilor mei politici cu reprezentanţi ai aliaţilor, a fost in casa Dlui VASILE SERDICI, unde am cunoscut şi luat masa cu Dnii PORTER şi KEY dela Misiunea Engleză. Prietenul meu SERDICI îmi spunea că dă, această masă ca să mă cunoască Dnii de mai sus. Stiut este că cu trei zile inainte am scăpat de in-

./.

din inchisoare unde am stat 7 luni /în preventie/,fără să am nici un amestec in aceia chestiune,care mi s'a imputat (participare la "Sumanele Negre"/.

La aceasta masă domnii de mai sus pe care atunci i-am cunoscut si de atunci nu iam mai vazut au venit insotiti si de o doamnisoară translatoare al cărui nume nu-l stiu.Dintre prietenii politici care au luat masa atunci,dacă imi aduc bine aminte (in orice caz s'ar putea sa să-l si omit saă să-l pun pe altul care n'a fost),dar după cum imă amintesc au fost domnii Dr.SOLOMON,GHITA POP,GHILEZAN,MARLDARASCU,SERDICI,CANTEMIR si să fi mai fost vre'unul sau doi.

La aceasta masă in dreapta mea sedea Dl.PORTER,iar in stânga D-ra translatoare.Masa a inceput circa la vre'o 2 după masă,iar eu fiind nevoit să plec mai devreme c'am pe la orele 4,i-am lăsat pe toţi incă la masă.Cu mine si in prezenta mea a fost o discutie deschisă de Dl.PORTER,in legătură "lipsa de organizare practică" si detehnicieni a partidului national-tărănesc.Aceasta părere si in special comparatia ce a făcut dl.PORTER cu Partidul Liberal m'a "scos din sărite si i-am ripostat timp de aproape trei sferturi de oră arătând si punând pe hârtie cel putin 15 tehnicieni dar cari nu-si pot permite nici să dea mese si nici să fie "onoraţi"a fi invitati cu domnii "aliaţi" la mese.Mi-a arătat cum lucrează prin sectii de studii si prin tehnicienii săi partidul muncitoresc englez.

In jurul acestei chestiuni s'a dus intreaga discutie cât am participat eu la masă.C'am pe la orele 4,după ce m'a chemat la telefon Dl.Maniu dela Sibiu,care m'a invitat acolo să mă refac,am plecat acasă,deoarece trebuia să pachetăm fiindcă la orele 6 imi pleca trenul spre Ardeal unde n'am fost de un an.-

3/. A treia masă cu reprezentanţi ai "aliatilor" a fost in casa D-lui SABIN MANUILA,cumnatul D-lui Dr.AUREL LEUCUTIA fost Ministru,in Schitu Măgureanu Nr.19.Aici Dl.MANUILA dorea ca vre'o câtiva insi si anume domnii GHITA POP,Dr. SOLOMON,HUDITA,SERDICI si cu mine,să-l cunoastem pe dl.JOVELL noul reprezentant militar si urmaş al lui SKYLER.

Despre acest domn pe care tot atunci l-am cunoscut si pe care nu l-am mai văzut Dl.MANUILA ne spunea că "datorită raportului către Presedintele TRUMAN ne-a venit ajutorul american pentru Moldova".

./.

In societatea D-lui JOWELL era un domn ofiter american care ne spunea că este de origină polonez si in sotitorul D-lor român Dl.IMPERIU MATEESCU.-

La această masă traduceau domnii SERDICI,MANUILA si câteodată Dl.MATEESCU.-

Masa a decurs intr'o admosferă caldă si mai mult protocolară,.Fiecare din noi ne tineam strict de bon ton.

Eu personal mi.am permis a spune si am rugat pe domnii de mai sus să traducă următoarea intâmplare:

Eram in comuna Porumbacul de Jos Jud,Făgăraş impreună cu domnii STOICHITA si Dl.MARKHAM.

Aici ne.au asteptat tot satul si după o scurtă primire ne-am adresat sătenilor ca să se prezinte dintre ei aceia care au fost in America si cari vorbesc englezeste.-

Sau prezentat vre'o 15 insi si două femei cu cari Dl.MARKHAM s'a intretinut.La un moment dat inaintează un bătrân si scoate onscrisoare recent primită dela fiul său cetătean american.În aceasta scrisoare fiul scria tatălui său "Dragi părinţi" după 4 ani de militărie şi petrecerea in tot orientul abea acum m'am reintors din războiul cu japonezii si pot să vă asigur că am terminat cu maimuţele, etc. " După această expunere si după traducere de către domnii SERDIVI SI MANUILA a fost mare râset,eu afară de această n'am mai sustinut şi n'am vorbit ,decât ascultat până la plecare.-

Cu domnii de mai sus eu deatunci nu m'am mai văzut

Semnez.
ss/.Dr.Ilie Lazăr.

29 - VII-1947.

202 202

198

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat în Bucuresti Str. Poştei Nr. 2, intrebat fiind declar următoarele:

La intrebarea Dlului anchetator "dacă il consider pe Dl. G-ral RADESCU ca un patriot" răspund:

Pe Dl. G-ral RADESCU, personal nu-l cunosc, dar activitatea lui de pe vremea Regelui Carol I. si Ferdinand l-a invrednicit la mari onoruri, activitatea lui si in special atitudinea lui frumoasă si bărbătească fată de atacurile fostului Ministru German Killinger la adresa întreg neamului românesc l-au situat in stima tuturor, fapt care a adus după sine mai multe luni de lagăr.-

Fuga lui de pe o zi pe alta in urma persecuţiei, la Legatia Engleză, eu o găsesc explicabilă.

Actiunile lui in timpul guvernării sale n'am fost in situatia de a le controla - ca să-mi pot forma o părere.

ss/Dr. Ilie Lazăr.

29 - VII-1957.

DECLARATIE

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti str. Postei nr. 2

La intrebarea " Dacă din punctul de vedere al membrului delegatiei permanente a P.N.T. considerați justă, in interesul țării și al poporului român, fuga peste graniță a conducătorilor P.N.T., răspund :

Atât ca membru al delegației permanente cât și ca simplu cetățean nu consider in interesul țării și al poporului român fuga unuor conducători peste graniță, dar aceasta numai atunci când regimul care este in fruntea țării dă toate garanțiile de libertate și trai omenesc. In cazul meu personal despre așa ceva n'a fost vorba, deoarece cu incepere dela 15 Februarie 1945 am fost in permanență fugar din sânul familiei mele și implicat fără nici-o vină intr'un proces așa zis " SUMANELE NEGRE ".deci pentru mine personal o consider in legitimă apărare, n'am nici-o indicație ce a putut determina pe colegii mei la acelaș gest, altfel ne natural pe care eu nu l-aș putea aprobat intre inprejurări normale . Intre imprejurările in care trăim aprob gestul colegilor mei dacă au intenția de a se pune la adăpost.

La intrebarea " Trecând peste graniță ați avut de gând să vă puneți personal la adăpost și să nu mai intreprindeți nimic pentru P.N.T. " răspund :

Intenționând a pleca in străinătate n'am avut decât un singur gând acela de a mă pune in singuranță și a-mi asigura existența fizică și n'am avut de gând nici direct nici indirect a intreprinde acolo nici un fel de actiune nici pentru partid si nici pentru alte scopuri.

La intrebarea " Credeți, că in acel fel vați servit țara și poporul ", răspund :

Cred că punându-mi ființa fizică la adăpost mi-am servit țara si poporul.

La intrebarea " In ce imprejurări ață intrevăzut intoarcerea Dvs in țară " ?, răspund :

Sunt convins, că Marile puteri, cari veghează asupra

./.

sorţii popoarelor mici vor cădea pe cale paşnică de acord asupra unor măsuri şi regimuri absolut libere şi democratice şi in consecinţă ni se vor impune măsuri şi posibilităţi de conveţuire paşnică şi de progres pentru toate partidele din ţară.

ss/ ILIE LAZAR

3o Iulie 1947.-

~~205~~ ~~205~~ 201

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, avocat, domiciliat in Bucuresti Str. Postei Nr. 2, asupra intrebărilor in legătură cu intentia de a pleca in străinătate pe calea aerului declar următoarele:

In ziua de 13 Iulie 1947, am fost vizitat la locuinţa mea de atunci din Str. Prof. Bobeş Nr. 3, dela Dl. avocat NAUMESCU, de către Dl. Ing. ROMULUS BOILA, nepotul si secretarul personal al D-lui IULIU MANIU. Dl. BOILA mi-a comunicat următoarele: "Seful, care in momentul de faţă este la Snagov, ar dori ca azi seara pe la orele 9 să te vadă" Nu stia in mod precis ce ore să-ţi spună dar eu cred, că te vei muta de aici şi probabil vei pleca încă in noaptea aceasta. După cum imi aduc aminte Dl. BOILA derobat a preciza, fie că a stiut fie că ba, oricât am stăruit. In orice caz eu l-am rugat ca să treacă pe la soţia mea prin Str. Postei Nr. 2, unde eu din cauza prigoanei in care din nou mă găseam din Martie începând nu puteam merge. Dl. BOILA si sotia mea sunt in situatia de a preciza c'am pe la ce oră a fost Dl. BOILA la locuinţa mea.-

Drept rezultat al acestei vizite m'am pomenit c'au pe la orele 7 seara cu vizita sotiei mele si a fetiţei. Ne-am sfătuit c'am până la orele 8, când am rugat prin telefon pe Dl. Ing. MANDRUTIU, să-mi facă rost de o masină si care ar trebui să nu mă coste prea mult, fiindcă ar trebui să fac niste drumuri cu mine. Dl. MANDRUTIU in circa o jumătate oră a venit la mine cu o masină si cu Prof. AURICA POPA / un cunoscut sofeur care a mai făcut cu mine si un turneu in Ardeal/. Peste un sfert de oră am plecat cu masina si cu Dl. Ing. MANDRUTIU, la locul de intâlnire cu Dl. MANIU si anume la verisoara D-sale, D-na GORITA - IONESCU, din Str. Tokio Nr. 10.

./.

Aceasta intâlnire o fixasem cu Dl.BOILA impreună.

Soţia mea şi fetiţa au rămas la locuinţa D-lui NAUMESCU,punându-mi la punct hainele,cărora urma după intâlnirea cu Dl.MANIU să le trimit maşina şi să ne vedem din nou.-

Eu am sosit la D-na IONESCU,exact la ora fixată adică la orele 9 seara.Aci am fost primit de soţul domnei Dl.Ing. IONESCU,căruia i-am cerut scuze,pentru incomodare spunându-i că am aci la Domnia sa o intâlnire cu Dl.MANIU.Dl.IONESCU,m'a poftit in biroul D-sale unde am aşteptat sosirea D-lui MANIU exact 2o minute.

Dl.MANIU a sosit insoţit de Dl.BOILA.Domnii IONESCU şi BOILA ne-au lăsat in doi,iar Dl.MANIU s'a intreţinut cu mine circa 5 minute după cum urmează "Doreşti să pleci in străinătate "? I-am declarat că acest gând il am de mai nainte şi că nu mai pot trăi mereu prigonit şi prin inchisori.Am rugat şi pe soţia mea să vă comunice că faptele mele pentru partid merită ca să fiu ajutat şi pus la dăpost.-

"Poţi pleca incă in noaptea aceasta" A răspuns Dl. MANIU "Dar cu cine şi intre ce imprejurări"? "Cu Dl.MIHALACHE, cu PENESCU şi cu CARACNDINO" "De acord i-am răspuns" ".

Şi acum ce am de făcut ? M'a mai intrebat Dl.MANIU, dacă am bani? I-am răspuns că am vre'o 1oo dolari şi îmi va mai da şi soţia ceva că şi ea are vre 'o 1oo.De fapt soţia mea mi-a dat 6o dolari.După aceasta convorbire cu Dl.MANIU,l-a chemat înlăuntru pe Dl.Ing.BOILA,întrebându-l "unde ar trebui să se vadă ILIE cu Dl.CARANDINO"? Dl.Ing.BOILA a spus că peste vre'un"ceas bun" la el acasă.După aceasta Dl.MANIU m'a sărutat şi mi-a zis "Dumnezeu să-ţi ajute" După plecarea D-lui MANIU insoţit de Dl. Ing.BOILA,am telefonat atât soţiei mele cât şi D-lui AURICA POPA şofeur care era acasă la locuinţa sa să-mi ia şi soţia şi pe mine şi să ne intâlnim din nou in casa D-nei SEVER DANU /naşii fetiţei mele/ la Şosea.Peste cel mult 2o minute am fost cu toţii la D-na SEVER DAN care era singură acasă.Aci le-am comunicat "Convorbirea cu Şeful" şi că incă in noaptea aceasta este vorba să plec impreună cu domnii MIHALACHE,PENESCU şi CARANDINO. Apropiindu-se plecarea pentru a mă intâlni cu Dl.CARANDINO care urma să mă pună la curent cu amănuntele plecării,mi-am luat rămas bun dela D-na DAN,mi-am dus familia până lângă Banca Naţională,unde locuesc şi m'am indreptat spre locuinţa D-lui ROMUL BOILA lângă Arcul de Triumf.

Aci am sosit pe la orele 11 şi ceva iar aproape de 12.3o,şi-a făcut apariţia Dl.şi D-na CARANDINO insoţit de un

domn doctor pe care atunci l-am cunoscut.

Nu pot preciza dacă domnii HATIEGANU si Ing.BOILA, au sosit deodată, dar in orice caz intrarea in casă si-au făcut-o odată. Aci Dl.CARANDINO mi-a comunicat, că trebue să trecem pe la PENESCU, şi că cu familia PENESCU impreună el ne va conduce la locul intâlnirei cu Dl.MIHALACHE.-

Peste cel mult 10 minute dela plecarea acestora plecăm cu D-na si Dl.CARANDINO prin strada Andrei Muresanu locuința D-lui PENESCU. La locul de intâlnire care numai Dl.CARANDINO il stia.

La Dl.PENESCU amasteptat circa o oră, noi in stradă, iar Dl. CARANDINO a intrat in casă. D-na si Dl.PENESCU ne-au urmat masina noastră si peste circa 20 de minute, am sosit la locul intâlnirei la sfârsitul tranvaiului 14. Aci l-am găsit pe Dl.MIHALACHE intr'o masină şi in jurul motorului vre'o câtiva domni, cari simulau că sunt in pană. Dl.CARANDINO, ne-a prezentat pe domnii POPESCU, Dr.GAFENCU şi BORCEA. Eu m'am dat jos să salut pe Dl.MIHALACHE pe care nu-l văzusem din Martie. După cel mult cinci minute masinile se pun in miscare după indicatiunile domnilor "organizatori" care in cazul de fată mi se păreau domnii POPESCU, Dr.GAFENCU.-

Ni se comunică că vom face circa 40 Km. pe un drum foarte rău. Intr'adevăr drumul a durat aproape trei ore, către 3.30, am sosit la locul de unde urma să decolăm adică in hotarul comunei Fundulea. La sosire domnii POPESCU si GAFENCU ne iau ca să ne arate terenul, după care ne reintoarcem la maşini, care stăteau in marginea soselei. Asteptăm să treacă vremea si să plecăm aşa după cum ne-a asigurat Dl.POPESCU "avioanele pleacă din Bucuresti la orele 6 dimineata si fac până aci 9 minute".

Ori s'a intâmplat să fie la mijloc o mare tragere in cursă sau in orice caz o mare trădare a noastră, deoarece avioanele nu erau de transport, nu duceam pentru Constanta medicamente "/cum ni s'a spus"/. Afară de aceasta sosirea a fost cu vre'o câteva minute inainte de ora 7. Felul cum s'au petrecut lucrurile in momentul sosirei celor două avioane ne-au lămurit complect asupra tuturor amănuntelor. Siguranta pentru perfecta functionare până in cel mai amănunt merită toată lauda.

Sunt intrebat de către domnii anchetatori, din nou asupra intentiunei mele si a supra "dispozitiunilor" ce a-şi fi primit din partea conducerii de partid si ce anume "mesagii" trebuia să transmit si cu cine urma să iau contact. Răspund categoric si sub cuvânt de onoare că intentiunea mea de a pleca era de a mă pune la adăpost si a-mi asigura ființa mea fizică. Este stiut, că cu incepere dela 15 Februarie 1945, am fost nevoit să plec de acasă si de

./.

atunci cu o intrerupere de două luni să trăesc in permanentă ascuns,iar implicarea mea pe nedrept in procesul "Sumanelor Negre" m'a făcut să sufăr 9 luni regim celular de temniță grea.Repet si de data aceasta că afară de gândul si scopul de mai sus n'am avut nici un alt gând ascuns si cu atât mai putin vre'o "dispozitie" sau mesajii de transmis cuiva.Cu Dl. IULIU MANIU,n'am vorbit decât 5 minute si exact celea scrise mai sus.Altfel cu Dl.MANIU m'am văzut ultimadată in luna Februarie sau Martie /nu-mi amintesc precis la o masă intimă. la Dl.Dr.JOVIN era prezent si Dl.Dr.SOLOMON.Cu domnii MIHALACHE m'am văzut ultima dată la nepotul D-sale NESTOR BADEA, cred tot in luna Februarie sau inceputul lui Martie.Pe Dl. PENESCU nu l-am văzut mai bine de un an si două luni.Cu toate că in timp ce am fost in inchisoare,am fost cooptat membru in Delegatia Permanentă a Partidului,totuşi de un an de zile am stat la o parte de orice actiune de partid,iar la şedinţele Delegatiei n'am fost nici o singură dată.

Nu pot să stiu deci ce s'au petrecut in acest timp în toate sectoarele partidului.-

Nu m'am ocupat nici in momente liniştite de problema externă,iar in acest timp sunt absolut străin de orice actiune şi de orice contact cu vre'un domn fie român fie strein din afara fruntarilor ţării.-

Am mai fost intrebat ce cred despre plecarra domnilor din conducerea partidului?

Fără să fi avut vre'o informatia sau vre'o convorbire cu careva dintre colegii mei,eu cred,că si pe dumnealor ia determinat mai puternic decât orice prigoana regimului care in ultima vreme cu miile ne-a arestat pe conducătorii partidului din intreaga ţară.-

Altfel Dl.MIHALACHE îi spunea la reintoarcerea dela Fundulea D-lui Secretar General BUNACIU in prezenta mea,că era informat că urma să fie arestat şi dumnealui.In caz că onor domnii anchetatori ar continua a avea vre'un dubiu asupra celor de mai sus,rog să fiu confruntat cu toţi domnii din conducerea partidului asupra veracităţii celor de mai sus.

Până la urmă sunt convins,că in aceasta chestiune va triumfa numai adevăruri,care nu este decât unul singur si care nu va putea fi cu nici un pret schimbat.Situatia mea cu nimic nu se schimbă dacă se incearcă a se stoarce altceva decât deiace mai sus arătate.

Semnez
ss/I.LAZAR.

5 August 1947.

204 209
205

DECLARATIE

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, dom. in Buc. Postei Nr, 2, intrebat fiind asupra colonelului STEFANESCU declar următoarele:

Am cunoscut pe acest colonel, scos de ANTONESCU din armată si care indeplinea rolul de director al materiilor prime alimentare la Ministerul Economiei Nationale. Aici am fost in repetite rânduri impreună cu conducătorii sectiei pescăriei a cooperativei si anume cu domnii STEFAN EREMIA ANGHEL POPESCU şi NICOLAE USIERU GOSTEIN, acesta din urmă mi-a făcut si cunoscut cu numitul colonel. Imi aduc aminte de o singură conversatie cu acest colonel in cabinetul deacolo unde avea iesiri foarte vehemente contra lui ANTONESCU Nu-mi aduc aminte să mai fi avut cu el vre'o actiune sau vre'o altă legătură, dealtfel nu stiu dacă l-am mai văzut vre'odată sau de două ori undeva sau chiar pe stradă in ultimii trei patru ani. La partid unde pe vremuri când eu eram activ acolo zilnic vedeam sute de oameni, nu-mi aduc aminte să-l fi văzut.

Intrebat asupra celor ce stiu in legătură cu gărzile IULIU MANIU răspund:

După cunostintele mele aceste gărzi au luat fiintă la dorinta opiniei publice de a lupta pentru Ardeal lansându se chiar si apelul prin ziare, ideia si organizatorii acestor gărzi aici la Bucuresti au pornit dela conducătorii ziarului "Ardealul" si anume: ANTON IONEL MURESEANU, LEON BOCHIS, GABRIEL TEPELEA şi ION GROSAN. După exprimările făcute odată D-lui MANIU si mie de către Dl. GROSANU, organizarea acestor gărzi se făcea sub conducerea M.St.Major. Partidul National-Tărănesc precum si noi ceilalti n'am avut nimic nici cu organizarea nici cu conducerea acestora. Dl. MANIU n'a primit niciodată nici un fel de raport asupra celor ce fac aceste gărzi, supuse disciplinei militare. Mai multi insi din noi, asa şi eu in două rânduri am fost rugati să le vorbim la plecarea din

./.

Bucuresti si să-i insufletim. Al doilea contact al meu cu astfel de "gardă" a fost în Mediaș, unde eu mă aflam în calitate de Consilier Juridic pe lângă Armata IV-a.

Halul si promiscuitatea în care se găseau si trăiau acestea m'au determinat să rog pe Dl. G-ral Comandant să nu tolereze această rușine ci să alunge acasă pe unii, iar pe cei care vor rămâne să-i îmbrace si disciplineze.

M'a delegat Dl, Comandant pe mine si colonel PETRESCU să-i inspectăm, selectionăm si repartizăm la depozitele unitățti

Din cei circa 12o inși găsiti acolo, fete si băeți circa 4o-5o de fel din Bucuresti, Constanta si Giurgiu au fost trimisi de noi acasă, iar ceilalti de fel din părtile din Ardealul de Nord au fost echipati si repartizati la depozitele unitătei. Aceasta a fost contactul meu direct cu aceste gărzi asupra cărora amănunte nu pot da decât acei care le-au organizat si condus în Ardeal.

Cât despre "gărzile" conduse si organizate de GAVRIL OLTEANU la Brașov nu pot da nici un fel de relatie nefiind în contact cu ele.

Intrebat asupra gărzii de apărare a persoanei D-lui IULIU MANIU răspund:

In timpul celor petrecute pe 23 August, noi, mai multi inși am hotărât ca în permanentă să veghem pe lângă persoana D-lui IULIU MANIU, pe acele vremuri unul care în permanentă era alături de IULIU MANIU era generalul de rez. VASILE BARBUL. Din aceste gărzi făceau parte toți cei intimi ai lui IULIU MANIU intre care în permanentă se aflau si AUREL MALDARESCU, ROMUL POPP, I. CATEMIR, Dr. SOLOMON.

Mai târziu la fel am organizat un fel de gărzi de apărare ale clubului si ale caselor unor fruntasi, domnii PAUL NICULESCU care era unul din conducătorii sectiei muncitoresti. Aceste gărzi delegau câte 4-5 tineri care mă însoteau pe mine acasă dela sedintele serale dela Club. Aceste gărzi nu aveau nici un fel de instructiuni de agresiune si de apărare personală a conducătorilor. După despărtirea mea de viata activă de partid nu stiu să fi mai existat aceste gărzi.

Intrebat asupra persoanei D-lui G-ral VASILE BARBU răspund:

Dl. G-ral BARBU, ofiter de Jandarmi, provenit din Armata Austro-Ungară a fost unul dintre organizatorii marei adunări dela Arad si Alba-Iulia din 1918. Fiu de preot fiind si structural încă sub regimul maghiar avea legături cu conducatorii politici ai Ardealului. A functionat ca organizator al Jandarmeriei si la

./.

Consiliul Dirigent .In Bucuresti fiind unul dintre autorii celor mai multe cărti si regulamente in materie de Jandarmerie este un fel de teoritiaiant al Jandarmeriei române. Sub guvernul IULIU MANIU a fost principalul colaborator al Ministrului de Interne de atunci in colaborarea legii Jandarmeriei. Asupra altor fel de actiuni ale D-lui G-ral VASILE BARBU n'am cunostintă

ss/Ilie Lazăr

6 August 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr ILIE LAZAR, domiciliat in Bucuresti str. Postei nr. 2, de profesiune avocat asupra celor intrebate declar următoarele.

- Organizarea sectiei muncitoresti a Partidului national tărănesc, a inceput in toamana anului 1944 cu aporbarea conducerii partidului. Cu conducerea acestei sectiuni am fost insărcinat subsemnatul si in comitet ales de muncitori. Comitetul acestei sectiuni era compus după cum îmi aduc aminte din următoarele: Eu presedinte, Dnii R. GEORGESCU si IONESCU STEFAN vice presedinte, ION LUPAN, secretar general, Bucur seful sectiei juridice si cerica vreo 22 de persoane ca făcând parte din comitet al căror nume nu-l retin pentru toţi . NICULESCU DORUL ,ZAMFIR TEODORESCU,NIC. UNGUREANU,TOMESCU ,ION LAMBRU,BERCARU şi altii.

Rolul si activitatea acestei chestiuni erau esclusiv prin sectoarele statutare ale partidului, iar rolul meu de presedinte era de a coordona activitatea şi a prezida adunările si sedintele acestei sectiuni.

Nici o actiune a acestei sectiuni nu se putea intreprinde decât in cadrul sectilor statutare ale partidului, ele fiind supuse disciplinei de partid.

Propaganda se făcea prin adunăriicare se tineau in sala clubului in fiecare seara si odată pe săptămână deobicei sâmbăţa o adunare mare a tuturor reprezentantilor acestei sectiuni din fabricii si intreprinderi.

Activitatea mea personală era de a schita in lini generale programul partidului precum si a face cunoscut reformele ce intentionează să facă partidul in legătură cu problemăe muncitoresti.

Mentionez, că atâta timp cât am functionat ca presedinte al acestei sectiuni, personal nu m'am deplasat nici-o dată la făbricii sau intreprinderii, organi-

./.

zarea acolo am lăsat-o exclusiv in sarcina comitetului si a muncitorilor din fiecare fabrică in parte.

Altă actiune de organizare a acestei sectiuni muncitoresti, eu n'am intreprins, multumindu-mă si eu si partidul de a fi esclusiv animatorul si port stegarul acestei actiuni.

213 209

Manifestul apărut după alegerile dela Malaxa, care este semnat de mine mi-l insusesc totul desi nu eu sunt autorul redactării acestui manifest. Tot ce s'a intâmplat la Malaxa nu este actiunea mea personală ci a partizanilor nostri din comitet din acea fabrică. Imi aduc aminte de trei nume in legătură cu aceastea si anume ; NICULESCU PAUL, BOGDAN şi FIRICESCU.

Ca metode de lucru a muncitoriilor nationali tărănisti in fabiric sau dat instructiuni ca să capteze aderenti fără să actionez fătis ci numai prin contactul dela om la om.

Toate aceste instructiuni le luam dela sedintele serale si săptămânale, precum si din legăturile cu membrii comitetului.

In legătură cu Gărziile IULIU MANIU dau următoarele preciziuni. Ideia organizării acestor gărzii a fost a unui grup de ziaristi dela ziarul ARDEALUL prin intermediul cărora am luat si eu cunostintă de aceste gărzii. Organizatorii acestor după cunostintele mele erau Dnii ANTON IONEL MURESEANU, LEON BOCHIS, GABRIEL TEPELEA, şi ION GROSEANU. Acestii domnii m'au invitat in două rânduri să tin două cuvântări la plecarea din Bucuresti adouă detasamnete.

O cuvântare de animare am tinut in fata ziarului "ARDEALUL" si alta unui detasament care venise in strada Clemenceanu" in fata clubului cerând să le vorbească conducătorii partidului.

La intrebarea dacă am cunostintă de oarecare fonduri pe care le-aş fi pus la dispozitia gărzilor IULIU MANIU răspund:

Prieteni mei politici din Brasov in frunte cu profesor GH. DRAGOS mi-au comunicat că au un fond si că ar dispune de el. Răspunsul meu a fost să-l depună pe seama Crucii Rosii.

In leăgătură cu plecarea in străinătate precizez

./.

precizes : Abia la sosirea in soseaua Fundulea am aflat amănunte dela Dl Ing. POPESCU asupra călătoriei noastre adică că ne vor transporta două xxxxxx avioane cu o capăcitate de lo-12 persoane fiecare si că această plecare dela Bucuresti exact la orele 6 . Fac până la Fundulea 9 minute că duc ceva medicamente si că unul din piloti este nepotul lui. Tot dela el am stiut si ruta,cât durează sborul si că vom ateriza pe un aerodrom de lângă Constandinopól. Scopul plecării mele din ţară şi din mijlocul familiei mele era de a mă pune la dăpost de prigoane regimului, care cu incepere dela 15 Februarie 1945,nu mai inceta inpotriva mea.

Mentionez că n'am nici o misiune si nici intentia de a intreprinde vre'o actiune in străinătate.

Scopul meu final in străinătate era de a ajunge la Detroit si NWE-YORG unde am doi buni prieteni si anume pe Dr. TRAIAN LEUCUTIA profesor univerisitar si coproprietarul unuia din cele mai mari spitale din lume si ANDREI POPOVICI ambii oameni foarte bogati care la inceput imi puteau asigura existenta.

Acesta imi este declaratia pe care o dau si o sustin prin semnătură.-

/ss/ Dr. ILIE LAZAR

7 August 1947

715 214 215

211

DECLARATIE

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, domiciliat in Bucuresti Str Postei Nr.2, asupra celor intrebate declar urmatoarele:

La intrebarea, decând il cunoscpe Dl. GHITA POPP, răspund

Nu-mi aduc aminte precis decând il cunosc, in orice caz după 1918, personal şi din auzite înainte, deoarece Dl. GHITA POPP, pe vremea luptelor noastre naţionale era un distins luptător ardelean si unul dintre cei mai eruditţi intelectuali. El si cu SEVER BOCU au fost primii redactori ai ziarelor romăneşti "Lupta" "Românul" şi "Tribuna". GHITA POPP, este un distins filolog slav. Afară de aceasta are o vastă cultură si vorbeste bine aproape toate limbile intre care si acelea slave. In timpul războiului de reintregire a fost unul dintre organizatorii voluntarilor ardeleni din Rusia si in acel timp a scos impreună cu SEVER BOCU la Kiev ziarul "România Mare".

Intimitate am legat cu GHITA POPP, in luptele noastre interne de partid de după 1918. Pe Dl. GHITA POPP, il cunosc ca pe un om integru din toate punctelede vedere, ca pe un bun cunoscător a tuturor problemelor care frământă azi lumea si ţara noastră. In partid s'a bucurat si se bucură de o mare stimă el fiind un om sărac şi mai presus de toate corect. aşa il văd si aşa il cunosc eu pe GHITA POPP.

La intrebarea, ce părere cred că are Dl. MANIU despre el, răspund:

Sunt convins că Dl. MANIU nu poate să aibă decât cele mai elogioase păreri despre personalitatea lui GHITA POPP, el fiindu-i mulţi ani unul dintre intimii colaboratori.

GHITA POPP, având si practica gazătărească si cunoscând bine şi toate problemele de stat este considerat in partid ca cel mai bun mânuitor de condei.

./.

212 216

La intrebarea dacă prin mine l-a cunoscut pe un domn general STEFANESCU răspund:

Imi aduc aminte că sectia "Pescărie" a Cooperativei refugiatilor ardeleni la intemeere a oferit intr'unul din restaurantele dela Obor o masă la care am fost invitaţi de către gestionarii acestei sectiuni intregul Consiliul al Cooperativei, din care dela intemeere făcea parte şi Dl. GHITA POPP. Organizatorii acestei mese au invitat si pe domnii: BUSNITA, dela Directiunea Pescăriei Statului si pe un domn Col. STEFANESCU, care era director al materiilor prime alimentare din Subsecretariatul Aprovizionării.

Masa a fost prezidată de mine ca Presedinte al Cooperativei. La aceasta masă ne-au fost recomandaţi de pescarii nostrii si anume: STEFAN IRIMIA, ANGHEL POPESCU şi în special MIELU USIERU, domnii BUSNITA şi Dl. Col. STEFANESCU. Imi aduc aminte şi de aşezarea dela masă şi anume: GHITA POPP, ca mai în vârstă si reprezentativ in mijloc, BUSNITA în dreapta, STEFANESCU în stânga , iar eu vis-a-vis.

Drept care am dat prezenta şi pe care o semnez propriu

ss/Dr. Ilie Lazăr.

8 August 1947

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = =.

Subsemnatul Dr. ILIE LAZAR, domiciliat în Bucuresti Str. Postei Nr. 2, asupra întrebării: "Dacă am făcut parte din Consiliul de Administratie al Concernului "Malaxa" şi dacă am fost acţionar, răspund:

Da, am fost membru în Consiliul de Administratie a Otelariei si Tuburi timp de vre'un an si jumătate când am fost scos de acolo sub Guvernul ANTONESCU la dorinţa D-lui ALBERT-GOERING.

Nu deţineam nici un fel de acţiuni.

La întrebarea cum se explică prezenta mea în Consiliu x fără a fi actionar, simplu de tot nu-i convenea eventual nici actionarului principal si nici nu se opunea textul de lege. Probabil în vederea D-lui MALAXA, care m'a invitat, era de a avea în consiliul oameni reprezentativi.

Drept care am dat prezenta şi o semnez azi.

ss/Dr. Ilie Lazăr.

8 August 1947.

~~211~~ 214

~~219~~

POPOVICI MIHAI

215

~~220~~

~~220~~

<u>*D E C L A R A T I E*</u>

Subsemnatul MIHAI POPOVICI, născut 1879, 21 Oct. Brasov, fiul lui Andrei si Elena Popovici, căsătorit cu Adela Popovici, copii n'am, profesiunea doctor in Drept, proprietar, religia greco ortodoxă, nationalitatea română, serv. militar satisfăcut la Reg. 3 Călărasi, Maior in Rez, condamnat nu am fost ultimul domiciliu in Bucuresti Str. Sofia Nr. 22, membru al Partidului National-Tărănesc, declar următoarele:

1/. Nu am avut cunostință de plecarea in străinătate a domnilor I. MIHALACHE, PENESCU, ILIE LAZAR, CARANDINO, insă amintesc că acum vre'o două luni când a fugit FERENC NAGY, Dl. MANIU mi-a vorbit că ar fi bine să fie trimis cineva in străinătate pomenindu-mi si numele D-lui MIHALACHE, fără ca să fie vorba de o plecare clandestină. Nu mai forurile Statutare ale partidului pot hotărâ o actiune a partidului cum este spre pildă trimiterea in străinătate a unor reprezentanți ai partidului -

2/. Am văzut unele rapoarte primite de Dl. MANIU, din partea D-lui GAFENCU si unele scrisori din partea D-lui CORNEL BIANU. Am auzit de scrisori primite de Dl. MANIU dela A, POPA, NICULESCU BUZESTI. Am auzit despre acestea chiar dela Dl. MANIU.-

3/. Nu am cunoștință de nici un fel de instructiuni sau directive date de Dl. MANIU in străinătate, fie unor membrii ai partidului fie altora.

4/. C'am acum 8 luni s'a discutat in Biroul Partidului o scrisoare venită din partea D-lui VLADKO MACEK, prezentată de Dl. IULIU MANIU. In aceasta scrisoare se propunea Partidului National-Tărănesc ca impreună cu partidele tărănesti de opozitie din celelalte țări /Polonia, Ungaria, Bulgaria, Iugoslavia/, să constitue un Bloc Anti-Comunist. Biroul a respins aceasta propunere. Nu stiu dacă Dl. MANIU, a mentinut mai departe legătura cu Dl. MASTCHEK.

./.

5/. Cu ocazia vizitei D-lui FRANASOVICI la Bucuresti mi-a vorbit despre faptul că Dl. GAFENCU, la văzut pe Dl. CHURCHIL si că Dl. CHURCHIL ia spus că Anglia nu are decât o singură politică externă şi că Dl. GAFENCU a iesit dela Dl CHURCHIL c'am dezăluzionat. Nu am cunostintă că Dl. GAFENCU ar fi comunicat D-lui MANIU aceasta intrevedere.

6/. Am comunicat chiar in ziua de Vineri 11 Iulie, D-lui PENESCU că nu are nici un motiv pentru a se teme de vre'o arestare.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustin si semnez propriu.

ss/Mihai Popovici

30 Iulie 1947.

223

~~223~~
217

POPP GHEORGHE

15 Iulie 1947

218

Declaraţie

~~224~~ 224

GHEORGHE POPP, de profesiune ziarist, căsătorit, fără copii, de 65 ani, domiciliat în Splaiul Unirii Nr.5, declar următoarele :

Ultima oară am văzut pe dl.Iuliu Maniu, preşedintele P.N.T., în ziua de Duminecă 13 Iulie 1947, în locuinţa d-lui prof.Dr.Jovin, în Bul.Dacia, la ora 10 dimineaţa aproximativ. Am aşteptat aproximativ 30-40 minute, până când a terminat cu alte persoane, iar eu am stat cu dl.Maniu cam zece minute de vorbă. Am discutat cu d-sa chestii generale politice şi am stăruit între altele ca D-sa să-şi facă odihna de vară, dacă nu mă înşel. Am întrebat la urmă pe dl.Preşedinte ce atitudine se va lua în şedinţa Comitetului Central Executiv, convocată pe ziua de 19 a.c.

D-sa mi-a răspuns scurt că problema se va discuta şi hotărâ a doua zi.

Am primit, nu direct dela dl.Maniu, ci dela partid, însărcinarea de a ne ocupa, subsemnatul şi d-nii prof.Gh.Zane, Ing.Ştefan Mihăescu, prof.I.Hudiţă şi dl.Lazăr Iliescu de consolidarea ziarului "Dreptatea", atât sub raport financiar cât şi redacţional şi tehnic.

In ultima săptămână, sau cu o zi, două, mai înainte, am avut la dl.Maniu o conferinţă cu încă vreo 6-7 persoane, între ele şi dl.Mihalache, în care s'a discutat modul cum va contribui P.N.T. la comemorarea revoluţiei din anul 1848, când s'a pus temelia acestui partid.

Au mai participat Dl.prof.Zane, Coposu, Netea şi dacă nu mă înşel, Mihail Popovici. Nu mi- s'a dat vreo însărcinare precisă, dar presupun că dl.Preşedinte proectează constituirea unui comitet în care e posibil să fiu desemnat şi eu ca

membru.

Nu cunosc nimic în legătură cu eventuala încetare a funcţiunii de secretar general, a actualului titular, dl.N. Penescu, şi nici nu am auzit vorbindu-se nimic despre aceasta. Deasemenea nu ştiu că s'ar proceda în prezent ca această funcţiune să mi se ofere mie. Asemenea propuneri mi s'au făcut de unii prieteni (nu de dl.Maniu), cu vreo 12-18 luni în urmă, dar discuţiile de această natură au luat sfârşit de mult timp, faţă de refuzul meu categoric şi perseverent de a candida la această importantă demnitate.

Declar, susţin şi semnez cele de mai sus.

(ss) Ghiţă Popp.

DECLARATIUNE

Subsemnatul Gh. POPP, cu privire la activitatea mea din ziua de 5 Iulie 1947 şi următoarele, declar următoarele :

După cât mă ajută memoria, în acest răstimp am luat parte la vreo trei sau patru şedinţe ale Comisiunii P.N.T., formată pentru asanarea financiară şi îmbunătăţirea redacţională a ziarului "Dreptatea", comisiune prezidată de dl. Ing. Şt. Mihăescu şi având membrii şi pe d-nii prof. Gh. Zane, I. Hudiţă şi subsemnatul. Comisiunea e proectată să ia locul actualului consiliu de administraţie al Societăţii "Dreptatea" şi şi-a început activitatea încă înainte de această schimbare formală. In acest interval, am vizitat pe dl. Maiu împreună cu persoanele de mai sus, spre a-i raporta starea de fapt a ziarului şi am mai fost la D-sa, mi se pare, o zi, două mai târziu, când am luat parte la o consfătuire cu vreo 7-8 persoane, chemate să discute modul de contribuţie a partidului naţional-ţărănesc la comemorarea centenarului revoluţiei din 1848-1849 din ţară şi din Principate.

Am vizitat în sfârşit în ziua de Duminecă 13 luna curentă, pe dl. Iuliu Maniu, cu care am avut o convorbire de zece minute maximum, aşa cum am precizat în declaraţia mea anterioară, dată D-lui Comisar Şef Popa.

La Dl. Maniu (în casa D-lui Dr. Jovin) am găsit pe dl. Coposu şi Şerban Ghica. La sosirea mea, dl. Coposu mi-a spus că dl. Maniu are o vizită, încât am fost obligat să aştept vreo 20-30 minute. Nu am văzut însă aceste persoane care au plecat, deoarece mă aflam în altă cameră.

După plecarea lor, Dl.Coposu a venit să-mi comunice că dl.Maniu mă aşteaptă.

La plecare am eşit pe uşa din faţă care dă direct în Bulev.Dacia, fără a mai trece pe unde am intrat.

Bucureşti, 16 Iulie 1947.

(ss) Gh.Popp.

222

~~228~~ 228

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPP ,născut in 3 Ianuarie 1883, in comuna Poiana Sărată Jud,Treiscaune,fiul lui Gheorghe si al Elenei,căsătorit,de profesie ziarist,religie ortodoxă,nationalitatea română,serv.militar satisfăcut,nu am fost condamnat,situatia politică,membru al Partidului N.T., /membru in Delegatia Permanentă/,referitor la activitatea mea politică din anii 1945-46,declar următoarele:

Ca membru al Delegatiei Permanentă,am luat parte la cele mai multe din şedintele acestui for,participând la discuţia problemelor puse de conducerea partidului.

Discutiile acestea sau purtat pe liniile cunoscute ale politicei partidului,constând în următoarele: Luptă hotărâtă împotriva regimului instaurat la 6 Martie 1945, luptă dusă cu mijloace legale,strângerea sub steagul Partidului a tuturor celor ce simteau româneşte şi aveau sentimente democratice/intrucât totdeauna am avut in politica românească o atitudine democratică accentuată,lucru care mi-a atras adeseaa din partea adversarilor calificativul de "bolşevic" şi "jidovit",fiind socotit un element radical,/ iar în politica externă continuarea orientării politice alături de Marii Aliaţi Anglia,U.R.S.S.,Statele Unite si Franţa,ţinând in mod special seama de necesitatea bunelor relaţii cu vecinul nostru U.R.S.S.-

In ce priveşte propaganda politică dusă de subsemnatul in cadrul intrunirilor la care am participat,declar următoarele: Am intrebuinţat în activitatea de propagandă următoarele teme,obişnuite de altfel in propaganda politică: că sindicatele profesionale sunt instrumente de propagandă ale partidelor muncitoresti; că legea de epurare are un supstrat politic,licentiindu-se din armată ofiţeri şi subofiteri care nu sau incadrat în regimul instaurat la 6 Martie 1945;că dela Rege şi până la ultimul om în ţara asta toţi românii sunt alături de P.N.T.;că guvernul actual

./.

nu simte româneste,pentru că el nu-si intemeiază ideologia cu Istoria Natională si nu invocă amintirea Martilor Eroi Nationali,TRAIAN,DECEBAL,STEFAN cel MARE şi MIHAI VITEAZUL,şi că din istoria noastră el reţine numai amintirea lui HORIA,CLOSCA si CRISAN si pe a lui TUDOR VLADIMIRESCU, prezintându-i in lumină comunistă.-

In ce priveste actiunea de plecare în străinătate a grupului ION MIHALACHE,NIC.PENESCU,ILIE LAZAR şi N.CARANDINO declar următoarele: Nu am avut nici un fel de cunoştintă despre pregătirea acestei actiuni,nici pe cale oficială nici particulară,deşi Duminecă 13 Iulie a.c.,ora 10 dimineţa,deci in preziua plecării celor de mai sus,am făcut D-lui MANIU o vizită la Sanatoriu Dr."JOVIN" in Bd.Dacia Nr.19, ,unde am avut cu D-sa o convorbire de 10 minute,fără ca D-sa să-mi comunice ceva in aceasta chestiune.Părerea mea este ca acest grup a voit să plece pentru a lua contact cu cercurile politice din străinătate în scop de informarea a acestor cercuri,lucru care nu constitue,după părerea mea, o crimă.

Pentru care dau prezenta declaratie pe care o susţin şi o semnez.

ss/Gh.Popp.

Bucuresti 30 Iulie 1947.

225

~~230~~

230

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPP,ziarist,membru în delegaţia Permanentă a P.N.T.,domiciliat în Splaiul Unirei Nr.5, căsătorit,fără copii,de religie ortodoxă,de naţionalitate română,serviciul militar satisfăcut,declar următoarele:

Din personalul misiunilor militare şi civile cunosc pe d-nii MELBOURNE,col.LOVETT,d.BENETT,KEY,SERKATI ISTINIELI,d-na PLACA,d.IMPERIU MATEESCU,dl.SERAFIM BUTA. Pe cele mai multe din aceste persoane le-am văzut numai o singură dată,întâmplător în casă la dl.M.POPOVICI,la dl.LEUCUTIA,cu ocazia unei întruniri în Jud.Someş(pe KEY) şi am făcut cunoştinţa lor fiindu-mi prezentate.

Cu toată bunăvoinţa mea nu pot să-mi amintesc deloc nimic din ce am discutat cu dânşii,datorit memoriei mele slabe şi faptului că a trecut timp mai îndelungat dela aceste întâlniri.

Această îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

/ss/ GH.POPP

Bucureşti 30 Iulie 1947

231

225

DECLARATIE

Subsemnatul GHEORGHE POPP, ziarist, domiciliat în Bucuresti, Splaiul Unirii nr. 5, in continuarea declar următoarele :

Stiu că una dintre conditiunile esentiale puse de dl I MANIU pentru efectuarea răsturnării regimului Antonescian în anul 1944, transmisă prin printul STIRBEY la Cairo a fost pe deoparte exercitarea presiuni pe front de către trupele sovietice şi pe de altă parte debarcarea de trupe aeropurtate britanice în spatele trupelor germane. Aceasta conditiune a fost admisă. Dl MANIU a asteptat un timp avizul Marilor Aliati asupra momentului acestor operatiuni, ele întârzind însă lovitura s'a amânat. La intrebările repetate făcute de Dl MANIU în cele din urmă i s'a răspuns din Cairo că începutul debarcării trupelor britanice aeropurtate a fost părăsit.

ss/ Gh. POPP

Bucuresti 5 August 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Gh POPP in continuare declar următoarele :

. . . In vara anului 1946 convocând congresul organizatiei P.N.T. din judetul Somes in localitatea Ileanda, unde urma să aibă loc concomitent o mare intrunire publică in cadrul campaniei electorale, având convingerea fermă că organizatia B.P.D. va face totul spre a inpiedica tinerea acestei adunări /intrucât cu câteva săptămâni inainte am fost atacati personal eu si D. Dv. I MURASEANU la Dej iar anterior Dl Ministru Dr. E HATEGANU a fost obiectul unei grave agresiuni la Dej/, am găsitde cuvință din proprie initiativă să cer misiunilor americane şi britanică trimiterea câte unui observator la fata locului. La misiunea britanică am prezentat cererea mea unui functionar al cărui nume nu il cunosc, iar la misiunea americană am fost primit intâi de Dna PLACA si pe urmă de D ALIMANESTEANU căruia i-am expus scopul sosirii. La intrunire s'a prezentat intr'o masină und englez care a văzut multimea-şi a informat sumar de cele ce se petrec. Am aflat ulterioară domnul care s'a prezentat se numeste Key.

/ss/ Gh POPP

Bucuresti 5 August 1947.

233

233

227

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = =.

Subsemnatul Gh.POPP,ziarist,dom.in Bucuresti Splaiul Unirii 5,născut in comuna Poiana Sărată-Trei Scaune,actualmente membru in Delegatia Permanentă a Partidului Nationa -Tărănesc,la intrebarea:

Cu privire la existenta in străinătate a unor membrii ai P.N.T.,ce ne puteţi spune?,răspund următoarele:

Dintre membrii P.N.T.,ştiu că a fost trimis Dl. CORNEL BIANU care în prezent se află la Londra,el a fost trimes de Dl.IULIU MANIU.Scopul plecării sale a fost de a face legătura cu Guvernul Englez si cu Natiunile Unite si de a informa pe Dl.MANIU,despre evenimente.Nu a-şi putea preciza dacă Dl.BIANU mai are si astăzi vre'o legătură cu Dl.MANIU,dar cred că aceasta legătură mai există intrucât in urmă cu circa 6 luni aproximativ stiu că ea exista.-

Stiu că in străinătate se mai găseste Dl.CONSTANTIN VISOIANU si Dl.Gr.NICULESCU BUZESTI,membrii ai P.N.T.,deasemenea şi Dl.AUGUSTIN POPA care se află la Roma.

In afară de aceştia se mai găsesc in străinătate domnii VIOREL V.TILEA,CRETEANU,GRIGORE GAFENCU.-

Dela domnii I,HUDITA si mi se pare si St.MIHAESCU am auzit că domnii de mai sus,cari in acel moment se aflau in străinătate ,au făcut un memoriu adresat Conferintei de Pace si că intocmirea acestui memoriu s'ar fi făcut cu ştirea forurilor conducătoare ale P.N.T.- Eu care făceam parte din Delegatia Permanentă a P.N.T., nu stiu să fi discutat in prealabil in acest for memoriul Noi cari am aflat ulterior de acest memoriu am primit stirea cu oarecare satisfactiune,socotind că memoriul apără interesele ţării.

./.

Mi s'a părut că acţiunea intreprinsă de grupul român din străinătate, arătat mai sus, merge paralel cu acţiunea dusă in ţară de P.N.T. In una din şedinţele Delegaţiei Permanente, ţinute c'am acum o lună jumătate mi s'a comunicat de către Dl. MANIU sau MIHALACHE că acţiunea grupului de un timp in coace stagnează.-

Consider că in momentul de faţă România nu se află in exerciţiul deplin al Indepedenţei sale, intrucât este ocupată de armate străine şi sub conducerea unei Comisii Aliate de Control.-

Această declaraţie am dat-o azi 5 August 1947, nesilit de nimeni.-

ss/Gh. Popp

Adăugirile şi ştersăturile sunt făcute de mine in urmă recitirii declaraţiei.

ss/Gh. Popp

5 August 1947.

DECLARATIE

Subsemnatul Gh POPP, de profesiune ziarist, domiciliat Splaiul Unirii 5,născut in comuna Pòiana Sărată / Treis scaune/ căsătorit,fără copii,serviciul militar satisfăcut,nu am fost condamnat,membru in Delegatia Permanentă a P.N.T. / MANIU,fiind interogat declar următoarele :

Am auzit dela alti membri ai P.N.T. că Dl GAFENCU ar fi cerut instructiuni dela P.N.T. cu privire la comportarea grupului românilor din Franta la Conferinţa Păcii din Paris din anul 1946. In aceste instructiuni ar fi fost si unele indrumări pentru a se sustine de către acest grup cauza inapoieră Basarabiei si Bucovinei de nord. Acest lucru nu s'a discutat in sedintele Delegatiei Permanente ci intr'un grup de prieteni,compus din I HUDITA,ST. MIHAESCU si altii impreună cu mine, in cursul anului 1946.

Mai recent,intr'o sedintă a Delegatiei Permanente,ni s'a adus la cunostinţă actiunea grupului de mai sus / CRETEANU GAFENCU TILEA etc./ actiunea care mi se pare că este paralelă cu actiunea Partidului N.T. Cu această ocazie s'a constatat că in ultimul timp activitatea lui este mai redusă decât la Conferinta Păcii.

In ceace priveste legăturile conducerii P.N.T. cu misiunile anglo-americane aceste contacte au fost intretinute de dnii IULIU MANIU,I MIHALACHE, M POPOVICI, PENESCU şi SERDICI.

Stiu deasemenea că intre P.N.T. şi P.N. Liberal /BRATIANU/ si Partidul Social Democrat condus de Dl TITEL PETRESCU există o actiune politică comună in scopul de a răsturna guvernul şi de a instaura un regim democratic adevărat,asa cum il intelege P.N.T.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustiu şi o semnez propriu.

Buc. 5 Aug. 1947.-

/ss/ Gh. POPP

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPP, în continuare declar următoarele:

Precum am mai declarat în una din cele șease ședințe consecutive, ținute în ultima vreme de delegația permanentă a Partidului național țărănesc, acum vre'o lună și jumătate, mi s'a vorbit de dl.MANIU /sau MIHALACHE/, despre activitatea grupului de oameni politici români din străinătate.

Mi s'a spus că în timpul conferinței de pace dela Paris, în anul 1946, acest grup a avut o acțiune vie și intensivă, dar că în ultimul timp sa a slăbit mult, fără a mi se preciza cauzele acestei diminuări.

Nu mi s'a comunicat, ce e drept, că s'ar fi luat vre'o hotărâre pentru reactivarea acțiunii grupului, dar personal am rămas cel mult cu sentimentul că conducerea P.N.T. urmărește această reactivare.-

Drept care dau această declarațiune.

/ss/ GH.POPP

5 August 1947

237 237 231

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Gh POPP in continuare declar următoarele : Am auzit si eu cu privire la cerealele care veneau in tară din străinătate pentru populatia noastră, că o mare parte din aceste cereale ar fi fost trimise in U.R.S.S. Aceste svonuri le-am auzit si eu fără să am posibilitatea de a le verifica, primindu-le cu indoială. Mai târziu am auzit o stire transmisă de postul de radio NEW-YORK care anunta că guvernul american are informatiunea că o cantitate de 4oo /patru sute de vagoane de cereale trimise din america ar fi fost trecute in U.R.S.S. Până atunci nu am dispus să cred aceste svonuri, informatia dată de postul New-york mi-a părut că provine dintr'un izvor prea serios decât să poate fi respinsă de plano ca nu simplu svon de stradă.

/ss/ Gh. POPP

Bucuresti 5 August 1947.-

~~238~~ ~~238~~

232

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPP, in continuare declar următoarele:

In primăvara acestui an o persoană al cărui nume nu-l mai stiu mi-a povestit cazul unui agricultor şfab, din Banat care ar fi dăruit /sau vândut/ un vagon de grâu pentru regiunile infometate din Moldova. La incărcare omul uitând haina in vagon, spunea povestitorul el a urmărit vagonul până la Constanţa, deschizându-se vagonul el si-ar fi regăsit haina impreună cu o sumă importantă in buzunar. Omul ar fi constatat cu uimire că vagonul a fost incărcat intr'un vapor. Mai târziu am auzit acest caz dela alte persoane cu alte variante /ba că nu profesor, ba că cu alte persoane si cu alte modificări/ am povestit acest caz la vre'o 2-3 persoane fiind convins că este adevărat dar mai târziu văzând că el circulă in diferite forme mi-am dat seama că este vorba de o anegdotă de care am făcut haz si am mai reprodus povestirea către alţii.-

ss/Gh.POPP,

Bucuresti 5 August 1947.

239 233

~~239~~

DECLARATIE

Subsemnatul GH POPP în continuare declar următoarele :

Un anume Dl general STEFANESCU pe care il cunosc din epoca regimului ANTONESCU, mi-a prezintat aproximativ în luna Martie a.c. un memoriu -expunerea despre situația militară internațională cu date asupra forțelor marilor Puteri. Dl general avea modul său de a prezenta lucrurile și pe cât mi-aduc aminte, după vederile sale un conflict militar părea probabil între anglo-american și Rusia Sovietică. Acest memoriu mi l-a dat cu rugămintea de a fi transmis Dlui MANIU lucru pe care l-am făcut, cu rugămintea Dlui general de a fi primit de Dl MANIU.

ss/ Gh. POPP

Bucuresti 5 August 1947.-

240

210

234

DECLARATIE

Subsemnatul GH.POPP, în continuare declar următoarele cu privire la cunoştinţa mea cu dl.general STEFANESCU.

Am făcut cunoştinţă cu dl.general, prin anul 1942 sau 1943, la o masă dată de Cooperativa Refugiaţilor Ardeleni care avea la Obor o secţie de vânzare a peştelui.

Dl.general STEFANESCU, a participat fiind invitat în calitate sa de inspector al pieţii, calitate pe care o avea sub regimul Antonescu, iar subsemnatul în calitate de membru în consiliul acelei cooperative, fiind şi eu refugiat, originar din regiunea cedată Ungariei în anul 1940.

La această masă stând din întâmplare lângă/sau alături pe aproape de dl.general/pe atunci colonel/STEFANESCU, D-sa mi-a comunicat că este o victimă a unui act arbitrar al mareşalului Antonescu şi a criticat cu asprime pe acesta şi regimul lui, lucru care mi-a făcut o bună impresie, întrucât militarii pe atunci simpatizau acel regim.-

Dl.Col.STEFANESCU, mi-a cerut voe să-mi vorbească odată despre cazul său şi a venit mai târziu la mine acasă unde mi-a prezentat un memoriu amănunţit despre acest caz personal.

Intrebând ce aş putea să fac eu în această situaţie de simplu opozant cu acest memoriu, neavând nici o putere, el m'a rugat să prezint memoriul dlui MANIU, pentrucă d-sa să vadă ce nedreptăţi se fac în oştire.

Am prezentat dlui MANIU memoriul care nu ştiu dacă a avut timp să-l citească, întrucât primea multe memorii cu diferite chestii şi adesea se mulţumea cu rezumatul oral ce i se făcea. Nu mai ştiu dacă l-am prezentatpe urmă şi pe dl.Col.STEFANESCU personal dlui MANIU, care adesea în asemenea cazuri îmi cerea să-l scutesc pe cât posibil de vizite inutile.

Această cunoştinţă a mea cu dl.Col.STEFANESCU, pe care o uitasem a fost înoită la câtiva ani, când în primăvara

./.

aceasta.,D-sa a venit la mine,de data asta având gradul de general.D-sa spunea că nemulţumirea sa a fost soluţionată, şi d-sa a fost înaintat la gradul de general.De data asta era în uniformă. Cu acest prilej mi-a predat un memoriu amănunţit despre situaţia militară generală,cu rugămintea de a-l prezenta d-lui MANIU. Am citit vre'o 2-3 pagini,după ce aplecat şi am reţinut că după felul cum vedea d-sa lucrurile,situaţia militară între Statele Unite şi U.R.S.S.,nu ar exclude posibilitatea unui conflict.

Când după câteva zile,dl.general m'a întrebat din nou i-am răspuns că am citit memoriul întreg/deşi mărturisesc că nu citisem decât 2-3 pagini/şi că e interesant. Mi-a cerut să-l predau dlui MANIU,cu rugămintea de a fi primit.

L-am satisfăcut,dar nu l-am mai condus la dl.MANIU.

D-sa dl.general,mi-a comunicat pe urmă că s'a dus singur acolo.Acest lucru mi l-a comunicat în ziua de Sft. Gheorghe,când a venit să mă felicite.

De atunci nu am mai revăzut pe dl.general STEFANESCU.

Ulterior am întâlnit pe dl.general DRAGANESCU/ în rezervă/ pe care l-am întrebat dacă poate să-mi dea informaţii despre persoana dlui general STEFANESCU.D-sa mi-a spus că nu poate da referinţe prea bune şi mi-a precizat că dl. general STEFANESCU,a avut cu mai mulţi ani în urmă un duel pentru o cucoană,în care duel adversarul /nu mai ţin minte numele/şi-a pierdut viaţa.

Dl.general DRAGANESCU,după informaţia mea,e membru al P.N.T.

Drept care dau prezenta declaraţie pe care o semnez propriu.-

/ss/Gh.Popp

Adaug că părerea nafavorabilă a dlui generalDRAGANESCU,despre dl.general STEFANESCU,am comunicat-o şi dlui I.MANIU,deoarece,d-sa îmi ceruse referinţe.-

/ss/ Gh.Popp

5 August 1947

7. Aug 1947

~~242~~

~~242~~

236

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH. POPP, in continuare, declar următoarele:

In sedintele delegatiei permanente a P.N.T., din zilele de 5,6,7, Iulie 1947, intre altii a vrobit si dl. HUDITA, care a spus c'am urmat a rele:

După 23 August, D-sa a vorbit cu un domn colonel rus / numele nu-l retin/, care a fost la el ~~x~~ la masă.

Aceste domn colonel ia declarat că in curând România va fi a 17 Republică in Uniunea Sovietică. In legătură cu aceasta Dl. HUDITA a amintit revolutia Istorică a expansiuni teritoriale a Rusiei si a manifestat temerea că aceasta politică va continua.

D-sa a arătat că politica Guvernului Român actual poate duce la inglobarea României in U.R.S.S., România a spus D-sa vrea să fie un Stat indepedent si in lupta pentru indepedentă ea poate conta desigur, pe sprijinul Angliei si Statelor Unite.

Intre altii a vorbit si Dl. NESTOR BADEA, care a preconizat o politică de apropriere de Guvern si de Uniunea Sovietică, deci a spus D-sa trebue să modificăm politica noastră de până acum.

Personal am luat si eu cuvântul si am arătat că evolutia politică arată că valul comunist este în ~~xxxx~~ reflux, cum arată evenimentele din Franta, Italia si chiar si in Cehoslovacia. In concluzie am preconizat continuarea politicei noastre de astăzi impotriva comunismului şi a Guvernului Român.

La urmă a luat cuvântul si Dl. MANIU care a pledat pentru continuarea politicei noastre de până acum.

Nu-mi amintesc ce a vorbit D-sa in amănunt in argumentarea sa.

./.

La intrevederea dintre Dl.HUDITA si colonel rus, de care am vorbit mai sus ţin să adaug că după cât îmi aduc aminte declaratia colonelului rus a fost făcută către Dl.HUDITA, cu prilejul unei recepţii la Misiunea Militară Sovietică la care am participat si eu, când Dl.HUDITA mi-a comunicat-o si mie. Colonelul pe care l-am cunoscut si eu la acea recepţie era un om destept viol si şugubăţ.

Pentru care am dat aceasta declaratie astăzi 7 August 1947 şi pe care o semnez propriu.

ss/Gh.Popp.

244 238

~~244~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Gh. POPP, in continuare, declar următoarele :

La intrebarea: Cum se face cp Dl. MANIU, i-a hotărâri fără să consulte forurile Dvs. Statutare ?

Eu răspund următoarele :

In timpul dictaturii Regelui Carol II partidul neputând functiona legal, comitetul central executiv printr'un vor unanim ia acordat Dlui MANIU depline putei de a-l conduce singur, fără a mai consulta pe nimeni. Totuşi nici vhiar atunci Dsa nu a prea uzat de această putere şi a preferat să consulte pe cei mai apropiaţi şi in special Biroul.-

După 23 August 1944, Dsa a revenit la veche preactică de a nu lua nici.o hotărâre pe pripria sa răspundere şi in toate ocaziile a consultat unul dintre cele trei foruri Statutare: Comitetul Central Executiv, Delegatia Permanentă sau Birpul Partidului.

Drept care daz prezenta declaratie si semnez propriu.-

/ss/ Gh. Popp.-

Bucuresti 7 August 1947.-

239

~~245~~

~~243~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPP,în continuarea declar următoarele:

După efectuarea alegerilor din 19 Noembrie 1946, nu am avut o activitate aşa vie ci ~~xxx~~ am stat mai mult în expectativă.

După şedinţa comitetului central executiv,în care s'a hotărât abţinerea parlamentarilor,problema principală care a preocupat Delegaţia Permanentă a fost aceea a ajutorării numeroşilor membrii arestaţi.

La început această asistenţă a fost dată în grija unui comitet de doamne.După 10 Martie,când numărul celor arestaţi a crescut mult,delegaţia permanentă a fost convocată spre a lua măsuri de organizarea asistenţei.S'a constatat că sarcina asistenţei neputând fi lăsată unui singur om,(dl.Secretar General,N.PENESCU)încărcat şi cu alte atribuţiuni,s'a hotărât să se formeze câte o comisie compusă din parlamentari,pentru fiecare din cele patru închisori /Piteşti,Craiova,Gherla şi Miercurea Ciucului/ întrucât parlamentarii se bucură de imunitate.

In privinţa gărzilor "Iuliu Maniu",eu nu am aflat de ele decât după ce m'am înapoiat dela Moscova,unde plecasem pentru semnarea tratatului de armistiţiu.Ele au fost formate de dl.ANTON MUREŞEANU,care le-a format din iniţiativă proprie.Dintre aceste detaşamente plecase unul sau două în Ardeal,iar altele erau în curs de formaţiune.Am auzit că dl.MURESANU,a invitat pe dl.MANIU,să-i prezinte unul din detaşamente şi am auzit că dl.Maniu a dat urmare invitaţiei,Formarea acestor detaşamente era privită de mine cu simpatie întrucât am socotit că ele constitue oxdemonstratie că acest războiu nu este un război comandat numai de oficialitate,cum a fost contra Rusiei ci un război popular.Nu m'am interesat si nu stiu ce si unde au operat aceste detasamente.

./.

246 240 246

In calitate de membru in delegatia permanentă a P.N.T.unul din forurile importante ale partidului când nu luam parte la sedintele delegatiei,nu aflam despre ce le discutate sau hotărâte decât dela pristeni saú din ziare.Ultetior nu intrebat si nu discutam aceste chestiuni in sedintele delegatiei permanente.Avâind demai mult timp intentia de a mă retrage treptat din activitatea politică in ultimii ani m'am ferit tot mai mult să iau initiative proprii pentru a nu fi obligat la actiuni,intrucât atât starea sănătătii mele,vârsta si situatia materială şubredă mâ determinau să mă gândesc la retragerea mea la tară in satul meu natal.

Drept pentru care dau prezenta.

ss/Gh.Popp

Bucuresti 7 August 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH. POPP, în continuare declar următoarele:

Fiind cercetat asupra discuţiilor şi hotărârilor luate de conducerea P.N.T., declar că memoria slabă pe care o am nu-mi îngăduie să le reproduc pe toate cu preciziune aşa cum au avut loc, chiar când am participat la ele, aşa cum s'a întâmplat cu cele mai multe şedinţe ale Delegaţiei Permanente al cărui membru sunt, declar însă că-mi asum răspunderea pentru hotărârile luate în Delegaţia Permanentă, chiar şi pentru acele din ele cu care în forul meu intim poate nu am fost de acord. Declar deasemenea că am fost şi sunt solidar cu toată politica dusă de politica P.N.T.-

Susţin şi semnez.

ss/Gh. Popp.

Bucureşti 9 August 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GHEORGHE POPP declar in continuare următoarele :

Este adevărat că in vre'o două din ultimele sedinte ale delegatiei permanente a partidului national tărănesc,am luat note sumare despre discutiuni , dar din nenorocire nu am apucat să le recitesc /decâ numai declaratiile Dlui NESTOR BADEA care mă interes sau din cauza notei lor speciale/,deoarece xxxxxx esind din sedintă si având depuse intr'o gazetă , le-am pierdut impreună cu această gazetă,cum am constatat mai târziu.-

In ceace priveste conducerea politică a ziarului "DREPTATEA declar următoarele : cu câteva luni in urmă conducerea instituise o comisiune prezidată de Dnl inginer STEFAN MIHAESCU si compusă din Dnii I HUDITA,GHEORGHE ZANE si subsemnatul,insărcinarea unei reorganizări generale a ziarului si a conducerii lui politice. Comisiunea nu a intrat complect in rolul ei dela inceput, ci aseriat problemele astfel că la inceput s'a ocupat numai de asanarea tipografiei si a situatiei materiale a ziarului urmând să intre numai pe urmă in rolul ei de direguitor al politicei reprezentate de ziar. Opera de asanare a tipografiei era terminată,a ziarului se apropia de această fază mai era in curs sarcina de reorganizare a redactiei pe care o si incepuse / erarhia redactorilor si salarizarea lor/ si se apropia momentul când comisia se pregătea să intre in rolul ei de directoare morală si intelectuală,dar nu xx a apucat să atace si această problemă,totusi in unele discutii probabil comisiunea formulase două deziderate fată de Dl CARANDINO,anume ca partea informativă a "DREPTATI" să capete mai mult amploare decât până atunci,si ca rublica polemicilor

./.

mărunte si vioaie,desi necesare si bine făcută,să fie mai redusă. Aceasta era statiul in care ajunseze activitatea comisiunei,fără ca ea să ajungă a intra in rolul ei propriu zis de conducerea a atitudinei politice a ziarului,atiđudine imprimată de Dl CARANDINO până putin timp inainte de 14 Iulie,intrucât, Dsa câteva zile mai inainte a luat concediul său de odihnă.- 249

Bucuresti,16 August 1947 /ss/ GHITA POPP 243

249

255

251

~~257~~

COPOSU CORNELIU

215

~~252~~ 252

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COPOSU CORNELIU, născut la 14 Mai 1947, în com.Bobota, jud.Sălaj, fiul lui Valentin şi Aurelia, domiciliat în Bucureşti Şos.Jianu nr.72, secretar general adjunct al Partidului Naţional Tărănesc, declar următoarele :

Vizitez destul de des pe Dl.Maniu, preşedintele PNT, uneori chiar de 2 ori pe zi. Aceste vizite se datorau pe lângă atribuţiunile mele şi unei afinităţi sufleteşti.

Am fost secretarul d-lui Maniu începând din anul 1938.

In calitatea ce deţin în partid, particip la şedinţele delegaţiei permanente ale partidului, dimpreună cu toţi ceilalţi secretari adjuncţi şi casierul adjunct, cu vot consultativ.

Deasemeni particip la şedinţele cu caracter administrativ ale biroului la care sunt invitaţi adjuncţii.

La şedinţele biroului iau parte d-nii membri ai Biroului : Maniu Mihalache, Popovici, Penescu, Stefan Mihăescu.

Deasemeni participă când este în capitală şi dl.Em.Haţieganu, care a fost cooptat în birou, ca Ministru în Guvernul Dr.P.Groza, reprezentând partidul naţional ţărănesc.

La şedinţele delegaţiei permanente participă membrii biroului şi membrii delegaţiei permanente, dl.N.Carandino, în calitate de director al oficiosului de partid din Capitală este membru de drept în delegaţia permanentă ; dr.Ilie Lazăr este membru ales al delegaţiei permanente, la care însă în şapte-opt luni nu a mai luat parte niciodată. Ultimele şedinţe ale forurilor conducătoare de partid s'au ţinut în ziua de 3 Iulie 1947, în casa d-lui Vasile Serdici a avut loc şedinţa sfatului parlamentar al PNT, prezidată de dl.I.Maniu, la care au luat parte pe lângă membrii biroului, majoritatea deputaţilor proclamaţi aleşi pe listele naţional ţărăniste.

In ziua de 11 Iulie 1947, s'a ţinut la locuinţa d-lui Romulus Boilă, şedinţa administrativă a biroului, cu participarea consiliului de administraţie al ziarului "Dreptatea".

Această şedinţă a avut rostul de a examina hotărârile aduse de Consiliul de Administraţie al ziarului "Dreptatea" în legătură cu reorganizarea technică a ziarului, încadrări de personal şi stabilirea de competinţă administrativă şi redacţională.

Sedinţa a început la orele 12 şi a durat peste ora 14, nereuşind să epuizeze toate chestiunile aduse în discuţie de către Consiliul de Administraţie. Dată fiind divergenţa dintre Consiliul de Administraţie şi directorul gazetei, pe chestiuni de ordin administrativ, Biroul a aprobat cererea de o lună concediu prezentată de dl.Carandino, urmând ca

./.

în acest interval să se încerce a se realiza planul de îmbunătăţiri tehnice şi de echilibrare a bugetului ziarului, plan întocmit de către Consiliul de Administraţie.- Consiliul de Administraţie al ziarului este compus din d-nii : Ing.Stefan Mihăescu, preşedinte, prof.Gh.Zane, prof.I.Hudiţă, Gh.Pop, Lazăr Iliescu, administrator delegat.- Pe dl.N. Carandino l'am văzut cu prilejul acestei şedinţe, după care d-sa a trimis o scrisoare, rezumând punctul d-sale de vedere în ce priveşte organizarea ziarului, adresată d-lui I.Maniu.

La şedinţa din 11 Iulie 1947, în afară de chestiunea ziarului "Dreptatea", nu s'a mai discutat nici o altă problemă.

După terminarea şedinţei, am plecat acasă, înaintea mea plecând dl Zane şi Dl.Mihai Popovici. Când am plecat eu, am lăsat în locuinţa d-lui. Boilă pe d-nii : I.Mihalache, Lazăr Iliescu, Gh.Pop, ing.Mihăescu şi R.Boilă.

Dl.N.Carandino m'a ajuns din urmă în colţul străzii Delavrancea cu Kiseleff şi a luat-o spre Kiseleff, eu am luat-o spre Arcul de Triumf, îndreptându-mă spre casă. Sâmbătă 12 Iulie, dl.Ion Mihalache l-a vizitat pe dl.I.Maniu, la Sanatoriul Dr.Jovin, înainte de amiază (circa orele 10) şi i-a făcut invitaţia de a merge la d-sa la Dobreşti, pentru o zi de odihnă.

Dl.Maniu la despărţire, i-a spus d-lui Mihalache că-i va comunica hotărârea d-sale prin telefon, în timpul prânzului la orele 13, dl.Maniu i-a telefonat d-lui Mihalache că nu mai merge la Dobreşti, ci rămâne în Capitală.

Din invitaţia făcută d-lui Maniu de a merge la Dobreşti şi din convorbirea telefonică, deduc că dl.Mihalache a plecat la Dobreşti.

In ziua de Duminică 13 Iunie am vizitat pe dl.Maniu la Sanatoriu Dr.Jovin, în jur de ora 9 dim. Acolo dl.Maniu a primit câteva vizite, iar l la orele 11 a fost vizitat de către dl.Penescu. După vizita d-lui Penescu am plecat la Snagof, la cabana d-lui Emil Ghilezan. La Snagov a fost dl. Maniu, dl.Ghilezan, dl.Nerva Elekeş, subsemnatul şi agenţii de siguranţă de pe lângă dl.Maniu.

Am stat acolo până la orele 18-18,10, când am plecat spre Bucureşti, In Bucureşti am ajuns în jur de ora 19. AM TRECUT PRIN STR' Barbu Delavrancea 57, de unde l'am luat în maşină pe Dl.Romulus Boilă. Ne-am îndreptat spre sanatoriul D-rului Jovin. Pe parcurs dl.Romulus Boilă a spus d-lui preşedinte că dl.Carandino doreşte să fie primit de dl.preşedinte (Maniu) şi că i-a lăsat vorbă să meargă la Sanatoriul Dr.Jovin.

Am ajuns la Sanatoriul în jurul orei 19,30 minute.

Am stat acolo cam zece minute şi am întrebat pe dl.preşedinte dacă mai e nevoie de prezenţa mea.

Dl.preşedinte a răspuns negativ, adăugând că îl aşteaptă pe dl.Mihalache.

./.

Am plecat în jur de ora 20 acasă.Acolo a rămas dl.Boilă.

A doua zi luni 14 Iulie,am plecat de acasă pe la ora 10,am trecut pe la frizer şi de acolo la club.Pe la orele 11,30-12,a telefonat nepoata d-lui Mihalache,d-na I.V.Popescu - Mehedinţi,întrebându-mă dacă ştiu ceva de dl.Mihalache,M'am interesat prin telefon pentru ce.D-na mi-a răspuns că este foarte îngrijorată că,dl.Mihalache nu venise acasă să doarmă.

I-am răspuns că ştiu că-l aşteaptă pe dl.Maniu,seara la Sanatoriu dr.Jovin.Am telefonat la dl.Maniu,care se afla la locuinţa d-lui Boilă,întrebându-l de dl.Mihalache.Dl.Maniu mi-a răspuns că dl.Mihalache l-a vizitat seara şi că a plecat pe la orele 21,30-22.La întrebarea mea dacă era singur mi-a confirmat (dl.Maniu) că a plecat singur I-am comunicat cele transmise mie de d-na Popescu-Mehedinţi şi îngrijorarea ei,în ce-l priveşte pe dl.Mihalache.Dl.Maniu mi-a răspuns : Cum se poate ? Să ne interesăm.La club era secretarul d-lui Mihalache, dl.M.Herezu.I-am spus să se intereseze pe la prietenii d-lui Mihalache unde obişnueşte să meargă ca să dăm de urma d-sale.Dl.Herezu a dat câteva telefoane,după care a venit în biroul secretarului şi a spus : "Să ştiţi că dl.Mihalache a fost arestat".Erau de faţă şi dl.Răutu şi Tuliu Panait.Eu am replicat că nu-mi vine a crede că dl.Mihalache ar putea fi arestat.Să mai căutăm şi în alte părţi.Dl.Herezu a răspuns că a telefonat peste tot,unde dl.Mihalache ar putea să fie,fără rezultat.Intre timp a telefonat şi nepotul d-lui Mihalache,îngrijorat,întrebându-ne dacă nu ştim ceva de dl.Mihalache.

Pe la orele 13 s'a efectuat la club descinderea cu armată şi poliţie.La apariţia poliţiei,i-am spus d-lui Herezu :"Acum cred şi eu că dl.Mihalache a fost arestat".

In ziua de Duminică,orele 11,la Sanatoriul Dr.Jovin,dl.Penescu a venit să viziteze pe dl.Maniu.Nu am asistat la convorbire.Dl.Penescu la plecare m'a salutat.Nu am observat nimic deosebit la dl.Penescu. Am intrat la dl.Maniu,rugându-l să se pregătească pentru drumul la Snagov,fiind deja târziu.In câteva minute am şi plecat la Snagov.

La întrebarea dacă eu am asistat la vreo întrevedere dintre Dl.Maniu şi dl.Mihalache,Penescu,Carandino şi dacă la acele întrevederi s'au purtat discuţii în legătură cu anumite presiuni pe care le-ar face Guvernul contra persoanelor marcante ale partidului,răspund "nu am asistat niciodată la întrevederea avută cu dl.Maniu.- Dl.Maniu primeşte singur toate persoanele cu care vorbeşte,fără prezenţa cuiva.

Nu am avut ocazia să aud discutându-se despre presiuni îndreptate de Guvern contra anumiţilor fruntaşi ai partidului.

La întrebarea dacă am auzit vreun zvon despre plecarea în străinătate a d-lor Mihalache,Penescu,Ilie Lazăr,Carandino şi alţii, răspund : nu am auzit nici un zvon în această privinţă.

Inainte cu vreo lună,sau mai bine,am înregistrat svonul că ar fi plecat un avion cu niște ofițeri și că,cu acest avion ar fi plecat și Ilie Lazăr.Am întrebat pe D-na Ilie Lazăr despre acest ~~avion~~ svon. Ea mi-a desmințit în mod categoric svonul - știrea.Nu am nici o cunoștință că s'ar fi pus la cale plecarea d-lui Mihalache,Ilie Lazăr, Penescu,Carandino,sau alții în străinătate.

Aceasta îmi este declarația,pe care o susțin și semnez propriu,nesilit de nimeni.

/ss/ Corneliu Coposu

DECLARATIE

Subsemnatul COPOSU CORNEL, în continuarea declarației mele anterioare, menționez următoarele :

In ziua de Duminecă 13 Iulie 1947, am plecat de acasă cam după ora 8.30 și am sosit în jurul orei 9 la Sanatoriul Dr.JOVIN, unde era dl.Președinte IULIU MANIU. Acolo am găsit pe menajera D-lii Președinte, IULIȘKA și, după cât îmi aduc aminte, pe dl.LIVIANU.

Intre timp, a sosit Dl.ROMULUS BOILA.

La orele 11 (circa) am plecat cu dl.Președinte la Snagov.

In timpul cât am stat la Dr.JOVIN, dl.Președinte a primit în audiență pe următorii : Dl.GHIȚA POPP, dl.ELEKEȘ, dl. HAȚIEGANU tânărul, însoțit de un tânăr pe care nu-l cunosc, dl.EMIL GHILEZAN, dl.N.POLIZU-MICȘUNEȘTI și ultimul, chiar înainte de a pleca, dl.N.PENESCU.

Nu am asistat la convorbirile avute de dl.Președinte cu domnii menționați.

Dl.MANIU nu primește în prezența altei persoane.

In timpul cât au durat convorbirile, am stat de vorbă cu D-nii GHILEZAN și ELEKEȘ - în sala de așteptare, discutând despre programul la Snagov, mersul Bursei - iar parte am cetit. Era de față D-na MUREȘANU, asistenta D-lui Dr.JOVIN, infirmierele - iar afară erau șofeurul și agenții mașinei dela Siguranță.

Cu privire la vizita D-lui GHEORGHE POPP, știu că Dl.Gh. Popp a venit la dl.Președinte, după ora 9.30 și probabil înainte de 10.30.-

-/-

Dl.MANIU fiind ocupat, dl.Gh.POPP a aşteptat în sală spunând că e grăbit. După câte îmi amintesc, în sală era deja venit dl.ELEKEŞ. După ce l-am salutat pe dl.POPP, D-sa a întrebat de dl.Preşedinte, iar eu l-am îndreptat la dl. BOILA în antreu.

Plecarea D-lui POPP nu am remarcat-o. Poate să fi plecat pe uşa de intrare la locuinţă, sau să fi trecut prin sala de aşteptare şi eu - preocupat de revista pe care o răsfoiam, să nu-l fi remarcat.

După câte îmi amintesc, ordinea intrării la dl.Preşedinte a fost : tânărul HATIEGANU (medicul), Gh.POPP, ELEKEŞ, POLIZU, GHILEZAN, PENESCU.

Dl.Ing.R.BOILA poate confirma cu exactitudine această ordine, D-sa fiind în antreu şi introducând persoanele la domnul Preşedinte.

Dl.PENESCU n'a văzut decât pe dl.Preşedinte, R.BOILA şi subsemnatul - ceilalţi fiind deja plecaţi.

Dl.GHILEZAN a văzut pe ELEKEŞ şi POLIZU, R.BOILA şi dl.Preşedinte.

Dl.Gh.POPP l-a văzut pe dl.ELEKEŞ (cred) şi pe dl. BOILA.

Dl.POLIZU l-a văzut pe dl.BOILA, ELEKEŞ, cred şi GHILEZAN;

Dl.HATIEGANU l-a văzut numai pe dl.BOILA.

17 Iulie 1947.

(ss) C.Coposu

251

~~258~~ 258

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COPOSU CORNELIU, născut la 20 Mai 1914, în com. Bobota jud. Sălaj, fiul lui + Valentin şi Aurelia, căsătorit, fără copii, ziarist, greco-catolic, român, serviciul militar satisfăcut la 33 Art., reformat, condamnat politic, sub dictatura Carol II, reabilitat, domiciliat în sos. Jianu nr. 72 etaj. V Bucureşti, aparţin politiceşte Partidului Naţional Ţărănesc, interogat fiind răspund următoarele :

1.- In legătură cu scrisorile primite de Dl. I. Maniu, din străinătate, am cunoştinţă că dl. Maniu a primit în ultima vreme : după conferinţa de pace dela Paris (pentru desbaterea tratatului de pace) dl. Maniu a primit o scrisoare originală semnată de numeroşi români aflaţi în străinătate din care am reţinut semnăturile d-lor : V.V. Tilea G. Gafenco, Augustin Popa, Creteanu, Dianu, Ratiu, Caramfil, Dl. Maniu a mai primit o scrisoare dela Cornel Bianu care se află la Londra, referitor la situaţia economică şi politică a Angliei, în primăvara acestui an. Stium că dl. Cornel Bianu scrie la 2-3 luni odată asemenea scrisori d-lui Maniu. Deasemeni a mai primit dela dl. Niculescu-Buzeşti, cam la sfârşitul lui Martie, - începutul lui Aprilie, o scrisoare, însoţită de un raport scris la maşină, tratând o expunere generală a situaţiei internaţionale. Stiu că dl. Buzeşti se afla atunci în Elveţia. Deasemeni dl. Maniu a mai primit o scrisoare venită din partea d-lui Creteanu.

2.- Stiu că dintre românii aflaţi în străinătate sunt membrii marcanţi ai PNT-Maniu D-nii : Cornel Bianu, Augustin Popa şi Gr. Niculescu-Buzeşti, dl. V.V. Tilea, Gr. Gafencu, au făcut pe vremuri parte din P.N.T. din care au fost excluşi. Stiu că se mai află în străinătate d-nii Creţeanu, Bianu, Raţiu, Caramfil, Dianu, Rădescu, Davila, Schachman.

3.- Faţă de atitudinea d-lui Gafencu la Paris, în preajma conferinţei de pace şi anume atât cât cunosc eu din aceste atitudine) - atitudine care s'a manifestat prin contestarea dreptului delegaţiei guvernului român, de a susţine punctele de vedere cunoscute, în apărarea drepturilor României, - părerea mea personală este că D-sa a greşit adoptând această poziţie, deoarece cred că toţi românii aveau obligaţia de a susţine delegaţia românească, în revendicările ei.

Declar, susţin şi semnez propriu după citire.

/ss/ Coposu Corneliu

26 Iulie 1947

252

~~251~~

~~259~~

D E C L A R A T I E

Subsemantul CORNELIU COPOSU, declar în continuare că după 23 August 1944, nu mi s'au încredinţat din partea conducerii Partidului sau altor persoane spre păstrare acte sau documente de Partid.

Declar deasemenea că în prezent nu am nici un fel de arhivă, nici la vre'un membru al Misiunei Americane sau Engleze nici la misiuni sau particulari.

/ss/ C.Coposu

29 Iulie 1947

253

260

260

D E C L A R A T I E
-- ---------------.

Subsemnatul CORNELIU COPOSU,in continuarea decla ratiilor date anterior ,interogat fiind,declar următoarele

Aproximativ in vara anului 1946 /data nu mi-o amintesc/,am fost la Sinaia,unde am insotit pe Dl.IULIU MANIU.Am stat la vila Dr.JOVIN.Dl.IULIU MANIU obişnuia sămi dicteze corespondenta sa.Imi reamintesc in acel timp mi.a dictat o lucrare intitulată "Instructiuni pentru străinătate".-

Aceasta lucrare pe care am scris-o după dictat cu mâna ,a cuprins 7-8 pagini scrise mărunt si avea două capitole: "Problema Internă" si "Problema Externă" .In problema internă erau arătate abuzurile făcute de Guvernul Român impotriva partidelor de opozitie si in special impotriva membrilor partidului N.T.In concluzie se preciza că cea mai importantă problemă pentru tara Românească este inlăturarea acestui Guvern.In chestiunea Externă lucrarea se ocupa de situatia României,in baza acordurilor internationale.Dacă imi reamintesc bine -se preciza că n'au fost respectate acordurile internationale,cu privire la România.Se examena apoi conditiunile cuprinse in Tratatul de Pace /sau proectul acelui Tratat/.

Privitor la clauzele teritoriale ,instructiunile cuprindeau indrumarea de a sustine dreptul României asupra Cadrilaterului si asupra Basrabiei si Bucovinei.Privitor la clauza natiunii cele mai favorizate ,se preciza că adoptarea acestei clauze este in interesul României.Deasemenea se ma afirma dreptul României la despăgubiri dela nemţi si unguri si se arăta greutatea conditiunilor economice, prevăzute in Tratat.

In aceasta lucrare se mai dădea instructiuni pentru a se cere retragerea Trupelor Sovietice cât mai curând arătându-se prejudiciile economice pe care le are tara,sustinând aceste trupe,precum si faptul că insăsi prezenta lor profită politiceste Guvernului.

./.

Deasemenea se accentua importanta pentru tara Românească a navigatiei libere pe Dunăre.-

Mentionez ca această lucrare mi-a fost dictată si nu am recitit-o asa că pot fi pasage mai putin importante care să-mi fi scăpat in enumărarea de mai sus.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustin si semnez propriu.

ss/Coposu.

29 Iulie 1947.

255

262 262

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CORNELIU COPOSU,in continuarea deàla ratiei mele,declar că: am avut asupra mea una geantă cumprizând următoarele acte:

1/. Declaratiile si memoriile P.N.T.,si ale D-lui IULIU MANIU in perioada dictaturii lui Carol II.

2/. Declaratiile si memoriile P.N.T.,si ale D-lui IULIU MANIU in perioada dictaturii legionare si a dictaturii lui ANTONESCU.-

3/. Disar cuprinzând documente privitor la activitatea lui TATARASCU,RALEA,RADACEANU /fotografii,broşuri/.-

Aceste acte le-am avut la mine ,fiindu-mi incredintate spre păstrare.

Eu le-am păstrat la Dl.Colonel WILKAKES,care locuia intr'un bloc cu mine si căruia i-am cerut invoire să-mi dea voe să le tin la D-sa intr'unul din dulaputile goale.-

La plecarea D-lui Colonel am ridicat aceste acte si le-am predat,cu geantă cu tot,la Dl.Secretar General N.PENESCU.-

Aceasta este declaratia pe care o sustin si semnez

ss/C.Coposu.

29 Iulie 1947.

DECLARATIE
==========

Subsemnatul CORNELIU COPOSU, declar în continuare:

Apricimativ în luna Iunie 1947, aflând că fiica D-lui Col. KENDALL, care locueşte intr'un bloc cu mine, a sosit în ţară dela Londra /unde era plecată pentru studii/ am fost la familia KENDALL, ca să o văd pe D-ra CECILIA, pe care o cunosc. Era de faţă numai doamna KENDALL, D-ra KENDALL şi Dl. KENDALL. După urările de bun venit făcute D-rei KENDALL, m'am intreţinut cu ea despre viaţa dela scoală, făcând remarca că slăbi-se mult dela plecarea din România. D-ra mi-a spus că la Londra nu se mănâncă, cum se mănâncă la Bucuresti şi şi-a exprimat mulţumirea că până la toamnă va sta aici. Am stat de vorbă si cu Dl, KENDALL, despre desbaterea asupra politicei externe, care avusese loc recent in Camera Comunelor si l-am intrebat care este explicatia faptului că Deputatul M...s'a declarat de acord cu politica Guvernului respectiv a lui Bevin, ca si dealtfel Eden. Dl. KENDALL mi-a spus că in aşa zisul grup al "Rebelilor" laburişti, sunt mai multe categorii de oameni: Unii sunt foarte la înâltime, ca de exemplu JOHN MAK, M.....şi majoritatea lor. Alţii sunt necorecţi, ca de exemplu PLATS-MILLS şi ZILLIACUS. Alte chestiuni nu am discută. Nici asupra convorbirii expuse mai sus, nu s'a mai revenit.

Aceste le declar şi semnez.

ss/Coposu.

29 Iul 1947

5DECLARATIE

Subsemnatul CORNELIU COPOSU, declar în continuare următoarele :

Stiu că dl. Preşedinte I. Maniu a primit aproximativ în toamna anului 1946 o scrisoare venită dela Paris şi semnată de mai multe persoane, /circa 15-20 semnături/ între care reţin semnăturile D-lor : V.V. Tilea, Augustin Popa, Creteanu, Grigore Gafencu, Ratiu, precum şi alte semnături. Scrisoarea cuprindea salutul adresat de semnatori d-lui I. Maniu şi urări de sănătate şi isbândă în lupta pe care o duce în serviciul ţării şi a neamului. De această scrisoare am luat cunoştinţă la masă unde erau /la restaurantul Capşa/ mai mulţi prieteni politici şi dl. Maniu a scos-o din buzunar şi ne-a arătat-o. Menţionez că din ss scrisoare rezulta că aceasta a fost făcută cu ocazia întâlnirii semnătorilor, din prilejul Conferinţei de Pace dela Paris.

Dl. Preşed. Maniu a primit, deasemenea, o scrisoare dela dl. Gr. Niculescu-Buzeşti trimisă din Elveţia pe la sfârşitul lui Martie începutul lui Aprilie. De această scrisoare am luat cunoştinţă la întoarcerea d-lui Maniu dela Sibiu şi anume cu ocazia ajutorului pe care i l'am dat d-lui Maniu, la despachetarea bagajelor aduse dela Sibiu.

Scrisoarea era în geamantanul d-lui Maniu.

Văzând-o şi cunoscând scrisul şi semnătura d-lui Buzeşti, am rugat pe dl. Maniu să-mi permită să o văd. Dl. Maniu a ezitat puţin, după care totuşi mi-a dat-o.

Scrisoarea cuprindea 2 sau 3 pagini scrise de mână şi era o fotocopie după original.

Avea anexat un raport scris la maşină. In scrisoare Dl. Buzeşti arăta împrejurările tragice în care şi-a pierdut soţia, precum şi starea lui sufletească. Menţiona că îşi pune la dispoziţia ţării activitatea lui şi tot devotamentul la dispoziţia d-lui I. Maniu. In scrisoare ţin minte că se cuprindea un fel de reproş adresat d-lui Penescu, pentru încrederea ce o acordă unui domn Raut dela Paris, despre care dl. Buzeşti se indica că ar merita pe deplin această încredere. In raportul în care însoţea scrisoarea, era o privire general asupra situaţiei internaţionale. Se arăta situaţia grea din punct de vedere economic în care este Anglia. Se arătau condiţiunile în care eventual se vor desfăşura convorbirile dela Moscova. Scrisoarea mai cuprindea consideraţiuni cunoscute din presă. In concluzie, se arăta că prima condiţie a normalizării situaţiei este acordul cu privire la Austria, dintre Marii Aliaţi şi că numai urmarea acestui acord se

./.

poate conta pe o înţelegere a Marilor Aliaţi,cu privire la România. La încredinţarea scrisorii de către dl.Maniu,nu mai era nimeni în cameră.

Lucrul s'a întâmplat în casa d-lui Aurel Leucuţia,unde dl. Maniu a descins la înapoierea dela Sibiu.

Dl.I.Maniu a mai primit aproximativ în Martie,o scrisoare dela dl.Cornel Bianu,dela Londra.Stiu că într'una din zile i-a dat-o s'o citească dl.Leucuţia.Pe urmă mi-a dat-o şi mie.Scrisoarea se referea la criza mare care domneşte în Anglia.Cuprindea şi o cerere de a i se comunica activitatea partidului,precum şi compunerea forurilor statutare.

Am văzut întâmplător şi fără să mi-o încredinţeze dl.I.Maniu o scrisoare scrisă de Gretzeanu,între hârtiile aflate pe masă d-lui Preşedinte,pe când căutam un act.

Aceasta putea fi în anul 1942.Nu am citit-o cu atenţie.Am văzut în treacăt că era vorba de o neînţelegere cu Davilla.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau,susţin şi semnez.

/ss/ Coposu Corneliu

Bucureşti 4 August 1947.

266 259

266

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CORNELIU COPOSU, in continuare declar

Cred că prin luna Martie, am cunoscut la Dl. MANIU pe păr. SURDU, care venea dela Paris. Mă întâi a cerut la telefon casa unde locuia Dl. MANIU /la Dl. BOILA/, unde i s'a dat termen pentru una din zilele următoare. Când a sosit la Dl. MANIU, d. MANIU era foarte ocupat si l-a amânat pentru a doua zi. A doua zi a venit din nou păr. SURDU şi înainte de a intra la Dl. MANIU, a stat de vorbă cu mine M'a intrebat dacă sunt Dl. COPOSU şi eu i-am răspuns afirmativ. Mi-a spus că este preot catolic român, că locueste la Paris unde are parohie, cred, şi conduce un cămin al studentilor români dela Paris. Mi-a arătat câteva fotografii reprezentând exteriorul si interiorul căminului. L-am intrebat dacă nu cumva este la el şi Dr. STOICHITA, plecat cu soţia la Paris, ca bursier al Statului. Mi-a răspuns că a fost acolo însă fiind căsătorit nu putea fi găzduit acolo. Păr. SURDU avea o geantă neagră. L-am intrebat dacă cunoaşte pe cei dela ziarul "La Roumanie Independente". Mi-a răspuns că-i cunoaşte. L-am intrebat ce fel de om e DRAGOMIRESCU care scoate Jurnalul dacă e tânăr sau bătrân. Mi-a răspuns că e om tânăr. Mi-a mai spus că există o neintelegere intre membrii Comitetului Ziarului. A mai spus că inainte de plecare la Paris va trece pe la Dl. MANIU. Apoi a intrat la Dl. MANIU, care terminase audienta cu persoana ce era la D-sa. De atunci nu l-am mai văzut pe părintele SURDU. Mentionez că părintele SURDU mi-a dat şi un exemplar din "La Roumanie Independente", care reprodusese din "Tărănismul" un articol scris de mine pentru ziarul "Tărănismul", Păr. SURDU mi-a dat şi un "en - tete" al Căminului dela Paris.

ss/Coposu.

260

~~267~~ 267

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COPOSU CORNELIU, declar în continuare următoarele :

Dintre funcționarii Ministerului de Externe, care țineau legătură cu dl.Maniu, știu pe dl.Victor Rădulescu Pogoneanu-Piki și pe dl.Camil Demetrescu. Dl.Piki Pogoneanu a fost de câteva ori la dl.Maniu. Stiu că dl.Maniu îl cunoaște încă dela Snagov, din vara lui 1944 /poate chiar mai dinainte/. Dl.Pogoneanu a fost văzut de mine, de 2 sau 3 ori la dl.Maniu. Deasemeni a mai fost la dl.Maniu, în mai multe rânduri dl.Camil Demetrescu. Odată cred că prin Ianuarie 1947, Dl.Camil Demetrescu, negăsind acasă pe dl.Maniu /care era plecat în oraș/ mi-a lăsat să-i predau o legătură cuprinzând tăeturi din presa străină /engleză, americană, elvețiană, franceză/. Am predat d-lui Maniu tăeturile.

Mai cunosc dintre funcționarii dela Externe pe ~~dnul~~ Dl. Roiu, pe care însă nu l'am văzut la dl.Maniu și pe dl. Gh.Solomon, care în ultimul timp, de când cu arestarea tatălui D-sale Virgil Soloman, fost ministru, a fost de câteva ori la dl.Maniu.

Aceste declar și le semnez.

/ss/ Coposu Corneliu

4 August 1947

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COPOSU CORNELIU, declar în continuare următoarele asupra zilei de 13 Iulie :

Nu ştiu nimic despre instrucţiunile pe care Dl.PENESCU afirmă că le-ar fi primit dela mine.Declar că nu am dat d-lui Penescu nici un fel de instrucţiuni primite dela Dl.Maniu sau dela altcineva.Deasemenea la eşirea d-lui Penescu din camera d-lui Maniu /la Sanatoriul Jovin/,nu am discutat cu dl.Penescu. Deasemeni declar că subsemnatul nu ştiam motivul pentru care dl. Maniu la chemat pe dl.Penescu la d-sa în ziua de 13 Iulie 1947. Mai declar că geanta cu dosarele cuprinzând memoriile d-lui Iuliu Maniu,din timpul dictaturei lui Carol şi Antonescu care fuse se depuse de mine la dl.Col.Wilkokes,le-am predat d-lui secretar general N.Penescu,înainte de şedinţa Comitetului Central executiv al PNT,fiindu-mi cerute de către D-sa,spre a le utiliza la întocmirea raportului secretarului general.Inainte de a depune aceste acte,nu am cerut aprobarea d-lui Maniu.

Când dl.Penescu a avut nevoie de acte s'a adresat d-lui Maniu,dl.Maniu l'a îndrumat la mine.După ce am cerut aprobarea d-lui Maniu,le-am dat împrumut d-lui Penescu,rugându-l să mi le restitue.Dl.Penescu încă nu mi le-a restituit.Declar că în debaraua în care am depus geanta cu scrisorile menţionate mai sus, mai aveau şi alte lucruri /1 ladă cu cristale,haine/ încăperea situată la etajul V,făcea parte din locuinţa ocupată de dl.Colonel Wilkokes.Cheia încăperii /debara/era la mine.Am depus aceste memorii în locul specificat mai sus,pentru a le pune la adăpost de eventualitatea confiscărilor,cu prilejul vre-unei percheziţii,dat fiind faptul că locul prezenta suficientă garanţie.

Despre faptul că geanta conţine memoriile d-lui Maniu din vremea Carol şi Antonescu,am înconştiinţat pe dl.Colonel. Adaug că intenţionam să le public cu scopul de a realiza un beneficiu material.La predarea acestor acte,d-lui N.Penescu,am cerut asentimentul d-lui Maniu,deoarece dl.Penescu intenţiona să le utilizeze în raportul d-sale.Despre memoriile arătate mai sus,nu l'am mai întrebat pe dl.Penescu şi nici d-lui Maniu nu i le-am cerut.In cel priveşte pe dl.Col.Wilkokes,nu i-am încredinţat nici lui personal,nici n'am mai depus în camera debara menţionată,alte documente.După plecarea d-lui Colonel am cerut reprezentantului,proprietarul şi acesta mi-a încredinţat mie

./.

camera debara în care îmi păstram lucrurile care acum face parte din contractul meu de chirie.

In legătură cu activitatea mea ziaristică, declar că nu am nici o cunoştinţă despre vre'un articol scris în ziarul oficios al "Astrei" din Sibiu, în perioada de după 23 August 1944. Nu cunosc compunerea comitetului de redacţie a acestui oficios.

In presa din străinătate nu am scris niciodată nici un articol.

Stiu că a apărut în ziarul "Independente Roumanie" care apare la Paris, un articol scris de mine, reprodus după gazeta "Tărănismul", în care l'am publicat. Nu ştiu cum a ajuns articolul la numita gazetă străină.

Personal nu l'am trimis, nici ca articol şi nici gazeta "Tărănismul" în care a apărut, nu am trimis-o.

Nu am trimis acestei gazete şi nici altor ziare din ţară vre'un articol, în care să fi luat atitudine împotriva URSS.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi o semnez.

/ss/ Copesu Corneliu

5 August 1947

263

~~270~~

270

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CORNELIU COPOSU, declar în continuare următoarele :

In legătură cu instrucţiunile pentru românii din străinătate declar că nu am nici o cunoştinţă despre felul cum au fost transmise aceste în străinătate şi nici cui s'au trimis.

Eu am rămas la Sinaia, iar instrucţiunile mi le-a luat Dl MANIU. Deasemenea declar că nici un fel de corespondenţă a Dlui MANIU pentru străinătate nu a fost transmisă prin mine şi nici nu am primit vre'o indicaţie sau vre'o însărcinare în legătură cu transmiterea sau plecarea corespondenţei pentru străinătate. După cum am declarat dela începutul cu problemele externe se ocupa în partid Dl GR. NICULESCU BUZESTI.

In legătură cu vizitele persoanelor făcând parte din legaţiile din străinătate ale ţării, îmi amintesc că cu prilejul penultimei vizite pe care a făcut-o în ţară D.R. FRANANOVICI, reprezentantul ţării la Londra, - a fost la Dl MANIU.-

In legătură cu deplasările Dlui MANIU la Sibiu, în care era însoţit de subsemnatul, sau de Dl Ing. SERBAN GHICA declar că Dl MANIU locuia la Spitalul Public, clinica interne etaj. I salon nr. 10. Acolo Dsa primea în audienţă lumea care venea să-l vadă. Mâncarea i se trimitea din oraş, dela familia Dr. IERONIM STOICHITA şi familia Dr. F VILT. Uneori Dl MANIU era invitat la masă, la una din aceste familii, în special Duminica. Cu acest prilej, eram şi eu invitat la masă şi însoţeam pe Dl MANIU. La aceste mese nu se discuta politică ci chestiuni curente în mod general. Bineinţeles că erau trecute uneori în revistă chestiunile dela ordinea zilei, în materie politică.

In timpul cât am fost eu la Sibiu DlulIULIU MANIU nu l-a vizitat niciodată pe Mitropolitul NICOLAE BALAN. Stiu că în primele zile dela sosirea lui la Sibiu, Dl MANIU depunea la Mitropolie un bilet de vizită, iar

./.

Mitropolitul ii trimitea un bilet al sau.-

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez

271

/ss/ COPOSU CORNELIU

6 August 1947.

~~277~~ 264

272 ~~272~~
265

DECLARAŢIE

Subsemnatul CORNELIU COPOSU, declar în continuare următoarele

Aproximativ în vară sau la sfârşitul anului 1946, mă aflam la Sinaia, cu dl. Preşedinte I. Maniu, găzduiţi la vila dr. Jovin, din str. Crângului nr. 9. Intr'una din zile dl. Maniu m'a chemat spre a-mi dicta o lucrare. Mi-a dictat cca. 8-9 pagini scrise de mână. Titlul lucrării era: "Instrucţiuni pentru străinătate /sau pentru românii din străinătate/. Era împărţită în două capitolr: pe lan inter şi pe plan extern. Pe plan intern erau cuprinse abuzurile Guvernului comise contra opoziţiei, cu referire specială la membrii partidului naţional ţărănesc, ca: arestări, persecuţii, epurări, abuzuri precum şi tendinţa tot mai accentuată a Guvernului de a desfiinţa sau mai bine zis a comuniza instituţiile fundamentale /armata, biserica, administraţia/. In concluzie se stabilea că cel mai de căpetenie postulat al ţării este înlăturarea neîntârziată a Guvernului.

Pe plan extern era făcută afirmaţia că înţelegerile internaţionale, privind direct sau indirect România, nu au fost respectate.

Se examina apoi proectul tratatului de pace cu România /sau tratatul nu am reţinut/. Se stabilea că clauzele economice sunt foarte grele pentru ţară. Se arată dreptul României la despăgubiri de războiu dela Ungaria şi Germania. Se susţinea că "clauza acţiunei cele mai favorizate" este avantajoasă pentru ţară. Se insista asupra importanţei navigaţiei libere pe Dunăre. In ce priveşte clauzele teritoriale se arată că, Cadrilaterul a fost cedat de România la ordinul Axei, Germania şi Italia fiind cele care au impus tratatul dela Craiova. In ce priveşte Basarabia, se arată că ar fi ruşine să nu fie ridicată problema ei, ca să se marcheze că este pământ locuit de români.

Cred că instrucţiunile mai cuprindea afirmaţia că este de mare importanţă pentru ţară plecarea cât mai grabnică a trupelor de ocupaţie aliate, care reprezintă o sarcină grea economică prin întreţinerea lor şi totodată aduc profit prin politica Guvernului.

Menţionez că acestă lucrare nu am recitit-o şi am reţinut cuprinsul ei rezumat mai sus, după cum mi-a fost dictată. Lucrarea scrisă de mine, de mână, am predat-o imediat d-lui preşedinte Maniu. Nu ştiu cum sau prin cine a expediat-o dl. Maniu. Menţionez că în ziua când am scriseo "instrucţiunile" de mai sus, au fost la Sinaia mai mulţi prieteni ai d-lui Maniu, între care dl. N. Penescu, cred că dl. A. Leucuţia, încă era acolo, apoi au fost d-nii ing. Mihăiescu,

./.

I.Mudiţă,şi cred că şi dl.Aurel Dobrescu.

Am rămas la Sinaia încă câteva zile.Nu ştiu prin cine a trimis d Maniu,scrisoarea.Probabil a trimis-o la Bucureşti. 266 273

In ce priveşte divergenţa care a existat în sânul partidului naţional ţărănesc,privitor la solicitarea ajutorului american pentru populaţia înfometată,eu ştiu următoarele :

In lipsa d-lui Maniu din Capitală /d-sa fiind plecat la Sibiu/ s'a întrunit d-nii : C.I.Brătianu,Ion Mihalache şi Titel Petrescu şi au ajuns la concluzia ca concomitent cu apelul făcut de reprezentantul Guvernului dl.Ralea,la Waschington / despre care se scrisese în ziare/ să facă şi opoziţia un demers comun către Guvernul American,cu scopul de a determina obţinerea unui ajutor.S'a făcut un proect de demers /pe care eu însă nu l'am văzut/.In această chestiune dl.I.Maniu,era contra demersului scris,făcut în comun de către reprezentanţii opoziţiei,argumentând că d-sa făcuse deja demers la reprezentantul american din Bucureşti şi afirmând că această intervenţie nu ar fi încununată cu succes.

Stiu că dl.Dinu Brătianu,a scris d-lui Maniu o scrisoare,prin care îi cerea să se alăture la proectul de intervenţie pentru ajutor american şi că dl.Maniu a răspuns d-lui Brătianu,chiar dela Sibiu,tot printr'o scrisoare prin care combătea argumentele d-lui Brătianu şi susţinea că această intervenţie ar fi sortită eşecului.Mai ştiu că în lipsa d-lui Maniu şi Mihalache din Capitală,agendele partidului le gira dl.Mihai Popovici.In această calitate oficială,dl.Mihai Popovici,a făcut o intervenţie la reprezentanţa americană din Bucureşti în numele partidului naţional ţărănesc,solicitând ajutor pen tru populaţia înfometată.După câte îmi amintesc,această intervenţie a d-lui Mihai Popovic /care mi se pare că a fost urmată şi de una scrisă,adresată aceleiaşi reprezentanţi/,s'a produs înainte de a interveni proectul Brătianu-Mihalache-Titel Petrescu.Data precisă nu mi-o amintesc.Ea rezultă din scrisorile d-lui Mihai Popovici.

Privitor la secţia profesională militară a partidului naţional ţărănesc :P.N.T.,are mai multe secţii profesionale,între care şi una a foştilor militari.Această secţie datează de mai multă vreme şi a fost condusă de dl.Col.Stoika,conform statutelor,ea se ocupă de problemele care interesează pe foştii militari,cămine.Acest cerc mai avea misiunea de a oferi partidului 1/2 pentru cazul când ajunge la Guvern,proecte privitor la îmbunătăţirea soluţiei foştilor militari.Nu am participat l şedinţele acestei secţii şi nu cunosc discuţiunile purtate acolo.Stiu că reluând conducerea organizaţiei Capitalei.Dl.Ion Mihalache a cerut că şi această secţie profesională,ca şi celelalte să se constitue ca secţie pe Capitală şi ca secţie separată pe ţară.Secţia profesională militară pe Capitală sa şi constituit prin alegere.

~~274~~
267

In comitetul de conducere au fost alesi general GABRIEL NEGREI, presedinte, G-ral STOIKA, G-ral ZORZOR, Gl-BARBU VASILE Col. STOIKA, precum si alti ofiteri inferiori si subofiteri mi se pare 4 sau cinci al căror nume nu-l stiu.

Stiu că Dl. Dl. VASILE BARBU a inaintat D-lui Iuliu Maniu un proect de reorganizare al armatei.

Nu am citit acest proect, neprezentând pentru mine interes

Pe Dl. Com. G. MOCANU il cunosc personal. Stiu că activa in presă de mai multă vreme. In ultimul timp scria articolele pentru ziarul "Dreptatea" Lucra si la Biroul Presei al P.N.T., făcând Buletinul presei interne adică rezumatul articolelor mai importante apărute in gazetele din aceiasi zi.

Dela Clubul P.N.T. era remunerat pentru activitatea lui cu un salariu de 6 milioane lei si ceva lunar.

Cunosc personal pe Dl. Comander CIORCIU de putină vreme. Stiu că a fost de vre'o câteva ori la dl. Presedinte MANIU, mi-a spus că vrea să prezinte D-lui Presedinte IULIU MANIU pe G-ralul TEODORESCU, nu stiu dacă face parte din partid. Stiu că partidul dădu-se dispozitiuni incă din vara anului 1946, că nu se primesc ca membrii ofiteri deblocati, acestia fiind supusi timp de un an - mi se pare - obligatiunilor militare.

Aceste le declar sustin si semnez.

ss/ Cornel Coporu

6 August 1947.

275 ~~275~~
268

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CORNELIU COPOSU, declar in cotinuare următoarele:

Intr'o declaratie anterioară, fiind intrebat asupra unui articol scris de mine in gazetă "Tărănismul" şi reprodus după aceasta gazetă de către ziarul Franzez, "Roumanie Independente" am declarat că stiu de reproducerea acestui artidol care mi-ar fi fost dat de către părintele SURDU conducătorul unei Colonii Studentesti dela Paris, care in trecere prin Capitală a făcut o vizită D-lui IULIU MANIU. In realitatea părintele SURDU, mi-a vorbit numai de acea reproducere a articolului /datorită cărui fapt am făcut comfuzăa/, iar tăietura din ziarul "La Roumanie Indepedente" mi-a fost dată cu alt prilej, chiar de către Dl. Preş-IULIU MANIU in următoarele imprejurări: Fiind odată în vizită la Dl. IULIU MANIU, D-sa mi-a spus: Ziarul "La Roumaniei Indepedente" a reprodus un articol al dumnitale, iatăl! şi mi-a dat tăietura cumprizând articolul din acel ziar.

Faptul s'a intâmplat c'am in Aprilie, poate chiar la sfîrsitul lui Martie.

Aceste le declar, sustin si semnez.

ss/Coposu C.

7 August 1947.

276 278
269

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COPOSU CORNELIU, declar în continuare următoarele :

Nu am scris niciodată, nici în ziarul "DREPTATEA" și nici în vre-un alt ziar, nici un articol împotriva " " Uniunii R. Sovietice S." nici nu am îndreptat nici atacuri directe, nici indirecte, împotriva acestui Mare Aliat. Nu am scris nici un articol sub pseudonism.-

In ce privește manifestul P.N.T. intitulat" către Țară " semnat de Președintele P.N.T. d. IULIU MANIU, contest categoric că eu aș fi adăugat ceva acelui manifest, după ce a fost cenzurat.-

Stiu că D. Președinte IULIU MANIU a întocmit acest manifest Dl I.V. POPESCU MEHEDINTI care în calitate de administrator general al Soc. "DREPTAZEA" a fost încredințat cu tipărirea lui, după câte îmi amintesc, a lăsat afară din text câteva pasaje, care Dsa crede că nu vor trece la cenzură. Când i s'a prezentat dlui Președinte MANIU " perla" manifestului, care nu fusese încă trimis la cenzură, Dsa constatând lipsa a lor 2 alineate, mi-a dispus să le adaug.

Declar că nicodată nu mi-am permis a corecta sau rectifica, din inițiativă proprie vre-un text al partidului conducerii sau președintelui ne având această cădere. Cu atât mai puțin aș fi putut dispune introducerea unui text, peste autorizația cenzurei.

Declar mai departe că nu am scris, în toată viața mea vre-un articol " anti-semist "

Aceste le declar, susțin și semnez.

7 August 1947.- /ss/ COPOSU CORNELIU.-

277

~~277~~

270

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Corneliu Coposu, declar in continuare următoarele:

Stiu că D-l C.I.C.Brătianu, înaintea de sosirea ajutorului american, a trimis D-lui Maniu Iuliu, care se afla la Sibiu, la spitalul Public. cred că prin luna Aprilie, însă nu sunt sigur - o scrisoare, prin care îi cerea să se alăture la inițiativa Dlui Brătianu, care de acord cu Dl. TITEL PETRESCU, hotărâseră să solicite ajutor dela americani, pentru populatie infometată. Aceasta cerere urma să fie adresată in seris guvernului american, de către reprezentatii opozitiei, după ce guvernul român insusi ce use prin RALEA un asemenea ajutor.

Dl. IULIU MANIU, mi-a dictat, la Sibiu, o scrisoare de răspuns pentru Dl. BRATIANU, pe care a expediat-o prin secretarul D-sale, Dl. SERBAN GHICA, care a plecat dela Sibiu la Bucuresti.

In aceasta scrisoare, după ce multumia in câteva cuvinte amabile D-lui BRATIANU, pentru atenție, îi răspundea că: Cu regret nu poate fi de acord cu Dl. BRATIANU, că faptul că opozitia care a exprimat părerile bine stiute in străinătate, despre actualul guvern, -și aici urma o rezumare succintă a abuzurilor guvernului, -ar lăsa impresia de neseriozitate prezentandu-se cu o solicitare, cot la cot cu guvernul.

Că pe dealtă parte D-sa, adera, Dl. MANIU, făcuse o asemenea interventie verbală, la reprezentantul american.

Că cererea de ajutor, in felul cum o preconizase Dl. BRATIANU, nu ar avea nici cea mai mică sansă de reuşită si că ar fi o greşală politică, să se expună opozitia la un refuz mai mult decât probabil.

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

ss/Coposu C

8 August 1947.

278
~~278~~
271

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COPOSU CORNELIU, declar in continuare următoarele :

1.- In sedintele ultime ale delegatiei permanente P.N.T., in legătură cu discutiiunile care au intervenit privitor la participarea parlamentariilor Nationali Tără nisti la lucrările parlamentului si la situatia unor din membri partidului urmăriti, s'au remarcat două atitudini concrete, in ceace privèste tactica P.N.T., una preconizând o modificare a acestei tactiei in sensul de a se incerca o normalizare a raporturilor cu guvernul, din participarea la Parlament, nădăjduindu-se dela aceasta netezirea asperitătiilor. Acest punct de vedere era reprezentat de Dnii ZANE, BADEA, ANGHEL, PANAIT TULIU, CARTOJAN, ILIE ION si probabil si alte persoane. Celalt punct de vedere preconizând mentinerea capistă a tacticei partidului e reprezentant prin Dl presedinte MANIU, GH. POPP. ST. MIHAESCU, Al. LEUCUTIA, Dr. PETRESCU, GH. DOGOS, CHIRILA SERDICI, TOTORAN, GHILEZAN, HATIEGANU, POLIZI MICSUNESTI si alti, formând majoritatea delegătiei.- Dl MIHAI POPOVICI stiu că avea părerea să participe la lucrările parlamentului, insă cu prilejul ultimei sedinte a delegatiei permanente a declarat că participare nu-si mai are rost la inchiderea Parlamentului, urmărind să se ridice la inceperea sesiunei.- Dl ION MIHALACHE era adversar al participării. Totusi cu ocazia ultimei sedinte a fost de părere ca deputatii partidului să i-a parte la Parlament cetind o declaratie de protest contra abuzurilor guvernului pe care Dl MIHALACHE pretindea că acesta le-a comis, si pe urmă să se retragă. Dl N PENESCU, care dela inceput fusese contra participării, a propus totusi- ca interpret al punctului de vedere al mai multor parlamentării, ca să se revizuiască această atitudine.- Dar in cele din urmă s'a radiat punctul de vedere al Dlui MANIU care era net contra participării.

./.

2.- Am auzit pe când eram in iarna trecută la Sibiu unde am stat mai multe luni că, cu ocazia unei sedinte al Delegatiei Permanente la care nu am luat parte Dl Av. VIRGI SOLOMON, fost ministru, membru al Delegatiei Permanente s'ar fi declarat partizanul unei actiuni de forta. Personal nu am ferificat această informatie.

277 272

3.- Stiu că Dnii LAMBRU si BERCARU membri in comitetul de conducere al sectiei muncitoresti P.N.T. veneau destul de des la locuinta Dlui MANIU unde erau primit de Dl MANIU, cam odată pe săptămână in orice caz de mai multe ori pe lună .

4.- Nu cunosc activitatea orgahizatiei tineretului P.N.T. după cum nu cunosc nici activitatea celorlalte organizatii auxiliare si prpfesionale.- Stiu insă că Dl MANIU incredintase pe Dl Augustin Visa, cu indrumarea si coordonarea activităţii tineretului.

5.- In legătură cu un discrus tinut de Dl Ion MIHALACHE la organizatie tineretului universitar declar :

Nu am auzit acel discurs, deoarece nu am participat la sedintă. La-m citi insă cu multă luare aminte si l-am considerat neoportun, cu toate că nu am găsit să cuprindă antisemitism,- pentru că era atacată o problemă delicată in fata unui auditor care era oarecum predispus- din cauza atmosferei si trecutului de până la 23 August, care tindea la educatie fascistă a tineretului- să interpreteze ca avân tentinde anti-semite.

6.- Socotesc că inistentele depuse de P.N.T. ,după 23 August 1944, pentru a optine o apripiere si o strângere a legăturilor de prietenie cu U.R.S.S. trebuiau continuate, indiferent de rezilta tul lor, chiar si in ultimi doi ani.-

7.- Socotesc că declaratia citită de Dl HATIEGANU reprezentantul P.N.T. in guvernul GROZA, in care stim că a reprezenta punctul de vedere al Dlui MANIU, nu a fost de natură o usoară colaborarea dintre guvern si P.N.T.

8.- Stiu că dl IULIU MANIU a făcut o declaratie in sensul că pentru nomalizarea situatiei din România este nevoie in primul rând de noi alegeri, că aceste nu se pot optine decât prin consemnul celor trei mari aliati .
Că prin urmare, partidul, pe plan intern, ne putând realiza aceste alegeri are datoria ca prin propagandă să determine asentimentul Marilor Aliati pentru acest scop.-

./.

Drept care semnez prezenta declaratie.-

/ss/ COPOSU CORNELIU

15 August 1947.-

273

~~290~~

~~280~~

275

~~282~~ ~~282~~

LEUCUȚIA AUREL

28 Iulie 1947

~~283~~ 275

~~283~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL, avocat, domiciliat in Bucuresti Bd. Schitu Măgureanu nr. 19, născut in comuna Timis-Călacia jud. Timiş in anul 1895, luna Aprilie 26, la intrebarea ce mi se pune răspund următoarele:

Imediat după efectuarea alegerilor comitetul central al partidului a luat hotărârea, ca deputaţi declaraţi alesi ai partidului să nu ia parte la lucrările parlamentului, având in vedre faptul că alegerile au fost viciate. Toţii membrii comitetului central au fost de acord cu acesta hotărâre. Prin această hotărâre nu s'a anvizajat vreo intenţie de a duce o luptă extra legală, ci a voit să se marcheze caracterul vicios al alegerilor şi a se atrage atenţia forurilor, cari au constituit conferinta dela Moscova, că alegerile nu au fost libere, aşa cum in acea conferinţă s'a hotărât.

Mai târziu, şi indeosebi in ultimul timp, tot mai multe păreri s'au exprimat in sensul de a se modifica această atitudine. Motivele sunt de mai multe feluri: Intâi s'a văzut că participanţi conferintei dela Moscova - deşi doi din ei : Anglia şi America nu au recunoscut acest Parlament - totuşi nu s'au sesizat formal şi nu au luat vreo hotărâre de reparaţie. In aldoile rând s'a constatat că partidul este handicapad prin lipsa unui mijloc eficace de luptă care este Parlamentul, şi astfel este redus la inactivitatea. In altreilea rând deputaţi au primit somaţie din partea conduceri Cameri ca să se prezinte la şedinţe, altfel li se anulează mandatul.

Toate aceste fapte au făcut, că atât conducerea partidului, cât şi deputaţi, să ceară convocarea comitetului central, care să examineze din nou chestiunea şi să hotărască dacă deputaţi să intre sau nu în Parlament. Acest comitet a şi fost convocat pentru ziua de 19 Iulie.

Eu personal - deşi la inceput fusesem de acord in neparticiparea - acum eram de părerea, că trebuie să intrăm in Parlament din următoarele motive:

1.- Prin participare nu impietăm cu nimic asupra

./.

284 276

eventualei hotărâri a puterilor participante la Conferinta dela Moscova.

2.- Tribuna Parlamentară este un mijloc legal și eficace pentru controlarea guvernării și asfel și deoparte șă de alta se pot evita multe neintelegeri și conflicte,care intervin prin lipsa de contact din guvern și opoziție.Dintre prieteni,cu care am vorbit despre această chestiune am văzut aceeas inclinație si la Dnii deputați HUDITA,ROCSIN,GHILEZAN cu alți nu am vorvit . Am vorbit despre această chestiune și cu Dl presedinte MANIU,care insă nu mi-a spus nici-o opinie.

La intrebarea că cine a fost contra participări, răspund,că la inceput aû fost contra in deosebi acei cari nu au fost declarațit aleși,dar acum mai nou nu am vorbit cu nici unul din ei,asa cu nu stiu ce părere au.

La intrebarea că pentru ce anume activitate politică au optat aceia care erau contra participări,răspund că in principial era vorba numai de activitate politică legală: adică presa,memorii,proteste,demersuri pelângă factorul constituțional sau guvern,asa cum s'a și intâmplat in nenumărate rânduri.

Asupra intrebării,care au fost consecintele acestei atitudini,răspund : Consecințele au fost că s'a creat din partea guvernului o stare de suspiciune asupra partidului,care nu este intemeiată,fiindcă partidul prin nici un act oficial al său nu a eșit din legalitate.

Aceasta este declarația pe care o semnez.

Bucuresti la 28 Iulie 1947.

ss/ A LEUCUTIA .

La intrebare,mai adaug că dúpă 23 August 1944 au existat posibilități legale de funcționate pentru partid deși cu multe dificultăți și că nu am aprobat niciodată esirea din căile legale. Deasemenea declar că forurile statutare nu au aporbat niciodată plecarea in străinătate pe cale ilegală a niciuni membru al său și că eu personal dezaprob incercarea de plecare pe cale ilegală a unor membri din conducerea P.N.T.

SS/ Al LEUCUTIA.

285

285

277

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL, avocat, domiciliat in Bucuresti, Bd. Schitu Măgureanu nr. 19, născut in Timiş-Călacu jud. Timiş la 26 Aprilie 1895, intrebat fiind, răspund următoarele :

Nu am avut nici o cunostinţă de sborul proectat, deasemenea nici forurile statutare, din care fac parte, nu au aporbat o asemenea actiune săvârşită pe cale ilegală. Constat că după 23 August 1944 au fost posibilităţi legale de funcţionare pentru P.N.T., deşi cu multe dificultăţi, cu toate astea nu am fost de acord cu acţiuni eşite din cadrul legalităţi. Dificultăţile cred că provin şi din faptul, că multe elemente, care nu sunt incadrate in partid, se erijează ca atare şi funcţionează in numele partidului.

In general dezaprob orice acţiune ilegală, făcută de orice membru al partidului, implicit deci incercarea de plecare ilegală a unor membri din conducerea P.N.T.

Bucuresti la 30 Iulie 1947.

ss/ LEUCUTIA AUREL.

DECLARATIE

Subsemnatul AUREL LEUCUTIA, avocat, domiciliat in Bucuresti, Bd. Schitu Magureanu Nr.19, născut in comuna Timiş-Călcea Jud. Timis la 16 Aprilie 1895, intrebat fiind asupra felului, cum a decurs masa dela Dl. PAUL BONCOUR, lacare am asistat la Posada în iarna anului prezent, declar următoarele:

Eram la Sinaia la familia Dr. JOVIN. Intr'o zi mergând acasă, i-am găsit pe Dl. si pe D-na JOVIN, coborând imbrăcati, gata de plecare, şi văzându-mă mi-au comunicat că suntem invitaţi la masă la Posada la Dl. BONCOUR. Reflectând că eu nu sunt in raporturi de vizită cu Dl. BONCOUR, pe care abea l-am văzut de vre'o două ori, mi-au spus, că nu face nimi el a aflat că si eu sunt la Sinaia si m'a invitat si pe mine Am acceptat si am plecat impreună la Posada.-

Acolo intrând am găsit c'am următoarea societate: Dl. BONCOUR, o domnisoară care mi s'a spus că este secretara lui si un domn bătrân care era tatăl D-lui Ministru BONCOUR sosit tocmai atunci din Franţa. In afară de ei trei si noi trei nu imi aduc aminte să fi fost prezentă altă persoană.

Imediat după sosire ne-au fost servite aperitive in picioare, cu care ocazie s'a făcut conversatia. Intâi s'a discutat despre Dl. BONCOUR, bătrânul, care avea peste 80 ani că a venit singur din Franţa, se prezenta foarte viguros si cu toţii am admirat sănătatea lui.-

Pe urmă ~~ne-am~~ asezat la masă, eu am stat lângă Dl. BONCOUR, bătrânul, am vorbit lucruri banale.-

După masă am luat cafeaua. Cu aceasta ocazie am avut o scurtă conversatie cu Dl Ministru BONCOUR, de fată cu ceilalţi toţi, c'am in felul următor: "Ce mai e nou.? Aţi avut alegerile. Dumneata unde ai candidat?" I-am răspuns că la Arad. Mi-a răspuns că tocmai săptămâna trecută a fost la o vânătoare la Arad si a vorbit si cu tăranii de acolo si stie cum s'au făcut alegerile. Pe urmă s'a trecut în conversatie

./.

generală asupra noutăților din Franța. Eu nu știu prea bine frațuzește, dar în general am înțeles că "problema cea mare a Franței este echilibrarea Bugetului și economiei"

Restul conversației a mers despre lucruri obișnuite viața, prețurile în Franța, etc.

Toate acestea au durat c'am timpul cât se consumă o cafea, cu 3/4-1 ceas, după care cu toții am plecat.

București la 31 Iulie 1947.

ss/Aurel Leucuția.

288 280

289

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL, avocat, domiciliat in Bucuresti Bd, Schitu Magureanu Nr. 19, intrebat fiind asupra expunerii D-lui PENESCU in legătură cu preluarea ministerelor de către Partidul Comunist, declar următoarele:

Intr'o zi când făceam parte din Guvern si Dl. PENESCU era încă Ministru de Interne, s'a prezentat la Dl. MANIU, unde eram mai mulţi fruntaşi şi ne-a făcut o expunere mai lungă cu un dosar in mână, in care ne- a arătat, că cu ocazia manifestaţiei, ce Partidul Comunist va face Duminecă se vor ocupa Ministerele. A arătat că există un plan întreg elaborat, conform căruia grupuri de muncitori se vor aduna la diferite puncte ale oraşului, şi pe urmă se vor deplasa fiecare grup la locul destinat spre al ocupa.-

Eu am ascultat până la sfârşit şi pe urmă am răspuns, că eu nu văd nici un semn de acest fel, că dacă ar exista un asemenea plan, acesta s'ar observa pe atitudinea Ministrilor Comunişti din Guvern, ori eu nu văd nici un semn din care s'ar putea deduce aşa ceva.- Din relaţiile pe cale le-am cu membrii comunişti ai Guvernului din contră văd planuri comune de colaborare şi de aranja chestiunile împreună. Dacă ar avea asemenea intentie, ziceam eu, nu ar face planuri de şedinţe şi întâlniri cu noi pentru săptămâna viitoare. Si alţi membrii ai Guvernului din cei prezenti aveau aceiaşi părere. Cu aceste discuţii s'a terminat.

ss/A Leucutia.

Bucuresti 2 August 1947.

Adaug la cele de mai sus, că dosarul despre care am amintit mai sus, că il avea Dl. PENESCU in mână, după afirmatia sa continea datele ce dovedeau susţinerea D-sale.

ss/A. Leucutia.

281 281

~~239~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEUCUTIE AUREL avocat,născut în comuna Timis-Călcea jud. Timis,la 26 Aprilie 1895 domiciliat în Bucuresti,Bd. Sichitu Măgureanu nr. 19 intrebat fiind răspund următoarele :

I-mi amintesc,că în decursul lunei Mai sau Iunie Dl Presedinte MANIU locuind la mine si plecând deacasă mi-a dat un act de mai multe pagini spunându-mi : Tine acest act si predăl Dlui PENESCU care va veni s-l ia. Peste scurtă vreme a venit PENESCU si i-am dat actul. Avândul la mână l'am frunzărit şi am văzut că este semnat cu masina numele lui BUZESTI.Continutul nu am avut timp să-l citesc.

Bucuresti,la 4 August 1947,

/ss/ LEUCUTIE AUREL

Mai declar,că pe locotenentul CHAT-l'am cunoscut la mai multe receptii,dar nu am discutat nici odată cu el,la vânătoare nu am fost cu el,intrucât nu sunt vânător,dar stiu că a participat la vânători impreună cu VISOIANU,GHILEAN şi alti.

Bucuresti la 4 August 1947.-

/ss/ LEUCUTIA AUREL,

282

~~290~~

~~290~~

DECLARATIE

Subsemnatul AUREL ELUCUTIE avocat,născut in comuna Cilacea jud. Timis Torontal,domiciliat in Bucuresti Bd. Schitu Măgureanu 19 declarurmătoarele ;

Cam in luna Mai sau Iunie intr'o dimineată Dl Presedinte MANIU locuind la mine şi plecând de acasă a intrat in camera in care dormean si mi-a pus un act pe masă spunându-mi,va veni să i-a acest act,te rog si i-l dai. Eu am rămas culcat si nu peste mult a venit Penescu care a luat actul găsindu-mă pe mine incă neinbrăcat. Actul nu l-am citit dar era cam de vreo lo file si la sfârsit era bătut la masină numele lui NICULESCU BUZESTI. Actul nu l-am citit,fiincă atunci mă sculasem din somn si nu ştiam,dacă e un act interesant sau nu ,apoi numia decât a venit PENESCU si l-a luat.

Cu dl PENESCU nu am discutat despre act fiindcă el a venit si mi l-a cerut,deci se vedea căci stia de el .

Dela Legatia Elvetiană nu cunosc,decât pe Dl. FISELER şi l'am cunoscut pe Dl WECK. La Legatia Elvetiană am fost o singură dată in viata mea,când Dna era pe catafalct in salonul legatiei. Stiu unde se află localul legatiei si anume in strada Dionisie,colt ci General Radovici.

Din Bucuresti am plecat la Sovata la inceputul lunei Iulie şi am avut consemn din partea Dlui Presedinte MANIU,a să viu neapărat la sedinta Consilului Central,care urma să hotărăască intrarea sau neintrarea in parlament. La Sovata am stat cca 7-8 zile după care m m'am inapoiat la Bucuresti,pentru a duce restul familiei la Sovata.

Cu ocazia venirei in Bucuresti m'am intâlnit cu Dl MANIU,care mi-a amintit din nou să fiu prezent la

./.

sdinta Comitetului Central. Altceva nu am mai discutat cu Dl MANIU. După o sedere in Bucuresti am plecat din nou la Sovata ducând acolo pe sora mea şi bagajele.-

Mentionez,că ultima plecare la Sovata a avut loc in ziua de 11 sau 12 Iulie .-

Bucuresti 5 August 1947

/ss/ LEUCUTIA AUREL.-

285

~~292~~

~~202~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul AUREL LEUCUTIA, avocat, domiciliat în București, 19 Bd. Schitu Măgureanu, întrebat fiind asupra următoarelor răspund:

După efectuarea alegerilor parlamentare dela 19 Noembrie, având în vedere faptul, că partidul a contestat aceste alegeri, cuvântul de ordine, ce am primit noi șefii de organizații dela Dl. MANIU a fost, de a nu face nici un fel de activitate până când nu vom vedea, cum se decide asupra alegerilor.

In consecința eu dela alegeri nu m'am mai dus în județ și nici nu am dat dispoziții pentru vre'o activitate. Aceiași măsură era valabilă pentru toate județele, unde după cuvântul de ordine dat urma să înceteze orice activitate oficială.

ss/A. Leucutia.

București la 6 August 1947.

285

~~293~~

~~293~~

DECLARATIE

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL, avocat, domiciliat in Bucuresti Bd. Schitu Magureanu Nr. 19, născut în Timiș-Călacea Jud. Timiș, la 26 Apr. 895, la intrebarea ce mi se pune in legătură cu delegatia permanentă a partidului răspund următoarele:

Incă in anul 1937, instituindu-se dictatura Regelui Carol, partidul national-tărănesc a fost dizolvat in conducerea partidului adică comitetul central a dat depline puteri partidul.

După 23 August 1944, desi regimul deplinelor puteri continua, Dl. MANIU a depus in functie vechia delegatie permanentă a partidului complectată cu noui membrii care au functionat ca atare până la Comitetul Central, care a avut loc in luna Iunie 946, cu care ocazie dl. Pres. MANIU si-a depus deplinele puteri, iar delegatia in functiune a fost ratificată si s'a hotărâtcă ea se mai fie completată cu noui membrii ceiace s'a si făcut in toamna 1946. Complectarea de noui membrii in delegatie se făcea la propunerea membrilor vechi, in deosebi domnii MANIU, MIHALACHE, Dr. LAZAR si MIHAI POPOVICI. Ca urmare puterile in partid in aceasta perioadă de timp erau concentrate in mâna acestor patru și fiinta este in mâinile D-lui Presedinte MANIU, care avea depline puteri, desi delegatia permanentă reflecta vointa prezidentului.

Eu am făcut parte din delegatia permanentă in timpul cât am fost ministru. După căderea guvernului nu am mai fost membruu pânăin toamna anului 946, Când am fost coopțat pe baza hotărârei Comitetului Central.

In timpul guvernării problemele mai mari, ce se lejifrau in Consiliul de Ministrii, erau discutate in forurile partidului si pe urmă in Consiliulni de Ministrii. Astfel legea Sindicatelor, legea epuratiei, legea criminali-

./.

lor de război, si proectul de lege pentru reforma agrară îmi amintesc, că în afară de proectul, ce se dicuta la Min. Agriculturii, Dl. MIHAI POPOVICI a prezentat un proect de lege propriu al partidului, cerând să fie depus în Consiliul de Ministrii. Acest lucru nu s'a făcut cred din motivul, că partidul era angajat în comisia de reformă agrară dela Ministerul de Domenii, constituit din reprezentanții tuturor partidelor și nu a vrut să sustină două proecte, unul separat al partidului si altul împreună cu celelalte partide.-

I-mi mai amintesc că într'o ședință a Consiliului de Ministrii Dl. G-ral RADESCU, a sustinut că, unitățile de pe front au cerut amânarea reformei agrare, pentru ca să poată participa la împroprietărire si soldații de pe front. In aceasta privință a citit si ceva adrese în sensul amânării, emanate de la autoritățile militare.

Cred că Dl. G-ral NEGULESCU Ministru de Război în guvernul Rădescu, ar putea da detalii în aceasta chestiune,

ss/A. Leucutia,

Bucuresti la 6 August 1947

287

~~195~~

~~295~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul AUREL LEUCUTIA, in continuare declar:

Comitetul de asistentă a fost infiintat in urma faptului că un număr mare de membrii ai partidului au fost arestati şi s'a ivit necessitatea de a fi ajutoraţi. Eu nu am făcut parte din el şi nu stiu prea bine felul cum a fost angajat,. Stiu insă din discutiile delegatiei permanente, că activitatea lui a fost stabilită in principial pentru Capitală, rămânând ca judetele să se ajute singure si numai dacă nu au nici o altă posibilitate, să apeleze la comitetul de asistenţă. Nu am luat parte la nici o sedintă a acestui comitet. Intre membrii ei stiu, că era Dl. PENESCU si Dl. COPOSU, o doamnă TEODORA si câtiva deputati.

Eu personal in materie de asistentă am fost delegat ca supleant pe lângă Dl. Deputat VICTOR POPOVICI, pentru inchisorile din Capitală. Aceasta in urma cererii mele, pentru motivul, că asi vrea să plec la Sovata pentru 2 luni si nu vroiam să- i-mi iau răspunderea directă.

Asa stiu, că comitetul de asietntă si a procurat singur mijloacele prin colectare de bani sau alimente.

ss/A. Leucutia.

Bucureşti la 6 Aug. 1947

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL, avocat, domiciliat in Bucuresti Nd. Schitu Magureanu 19, născut in comuna Timis-Călacea-Jud. Timis, la 26 Apr. 1895, intrebat fiind asupra activitatiile mele politice dela 23 August 1944 si până in prezent, răspund urmatoarele:

La data de 23 Aug. 1944, eram Vicepresedinte al organizatiei din Timis-Toronatl. La acea dată deci nu făceam parte din niciuna din forurile centrale. După constituirea primului guvern Sănătescu am fost tot timpul numai in Bucuresti, şi nu am avut din partea partidului decât o singură insărcinare si anume de a lua parte la o comisie constituită din reprezentantii celor patru partide, care să recomande persoanele din partidul respectiv pentru a fi numiţi administratori la bunuri inamice. Am functionat in aceasta comisie numai scurtă vreme, deoarece Ministerul Economiei nu a tinut cont de recomandările făcute de comisie. In locul meu a intrat in comisie Dl. Ing. SERDICI.

In aceastaperioadă de timp, adică până la constituirea al celui de al doilea guvern Sănătescu, activitate politică de partid propriuzisă nu am făcut, deoarece nu am fost in judeţ /Timiş/ unde eram Vicepresedinte, iar aici in Bucuresti nu făceam parte din nici un for statutar.

La constituirea acelui de al doilea guvern Sănătescu, am fost delegat de către partid ca ministru al economiei Nationale, având ca secretar de Stat pe Dl. Ing. TUDOR IONESCU. Prin aceasta numire de Ministru am devenit membru de Drept in Delegatia Permanentă a Partidului, luând parte la şedintele acelеia. In timpul cât am fost in guvern, delegatia a tinut mai multe sedinte, la care am luat parte si eu si la care sau discutat in deosebi probleme de organizare. Partidul fiind dizolvat din 1937, dela instalarea dictaturei Regelui Carol, căuta să-şi reia functiunile Statutare. Astfel a fost

./.

înlocuit secretariatul General compus din GHITA POP,HUDITA si SOLOMON şi numit secretar general Dl.PENESCU.Deasemenea a fost numit casier general Dl.MIHAESCU.

Dintre problemele de guvernare în acest timp s'a discutat în delegatie problema Reformei Agrare Dl.MIHAI POPOVICI prezentând un proect de lege si cerându-i lui HUDITA să urgenteze lucrările Comisiei dela Minister compusă din reprezentantii partidelor.

In tot timpul cânt am fost la Ministerul Economiei, afară de participarea la sedintele delegatiei altă activitate de partid nu am avut din cauza lucrărilor supra aglomerate dela Minister.Războiul era în toi şi aproape toate problemele împreunate cu el,treceau pe la Ministerul Economiei.Cu ajutorul tuturor si în deosebi a Delegatiei Economice prezidată de Dl. Dr.PETRU GROZA,atunci vicepresedinte de Consiliu,precum cu concursul D-lui Ministru GHEORGHIU-DEJ si MAURER,cari au îngrijit transporturile,s'a putut face fată împrejurărilor în asa măsură,încât Inaltul Comandament Rus nu a avut motive de a se declara nemultumit.In ceiace priveste lucrările ce se discutau în Consiliul de Ministrii,am lucrat totdeauna în cel mai deplin acord cu reprezentantii tuturor partidelor.

După 6 Martie,trecând în opozitie am devenit liberi şi circa în luna Mai,am plecat la Timisoara,luând primul contact direct cu organizatia,a cărui vicepresedinte eram.Organizatia era condusă de Dl.SEVER BOCU,având doi secretari generali care au pregătit primul congres de după război al organizatiei. Congresul a avut loc în sala cinematografului orăşenesc.Cu această ocazie am ţinut si primul discurs public de după război,care însă a fost foarte scurt, din cauza timpului înaintat şi a preamultelor discursuri.Congresul a avut loc în cea mai perfectă ordine si fără nici un incident.

Dela Timisoara am trecut pe la Lugoj,unde am asistat la Congresul Judetean de acolo,care deasemenea a mers fără incident si m'am reintors la Bucuresti.

După sosirea la Bucuresti,partidul a primit demisia presedintelui organizatiei de Arad,din motiv de boală si m'au delegat pe mine ca sef de organizatie provizoriu până la congres.Deasemeni a fost numită o comisie interimară compusă din circa 7-10 membrii.După ce am primit această numire am plecat la Arad,ca să iau contact cu organizatia.Am ţinut vre' 2-3 sedinte a Comisiei interimare,cu care ocazie am fost numit

./.

gefi de plasă,s'a făcut secția muncitorească și organizația Ti neretului.Deasemenea s'a hătărât ținerea unui congres județean, care a și fost fixat,dar nu a putut avea loc,din cauza lipsei unui local potrivit.Astfel congresul nici până astăzi nu a fost ținut.-

Intre timp au avut loc alegerile.Eu am candidat cap de listă la Arad.Inainte de alegeri am avut două întruniri una la Chișinău-Criș și una la Hălmagiu.La Chișinău a fost fără incident,la Hălmagiu după adunare a fost cu incident, fiind bătut unul din fruntașii locali,de către o echipă dela I.T.A.Alte adunări nu am ținut.Alegerile s'a terminat fără prea mari incidente,lista noastră luând două mandate.După ter minarea alegerilor am plecat la București și până astăzi nu m'am mai reintors în județ.

Aici în București între timp au mai avut loc următoarele ședințe:In luna Iunie 1946,a fost un comitet central la care am participat,dar nu am luat cuvântul în mai multe ședințe a delegației permanente.-

După ce dimisionasem din guvern,nemai fiind Ministru conform Statutelor nu am mai fost membru în Delegație,așa că la ședințele dintre 6 Martie 1945 până în luna Sept-Octob.1946 ,nu am mai luat parte.In toamna anului 1946 am fost pe urmă cooptat. în delegație și de atunci am luat parte regulat la ședințele ei.

In afară de ședințele delegației am mai luat parte la câteva ședințe ale deputaților și în luna Mai a,c.,am fost delegat de către deputați,să mă prezint în audiență la M.S.Regele și să cer sprijin pentru eliberarea celor arestați.

In timpul lunei Iunie și Iulie am avut două ședințe una a delegației permanente,care s'a ocupat cu tactica partidului și a doua a parlamentarilor,care s'a ocupat cu Constituirea Statului Parlamentar.Am luat parte la ambele aceste ședințe, La ședința delegației permanentă nu am luat cuvântul ,la ședința parlamentarilor am susținut constituirea grupului parlamentar.-

ss/A.Leucuția.

București 6 August 1947.

299. 299

291

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEUCUTIA AUREL,avocat,domiciliat in Bucuresti,Bd.Schitu Măgureanu 19,născut la 26 Aprilie 895,in comuna Timis - Călacea,declar următoarele:

Până la Comitetul Central din luna Iunie 946, când dl.Pres.Maniu si-a depus depline puteri,hotărârile in partid de drept le lua Dl.MANIU,totuşi D-sa totdeauna consulta organele existente si anume biroul partidului sau delegatia permanentă si hotărârile se făceau de comun acord.-

După renuntarea la deplinele puteri,hotărârile se luau in modul următor: toate chestiunile curente sau urgente se discutau şi hotărau in birou,iar din când in când,la intervale mai mari,se tineau sedinte de delegaţie,unde se discutau chestiuni mai generale si se luau hotărâri in ce priveste linia partidului.

ss/Leucutia A.

Bucuresti 8 August 1957

~~301~~ ~~292~~

~~301~~

HAȚIEGANU EMIL

29-VII-1947.

293

302

302

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EMIL HATEGANU, doctor, Prof. Universitar, Deputat de Cluj, născut in anul 1878, Decembrie 9, fiul lui Ioan si al Aurelia Deac, cu domiciliul stabil in Cluj Str. Sincai Nr.9, cu serv. militar scutit, nu am suferit nici o condamnare.

Declar următoarele:

La începutul lui Ianuarie 1946, cu ocazia sosirii în ţară a D-lor AVEREL HARIMAN, ARHIBALD KERR şi Dl. VASINSCHI, impreună cu Dl. MANIU, am vizitat pe domnii: HARIMAN, Ministrul U.S.A., la Moscova şi KERR, Ambasadorul Angliei la Moscova.-

Relatez următoarele din discutiunile care au avut loc:

Dl. HARIMAN era foarte optimist si bucuros de rezultatele obtinute la Moscova, consiliindu-ne a stabili relaţiuni de loială colaborare cu Guvernul precum si o apropriere de U.R.S.S., să lucrăm in linii mari, să nu ne împiedicăm in detalii. Dl. IULIU MANIU, dintr'un inceput a manifestat o totală neincredere in posibilitatea unei colaborări cu Guvernul.-

Intrebat asupra ţării noastre de către Dl. IULIU MANIU, Dl. HARIMAN a răspuns: "Aveţi o ţară frumoasă, dar lipsită de dreptate socială; adică marea multime este si a fost lipsită de grija conducătorilor".

In continuare, la plecare, Dl. MANIU, a intrebat pe Dl. HARIMAN, ce să facă dacă nu se va intelege cu acesti domni din guvern, la care Dl. HARIMAN a răspuns: "Poftiţi la noi, vă primim cu plăcere, dar Dl. HATEGANU să rămână aici".-

Despre convorbirea cu Dl. KERR, retin că era deasemeni foarte multumit de rezultatele Conferintei dela Moscova.- Dl. IULIU MANIU, afişind deasemeni acelaşi pesimism

./.

în ce privește posibilitatea unei colaborări cu Guvernul.

Drept care dau prezenta declaratie pe care o semnez propriu.

ss/Emil Hațeganu.

29 - VII - 1947

295

304

304

DECLARATIE

Subsemnatul Dr.EMIL HATEGANU,Prof.Universitar,Deputat de Cluj,născut in anul 1878,Decembrie 9,fiul lui Ioan si al Aurelia Deac,cu domicililul stabil in Cluj.Str. Sincai Nr.9,cu serv.militar scutit,nu am suferit nici o condamnare.-

Declar următoarele:

Nu am nici o cunostintă de pregătirea plecării in străinătate a D-lor ION MIHALACHE,NICOLAE PENESCU,ILIE LAZAR şi NICOLAE CARANDINO şi pe cât sunt informat nici un for Statutar al Partidului National-Tărănesc nu a fost consultat in aceasta privintă.

Socotesc că aceasta actiune a fost prealabil initiată si condusă de către Dl.IULIU MANIU,Presedintele Partidului,care avea dealtfel depline puteri din partea forurilor Statutare,in ceiace priveste conducerea Partidului in cadrul Statutului,fără ca după părerea mea aceasta acordare de depline puteri să-i ingădue initiativa acestei actiuni care ar fi trebuit să aibă si aprobarea organelor Statutare.-

Din cele de mai sus rezultă că actiunea domnilor mentionaţi frizează disciplina de partid.-

In ceiace mă priveste personal dacă a-şi fi fost consultat a-şi fi fost hotărât împotriva unei astfel de actiuni fiind convins că chestiunile de partid,respectiv lupta de partid trebue dusă in tară si că orice apel la elementele dinafara tării nu pot fi decât dăunătoare atât intereselor partidului cât şi intereselor ţării.-

Drept care dau prezenta declaratie pe care o semnez propriu.

ss/Emil Hateganu.

~~306~~ 296

~~306~~

SPINEANU CEZAR

D E C L A R A T I E .

Subsemnatul CEZAR SPINEANU, domiciliat in Bucuresti Str.Cobâlcescu 45 A., privitor la existenta unui proect de organizare al armatei ce s'ar fi discutat in sedintele sectiei militare la Clubul P.N.T., din Str.Clemenceau Nr.9, declar următoarele:

a/. N'am luat parte la nici o ședință a sectiei militară si nici nu știu cum a fost organizată.

Stiu numai că a fost prezidată de Dl.G-ral GABRIEL NEGREI.

b/. In luna Februarie sau Martie 1947, a venit la mine la Biroul Soc.Autocamionul din Str.Cobâlcescu, dl.Maior LUCIAN IONESCU care mi-a spus că la o sedință a sectiei militară s'a pus in discutie organizarea armatei noastre al cărei efectiv urmează a fi redus prin tratatul de Pace.

D-sa avea anumite propuneri in aceasta privință pe care dorea să mi le spue și mie înainte de a intocmi proectul său, ce tindea ca prin organizare armata noastră deși cu efectiv mic să aibă totuși putere combatibă mai mare.

Depildă, dacă efectivul recrutilor era mai mare in cursul unui an decât cel aprobat de Tratatul de Pace s'ar fi putut ca prin reducerea termenului de instructie să fie educat tot efectivul.

Dl.Maior LUCIAN IONESCU este din comunaCosteștii din Vale Jud.Dâmbovița, actualmente deblocat.

Sectia militară, inființată la Târgoviște de Dl.G-ral Dr.V.MARINIDE, după ce ni s'a prezentat procesul-verbal de constituire n'a functionat, deoarece nu l-am aprobat, ca președintele Partidului National- Tărănesc din Jud.Dâmbovița.

Aceasta imi este declaratia .

ss/Cezar Spineanu.

9 August 1947

Dată in fata noastră .

Subdirector Cernea

308 298

308

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CEZAR SPINEANU,domiciliat in Bucuresti str.Cobâlcescu Nr.45 A.,declar urmatoarele:

In ziua de lo sau 11 Noembrie 1945,a venit la mine Dl.LAMBRU,originar din comuna Baldana Jud,Dâmbovita,a cărui tată fusese pe vremuri national-tărănist si care mă vizitase si mai inainte de mai multe ori.

M'a rugat să le pun la dispozitie o odae din localul Soc.Auto-Camionul,ca să poată face impreună cu alţi doi prieteni un raport ~~in~~ către ILIE LAZAR despre activitatea desfăşurată de muncitorii noştrii în ziua de 8 Noembrie 1945 in fata Palatului Regal.-

Leam pus o odae la dispozitie.

A venit impreună cu doi prieteni.

In timp ce unul din prietenii lui scria cele ce ei discutau,eu în altă odae citeam în Jurnalul de Dimineaţă declaratiile D-lui Ministru TEOHARI GEORGESCU,care acuză Partidul National-Tărănesc si National-Liberal,că au venit in Piata Palatului Regal cu muncitori organizaţi pentru atac şi care erau armaţi.-

După citirea acestor declaraţii,m'am dus să văd ce raport făcuseră cei trei către ILIE LAZAR.

Citind raportul,l-am găsit scris in vederile declaraţiilor D-lui Ministru TEOHARI GEORGESCU.

Cum faptele relatate nu erau adevărate intrucât eu fusesem in Piata Palatului Regal,si văzusem cele petrecute le-am rupt raportul si le-am făcut eu altul după declaratiile si ale lor si după ceiace văzusem eu.-

Intrucât actiunea aceasta mi s'a părut suspectă,eu am atras atentia D-lui ION MIHALACHE,Presedinte P.N.T.,din Bucuresti,asupra actiunii unor fruntasi muncitori.

Aceasta imi este declaratia.

ss/Cezar Spineanu

lo August 1947.

299

~~309~~

~~309~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CEZAR SPINEANU, în continuarea declaratiei din 11 August 1947, declar următoarele:

După constituirea Guvernului RADESCU intrucât casierul general al partidului, N.PENESCU si GH.POPP, secretarul general, deveniseră ministrii, subsemnatul am cerut în delegatia permanentă, imediat după instituirea lor, să se aleagă alţi casieri si secretar general, care să se ocupe cu organizarea partidului, deoarece ministrii nu se pot ocupa.-

Dusă in discutiuni s'a ajuns la numirea altor persoane.-

In delegatia permanentă Dl. IULIU MANIU de comun acord cu Dl. I, MIHALACHE, a propus pe Dl. ZANE, secretar general si pe subsemnatul casierul general.

Ridicându-se obiectiuni, Dl. ZANE n'a vrut să primească.

Chestiunea s'a amânat.

Intre timp producându-se demisia lui N.PENESCU dela Ministerul de Interne, a fost numit D-sa de Dl. IULIU MANIU ca secretar general si la propunerea D-lui N.PENESCU, Dl. N.MIHAESCU, casier general, pe motiv că fusese presedintele Agirului si avea numeroase legături cu ingineri, dintre care mulţi erau conducători de fabrici.

Aceasta justificare mi-a fost dată de Dl. ION MIHALACHE.-

ss/Cezar Spineanu

11 August 1947.

300

310

310

DECLARATIE

Subsemnatul CEZAR SPINEANU, domiciliat in Bucuresti Str.Colâlcescu Nr.45 A., declar următoarele:

In timpul dictaturii lui I.ANTONESCU, Partidul National-Tărănesc a dat toate puterile presedintelui său Dl. IULIU MANIU şi-a renuntat la orice activitate politică.

Situatia aceasta a dăinuit până la numirea primei delegatii permanente, ce s'a făcut in timpul guvernării Generalului RADESCU.

După 23 August 1944, când viata politică si-a reinceput activitatea, a fost reluată si viata politică a Partidului National-Tărănesc.-

In reorganizarea partidului, s'a pus in actiune si organizarea muncitorilor.

Actiunea de organizare a fost incredintată Dl.ILIE LAZAR. Cum ea a durat mult timp a ajuns in discutia delegatiei permanente, dacă să se facă sindicate aparte de sindicatele socialiste.

S'a discutat chiar alcătuirea unui proect de lege, diferit de cel sustinut de partidele comuniste si socialiste.- La discutia avută, Dl.ION MIHALACHE, a fost pentru un singur sindicat.-

Proectul nostru diferea de cel socialist, prin faptul că alegerea Comitetului, noi ceream să se facă prin vot discret secret si cu reprezentarea unitătii, nu prin vot pe fată.

Organizarea muncitorimii, in acest timp, se făcea prin intrunirile muncitoresti dela Club si din diferite săli publice, inscriindu-se muncitorii in partid cu cotizatii.

S'au ridicat de către muncitori obiectivul, cerându-se să se facă organizatie muncitorească aparte si pe tot cuprinsul tării, cu organizatii in fiecare fabrică.

S'a discutat intr'o delegatie permanentă aceasta chestiune fără a se lua o hotărâre.-

./.

311 301

In organizarea muncitorească a avut o activitate mai intensă Dl.ILIE LAZAR,care lua parte la mai toate intrunirile.-

311

Dl.ROMULUS GEORGEANU,era Presedintele Cercului de Studii a Sectiei Muncitoresti,desfăşurând o activitate mai mult culturală.-

Cine-l numise presedinte nu ştiu.-

La o sedintă a delegatiei permanente,Dl.VIRGIL SOLOMON afirma că partidul nóstru are in vre'o douăzeci si opt de fabrici echipe de şoc sau de luptă.

Noi am fost convinsi că este un bluf,stiind seriozitatea Dl.V.SOLOMON,in organizarea politică.

Aceasta imi este declaratia.-

ss/Cezar Spineanu

11 August 1947.

302

~~312~~

~~312~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CEZAR SPINEANU,domiciliat in Bucuresti str. Colbăcescu nr. 45 A declar următoarele:

In urma celor discutate in delegatia permanentă s'a hotărât constituirea sfatului parlamentar,constituira cerută in special de mine,sustinut de NESTOR BADEA, profesor CARTOJAN,adv.N.ANGHEL etc.

La convocarea sfatului parlamentar nefiind anuntat nu m'am dus. Adoua zi după convocare voind să stiu cele petrecute,am telefonat Dlui I MIHALACHE. Mi-a spus că la prânz i-a masa la Dl MIHAI POPOVICI impreună cu deputati ardeleni si după aceia ne vom vedea.Mi-a dat un telefon la ora 7,3o seara să ne vedem.L-am văzut in casele Dlui POPESCU MEHEDINTI,unde locuia.

La inceput a vorbit Dsa explicând cele petrecute in sfatul parlamentar,in care deputati din vechiul regat,s'au arătat parte rationalisti in examinarea situatiei politice,fată de deputati ardeleni,cari urmau pe Dl MANIU fără să ceară lămuriri.-

Mi-a vorbit in special de Dl ILIE IOANE,deputat de Doljsi profesor la Craiova,care a spus in exentă,că evrei la urmat pe Moise,la plecarea din Egipt pentru că stiau să-si duce in Chanaan,dar că el ca profesor,cât si sotia lui tot profesoară,care mâine vor fi deblocati doresc să stie unde merg,ca să-l poată urma pe Dl MANIU

Dl MIHALACHE mi-a mai spus că de data aceasta se deosebeste ca vederi,de noi cei din vechiul regat, pentru că Dl IULIU MANIU,care a făcut greseli in politica mai mică,in cea mare,are vederi bune.

Dl IULIU MANIU l-ar fi intrebat,intrucât i s'a părut inexplicabilă,atitudinea mea din delegatie permanentă/cea ultimă/ si că Dsa ,/Dl MIHALACHE/i-ar fi răspuns,că eu sunt sincer,si ceace cred,o spun fără inconj si sustin cu tenacitate.

Mi-a mai spus Dl MIHALACHE că vom trece prin momente grele .

./.

I-am spus Dlui Mihalache următoarele :

Dl IULIU MANIU este bătrân . Are 74 de ani si urma unei congesti celebrare avute acum 4 ani merge greu. Dacă Dsa stă la Bucuresti 2 săptămâni, se duce apoi la Sanatoriu la Sibiu unde stă 3 luni.

Din cauza aceasta Partidul nu are conducerea necesară vremurilor prin care trecem. Eu cred că este necesar, ca Dl I MIHALACHE să se inhame la aceste greutăţi si că noi îi vom da concursul.

Dl I MIHALACHE mi-a răspuns, că prestigiul Dlui IULIU MANIU este enorm in străinătate si că noi avem nevoie de acest prestigiu până la ratificarea păcii.-

Deasemenea i-am spus Dlui MIHALACHE, că trebuie respinsă coarda, intre noi si comunisti, că lupta dintre noi si ei nu foloseste decât liberarilor lui GHEORGHE TATARASCU si că pentru mine este inexplicabil cum Gh. TATARASCU care n'a făcut si nici nu aluat parte la actul dela 23 August 1944la renuntare si la garantiile date de Anglia si Franta privitor la frontierele noastr atunci când avea ca Ministru de Externe pe Dl GIUGURTU poate guverna doi ani impreună cu comunisti, iar noi am umplut lagările si suntem amenintati si de vremuri mai grele.

Mi-a răspuns, că el nu poate executa ordinile doamnei ANA PAUKER asa cum le execută GHEORGHE TATARASC

Intrcât ridicase tonul, m'am sculat si am plecat.

Cele petrecute pe izlasul dela Tămădău, pentru mine sunt inesplicabile.

Despre arestarea Dlui ION MIHALACHE, si IULIU MANIU, n'am aflat decât Marti dimineatacând mi-a telefonat AUREL GABRIELESCUinginer din str. Virgiliu nr. 58 care m'a intrebat, dacă este adevărat, că sunt arestat. I-am răspuns că nu cred si nici nu mă informez. După vreo două ore , mi-a dat un nou telefon si m'a intrebat dacă m'am informat. Răspunzându-i că nu m'am informat mi-a spus totus că faptul se confirmă.

Atunci am chemat la telefon pe Dna POPESCU MEHEDINTI, unde locuia Dl I MIHALACHE, care mi-a spus că Duminică seara, a primit un telefon dela Dl I MIHALACHE că la ora 10,30 va fi acasă. Că de atunci, n'a mai venit si că bănueste că este adevărat.-

./.

314 ~~305~~

Adoua zi esind dela Dl NESTOR BADEA unde mă dusesem să mă informez asupra celor petrecute la Tămădău, am intâlnit pe Dl Gr. CAZACLIU, cu care am vorbit despre cele intâmplate, asteptând tramvaiul 26 la statia Roma.

~~314~~

L-am intrebat, dacă a auzit cine sunt Dr. GAFENCU, FRATII BORCEA si Ing. POPESCU pe cari i-am văzut in fotografie din jurnale.-

Mi-a spus că cunoaste pe Fratii BORCEA, au fost legionari, c'au luat dela un evreu un magazin din str. Cavafi cu revorverul la tâmplă, că acum fac afaceri si că unul din ei este bun prieten cu o doamnă grecoaică, ale cărei bijuterii le-a dus la Tămădău.-

Aceasta imi e declaratia,-

/ss/ SPINEANU CEZAR

12 August 1947.-

~~305~~

~~316~~

~~316~~

BADEA NESTOR

396

~~317~~

~~317~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NESTOR BADEA născut in com. Pripoeni jud. Muscel in anul 1898, domiciliat in Bucuresti str. Berna Nr. 3 fiind intrebat răspund următoarele :

1.- Am părăsit Directia ziarului "DREPTATEA" nefiind de acord cu Directivele ce se, dădeau peste capul meu de către Dl MANIU. Intre altele eu fiind pentru o atitudine mai intelegătoare cu situatia.-

In timpul cât am fost la Directia ziarului "DREPTATEA"D MOCANU venea la redactie si aducea/articolele sale/ colaborarea sa.- In acest timp sunt convins că dacă /n'a/ nu s'au cunoscut mai inainte, au stabilit contactul si colaborarea/ in acest timp cu Dl CARANDINO Pe Dl MOCANU l-am văzut ulterior si pela I MIHALACHE odată sau de două ori.-

Pe Dl Comandor CIOROIU nu-mi amintesc si nu cred să-l fi cunoscut personal. Dar stiu că a intrebat de mai multe ori la telefon de I MIHALACHE.-

Intre militarii care au vizitat pe I MIHALACHE /sunt/ imi amintesc si de Dnii generali IOSIF si ION TEODORESCU precum si Donul general I CONSTANTINESCU fost magistrat militar si prefect de Muscel-Deasemenea a mai fost Dl general NEGREI.-

Scrisă si subscrisă de mine nesilit de nimeni.

/ss/ NESTOR BADEA

12 August 1947.-

307

~~318~~

~~319~~

Ing. MIHĂESCU ŞTEFAN

308
~~320~~

~~320~~

DECLARATIE

Subsemnatul Ing.STEFAN MIHAIESCU,domiciliat în Aleea Zoe Nr.9,fiind invitat acum două zile de Dl.Director Bondrescu pentru informaţiuni,m'am prezentat d-sale,care după ce mi-a luat interogatoriu,m'a condus la Ministerul de Interne,dau următoarele informaţiuni:

M'am înscris în P.N.T.,în 1928.

Am fost ales deputat de Romanaţi,în Decembr.928

In 1931,am fost esclus din partid,la cererea dlui G.MIRONESCU,fostul prim ministru şi a răposatului MADGEARU,pentru că am călcat disciplina de partid.

In 1932,m'am înscris în Partidul Tărănesc de sub şefia drului N.LUPU,şi am fost ales deputat de opoziţie în 1933.

Prin fuziunea partidului Dr.LUPU cu P.N.T.,am revenit în acest partid ca preşedinte al organizaţiei de Romanaţi,iar în 1937,am fost ales deputat în opoziţie.-

In Ianuarie 1945,am fost ales casier central al Partidului.

INFORMATIUNI RELATIVE LA CASSIERIE

Fondurile partidului,proveneau în principal din cotizaţiile membrilor adunate de organizaţiile judeţene şi care vărsau cca.20%,Cassieriei Centrale.Organizaţiile judeţelor devastate sau bântuite de secetă,erau scutite. Din cauza lipsei de ~~fondurl~~ legături suficient de strânse între Centru şi provincie,vărsămintele nu se făceau regulat

Fruntaşi de ai partidului,mai bogaţi,vărsau şi cotizaţii speciale. Se organizau şi liste de subscripţie pentru cazuri speciale.

Membrii partidului numiţi în funcţiuni importante sau în consilii de administraţie sau administratori sechestri,etc.,plăteau o cotă din onorar,către partid.

Incasările se făceau de către casierii comunali judeţeni şi ai organizaţiilor auxiliare:Tineretul,Muncitori

./.

Organizaţia feminină,Industriaşi,Comercianţi,Avocaţi,Doctori etc.

Aceste încasări se foloseau în principal,pentru nevoile organizaţiilor de mai sus:câte o cotă variabilă se vărsa casierului central,sau casierului adjunct/dl.EMIL GHILEZAN/,care avea o gestiune absolut independentă de a casierului central.

In două împrejurări speciale,când au fost necesar sume mai importante :alegerile din 1946 şi asistenţa arestaţilor din primăvara şi vara anului crt.,sau alcătuit pe lângă Casierie,Comisiunea financiară,pentru strângerea de fonduri,dela membrii şi dela simpatizanţi.

S'a lansat şi un apel prin DREPTATEA şi unul semnat de dl.MANIU.-

Simpatizantii şi societăţile,refuzau pe motiv că situaţia lor financiară,fixxxxxxxxx este precară,fie mai ales pe motiv că se expuneau la represalii din partea Comitetelor de întreprinderi sau a P.C.R.

In câteva cazuri am primit însă sume de lei importante,trimise prin funcţionari,în plic,cari refuzau a spune cine i-a trimis.-

Cu 2-3 luni înainte de alegeri s'au tipărit bonuri de cassă/aşa zisele "cărămizi"/,pe care le-am distribuit organizaţiilor locale,în loc de bani.Organizaţiile plasau aceste bonuri la membrii şi simpatizanţi.Ele trebuia să verse 20%,casieriei centrale.

Eu în calitate de cassier central,am incasat si cheltuit pentru alegeri circa douădute milioane lei,/pe care le-am cheltuit pe manifeste si ca ajutor la unele organizatii foarte sărace/.

Pentru asistenta arestatilor si a familiilor am incasat circa patrusute milioane,din care am plătit si personalul gazetei "Dreptatea" care in ultimul timp era deficitară.

<u>CHeltuelile</u>; obisnuite ale casieriei erau:personalul secretariatului,clubului si biroului de presă;ajutoare la membrii care se plângeau că au fost epurati sau că li sau rupt hainele cu prilejul alegerilor,rechizite de birou, telegrame,telefoane,circulări,transporturi etc.

./.

Cheltueli exceptionale au fost:pentru alegeri, pentru asistenta arestatilor,pentru "Dreptatea" /in ultimul timp/.

Informatiuni relativ la actiunea Politică

La intrebările ce mi s'au formulat de Dl.Inspector declar următoarele:

Partidul era condus de un Birou administrativ,o delegatie permanentă si Comitetul Central Executiv.

Rolul meu in Biroul Partidului era mai şters,din cauză că nu exista o adevărată Casierie Centrală,ci mai multi casieri.In plus eram cel mai nou in Birou,nu am fost ministru si in plus din cauza ocupatiunilor mele de fermier si industriaşi, nu puteam lua parte la toate sedintele Biroului.In plus aveam ostilitatea domnilor LEUCUTIA si SOLOMON,cu care nu aveam nici relăţiuni personale si care avea o mare influentă in partid.

Din aceasta cauză nu am luat parte la multe sedinte si deci nu cunosc hotărârile care sau luat in ele.

Memoriile care se inaintau guvernului si misiunilor aliate se citeau si aprobau in general de Birou,uneori chiar de Delegatia Permanentă.

Dl.Presedinte al P.N.T.,ne-a adus la cunostintă in timpul Conferintei de Pace,că a primit o scrisoare de la Dl.GAFENCU,care-i arăta că Tratatul de Pace ce ni se pregătea,intâmpină unele dificultăti relativ la frontiera cu Ungaria,că ni se puneau conditiuni economice foarte grele,că ratificarea se face cu o procedură greoaie si lungă.

In altă ocaziune ne-a adus la cunostintă că a primit o scrisoare dela Dl.Niculescu Buzesti,care-i descria raporturile internationale ca incordate.

Despre propunerea MACEK ,nu am luat cunostintă decât acum câteva zile dela Dl.Mihai Popovici,care mi-a spus că a fost respinsă pe motiv că ar putea să fie considerată de U,R.S.S.,ca ostilă.

Pozitia D-lui IULIU MANIU fată de B.C.R.

Dl.IULIU MANIU a arătat în multe ocaziuni că P.N.T trebue să reprezinte continuu interesele si sentimentele majorităţii poporului român,care se incadrează foarte bine

./.

in programul P.N.T., in regimul proprietătii individuale -functia socială dar cu respectarea deplină a libertă tilor fundamentale ale individului.

Deoarece Guvernul actual si P.C.R., nu respectă proprietatea individuală sin are ca tintă naţionalizarea instrumentelor de productie si nu respectă nici libertatea individuală, P.N.T., trebue să-i facă opozitie.

P.N.T. regretă că luptând in contra P.C.R., se inter pretează de unii că ar fi ostil Rusiei Sovietice si favorabil Statelor Unite si Angliei, spunea dl MANIU.

P.N.T., a dorit si doreste colaborarea cu Rusia Sovietică si a fost dispus si la colaborarea cu P.C.R., dar nu s'a reusit.

Dl. IULIU MANIU, a sperat că ratificarea Tratatelor de Pace, se va face mult mai devreme si ca urmare se vor putea face noui alegeri, supt un guvern neutru de alegeri

Arestările din ultimile luni precum si intârzierea ratificării Tratatului de Pace, au produs mare descurajare la unii membrii, dar si indignare. Aceste sentimente sau ma nifestat in forurile partidului in mai multe rânduri. S'a cerut a se face noui incercări pentru a căpăta increderea Rusiei Sovietice si pentru a colabora cu B.P.D.

Dl. MANIU si MIHALACHE au răspuns că au incercat, dar n'au reusit.

<u>Plecarea in străinătate de pe Aeroportul "Tămădău"</u>

Nu am avut absolut nici o cunostintă de aceasta in cercare de plecare. Am aflat totul din presă.

Nu s'a discutat nimic in această privintă in foru rile partidului, nici in concret, nici in principiu.

Imi amintesc doar că, după fuga in străinătate a Dlui NAGHY, Dl. MACRIN s'a exprimat că e probabil că propaganda ungurească revizionistă se va intensifica, deoarece ungurii tot visează după Ardeal.

La intrebarea cum apreciez această incercare de plecare răspund: Ea este desigur ilegală. Organizarea ei apare neserioasă pentru mai multe motive; un număr prea mare de persoane in acelasi timp, ceiace făcea probabilă o indiscretiune, persoane prea diferite ca erarhie si rol politico-social, etc.

./.

312 ~~324~~ ~~314~~

Nereusita plecării a pus P.N.T., in situatia de a fi dizolvat, iar reusita ei, ar fi intensificat arestările in rândurile membrilor P.N.T.

ss/ S.Mihăescu.

7 August 1947.

313

~~326~~

~~326~~

BERCARU VASILE

315

~~327~~

~~327~~

D E C L A R A T I E
\- - - - - - - - - - - -

Subsemnatul VASILE BERCARU de ani 28, din Bucureşti, Aleea Sapientei No.8, declar următoarele:

Organizaţia muncitorească P.N.T. a fost înfiinţată în toamna anului 1944, din iniţiativa dlui.IULIU MANIU, care după ştiinţa mea s'a preocupat de această organizaţie până la începutul lui Martie 1947.-

Ultima dată dl.MANIU a spus că la revenirea în Capitală va rezolva nemulţumirile din Organizaţia Muncitorească.-

Am auzit că în ultima vreme (vreo trei luni în urmă) dl.MIHALACHE a fost de acord cu hotărârile dlui.IULIU MANIU, adică conducerea organizaţiei muncitoreşti.-

Linia organizaţiei muncitoreşti a fost regulată din iniţiativa conducerii partidului transmisă prin Comisia Interimară, numită de dl.MANIU şi compusă din dnii.:prof.V.VENIAMIN,avocat ION LUPU, ZENO BIANU, dna.ANA GEORGESCU, CARCUIEA şi DUMITREANU.-

ss. Bercaru

~~321~~

~~315~~ ~~329~~

NEGRUZZI ELLA

316

~~339~~ 320

~~330~~

D E C L A R A T I E

Dată de ELLA NEGRUZZI, avocat, domiciliată in Bucuresti Str. Roma Nr. 14.-

La intrebările care mi s'au pus răspund următoarele:

In primul rând declar că nu am fost puşi în cunoştinţă înaintea plecării sub nici o formă -nici personal, nici forurile conducătoare din care fac parte - de hotărârea luată de Dl. ION MIHALACHE, de a pleca în străinătate în legătură cu o intervenţie politică cu caracter internaţional.

Acum circa o lună de zile mi s'a adus la cunoştinţă de Dl. MIHALACHE sau de Dl. PENESCU despre actiunea D-lui GAFENCU în legătură cu retrocedarea Basarabiei.

La penultima şedinţă a Delegatiei Permanente la întrebările puse, s'a manifestat de către Dl. PENESCU sau alt cineva din conducere -nu-mi amintesc cine anume- despre nemulţumirile românilor din Basarabia.

Nu stiu precis ce legături erau între conducerea P.N.T. si românii din străinătate /grupul GAFENCU, TILEA, etc./ deoarece însă am fost înştiinţaţi de conducerea partidului despre aceasta activitate, presupun că au avut oarecare comunicări.-

Cu ocazia ultimei şedinţe a Delegatiei Permanente a P.N.T., ţinută în casa D-lui MIHAI POPOVICI, după arestarea grupului MIHALACHE, PENESCU etc. - Dl. MIHAI POPOVICI în expunerea lui ne-a adus la cunoştinţă de situaţia de fapt a D-lui MIHALACHE, care urmărea problema Basarabiei în faţa străinătăţii.-

Drept care am dat prezenta declaraţie pe care o semnez propriu.

ss/ Ella Negruzzi

31 - VII - 1947.

347

~~332~~

~~332~~

MUȘETESCU MIHAI

~~333~~ 318

~~333~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MIHAI MUSETESCU, născut în anul 1898, luna Noembrie ziua 8, în comuna Câmpulung Jud, Muscel, fiul lui Alexandru si al Elenei, căsătorit, de profesiune avocat, de religie ortodoxă, de nationalitate română, cu serviciul militar satisfăcut în Reg.24 Art. și 35 Art. cu gradul de Sublocotenent și Locotenent, nefiind condamnat pentru nici o infractiune, cu domiciliul stabil în Bucuresti Str.G-ral Dragalina Nr.8, Vicepresedinte al Organizatiunii P.N.T., din Jud, Muscel, declar următoarele:

1/. Nu am avut cunoștință și nici nu am consultat în nici un fel de Dl. ION MIHALACHE, Vicepresedintele P.N.T., și Presedinte al Organizatiunii din Muscel sau vre'o altă persoană în legătură cu plecarea D-sale si a grupului N. PENESCU, ILI LAZAR, N.CARANDINO în străinătate.

Considerând ca aceasta actiune putând pune în joc siguranta Statului si putând dăuna intereselor țării mă desolidarizez de ea țara measă nu sufere.-

Drept pentru care am dat aceasta declarație pe care o sustin si o semnez.

ss/Mihail Musetescu.
avocat.

Bucuresti 29 VII.1947.

319

~~335~~

~~335~~

ANGHEL NICOLAE

336 320

336

DECLARATIE

Subsemnatul NICOLAE ANGHEL, Deputat de Buzău, ales pe lista Naţional-Ţărănistă, domiciliat în Buzău Bd. Brătianu Nr. 17, născut în comuna Pogoanele Jud. Buzău, în anul 1898, declar următoarele:

Cunosc pe Dl. N. CARANDINO, dela data numirii sale ca Director al ziarului "Dreptatea" din relaţiunile ce aveam cu D-sa cu ocazia vizitelor ce făceam la ziar cu privire la abonamentele ce aveam la acest ziar.

Pe la sfârşitul lunei Iunie a.c., nu-mi amintesc ziua, a fost în Buzău şi m'a vizitat la Tribunal. Mi-a spus că a venit pentru câteva zile la o cumnată a lui anume D-ra MARTINUS şi făcând o plimbare în oraş a căutat să mă vadă.-

Din discutia avută am desprins numai oarecum greutăţi pe care le are la ziar cu cenzura şi cu Comitetul şi că nu se află în raporturi bune cu Dl. PENESCU Secretar General.

I-am arătat opinia mea asupra ziarului şi în special i-am atras atenţiunea că asa cum este scris nu prea se citeste la provincie.-

Cu aceasta ocazie l-am invitat să vină la mine la masă într'o zi din cele în cari stă la Buzău.

A venit la dejun,-într'o zi, împreună cu D-ra CARANDINO.-

La această masă n'a fost decât familia mea şi la sfârşitul mesei a venit întâmplător CONSTATIN MIHAILESCU comerciant din Buzău care avea interese de proces cu mine

In timpul mesei nu s'au discutat chestiuni politice şi în cea mai mare parte s'au făcut discutii asupra Teatrului.-

./.

Nu s'a observat si nici n'am putut deduce din conversatie, vre'o intentiune a familiei CARANDINO de a pleca in străinătate.-

Nici cu ocazia vizitei dela Tribunal şi nici la dejunul luat la mine, Dl. CARANDINO, nu mi-a cerut nici o informatie referitoare la Aviatie sau aviatorii din Buzău, dealtfel după cât stiu in Buzău nu există aviatie românească, decât un depozit al Aviatiei Române.-

Din relatiunile mele cu conducerea de partid, n'am putut desprinde niciodată gândul vre'unei plecări din ţară a unor fruntaşi ai partidului -Dealtminteri.

Aceasta imi este declaratia mea dată astăzi 1 August 1947 in Bucuresti.

ss/ Nicolae Anghel

Dată in fata noastră

Insp. N. Dobre.

322

~~334~~

~~339~~

MELINTE I. VASILE

323

~~340~~

~~340~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE I.MELINTE- avocat - domiciliat in Bucuresti Str.Popa Soare Nr.32,fost membru in Partidul-National Tărănesc,astăzi desfintat - asupra activităţii acestui partid după data de 23 August 1944,dau următoarele declaratiuni:

Raporturile dintre Partidul National-Tărănesc si partidele din Blocul Democrat in ce priveste colaborarea S'au înfăţişat sub adevărata lumină, - pentru mine - cu mult mai târziu,când datorită unor constatări personale, - despre cari încă face prezentările necesare - lucrurile au căpătat semnificatia lor adevărată.-

Atunci mi-am dat seama reflectând mai indelung si luând in seamă faptele cunoscute ,că intre Partidul National-Tărănesc si partidele muncitoresti din Blocul democrat,nu era vorba de o atitudine de opozitie normală şi de critică corespunzătoare, dar că Partidul National-Tărănesc prin atitudinea conducerii centrale - initiare la început a colaborat cu rezerve si circumspectie,iar mai târziu avansarea intr'o pozitie de ostilitate permanentă,impotriva acordului dela Moscova.

Aceasta stare o intemeezi pe constatarea de mai târziu,a unor curente,tendinte,mentalităţi şi sentimente din anumite organizaţiuni- proprii pentru a sustine atitudinea de permanentă ostilitate şi agitaţie împotriva guvernului de după 6 Martie 1945.

Tot cu această ocazie au căpătat adevărata lor interpretare şi turburările dela 8 Noembrie şi celălalte manifestaţiuni în acest gen.-

Este dela sine înţeles că partidul naţional ţărănesc, pentru a marca net voinţa sa de colaborare şi a-şi justifica utilitatea în conjuctura politică postbelică trebuia să fie stăpânit în primul rând de grija fixării criteriilor de recrutare a noilor membrii,în organizaţiuni şi în special de spiritul ce trebuia să guverneze organizaţiilor-cu alte cuvinte Partidul trebuia să aibă grija sa,recrutarea în organizaţiuni de elemnete verificate ca democrate,stăpânite de spirit şi disciplină democrată şi dispuse la metode de activitate-

./.

corespunzătoare.-

Din cele constatate de mine recent - cu privire la compunerea cadrelor de conducere din organizatiilor muncitoresti si a tineretului universitar am ajuns la convingerea că partidul National-Tărănesc - nu numai că nu s'a preocupat de reducarea si formarea acestor cadre dar le-a primit aşa cum le-a cules insufletite de o traditie de nationalism rău inteles de ură de rasă, de intoleranţă si de spirit tipic legionar.

In afară de aceasta partidul National-Tărănesc s'a făcut canalul de colectare a tuturor nemultumirilor consecinte ale unui războiu nenorocit si mai ales a tuturor elementelor stăpânite de sentimentul răzbunărilor pentru culpabilitatea lor din trecut de activitate antisocială si ura rasială.-

Aceste stări puteau apare sporadic si fără insemnătate, dacă nu se cunostia - in chip mai apropriat intimitatea sufletească şi mentalitatea in genere din aceste organizatiuni - cunoastere pe care me-a prilejuit-o anumite imprejurări, când am luat cunoştintă de elementele provenite din toate aceste organizatiuni si pături, şi le-am putut descifra si studia amănunţit.

Atuncia am putut conchide cu destulă amărăciune, că datorită acestor fapte conducerea centrală a izbutit să tranforme Partidul N.T., dintr'un partid politic cu răspundere intr'un conglomerant amorf de tendinte primejdioase.-

Si am mai putut explica că numai datorită acestei monstruoase transformări, prin aceasta dezastruoasă invazie de elemente fasciste si reactionare în cadrele unor anumite organizatiuni de partid si a faptului că guvernul dela 6 Martie 1945, avea si se bucură şi de increderea U.R.S.S., partidul national-tărănesc ajunge să fie considerat că incurajază sentimente anti sovietice in cuprinsul partidului.-

Intemeez cele arătate cu referinte la cazul organizatiei muncitoresti, care mi s'a infătisat din datele recente ca o alcătuire de elemente stăpânite de sentimente atidemocratice, huliganice si rasiale. Devenea absolut imposibil de inteles cu astfel de elemente pe planul ideilor si a reformelor in interesul maselor largi populare, pe care le repudiau in orice chip am rămas inspăimântat de reactionarismul feroce si de sentimentul urii de rasă. Puneau mereu greutatea pe şovinism, am căpătat atunci convingerea că partidul a intrat in stăpânirea acestui trsit si primejdios spirit.

./.

Unii prieteni ai mei făcând aceiasi constatare, nutreau gândul unei clarificări. Eu hotărâsem o retragere. Nu trebuia să se îngădue de conducerea centrală și de Presedintele Partidului să ia ființă și să se desvolte o asemenea organizatiune care prin compunerea ei, sentimentelor membrilor si a metodelor, constituia o organizatie legionară, aceasta m'a intărit si mai mult în hotărârea de a dezaboa conducerea si a părăsi un partid care devenea altceva decât crezusem. Apare clar ca astfel de organizatiuni erau corespunzătoare tacticei de ostilități în care partidul aluneca.

Contactul din ultima vreme mi-a îngăduit să pot identifica și aprecia și componența organizatiei tineretului Universitar. O parte din ei - veterani ai turburărilor dela 8 Noembrie și 10 Mai se lăudau cu aceste state de serviciu. Situatia acestei organizatii se arăta jalnică, căci este în deajuns de dureros să faci asemenea constatări. M'am făcut convingerea că partidul nu s'a preocupat de reeducarea si formarea acestui tineret, ci la primit așa cum la cules si că în astfel de organizatiuni nu era nici nevoe de preocupări democratice, idei emanate în spirit de adevărată cultură, cu un nationalism rău inteles în suflet de ură de rasă de intoleranță în spirit legionar.-

Față de ce, m'am convins, cu aceasta, de calea dreptății a avut Eugen Crăciun, când a scris că Partidul National-Tărănesc a devenit " o tristă realitate". El a părăsit aceste partid cu 2-3 săptămâni înainte ca eu să fi constatat aceste triste realități ar fi împotriva conștiinței mele să las nerelevate aceste situatiuni.-

Intemeiat pe aceste rațiuni - dezabouez conducerea centrală a partidului N.T., și mă desolidarizez de partid - pentrucă:

a/. A tulburat viața politică a țării, ținându-se departe și refuzând în chip sistematic să colaboreze, tranformând dreptul de opozitie leală consacrat prin acordul dela Moscova intr'o actiune de ostilități.

b/. A dat dovadă de spirit meschin, reactionar si retrograd, mentinându-se intr'o atitudine de exclusivism absolut.

c/. A închegat, organizatiuni - alcătuite din scursurile fostelor miscări de dreapta, pe care le-a cules de unde le-a găsit fără a se preocupa de reeducarea lor, ci le-a lăsat intr'o insufletire de un nationalism rău inteles de ură de rasă de intolerantă si de spirit tipic legionar.

./.

d/.Pentru că a telorat ca să se umple cadrele partidului,cu elemente neverificate,amenintând insăsi fiinţa democrată a partidului.-

e/. Pentru că prin acestea si prin faptul că guvernul dela 6 Martie 1945,avea si increderea U.R.S.S.,a putut naşte bănuiala că o parte din cadrele partidului nutresc sentimente antidemocratice.-

x
x x

Dizolvarea partidului National-Tărănesc o consider ca un act fericit pentru linistirea ţării.Adevăratele elemente democratice din acest partid se vor incadra alături de partidele muncitoresti din Blocul Democrat,pentru a munci astfel la refacerea si prosperitatea ţării şi a contribui la adevărata democratie stârpind din rădăcini ultimele rămăsite ale nefastelor curente din trecut.

x
x x

In ce priveste faptele imputate lui I.Mihalache si altora,despre ele am luat cunoştinţă din auzite,le consider,ca o ~~xxxxxxx~~ intreărindere nebunească si plină de primejdie pentru interesele ţării,- nu numai că le dezaprob dar le si dispretuesc.

x
x x

Nu am cunostintă despre raporturile politice ale partidului cu Puterile din Vest,acest capitol fiind exclusiv in apartenenta D-lui Presedinte si a apropriatilor D-sale.

ss/ Vasile Melinte.

15 August 1947.

~~327~~

~~345~~

~~345~~

BORCEA AL. DUMITRU

15 Iulie 1947

~~346~~ 328 ~~346~~

BORCEA AL.DUMITRU,

Comerciant de fierărie din Bucuresti Str.Carafi Vechi Nr,3,cu domiciliul in Str.Carafi Vechi Nr.1, născut in 13 Februarie 1906,in satul Molniţa,comuna Lunca Jud,Dorohoi fiul lui Alexandru şi Eugenia,declară următoarele:

In ziua de Vineri Iulie 1947,orele 10.30 sau 11 dimineaţa iesind dela locuinta mea si mergând spre prăvălie care se desparte de locuintă printr'un singur imobil Nr.1 Bis POPESCU traversa strada spre prăvălia mea salutându-mă spunând că voia să vină la mine acasă ieri.Spunemi ce anume vroiai să-mi spui? Mi-a spus că pleacă la Ancara nu s'a fixat data că pilotează un văr de al lui căpitan aviator si să nu am nici o grije că pleci ca si intr'o maşină.Ne-am dat intâlnire după masă când el nefiind sigur de plecarea mea il cerea pe GINEL fratele meu spunând că merge si o personalitate fratele lui HATEGAN.Ne-am despărţit Sâmbătă nevenind la mine Duminecă dimineaţa să ne intâlnim,i-am telefonat pe la orele 9 si ceva,mi-a răspuns sotia că e la fermă si vine pe la orele 12.-

Am intrebat-o dacă nu cumva POPESCU a luat-o razna singur,mi-a răspuns că nu ci e la fermă si vine până la ora 12.C'am pe la orele 12 am telefonat din nou era la telefon un nepot care mi-a dat pe POPESCU la telefon,spunându-i că ne-a fost frică că a plecat singur.Mi-a spus cum dracu mă viu eu la tine după masă,că s'a aranjat totul fi gata şi ial si pe GINEL.C'am pe la orele 4 după masă a venit POPESCU la mine.

GINEL fratele era plecat de acasă,insă POPESCU văzându-l pe geam a venit spunându-mi că GINEL a plecat,am luat o maşină.l-am căutat pe strada Paris Nr.37,nefiind exactă adresa dată de 37 si 36,spusă de GINEL,pe care l-am intâlnit venind cu nevastăsa pe strada Paris.

Am fost pe la orele 7 invitati in camera sotiei lui care este acolo in serviciu.A vrut să ne servească cu un vin dar era cald ,noi am renuntat,am iesit la o bere,am plătit 4 sticle de bere.Sotia GINEL eu si POPESCU.-

L-am lăsat pe GINEL cu sotia aproape orele 8.

./.

I-am spus peste o jumătate de oră să fie la mine.Cred că sotia nu stia că pleacă că nu am vorbit nimic in faţa ei de plecare.-

Am venit cu maşina unui prieten până la mine.Am urcat cu POPESCU,la tata sus etajul III.,i-am cerut imprumut 2.000.000 lei,eu având asupra mea incă 3.200.000 lei,ne-am dus la masă unde au venit şi piloţii,sotia lui POPESCU,nepotul lui POPESCU ,Dr.GAFENCU.Mi-a spus că dacă are bani să dea si el o masă pe care am plătit-o eu.POPESCU m'a dus la un restaurant pe Filantropia unde avea intâlnire cu piloţii şi Dr.GAFENCU.-

Eu eram cu POPESCU,venind primii apoi au venit Dr.GAFENCU,imediat după dânsul nevasta lui POPESCU cu piloţii apoi a venit nepotul pe la sfârsitul mesii.-

Cum au intrat piloţii POPESCU iarecomandat si a început să-i întrebe dacă totul e gata?.Eu au răspuns in perfectă regulă avem si foaia de zbor pentru medicamente pe care le vom lăsa acolo si noi vom urca.-

La ora 6,spunea pilotul brunet că pe teren POPESCU le-a spus să plece şi să se odihnească spunându-mi mie să le dau un milion lei.Pilotul blond spunea că nu are hartă răspunde imediat POPESCU este hartă perfectă a fixat punctele şi Dr.GAFENCU că e hartă bună si nu este nevoe de alta.POPESCU si Dr.GAFENCU a plecat pe la orele 12 fără ceva.Au rămas D-na POPESCU,eu nepotul si piloţii.N'a durat cinci minute si pleacă si piloţii rămânând D-na POPESCU cu nepotul ,iar peste trei sferturi de oră a plecat si D-na POPESCU rămânând eu cu nepoţul.POPESCU cu Dr.GAFENCU au plecat la aceia personalitate care noi stiam că e frate cu HATEGANU. POPESCU cu GAFENCU a lipsit circa 1 oră,in timpul acesta D-na POPESCU pe gânduri si mereu cu lacrimi in ochi.S'a discutat de despărtirea cu părintii si plecarea lui POPESCU.Când s'a reintors POPESCU cu GAFENCU,eram foarte agitaţi si repede plecând am urcat .GAFENCU ,POPESCU eu si nepotul,ne-am dus acasă la POPESCU,unde era geamantanele lui GAFENCU,POPESCU si a pilotilor.De aici foarte repede la mine acasă unde am pus repede un geamantan am luat paltonul,pardisiul si o haină in mână neimpachetate,valiza,pe GINELE,fratele care mă astepta am urcat repede si cu viteză ne-am indreptat să prindem masina cu personalitatea.Am ajuns la Pantilimon la o intersectie

./.

unde am stat sofeurul făcându-se că respiră motorul, in timp ce POPESCU spunea că a lucrat ca in filme.

Sofeurul mi se pare că se numeste LUCA, de care spunea POPESCU că e omul lui de incredere.

Noi am plecat imediat ce au plecat POPESCU spune că e seful in maşina cealaltă care şef MIHALACHE.

POPESCU spunea că bătrânul Dl. IULIU MANIU, acum seara le-a spus cine pleacă si că ar fi zis: "Sănătos vil dau sănătos să mi-l aduceţi." Pe la orele 3 am ajuns la marginea pădurii. A sosit foarte repede şi celelalte maşini. S'a dat jos trei domni pe Dl. MIHALACHE l-am recunoscut, s'a recomandat Dl. PENESCU si Dl. CARANDINO. Dl. ILIE LAZAR stătea in fată in maşina cu care venise şi se interesa dela POPESCU si GAFENCU, cum au studiat si aranjat lucrurile punând diferite intrebări: La ce oră pleacă, ce distanţă, cât face până acolo ! Dl. CARANDINO spunea că aceasta ar fi cel mai mare eveniment după răpirea lui MUSOLINI. Dl. MIHALACHE spunea că va vorbi la radio, pe urmă s'au asezat pe iarbă POPESCU CARANDINO si Dr. GAFENCU, care vorbeau, eu cu fratele meu eram in dosul masinilor. Toată lumea stia că pleacă la Ancara. Eu de POPESCU, am fost asigurat după spusele lui că vom face si ceva comert si după spusele lui POPESCU că ar trebui si un ziar, am fost de părere deşi nu la turci că nu stiam turceşte, dacă am pleca in Canada, am putea comercializa un ziar şi părerea mea era să plecăm acolo.-

Popescu spunea că s'ar da o radio-gramă de fată GAFENCU, CARANDINO si eu.- In maşină si la locul ajuns spunea POPESCU, că nu vom face foame că Dl. MIHALACHE are mari legături si va aranja si cu piloţii.

CARANDINO, ILIE LAZAR si PENESCU, nu i-am văzut până la darea din maşină la pădure, niciodată in viaţa mea. Totodată pe Dl. MI ALACHE, nu-l văzusem de peste cinci ani, decât când s'a coborât din maşină la pădure. Am un frate cu numele de ALEXANDRU, bun prieten al lui POPESCU, pe care POPESCU, il socoteste neserios, nu vorbesc de 7 ani cu fratele ALEXANDRU care seamnă foarte bine cu mine.

./.

Numitul BORCEA ALEXANDRU DUMITRU, in a doua declaratie ne arată următoarele:

In ziua de 11 Februarie 1947, a venit la mine Dl. GHEORGHE POPESCU, prieten care nu venise pe la mine de mai mult de trei luni de zile. Mi-a spus că pleacă la Ancara si că el ţine mult la mine si s'a gândit să mă ia si pe mine unde vom câstiga un ban bun. Cu el mi-a spus că mai pleacă un om de influentă anume fratele D-lui HATEGANU. Deabea Duminecă seara pe ziua de 13 cu multe insistente mă convinge, fac gresala de-l iau si pe fratele meu mai mic, aproape fără voia lui căci este un foarte bun viorist si cu o maşină ne-am dus la un restautant, unde mi-a spus Dl. POPESCU să dau un milion la doi militari piloti. Si am plătit consumatia Dl. POPESCU era plecat cu Dl Dr. GAFENCU pe care atunci l-am cunoscut la masă. Au plecat impreună la reintoarcere foarte grăbiti cu o masină acasă la POPESCU, ia bagajele impreună cu Dl, Dr. GAFENCU urcăm repede la mine, iau pe fratele si valiza, plecăm la un moment dat, mai vine o maşină pe la strada Mihai Bravu. Noi plecăm inainte, masina mai rămâne si asteaptă pe a treia. Pe drum Sos. Pantilimon POPESCU imi spune ingrijare că vine cu masina din urmă anume Dl. Presedinte. Eu intreb care imi spune că Dl MIHALACHE. Am rămas ameţit când am auzit că D-sa pleacă cu mai multi domni cu aceiaşi piloţi. Ne-am oprit lângă o păduri ce, a coborât domnul MIHALACHE din maşină l-am cunoscut. căci il cunostiam dela adunarea de fuziune tărănistă la Chisinău.-

Am stat toti in drum dela ora 3 până la ora 6 fără 4o. când s'a intâmplat să vină avioanele si noi am vru să plecăm la locul unde aşteptam la pădure s'a recomandat si D-lui PENESCU, ILIE LAZAR si CARANDINO.

ss/Borcea Al. Dumitru.

~~350~~
22 Iulie 1947 ~~350~~
332

DECLARATIE

Subsemnatul BORCEA AL.DUMITRU.născut la 13 Februarie 1906,în satul Molnita Comuna Lunca Jud,Dorohoi,fiul lui Alexandru si al Eugeniei,necăsătorit,fără copii ,de profesie comerciant,de religie crestină ortodoxă,nationalitat română,serviciul militar certificat de reformă,nu am fost condamnat niciodată,ultimul domiciliu in Bucuresti Str.Carafit Vechi Nr.1.-

In cl.III.sau a V-a de liceu m'am inscris în Liga Apărării Nationale Crestine A.C.Cuza cam in anul 1920 și până la 1932.-

In anul 1933,am fost chemat de Dl.CORNELIU ZELEA CODREANU,pentru a mă însărcina cu organizarea si conducerea "Ligii Arhanghelului Mihail si Gavril" si a Gărzii de Fier in Basarabia in care timp am fost Presedintele Centrului Studentesc Chisinău,deasemeni am fost inscris în generatia 1922,de către Ing.POPESCU BOTOSANI.In 1937,si până în anul 1946,am fost in Partidul National-Tărănesc.In anul 1937,am fost numit la Directiunea Generală a Importului Ministerul Economiei Nationale.In timpul rebeliunei am fost numit șef de Cabinet al generalului POTOPEANU fost Ministerul al Economiei Nationale până in anul 1942,când am trecut ca Inspector la Circulatie si Controlul Mărfurilor până in anul 1943, când am deschis magazin de fierărie.

Cu privire la fuga noastră in străinătate declar următoarele:

Am fost anunțat de către Dl.Subinginer POPESCU GHEORGHE,Vineri 11 Iulie orele 10.30,că pleacă la Ankara și să mă pregătesc pentru a pleca impreună cu ei spunându-mi că va pleca cu noi si VLAD HATEGANU.In ziua de 13 Iulie

./.

am fost la restaurantul "Florescu" Bd.Filantropiei ,împreună cu Dr.GAFENCU,soția lui POPESCU,cu POPESCU,piloții și nepotul lui POPESCU.-

Aci am dat 1.000.000 lei la piloți și 4.600.000 lei am plătit consumația.

După încărcarea bagajelor Dl.POPESCU GHEORGHE, mi-a spus în mașină,în timp ce mergeam spre Aeroportul "Tămădău" că cu noi mai pleacă Dl.MIHALACHE,PENESCU,CARANDINO și ILIE LAZAR.-

Când am sosit la Aeroport ne-am recomandat în acelaș timp D-lui MIHALACHE,m'a recunoscut ca om politic din Chișinău.

Dl.MIHALACHE,spunea că acolo va vorbi la radio.

Dl.CARANDINO,a spus că aceasta fugă este cel mai mare eveniment dela răpirea lui MUSOLINI.

Drept pentru care semnez prezenta declarație și susțiu.-

Semnez Propriu

ss/Borcea Dumitru.

352

22 Iulie 1947 352

334

D E C L A R A T I E

Subsemnatul BORCEA AL. DUMITRU, născut la 13 Februarie 1906, în satul Molnita Comuna Lunca Jud. Dorohoi, fiul lui Alexandru si al Eugeniei, necăsătorit, fără copii, de profesie comerciant, de religie crestină ortodoxă, nationalitate română, serviciul militar certificat de reformă, nu am fost condamnat niciodată, ultimul domiciliu în Bucuresti Str. Carafii Vechi Nr. 1.-

In cl. III. sau a V-a de liceu m'am inscris în Liga Apărării Nationale Crestine A.C. Cuza cam în anul 1920 si până la 1932.-

In anul 1933, am fost chemat de Dl. CORNELIU ZELEA CODREANU, pentru a mă însărcina cu organizarea si conducerea "Ligii Arhanghelului Mihail si Gavril" si a Gărzii de Fier în Basarabia în care timp am fost Presedintele Centrului Studentesc Chisinău, deasemeni am fost inscris în generatia 1922, de către Ing. POPESCU BOTOSANI. In 1937, si până în anul 1946, am fost în Partidul National-Tărănesc. In anul 1937, am fost numit la Directiunea Generală a Importului Ministerul Economiei Nationale. In timpul rebeliunei am fost numit sef de Cabinet al generalului POTOPEANU fost Ministerul al Economiei Nationale până în anul 1942, când am trecut ca Inspector la Circulatie si Controlul Mărfurilor până în anul 1943, când am deschis magazin de fierărie.

Cu privire la fuga noastră în străinătate declar următoarele:

Am fost anunțat de către Dl. Subinginer POPESCU GHEORGHE, Vineri 11 Iulie orele 10.30, că pleacă la Ankara si să mă pregătesc pentru a pleca împreună cu el spunându-mi că va pleca cu noi si VLAD HATEGANU. In ziua de 13 Iulie

./.

am fost la restaurantul "Florescu" Bd. Filantropiei ,împreună cu Dr. GAFENCU, sotia lui POPESCU, cu POPESCU, piloții si nepotul lui POPESCU.-

Aci am dat 1.000.000 lei la piloți si 4.600.000 lei am plătit consumatia.

După incărcarea bagajelor Dl. POPESCU GHEORGHE, mi-a spus in masină, in timp ce mergeam spre Aeroportul "Tămădău" că cu noi mai pleacă Dl. MIHALACHE, PENESCU, CARANDINO si ILIE LAZAR.-

Când am sosit la Aeroport ne-am recomandat in acelasi timp D-lui MIHALACHE, m'a recunoscut ca om politic din Chișinău.

Dl. MIHALACHE, spunea că acolo va vorbi la radio.

Dl. CARANDINO, a spus că aceasta fugă este cel mai mare eveniment dela răpirea lui MUSOLINI.

Drept pentru care semnez prezenta declaratie si sustiu.-

Semnez propriu

ss/Borcea Dumitru.

~~355~~ ~~355~~
336

BORCEA EUGEN

356 337
356

EUGEM BORCEA, referent administrativ în Direcţiunea Personalului C.F.R., Etajul 3, în legătură cu evenimentele întâmplate în noaptea de 13/14 Iulie a.c., dă următoarele informaţii :

Sunt cel mai mic fiu al familiei mele, iar Dumitru Borcea îmi este cel mai mare frate, care încă de mic copil mi-a promis că mă va ajuta să-mi termin studiile şi că mă va lua sub aripa lui.

In anul 1941, când am venit în Bucureşti, m'am şi înscris la Facultate spre a-mi continua studiile. Acest frate nu s'a ţinut de cuvânt, adică nu a vrut să mă ajute, măcar că este cel mai bogat din tot neamul nostru, având mare avere.

Dânsul mi-a spus că o duce greu şi că nu este obligat bu nimica ca să mă ajute, nevoind totodată nici a vorbi cu mine căci se compromitea.

Eu atunci m'am sbătut foarte greu cu această viaţă de Bucureşti. Norocul meu este că am cunoscut vioara de pe urma căreia mi-am câştigat existenţa până în ziua de astăzi. Am fost foarte grav bolnav acum câteva luni, pierzând trei kilograme de sânge, cazul meu fiind foarte grav, am apelat încă odată la acest frate să-mi trimită măcar o lămâie, el refuzând categoric spunând că nu mă recunoaşte ca frate.

Acum câteva zile, să fie cam vreo zece zile, m'am trezit cu câteva bocăneli la uşe, era într'o Duminecă. Era tata care a venit la mine cu vestea că fratele cel mai mare Dumitru mă roagă din tot sufletul să las la o parte tot ce am pe suflet, să mă duc repede la dânsul căci are o mare nevoie de mine. A fost o surpriză plăcută pentru mine, după un interval de câţiva ani, acest frate cu avere mare apelează la aju-

torul meu, eu, care cel puţin n'am nici o cameră de închiriat cât de mizerabilă.

La început am refuzat să mă duc, dar tata insistând prea mult, spunând că ar fi de dorit să ne împăcăm, m'am hotărât cu soţia mea şi m'am dus la locuinţa lui din Str.Cavafii Vechi Nr.1, Etajul I, Apartamentul 2.

Dânsul m'a primit frumos şi a spus să las la o parte tot ce a fost, că are să mă ajute mult de acum încolo dacă am să-l servesc şi pe dânsul.

Intr'adevăr, fără să mă aştept, mi-a dat o cameră de locuit mai bună, într'un apartament la etajul 3 din Str.Cavafii Vechi Nr.1. Mă invită la masă la prânz. Eu până atuncia luând masa la cantina noastră a ceferiştilor.

Vineri 11 Iulie, după masă, fratele m'a invitat la locuinţa lui unde m'a poftit să stau pe scaun.

El mi-a zis uitându-se drept în ochii mei, că el vrea să plece undeva departe şi că să-i ajut la facerea bagajelor cât şi la transportarea lor. Eu am rămas cam uimit de această plecare departe. Mi-a spus că are un prieten bun care a venit tot în ziua aceea dimineaţa şi care i-a oferit tot ajutorul în sensul acesta. Eu i-am promis că-l voiu ajuta,mai ales că mi-a dat şi o cameră. Altceva n'a mai spus nimic,spunându-mi să plec şi că are să mă mai cheme.

Sâmbătă 12 Iulie, mi-a dat un telefon la serviciu,spunându-mi dacă pot să mă reped pe la dânsul. Eu i-am răspuns că nu mă pot duce decât după ora 14, adică când ies dela serviciu. După masă, m'am dus la dânsul şi fixându-mă iar în ochi mi-a zis că acel prieten al lui (cine încă nu mi-a spus) ar fi venit pe la dânsul spunându-i să fie gata că e chestie de ore, rugându-mă foarte insistent să nu plec nicăeri şi să stau la dânsul în casă, ca să nu fie nevoit a mă mai căuta.

Duminecă 13 Iulie, dimineaţa, m'a chemat la dânsul şi a discutat tot în privinţa plecării, nevoind încă a-mi divulga nici un secret, el neavând încă încredere în mine. După mai multe insistenţe din partea mea, care mi s'a părut toată această afacere foarte suspectă, el mi-a spus în sfârşit că are un bun prieten cu numele de Inginer Popescu, care are un văr pilot şi care este cel mai bine văzut de comunişti şi că are să plece cu acazia aceasta o mare personalitate însoţită de alte mari personalităţi, însă încă nu mi-a scăpat despre cine este vorba. Am fost înţeles că acest avion trebue să plece chiar în ziua de 13 Iulie şi ar avea 14 locuri. El mi-a promis că dacă va ajunge bine, are să aibă grije şi de mine ca să-mi facă posibilitatea de a pleca în America unde să mă specializez în vioară. Eu, am luat toate acestea în serios şi am împachetat cea mai bună vioară pe care o am,cu chipul să i-o dau dânsului ca să-mi fie mai uşor a pleca atunc când voiu primi vreo recomandaţie din străinătate. Deocamdată gândul meu nu-mi era să plec nicăeri, eu având serviciu bun la C.F.R. şi restul timpului câştigam prin muzică. Cânt la Radio România-Liberă, fac parte din organizaţia U.T.M. a Blocului Carpaţi, fiind însărcinat a forma o orchestră în acest sens pentru ridicarea nivelului cultural al muncitorimii. Sunt un funcţionar bun,scăpând şi de comprimare.

Duminecă pe la orele 2_1, fratele m'a rugat să stau acasă şi să nu plec nicăeri, el plecând cu inginerul Popescu până într'un loc ca apoi să se reîntoarcă cu vreo maşină.

Stau eu şi aştept până mi se lipea genele,când deodată apare o maşină de unde se dă jos fratele,spunându-mi să pun mâna pe bagaje şi să-i dau drumul jos la maşină. In maşină erau bagaje multe şi mai mulţi domni pe care nu i-am cunoscut niciodată. Fratele mi-a făcut cunoştinţă cu dl.Gafencu doctor, cu dl.Inginer Popescu şi cu şofeurul. Eu am ajutat

să-i urc bagajele şi ne-am aşezat în fundul maşinei.

Maşina i-a dat drumul cam în direcţia Pantelimonului. Era cam 24 şi 15 minute când s'a pornit maşina. In timp ce maşina mergea am mai tras cu urechea la cele ce vorbea Ing. Popescu şi D-rul Gafencu. Am simţit imediat că pleacă dl.Mihalache, Ilie Lazăr şi Carandino cu familia lor şi Dl.fost ministru de interne Penescu.

Am ajuns cu maşina până aproape de Foişorul de Foc, când s'a oprit, spunând că trebue să aştepte că vine încă trei maşini. Intr'adevăr, au sosit nişte maşini în care am auzit că erau tocmai acele personalităţi. Am mai auzit discutându-se între dânşii că dl.Maniu a fost în amănunţime informat de aceştia şi că le-au urat drum bun. Am mai auzit că s'ar fi dat şi o radiogramă în privinţa aceasta că va sosi înalte personalităţi politice. Mai târziu, am tras cu urechea şi am auzit că avioanele i-ar da jos cam prin Turcia Europeană.

Am mai auzit că piloţii ar fi fost în legătură cu comandamentul aerian, adică cineva mare dela conducerea acestei unităţi aviatice ştia de toate acestea, numele nu l-am putut memora - era vorba de un comandor care a organizat şi celelalte sboruri. In timp ce toată lumea aştepta să se facă ziuă, am tras cu urechea într'o convorbire avută de dl.Carandino cu Dr.Gafencu, că dr.Carandino mai are ocazie de plecare dacă nu reuşeşte cu aceasta. Spune că un avion pe data de Miercuri 16 Iulie va pleca dela Bucureşti spre Caracal spre a transporta nişte carne de porc.

Altceva nu am mai putut înregistra nimic,fiindcă toţi se fereau de mine, deoarece nu m'au cunoscut. Fratele s'a cunoscut cu dl.Mihalache mai dinainte aşa că era altfel privit.

Deodată este dat semnalul de către inginerul Popescu, că avioanele sosesc şi că să dea drumul la maşini înaintea lor.

Când avioanele s'au dat jos, a urmat scena impresio-

nantă ca în filmele americane, noi culcându-ne la pământ şi ridicându-ne mâinile sus.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez propriu. Pentru orice amănunt vă stau la dispoziţie.

(ss) Eugen Borcea.

14 Iulie 1947.

14 Iulie 1947.

~~361~~ 342
~~361~~

DECLARATIE

aproape amănunţită asupra senzaţionalei aventuri a celor care voiau să reprezinte ţara în străinătate.

Eugen Borcea.

~~362~~ ~~362~~ 353

Sun refugiat din judeţul Dorohoi. Suntem zece fraţi dintre care eu sunt cel mai mic, iar Dumitru Borcea cel mai mare. Am fost adus aici în Bucureşti de fratele cel mai mare ca să-mi ajute a continua studiile universitare. Când am început Facultatea am avut nevoie de ajutor material. La un moment dat a refuzat să mi-l dea spunându-mi că nu are nici o obligaţiune faţă de mine. Eu m'am descurajat şi mi-am luat lumea în cap, trecând prin grozave necazuri spre a-mi putea câştiga existenţa. Norocul meu a fost că am ştiut bine să cânt din vioară de pe urma căreia mă pot menţine şi astăzi.

Fratele a rupt cu mine orice relaţii ne mai putându-mă suferi. Am fost bolnav foarte grav astă iarnă, având o hemoragie de patru kilograme. Doctorii dela spitalul Viting m'au salvat cu transfuzie.

In timpul ce zăceam pe patul morţii am trimis pe cineva la fratele meu ca să se îndure să-mi trimită o lămâie. A răspuns că nu mă recunoaşte că-i sunt frate. El este cel mai bogat din toată familia mea, având chiar proprietăţi fără însă a avea sentimentul moral de frăţietate, el punându-se rău cu toţi fraţii.

Acum vreo câteva zile a venit la mine o cunoştinţă în zori de zi, sculându-mă chiar din somn, spunându-mi că fratele cel mare are neapărat nevoie de mine şi să viu urgent. Imediat m'am sculat şi mi-am făcut datoria de frate răspunzând la chemarea lui. Am fost foarte surprins de ce o fi având el aşa mai nevoie de mine, el care nu mă recunoştea de frate.

Ne-am împăcat înapoi frăţeşte.

Vineri mi-a spus că el vrea să plece undeva şi să-i ajut a duce valizele spunându-mi că unde va merge el va avea

grije de mine şi are să-mi facă tot posibilul ca să mă ia şi pe mine, însă unde, n'am ştiut. Sâmbătă am cam simţit despre ce este vorba. Cică are un bun prieten care are un văr aviator şi că i-ar putea da posibilitatea să plece. De ce să plece mă întrebam eu, el care are atâta avere ? Am mai aflat că odată cu dânşii are să plece o mare personalitate română, însă nu mi-am dat seama cam cine ar putea fi. Toate acestea s'au întâmplat Duminecă dimineaţa. Duminică după amiază,mi-a spus să stau la dânsul acasă şi să nu mă mişc din loc. Eu atunci gândindu-mă că pleacă undeva departe şi că are să mă ia şi pe mine dacă va ajunge bine. Am împachetat vioara care este prima şi ultima mea avere ca s'o ducă şi pe dânsa,eu rămânând cu una mai puţin bună.

Duminecă tot aşteptând s'a făcut deodată ora 24.- Tot aşteptându-l şi deodată a apărut o maşină cu mai multe persoane, fratele s'a dat jos şi a venit repede în casă,spunându-mi să pun repede mâna pe bagaje şi să merg la maşină. La maşină imediat mi-a făcut cunoştinţă cu dl.Doctor Gafencu şi cu dl.Inginer Popescu. Ne-am băgat acolo unul peste altul, dând drumul maşinei, cu destinaţie necunoscută pentru mine, cunoscută fiind bine de şofeur şi domnul inginer.

Am avut impresia că asist la un mare film de senzaţie american.

Am ajuns la un punct unde s'a oprit spunând că mai aşteaptă încă vreo trei maşini.

Din convorbirea între Doctor şi inginer,am tras cu urechea cum că ar pleca un grup de politicieni,care reprezintă tot ce are mai scump poporul român. Eu m'am frământat cu ideia cam cine ar putea fi, în sfârşit am aflat că acele persoane ar fi dl.Mihalache, dl.Penescu, dl.Carandino şi Ilie Lazăr, despre al cărui nume am cetit de multe ori în ziarul de actualitate.

Eu eram foarte curios ca să pot să-i văd pentru prima oară în viaţa mea. Am mai tras cu urechea că totul s'a făcut cu ştirea şi cu îndemnurile D-lui Maniu.

La un moment dat, mai sosesc încă două maşini, eu deabia aşteptând să-l văd pe dl.Mihalache. Am avut fericita ocazie să fiu recomandat ca apoi să-mi deie o mână caldă. Mi-am dat seama că am de aface în adevăr cu personalităţi remarcabile.

S'a dat drumul la maşină şi în fine am ajuns prin multe gropi la destinaţie. Acolo am auzit tot vorbindu-se că trebue să aştepte ora 6 dimineaţa, când trebue să vină două avioane pentru a lua pe domnii pasageri. Eram foarte curios să văd scena aceasta la patruzeci de kilometri de Bucureşti.

In timpul acesta, şofeurii îşi făceau de lucru cu motorul ca să nu deie de bănuit celor care treceau pe drum.

Domnul Penescu pare că avea o presimţire aşa de neliniştit era. Dl.Mihalache mai pasiv. Ceilalţi, stăteau liniştiţ cucoanele nu mai puteau de frică.

Şofeurii deasemenea erau neliniştiţi. Unul dintr'ânşii spunând că a mai ajutat nu de mult pe cineva să fugă,pe cât îşi aminteşte era vorba de un general.

Tot aşteptând să vie avioanele, personagiile mai discutau între ele, eu mergând tot la urma lor şi trăgând cu urechea. Dl.Carandino a spus că dacă nu reuşea de data aceasta, mai are o ocazie Miercuri, când a fost înţeles cu un pilot care trebue să aducă carne de porc dela Caracal.

S'a făcut apoi ora 6.20 când Dl.Inginer a sărit repede dând alarma că sosesc avioanele. Apoi s'a întâmplat cele ce s'a întâmplat. Am rămas foarte trăzniţi de cele ce s'au întâmplat,auzind strigând : care cine ne-a trădat ?

Subsemnatul am căzut şi eu prizonier odată cu personalităţile distinse, numai prin faptul că am vrut să-l servesc pe un frate. Era vorba ca maşinile să se întoarcă înapoi pe

la ora 3 noaptea, eu nevrând ca să-mi pierd serviciul pe ziua de azi.

Sunt căsătorit cu o fată săracă, muncind cot la cot pentru câştigarea existenţei. Am reuşit ca prin munca mea dela C.F.R. să nu fiu comprimat. Toată ziua mă ocup mai mult de muzică. Dau concursuri în fiecare Duminecă pe la ateneele populare, ridicând nivelul cultural al muncitorimii.

Când la Radio România Liberă unde chiar puteţi întreba de activitatea mea, cât şi dela Direcţia Culturală a Municipiului Bucureşti unde mi-am făcut renume.

Nu m'am ocupat nici odată de politică.

In ultimul timp m'am înscris la U.T.M. unde mi-am luat obligaţia să organizeze o orchestră de care iarăşi vă puteţi informa.

N'am fost niciodată în viaţa mea pătat cu nimica, de care iarăşi vă puteţi interesa.

Aceasta îmi este declaraţia şi stau la dispoziţie cu orice întrebări mi s'ar pune cu ocazia acestei senzaţionale capturi.

Aşi dori un singur lucru ca serviciul meu să fie înştiinţat în acest timp de cercetări, temându-mă ca să nu fiu licenţiat.

Cu deosebit respect.

(ss) Eugen Borcea

~~367~~ ~~367~~ ~~357~~

Dr. GAFENCU N. CONSTANTIN

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GAFENCU N.CONSTANTIN întrebat fiind dau următoarele relaţii în complectarea declaraţiilor anterioare;

In ziua de 9.VII.1947, am căutat pe Ing.AVRAMESCU prin soţia lui, care lucrează la Spitalul Colţea şi care m'a îndrumat la Expoziţia Cărţii Engleze, unde am şi găsit-o.

Le-am comunicat ambilor soţi planul de plecare cu avionul.

Dela Expoziţie, am plecat cu Ing.AVRAMESCU pentru a lua legătură cu personalităţi politice care să accepte acest plan.

Ne-am oprit la Soc.de Gaz şi Electricitate,de unde Ing. AVRAMESCU a telefonat la două persoane, din care una mi s'a părut a fi femeie. In aceiaşi zi după masă, pe la orele 5, am fost acasă la Ing.AVRAMESCU unde l-am întâlnit pe VLAD HAŢIEGANU cu care am discutat aici pentru prima dată să-mi mijlocească găsirea unei personalităţi politice pentru plecare.

A doua zi pe la ora 15-16, Haţieganu a venit la mine la spital, înştiinţându-mă că vor pleca trei personalităţi marcante din partidul naţional-ţărănesc (Maniu).

Sâmbătă,în urma convorbirilor telefonice avute Vineri, Haţieganu a venit pe la ora 17 la spital.

Chemat telefonic,m'am dus la Ing.Popescu unde am aflat data şi ora plecării pe care am comunicat-o D-lui Haţieganu Duminecă la ora 8.30 când am mers împreună la capătul tramvaiului 14, pentru a stabili locul în care să se strângă maşinile.

La ora 9,ajungând cu Haţieganu la locuinţa D-lui Maniu,am văzut în antreu pe dl.Romulus Boilă, Dl.Maniu m'a întrebat dacă avionul poate sbura până în America,întrebându-mă totodată cum a plecat STRATILESCU. Dl.Maniu şi-a notat numele piloţilor şi adresele familiilor lor,spunând că vrea să le ajute,având grije de ele. Pe aceiaşi hârtie,eu am notat itinerariul maşinilor din Bucureşti până la Tămădău.

Inainte de a ieşi dela Dl.Maniu, a intrat dl.Boilă anunţând pe dl.Ghiţă Pop, care nu am apucat să-l văd deoarece am plecat imediat. Mi-amintesc că în antreu aşteptau trei bărbaţi modest îmbrăcaţi.

Duminecă la ora 18,m'am dus la Ing.Popescu,de unde la ora 21.00 am plecat la localul Floreasca de lângă Depozitul Sanitar. Acolo ne-am strâns : Ing.Popescu, D-tru Popescu,piloţii Preda şi Lustig, D-na Popescu,D-tru Borcea şi cu mine.

Menţionez că D-na Popescu era iformată şi de soţul ei şi de mine despre data şi ora plecării. Aflase aceasta şi dela piloţi. La ora 22.30, am plecat cu Ing.Popescu la dl.Maniu unde am ajuns la ora 23. In cameră la dl.Maniu mai erau, dl.Haţieganu,care a venit imediat după noi,Dl.Mihalache, Dl. Carandino şi Romulus Boilă. Dl.Maniu i-a spus D-lui Mihalach "Domnule Mihalache, consider că acolo unde pleci, ştii ce ai de făcut", la care dl.Mihalache răspundea afirmativ.

Inainte de a pleca,Ing.Popescu şi cu mine, Dl.Maniu s'a adresat inginerului spunându-i: "Vezi, ţi-am încredinţat pe aceşti oameni de seamă,să ai grije de ei, să nu li se întâmple nimic şi să ajungă cu bine".

Vlad Haţieganu a menţionat că piloţii vor fi utilizaţi la locul de destinaţie dându-li-se tot atribuţiuni tehnice.

In cursul aşteptării lângă aero ort,Dl.Penescu a afirmat că nu intenţioneazăă să rămână în Turcia,nefiind un loc destul de important pentru activitatea ce urma s'o desfăşoar

-/-

Carandino a arătat că va face propagandă şi va vorbi la Radio împreună cu Ilie Lazăr.

*

Prin.Ing.Popescu l-am cunoscut pe Comandorul Negrescu la care am fost în două rânduri acasă, unde am discutat problema procurării de avioane. Comandorul ne-a sfătuit să ne adresăm pilotului CHIFULESCU dela Preşedinţie, Aeroportul Băneasa, explicând că evadarea ar fi imposibilă de pe un aerodrom militar.

Ne-a cerut să-l ţinem în curent cu mersul pregătirilor de plecare. Ştiu că mai târziu, Ing.Popescu a obţinut o hartă dela Comandorul Negrescu. Ducându-mă într'una din zilele următoare la Aeroportul Băneasa, am vorbit cu Chifulescu care voia să ştie cine l-a recomandat. Nu i-am spus, şi am convenit să viu din nou peste două zile. Venind a doua oară, nu l-am mai găsit.

Mi-amintesc că piloţii spuneau adesea că ordinul de sbor depinde de Comandorul Negrescu,fără a şti că noi îl înounoştiinţasem despre planul de plecare.

Revenind asupra vizitei făcute Duminică seara la Sanatoriul Jovin, îmi amintesc că dl.Maniu i-a recomandat lui Carandino să-l întrebe pe Vlad Haţieganu cum o cheamă pe ruda acestuia domiciliată la Istanbul.

Referitor la Paul Dimitriu,mai declar următoarele : i-am fost recomandat de către Adriana georgescu,fosta secretară a Generalului Rădescu, prin intermediul lui Vicky Fulga, care lucrează la clubul liberal (Brătianu).

I-am vorbit şi lui Vicky Fulga de planul de plecare.

Văzându-mă din nou cu Adriana Georgescu,cam pe la 8 Iulie a.c.,la Cofetăria "Orange" din Bul.Pache Nr.1,ea mi-a

dat o recomandaţie scrisă către Paul Dumitriu, cu următorul text: "Garantez cu capul pentru încrederea aducătorului acestui bilet".

Adaug că Adriana Georgescu a primit de Paşte o felicitare scrisă din partea Generalului Rădescu precum şi un obiect pe care nu mi-l amintesc. La penultima întrevedere cu Paul Dimitriu (probabil la 9 Iulie a.c.) el mi-a recomandat pe un prieten al lui de statură mijlocie, început de chelie, păr blond spălăcit, pe care mi l-a recomandat şi al cărui nume nu l-am înţeles. Inainte de aceasta, în altă zi, mi-a spus că acest prieten a făcut parte dintr'un serviciu informativ american şi că ar vrea să părăsească ţara.

Tot Paul Dumitriu mi-a spus că Viişoianu ar avea o situaţie materială grea în străinătate, făcând tatonări pentru înapoerea în ţară.

Pe cartea mea de membru a P.N.L. (Brătianu) pe care am scos-o pe la începutul lunei Iunie, Ing. Popescu a notat pe verso că aşi fi luptător vechi al partidului din 1937, motivând acest gest, spunând că astfel ajungând în Turcia, vor avea încredere mai mare în mine.

La masa pe care am luat-o la Ing. Popescu, împreună cu piloţii în timpul tratativelor, a venit un avocat şi un italian, comerciant de stofe, de Martella, care a vorbit despre modul şi traseul urmat de italienii din ţară care se reîntorc sau pleacă în Italia, menţionând totodată că un cunoscut al său ar vrea să-şi vândă paşaportul pentru o sumă foarte importantă în aur. (Aproximativ 25 medalii).

Imi mai amintesc că Paul Dumitriu mi-a comunicat că ar fi luat legătura cu un anume VENIAMIN (Secretar General PNT - Maniu ?) care a spus că dela manişti nu ar pleca nimeni.

-/-

In casa lui Adriana Georgescu am întâlnit pe D-na Cogeiu, Magistratul Ghika, Nicu Georgescu, student în Drept sau avocat, dela ziarul "Liberalul". Adriana mai cunoaşte şi pe Ion Zinescu.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

(ss) Dr. Gafencu.

16.VII.1947.

--D E C L A R A T I E

Subsemnatul GAFENCU N.CONSTANTIN, declar următoarele:

1. M'am gândit prima dată să plec ilegal în străinătate pe la jumătatea lunei Aprilie, când speranţele de a obţine paşaportul legal păreau inutile.

Odată luată în considerare ideia plecării ilegale,m'am gândit deodată la cele trei posibilităţi,pe apă,pe uscat şi cu avionul.

Văzând că posibilităţile de plecare cu trenul sau vaporul sunt foarte grele, sau chiar imposibile,am tatonat chestiunea plecării cu avionul pe la începutul lunei Iunie.

In tot acest interval de timp n'am încetat de a face demersuri pentru a obţine paşaportul legal.

Pe la începutul lunei Iunie (fără a-mi aminti exact) pe când mă găseam la cină la dl.Ing.POPESCU şi discutam această chestiune a plecării ilegale, problemă pe care o discutasem şi anterior, cu mai multă sau mai puţină seriozitate, Dumitru POPESCU care era recomandat ca nepot, a spus că el cunoaşte pe pilotul PREDA GHEORGHE, care a mai venit pe la ei, făcând unele vizite de curtuoazie TUDOREI, o fină a inginerului şi care ar putea fi consultat asupra acestei posibilităţi. Am fost de acord cu el, ca PREDA să fie chemat ulterior pentru a fi consultat ca tehnician asupra acestei posibilităţi. Deoarece în urma telefonului dat de MITICA POPESCU lui PREDA, acesta deşi promisese, nu a venit la întâlnirea ce urma să aibă loc la locuinţa Inginerului POPESCU, am hotărât ca împreună cu Ing.Gh.Popescu să-l vizităm la Aeroportul Giuleşti unde făcea serviciu,lucru pe care l-am făcut după circa o săptămână. Cu această ocazie,l-am

cunoscut prima dată pe **PREDA**, după care **Ing.POPESCU** l-a invitat pentru ora 18, la masă la el.

In loc de ora 18, Preda a sosit pe la orele 21, însoţit de tânărul **PRUTEANU**, care face serviciu de starter pe aeroport, este vecin cu inginerul şi pe care eu l-am cunoscut atunci pentru prima dată.

La această cină, s'a discutat cu Preda şi Pruteanu chestiuni de tehnică, pe care le punea Ing.**POPESCU**, ca să afle de exemplu: capacitatea avioanelor de pe acel aeroport, viteza lor, raza de acţiune, modul de programare şi chiar o mică dare de seamă asupra modalităţii în care s'a efectuat fuga Comandorului **STRATILESCU**. Pentru a masca în faţa lui Preda şi Pruteanu, adevăratul scop pentru care fusese invitat la masă, Inginerul a abordat problema găsirii unui pilot care să plece singur cu avionul în Elveţia pentru a-i procura o sumă de câteva mii de franci elveţieni de care ar avea nevoie el (inginerul).

La aceste întrebări, Preda a răspuns că se va interesa şi va da un răspuns în câteva zile tot la o cină la inginer.

Precizez că dela comunicarea intenţiei mele Domnului Popescu, de a pleca în mod ilegal din ţară, D-sa a arătat înţeles pentru această plecare, manifestând dorinţa de a utiliza şi el această plecare clandestină din ţară. Cred că motivul pentru care dl.Gheorghe Popescu se arăta dispus să plece şi D-sa, îl cred de ordin material, întrucât afacerile nu-i mai mergeau bine, cât şi credinţa că în America de Sud ar putea să se îmbogăţească mult mai repede. Din acest motiv cred că a îmbrăţişat ideia mea, devenind el promotorul acestei plecări ilegale. Mai mult, aşi bănui că şi alte fapte au îndemnat pe dl.Popescu să găsească aviatori dispuşi să plece, cum ar fi unele afaceri dubioase (vânzări de terenuri, automobile, etc.), care ar fi atras după sine reclama-

ţiuni la Parchet,etc.,precum şi un amestec în deschiderea unui tripou la Călimăneşti, împreună cu un anume Marcovici şi Chestorul Tuţă dela Râmnicu-Vâlcea.

La o a doua întâlnire, Preda - Pruteanu - Popescu şi cu mine, totmla o cină la domiciliul D-sale, Dl.Gheorghe Popescu a deschis discuţia spunând că dacă ar fi el pilot ar fi sburat de mult - afirmaţiune la care Preda-Pruteanu au răspuns că este posibil să se facă un astfel de sbor ilegal. Preda a răspuns că astfel de plecare este posibilă fără a preciza dacă acest lucru voeşte să-l favă el singur, împreună cu altcineva, sau altcineva fără el, urmând ca răspunsul să-l dea la o a treia întâlnire tot în casa D-lui Popescu.

La a treia întâlnire Preda n'a venit, venind numai Pruteanu, care ne-a spus că Preda este un pilot serios,dar n'are curaj să se abgajeze la un astfel de sbor.

Pentru a lămuri mai repede dacă Preda poate şi vrea să se angajeze la acest sbor, a doua zi Gheorghe Popescu şi cu mine ne-am dus la Aeroportul Giuleşti,unde întâlnindu-l, subsemnatul am încercat să discut cu el, dar spunând că este aghiotant de serviciu,nu poate discuta acuma,promiţând că va da un telefon pe seară, ceiace nu a făcut. Totuşi,impresia pe care mi-a făcut- era aceia că nu era amator de această călătorie.

După aproximativ o săptămână, dela această vizită pe aeroport, fără a mai da vreun telefon, Preda a venit acasă la Gheorghe Popescu cu un alt pilot aviator cu numele de Lustig. La această întâlnire eu nu am participat,ştiu însă dela Gheorghe Popescu că de data aceasta Preda cu Lustig au comunicat oferta sigură de a putea efectua sborul proectat.

In aceiaşi zi pe la orele 8.30 seara, m'am dus acasă la Gheorghe Popescu fiind anunţat telefonic că a fost vizitat

-/-

de cei doi aviatori,când mi-a descris amănunţit discuţia avută cu ei, adică, că Preda de data aceasta s'a arătat hotărât şi împreună cu Lustig să efectueze sborul, arătând şi posibilitatea utilizării unor avioane dela Curtea de Argeş. După această întâlnire între Popescu şi aviatori, aceştia din urmă au continuat să vină la masă la Popescu mai des,până a adus noui elemente în legătură cu plecarea,fiind în aşteptarea primirii ordinului de misiune,pentru aducerea avioanelor dela Curtea de Argeş,despre care urma să fim anunţaţi în timpul util.

Această stare de aşteptare a ordinului de sbor a durat aproximativ zece zile,până în jurul datei de 8 Iulie când Preda şi Lustig au venit şi ne-au comunicat că există o altă posibilitate de sbor,utilizând două avioane de acelaş tip care vor merge spre Constanţa sau Mangalia.

In intervalul de timp în care Preda nu mai ţinea legătura cu dl.Popescu, acesta din urmă găsind pe un anume UMBERTO, italian, şi prieten de al dumnealui, mi-a cerut la sugestia lui Umberto să obţin pentru fiecare solicitant la plecare în străinătate, o carte de membru la unul din cele două partide istorice pentru a ne uşura descurcarea şi eventual plasarea într'un serviciu în străinătate.

Pentru realizarea acestui scop, (obţinerea cărţii de membru), m'am folosit de prietenia cu ADRIANA GEORGESCU, a cărei soră FLORICA, o cunoşteam mai de mult. Cu recomandaţia telefonică a lui ADRIANA prin VICKY FULGA, funcţionară la P.N.L. (Brătianu), am luat legătura cu PAUL DUMITRIU. Am obţinut carnetul de membru pentru mine şi cu această ocazie şi pentru dl.Popescu Gheorghe şi TUŢA, Chestorul dela Râmnicu Vâlcea.

Intrucâtt tot în timpul pauzei tratativelor cu Preda,

Gheorghe Popescu m'a adus la Comandorul NEGRESCU pentru a obţine dela el un sprijin în vederea plecării. Despre legăturile lui POPESCU cu NEGRESCU, am vorbit într'o declaraţie.

Incă din primele discuţii cu Preda, având în vedere şi precedentul STRATILESCU care ar fi luat cu el şi personalităţi politice de suprafaţă pentru a le uşura situaţia în care ar vrea să aterizeze, am luat în considerare necesitatea găsirii unei sau mai multor personalităţi politice de suprafaţă care să plece nu noi şi pentru aceasta m'am gândit la liberalii dinişti unde aveam deacuma cunoştinţă pe PAUL DUMITRIU, iar prin ADRIANA GEORGESCU posibilitatea de a prezenta garanţii morale, m'am prezentat lui Paul Dumitriu cu o scrisoare din partea Adrianei Georgescu şi i-am cerut să-mi găsească una sau mai multe personalităţi politice de suprafaţă dela liberali şi care să fie dispuşi să plece cu noi cu avionul.

PAUL DUMITRIUmi-a răspuns că el însuşi de mult doreşte să plece, promiţând că va încerca să găsească o astfel de personalitate din P.N.L.(Brătianu). Discuţia aceasta am avut-o cu Dumitriu pe la începutul lui Iulie. La vreo 4-5 zile după aceasta, Paul Dumitriu mi-a spus că George Brătianu şi Fotino care ar fi mai presaţi să plece, refuză.

Aceasta s'a petrecut în jurul datei de 8 Iulie.

Văzând că nu pot obţine nici o personalitate dela liberali, m'am gândit să folosesc cunoştinţa mai veche (din 1941) cu D-na Doctor Avramescu, şefă de lucrări la Maternitatea Colţei, despre care ştiam că are legături de prietenie prin soţul ei, dela Soc.Generală de Gaz şi Electricitate, cu familia LEUCUTIA sau SCRIDON dela naţional-ţărănişti.

In ziua de 9 Iulie a.c.,am comunicat D-nei AVRAMESCU la spitalul Colţea că ştiu despre plecarea a două avioane în străinătate, cu care doresc să plec şi eu, dar că aşi avea

-/-

nevoe de unele personalităţi politice, cari pe de o parte să fie bucuroase de această ocazie, iar pe de alta, să ne înlesnească formalităţile pe teritoriul unde aveam să aterizăm.

Mi-a răspuns că va încerca lucrul acesta prin soţul ei şi să-i dau un telefon prin care să mă interesez.

In ziua de 9 Iulie, negăsind-o la telefon, am revenit la spital în dimineaţa zilei de 10 Iulie, când mi-a spus ca să trec pe la ora 11.00 la Dalles, (Expoziţia Cărţii Engleze), pentru a-l întâlni pe soţul ei, Dl. Ing. Avramescu.

M'am dus şi l-am întâlnit la Dalles unde mi-a comunicat că a telefonat în două locuri, fără să dea nume, şi că unul din acestea s'a arătat foarte interesat de chestiune.

Dela Dalles am plecat cu el la birou, de unde a dat 2-3 telefoane, fără a găsi pe cineva din cei căutaţi. Ne-am despărţit, urmând să-i dau un telefon acasă la orele 16.00.-

Am dat telefon la ora indicată, mi-a comunicat să merg de îndată la el acasă, unde mă aşteaptă persoana interesată în chestiune.

M'am dus şi am găsit pe dl. VLAD HATIEGANU, pe care-l cunoşteam din vara anului 1945 (dela Spitalul Floreasca). Recunoscându-ne cu dl. HATIEGANU, i-am făcut o descriere a posibilităţii de a pleca cu două avioane în timp foarte apropiat, arătându-i că am încercat la P.N.L. Brătianu să găsesc una sau două personalităţi care să plece cu noi, dar fără rezultat şi i-am cerut să găsească D-lui aceste personalităţi de care aveam nevoie, dispuse să plece. Mi-a răspuns că va discuta această chestiune fie direct cu Dl. IULIU MANIU, fie cu oameni din jurul lui. Răspunsul trebuia să mi-l dea Vineri 11 Iulie a.c., ora 16, când va veni cu maşina în dosul Spitalului Colţea.

In ziua şi la ora fixată, Dl. V. HATIEGANU a venit şi mi-a spus cu toate că plecarea este cam precipitată, că a găsi deja trei personalităţi dispuse pentru această plecare, fără

-/-

a da nume. La despărţire mi-a spus să-i dau un telefon acasă la orele 12-1, ceiace am şi făcut, când mi-a confirmat că personalităţile dispuse să plece îşi menţin hotărârea de plecare şi să ne întâlnim a doua zi (12 Iulie) tot în spatele Spitalului Colţea, la orele 16.

In ziua de 12 Iulie, la ora şi locul fixat, ne-am întâlnit, Haţieganu şi cu mine, când mi-a comunicat că în afară de cele trei personalităţi, va mai merge probabil încă una, după care am fixat locul de întâlnire cu aceste personalităţi, fără să-mi fi spus nici la această oră numele lor. Urma să-i comunic telefonic ora şi ziua plecării, pe care nici eu nu le ştiam la acea dată.

Indată după despărţirea de dl.Haţieganu, după sosirea mea în cameră (locuinţa din Spaitalul Colţei), am primit un telefon dela dl.Gheorghe Popescu în care mi se spunea să trec pe la el pentru a-mi comunica o veste importantă.

Indată am plecat la Dl.Popescu acasă, care mi-a comunicat că au trecut pe la el piloţii şi i-au spus că au primit ordinul de plecare cu avioanele pentru Luni dimineaţa (14 Iulie) la orele 6.

Fiind încă la dl.Popescu acasă, au sosit din nou cei doi piloţi, aducând şi o valiză cu lucrurile lor şi o manta.

In aceiaşi seară, pe la orele 10.30, am comunicat D-lui Haţieganu să vină cu maşina pe la spital, a doua zi pe la orele 14. A doua zi dimineaţa, am socotit că este oportun să-l convoc mai devreme, ceiace am şi făcut, rugându-l să treacă pe la orele 8.30. La această oră, Dl.Haţieganu a sosit, i-am comunicat data şi ora plecării (14 Iulie ora 6 dimineaţa). Apoi am trecut cu maşina să recunoaştem capătul tramvaiului 14,

de unde dl.V.Haţieganu a spus că este bine să merg să cunosc pe unii din cei care vor pleca.

In maşină, spre locuinţa D-lui Maniu, mi-a spus că dl. Mihalache şi Ilie Lazăr vor face parte din acest lot.

18 Iulie 1947.

(ss) Dr.Gafencu N.Constantin

381 ~~381~~ ~~381~~
361

D E C L A R A T I E

Dr.Gafencu

Chestiunea plecării din ţară era pentru mine un ideal pe care l-am hrănit de mai multă vreme,dorind din tot sufletul să fac specializarea mea medicală în străinătate şi mai ales într'o ţară de limbă franceză (singura pe care o posed mai bine).Am luptat foarte mult ca să pot obţine aprobarea unei clinici din Elveţia,unde să fac o specializare medicală din cauza faptului că sunt lipsit de mijloace materiale şi de relaţiuni de rudenie sau de altă natură care să-mi faciliteze o astfel de plecare.

După ce am scris la cele cinci universităţi şi am cerut acolo să fiu primit,am primit răspuns favorabil dela Universitatea din Geneva,localitate de limbă franceză şi cultură înaltă.Am fost pur şi simplu fericit când am primit în Decembrie 1946,comunicarea aprobării ce o obţinusem de a intra în Elveţia pentru un an.Dificultăţile şi deziluziile au venit însă mai târziu.Cererea mea de paşaport făcută în Noembrie 1946,a rămas cu rezultat mereu negativ până în prezent,nu am putut cunoşate şi nici n'am avut de unde să cunosc motivul pentru care nu mi s'a aprobat paşaportul.Amărăciunea deziluzia care lua proporţii în sufletul meu,entuziasm şi dornic de progres cât mai mare a dat naştere la o adevărată psihoză.Tot timpul eram preocupat de această chestiune.

Aşi fi făcut o carieră în ţară,dar psihoza nu mă lăsa să renunţ aşa de uşor la idealul pe care la un moment dat îl aveam în mână.

Mai ales vedeam cu alţi colegi chiar mai tineri decât mine plecau pentru studii şi se mândreau de acolo prin scrisori că studiază şi se simt foarte bine,lucrul acesta mă durea foarte mult.Am rugat atunci pe un prieten al meu tov.Berveanu Ion,care lucra la Preşedenţia Consiliului,să se intereseze el dece nu obţin pasaport.

Mi-a dat răspuns spunând că probabil că sunt confundat cu cineva care ar fi avut antecedente politice,dar am impresia că n'a fost sincer şi poate nici nu s'a obosit să se informeze sau să sprijine cererea mea.

Am mai făcut eu încă 2 cereri mai detailate în care

./.

căutam să mă descurs singur de eventuale culpe pe care le bănuiam şi printre acestea cea mai mare şi care mi-a adus foarte mult rău în viaţa mea grea şi muncită,aceia a rudeniei cu Grigore Gafnecu.

Am fost pentru asta la dl.Bezviconi Gheorghe,care se ocupă cu giniologia familiilor vechi din Moldova şi Basarabia să-l întreb ce ştie despre această chestiune,căci mă plictisea faptul că toată lumea mă întreba ironic sau serios dacă sunt rudă cu Grigore Ganfencu.

Intr'o schiţă pe care o am la dosar dl.Bezviconi mi-a arătat cp dl.Grigore Gafnecu a doptat acest nume (tatăl lui căsătorindu-se cu o domnişoară Gafencu,dar din ramura basarabeană,a renunţat la numele lui de Saurer şi la adoptat pe acela al soţiei lui adică Gafencu,cum eu sunt născut în Botoşani şi tatăl meu în jud.Iaşi comuna Erbiceni dl.Beeviconi trage concluzia că noi suntem (adică eu sunt) dintr'o altă ramură a Gafencilor din Bucovina şi Moldova de Nord şi deci nu este nicio tangendă de rudenie cu Grigore Gafencu.

Mulţumit că am căpătat o lămurire preţioasă şi competinte am căpătat din nou speranţe că voi putea totuşi obţine pasaport şi idealul se aprinde din nou în sufletul meu.Realitatea a continuat să fie însă în contra mea nu ştiu dece dar aşa a fost.M'am hotărât apoi să apelez la cineva care mă cunoaşte la dl.deputat Dumitru Pop,din str.Uranus 12,unde locueşte sora mea de mai mulţi ani şi unde mă duceam şi eu ori de câteori avea liber dela spital.

Atât dl.cât şi d-na Pop au fost extrem de binevoitori faţă de mine şi cunoşteau dorinţa mea fierbinte de a pleca în străinătate pentru desăvârşirea studiilor mi-au promis tot sprijinul posibil şi am rugat pentru aceasta pe dl.Ministru Burcă,unde am avut cinstea să fiu primit în aüdienţă şi să-i explic cazul meu lăsând totdeodată o cerere şi actele necesare pentru a obţine mult doritul pasaport.

După mai multe telefoane pe care le-am dat d-lui Hamzescu,dela Cabinetul d-lui Ministru mi s'a răspuns că nu s'a făcut nimic încă şi că să mă interesez mai târziu.Intre timp îşi făcea loc în sufletul meu ideia plecării fără pasaport. Era o nebunie care mă cuprindea încet şi din care nu m'am trezit decât sub focul pistoalelor ce ne-am somat pe aeroport. Nu mai ştiu ce să spun,naivitatea,dorinţa expresă,obsesia

./.

plecării mi-au luat puterea de control şi de discernământ. Eram membru al Partidului social democrat "Fabrica Bumbăcăria Românească" situaţia pe care a neglijat-o şi peste câteva luni luni m'am înscris la liberali crezând că voi găsi ocazia plecării.Trebue să menţionez că nici nu i-am anunţat pe tovarăşii dela fabrica "Bumbăcăaria Românească",că demisionez au tăcut pur şi simplu socotind că aşa este mai bine.Sufletul obsedat,mintea înfierbântată mă forţa foarte mult să fac şi lucruri nepermise cum a fost acesta.Tovarăşul Grigorescu şi directorul Louis Haute dela fabrică cred că vor rămâne înebuniţi de nebunia pe care am făcut-o şi nu ştiu cum a-şi putea în ochii lor,căci mă mustră conştiinţa,însfârşit pentruca să mai scurtez am încercat să găsesc soluţia plecării vorbind cu dl.Paul Dumitriu dela Gazeta Liberalul ca să-mi facă el această înlesnire,adică să părăseaască un om politic care vrea să plece din ţară cu avionul şi de care să mă agăţ şi eu.Acesta mi-a făcut unele promisiuni pe cari până la urmă nu le-a ţinut şi atunci m'am gândút()ceasul rău) la alţi martori şi m'am adresat d-lui Vlad Haţieganu care mi-a găsit formula pentru care stau la celulă şi sunt zdrobit sufleteşte pentrucă deşteptarea este prea bruscă şi prea dureroasă.

N'am ştitu că în ultimul moment cine ne va aduce aci unde suntem acum când am fost prezentat d-lui Iuliu Maniu şi unde am văzut o parte din cei ce voiau să plece.

Aviatorii sunt băieţi buni şi tot atât de naivi ca şi mine,s'au declarat de acord să facă această aventură care s'a dovedit cea mai funestă din viaţa mea.

Aceasta este fondul adevărat al chestiunei.

Mă mustru şi-mi fac singur cele mai mari reproşuri de necugetare care îmi dau deabia acum seama.

Pentru partea technică spune că odatăprincipial fiind săvârşit faptul,s'a trecut la fapte foarte uşor,am aflat prima cursă pe care o făceau piloţii,de ora plecării am desemnat un punct de aterizare - decolare şi venind cu toţii la acea oră,am făcut ceeace vedem acum cu toţii.Am făcut întâlnirea la capătul tramvaiului 14.Am venit în total 4,maşina a pornit la ora 1.30 din 14/7/947,am ajuns la locul de aterizare la orele 3,apoi am aşteptat ora 6 când trebuiau să vină avioanele.Dureroasă trezire din visul nebun în care

./.

eram antrenat,s'a făcut aşa cum spuneam,sub focul de somare al pistoalelor automate.Este vea mai neagră zi din viaţa mea,şi de care n'aşi vrea să mai aud vreodată.Daţi-mi această posibilitate şi voi fi cel mai fericit om.

Ora fiind înaintată,termin aci şi de mai este necesar vă stau cu plăcere la dispoziţie pentru cómplectări.

Semnez propria-mână
ss.R.Gafencu

14 /VII/947

389 365
385

D E C L A R A T I E

Subsemnatul dr.Gafencu N.,Constantin,de profesiunea medic,născut în 1918,Noembrie 4,în orașul Botoșani,fiul lui Nicolae și Elisabeta,actual la spitalul Colțea,domiciliul declarat fiind în str.Hatmanul Arbore 25 /Spitalul Floresca Nou/, întrebat fiind declar următoarele:

Cu începere dela 1 Martie 1946,m'am purtat cu gândul plecării în străinătate în scopul specializării mele în Chimia Generală; visam cu deosebire o țară de cultură franceză în speță Elveția sau Franța.

In acest scop am întreprins repetate demersuri pentru menținerea agrementului din partea vreunei clinici din aceste țări,precum și pentru obținerea pasaportului și a vizelor.

Din cele 5 cereri înaintate la diverse clinici din Elveția,am primit agrementul, din partea Clinicii de Ginecologie și Obstretică,din Geneva (Prof.Henri de Watter Wille),precum și viza de intrare în această țară pe timp de un an.

Nu am obținut pasaportul și viza de ieșire din țară pe care le-a solicitat în patru rânduri.

Din această cauză,cu începre din primăvara acestui an, am luat în considerare și modalitatea unei plecări ilegale,paralel cu demersurile oficiale pe care continuam să le fac.

Auzind din svonuri că trecerea peste frontieră de Vest comportă cheltueli mari,în timp ce eu nu aveam mijloacele necesare și precum într'o vizită pe care am făcut-o la Constanța imediat după Paște,pentru a recunoaște posibilitățile de plecare T.,am constatat aceiași situație,am început să evaluez modalitatea plecării pe calea aerului.

Această idee am luat-o în considerare în urma celor ce auzisem cu privire la plecarea comandorului Stratinescu Abeles, etc.,precum și în urma faptului că ing.Gh.Popescu și nepotul său Dumitru Popescu,domiciliți în București,str. Vasile Gherghel Nr.21,a căror casă o frecventam nutreau deasemeni intenții de plecare din țară.Ing.Gh.Popescu,intenționa să emigreze și să se stabilească în America de Sud (Argentina sau Brazilia),în timp ce Dumitru Popescu era mai instabil în această privință.

Din sugestia lui Dumitru Popescu,ne-am adresat toți trei pilotului Preda Gheorghe,dela Aeroportul Militar Giulești,

./.

care avea legături de prietenie cu fina ing.Popescu anume Tudora.

Am început aceste consultări în jurul datei de 1 Iulie a.c.,căzând în priciu de acord cu pilotul Preda.

In continuare m'am adresat d-lui Paul Dimitriu din redacția ziarului "Liberalul",pe care-l cunoscusem în cursul lunei Iunie,când m'am înscris la îndemnul d-lui inginer Popescu în partidul național liberal -Brătianu,întrebându-l dacă nu cunoaște unele personalități politice,care ar dori să folosească această ocazie,pentru a părăsi țara.Am propus acest lucru,gândindu-mă că în acest fel voi putea avea și eu o acoperire față de autoritățile străine.

Dl.Paul Dumitriu mi-a declarat că vrea să plece chiar el menținându-și această părere și la a doua întâlnire,cu toate că mi-a spus cu această ocazie că secretarul general al PNL-Brătianu, dl.Constantin Brătianu nu și-a dat asentimentul.La obiecțiunea mea că în afară de persoana lui a-și dori ca însoțitori și alte personalități politice mai de suprafață,mi-a răspuns că nu a putut găsi astfel de amatori.Aceasta a doua întâlnire cu Paul Dumitriu,am avut-o în seara de Vineri 11 Iulie a.c.

In dimineața zilei de Vineri 11 Iulie a.c.,m'am întâlnit la spitalul Colțea cu dl.Vlad Hațeganu,căruia i-am făcut aceleași propuneri.

Dl.Hațieganu,mi-a promis că va găsi personalități ca cele dorite de mine.

Dl.Paul Dumitriu,căruia i-am vorbit despre această promisiune a d-lui Hațieganu,mi-a spus că nu crede că va pleca cineva atât din PNT-Maniu,nici din altă parte.

In cursul zilelor de 11,12 și 13 Iulie a.c.,am fost vizitat la spital în repetate rânduri,de dl.Hațeganu,perfectând plecarea pe baza comunicării primite Sâmbătă seara (12 Iulie a.c.),că avioanele vor decola în ziua de 14 Iulie a.c.,la orele 6 dimineața.Comunicarea au făcut-o piloții Preda și Lustig, venind la ing.Popescu.

Până la această dată,V.Hațieganu,a ținut legătura numai cu mine.

Duminică 13/VII/1947,pela orele 9 dimineața,am fost condus de dl.V.Hațieganu la locuința d-lui Dr.Jovin din str. Bd.Dacia Nr-19,unde m'a prezentat d-lui Iuliu Maniu care se

./.

afla singur.Dl.Maniu,presupunând că sunt din aceiaşi familie cu Grigore Gafencu,m'a întrebat: "Ce mai face fratele dumitale Grigore? In continuare mi-a cerut numele piloţilor şi relaţii despre capacitatea lor profesională şi despre gradul de încredre pe care îl merită,despre calitatea avioanelor şi posibilităţile tehnice de realizare a sborului până la Istambul.Am avut impresia că face o confruntare între relaţiile primite anterior dela dl.V.Haţeganu şi cele spuse de mine.Am plecat după circa o jumătate de oră singur după ce mă invitase să revin seara la orele 23,pentru a cunoaşte pe călători.

Dl.Maniu a spus dela început că el nu pleacă,când am revenit seara,am adus cu mine şi pe ing.Popescu,care insistase în acest sens.De data aceasta am găsit prezenţi pe d-nii Mihalache,Maniu,Carandino şi V.Haţeganu.

Maniu mi-a spus că vor pleca Mihalache şi Carandino,spunând despre ei: "Aceştia sunt inima şi mintea partidului".Am comunicat că la orele 1,din 14/VII-a (noaptea la orele 1) trebue să fie cu maşinile la capătul linii 14 (de tramvai) întrucât decolarea se face de pe câmpul de lângă comuna Tămădău, câmp ce-l vizitasem cu câteva zile mai înainte cu ing.Popescu cei doi piloţi şi cu mine.

Pela orele 23,după ce Maniu ne-a asigurat că Mihalache va îngriji ca să fim bine primiţi la Istambul,urându-le succes în călătorie,lui Carandino şi lui Mihalache,spunând totodată că Penescu să plece chiar dacă doamna nu va fi găsită,ing. Popescu şi cu mine am plecat la locuinţa inginerului.

De acolo ne-am luat amândoi bagajele mergând cu un taxi angajat de inginerul Popescu,luând pe Dumitru Borcea dela restaurantul "Florescu" şi pe Eugen Borcea,dela domiciliul său din dosul Pieţii Sf.Gheorghe.Ajungând la capătul linii 14,am aşteptat şi celelalte trei maşini care au sosit cu cinci până la 10 minute întârziere.Eu m'am urcat în maşina lui Mihalache fiindcă cunoşteam drumul.

După o oră şi jumătate am ajuns la câmp.

Revenind la întrevedere dela orele 23 din 13/VII-a dela dl. Maniu,menţionez că la îndemnul d-lui Maniu,de a reprezenta cu fermitate interesele noastre româneşti,acolo unde vă veţi duce,dl.Carandino stând în poziţie de drept şi ţinând mâna preşedintelui,răspunde afirmativ prin gesturi şi cuvintele: "Da,bine,Domnule Preşedinte,nu aveţi nicio grije".

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

ss.Dr.Gafencu

15.VII.947

~~389~~ ~~389~~ 368

İng. POPESCU GHEORGHE

Declaratie

ING.GHEORGHE POPESCU.

Ing.Gh.,Popescu,domiciliat in Bucuresti Str.Vasile Gheorghe Nr.21,declară următoarele:

Aproape de un an de zile nu am nimic de lucru,am făcut fel de fel de incercări,urmărind zilnic,să-mi capăt un serviciu,am apelat chiat la Dl.Sef al Circumscriptiei 36 Pol. Dl.Chestor Rantă,am căutat să-i arăt că nu fac nici o politică si dacă se poate să mă incadreze si pe mine in aceasta formatie muncitoreasca /comunismul/,aceasta se petrecea astăiarnă stie de acest lucru si D-ra GETA MARDORESCU,ce făcea serviciul de secretară a Circ.36 Politie.Dl.Sef Rantă poate că a uitat să facă un demers eu de 2-3 ori la rugat.

Am mers mai departe,la mine acasă doarme când vine din misiune aproape de patru ori pe lună un oarecare domn ofiter Lt.rus BORIS,pe care il stiu că face serviciu la Garnizoane Sibiu,l-am rugat si pe D-sa să facă vre'un demers să pot să-mi caut vre'o slujbă,am avut si aici promisiunea certă că i-mi va face rost,timpul s'a scurs eu am rămas mai departe fără serviciu.

Până in sărbătorile pastelui m'am intâlnit in dreptul depozitului sanitar pe Bd.Filantropia,cu Dl.Cpt.Aviator STRATULESCU,pe care il cunosteam din Aviatie cu 3-4 ani inainte pe când subsemnatul experimentam la Aeroportul Brasov niste bombe din beton armat.

D-sa avea un pachet in mână si văzându-mă m'a intrebat: Ce faci măi Bombică,unde faci Paştele? Aici s'au il vrei să-l faci cu mine pe undeva? Eu i-am răspuns: "Păi unde să-l fac?" In timpul acela scoate o hartă din buzunar si incepe să mi-o desfacă arătându-mi Bosforul,şi î-mi spune "Uite pe aici,vrei sau nu vrei?,Eu i-am răspuns: "Cum să nu vreau,dar c'am gri.Atunci pentru că se venea venind tranvaiul 3 mi-a zis: "Uite rămâne aceasta hartă la tine şi mâine sau poimâne seară trec eu pe la tine pe la orele 8-9 seara şi stăm de vorbă.-

A venit Paştele,a trecut şi Dl.Cpt.STRATILESCU nu a mai venit pe la mine.

C'am după vre'o lună de zile am auzit că a plecat

./.

singur fără mine.-

Intr'una din zilele lunei Iunie, intr'o seară vine la mine un vecin al meu un oarecare PRUTEANU, insotit de Adjutantul PREDA /Adjutantul PREDA auzisem că se va căsători cu o fină a mea/, i-am invitat la masă in curtea imobilului din Str.Vasile Gherghel Nr.21, unde a discutat şi felul cum a sburat STRATINESCU, eu i-am pus intrebarea? Când zbori după el? Mi-a răspuns: "S'ar c'am putea că nu este lucru mare desi nu se dă benzină, dar o face frătiorul PRUTEANU că el poate să facă acest lucru.

Bine D-le atunci să stăm de vorbă in directia aceasta dar mâine, că eu sunt singur că n'aşi cuteza să fac acest lucru. A rămas să-i dau răspuns a doua zi pe Aeroport la Chitila.

A doua zi m'am dus cu Dr. GAFENCU, un vechiu prieten al meu la Aeroport in Chitila, unde a intrat D-sa luând contact cu Adjutantul PREDA dându-si intâlnire in strada Vasile Gherghel Nr.21, Bucuresti, pentru a doua seară.-

A doua seară a.dj.Preda n'a mai venit m'a pomenit după o săptămână că dă telefon că vrea neapărat să ne vorbească.-

Am acceptat convorbirea adică intâlnirea cu el a venit si mi-a spus că se duce intovărăsit de acest domn LUSTING adjutant coleg cu el ce era de fată se duc la Curtea de Arges si iau niste avioane I.A.R., să le aducă la Bucuresti asta lucru precis că sunt numai ei sburători acolo si incă cu un coleg ce se află in concediu. Noi adică eu cu Dl.Dr.GAFENCU am primit propunerea după plecarea lor a rămas să căutăm vre'o persoană cunoscută in Turcia să nu ne ducem de capul nostru că nu e chiar asa uşor.

Este adevărat că noi am spus la acesti doi ajustanti Dlor, avem oameni cunoscuti si credem că are să fie nimerit să mergem dacă se poate la aceia oră, eu personal si chiar Dr. GAFENCU nu avea pe nimeni pentru acest lucru.

După ce au plecat adjutantii PREDA si LUSTING, Dl. Dr.GAFENCU, a spus că va vorbi cu fosta secretară a lui RADESCU pe care o cunoaşte şi care se chiamă GEORGESCU, că poate ea îi va recomanda pe cineva: A rămas ca a doua seară noi să ne intâlnim iarăşi, să vedem ce s'a aranjat.

./.

M'am dus eu la spitalul Colței la Dl.Dr., unde D-sa mi-a arătat un biletel prin care il recomanda pe Dl.Dr.GAFENCU, că este un om cumsecade si trebue să aibă incredere in D-sa despre cei propune D-lui Dumitru.-

După o zi sau două, am avut informatia D-lui Dr.GAFENCU că iar fi spus Dumitru adică că a luat contact cu acest domn Dumitru dela Partidul Liberal si că ar crede că ar merge GEORGE BRATIANU si poate tot altcineva tot persoană serioasă,- dar a rămas să se mai discute să mai treacă pe acolo.-

A trecut 2-3 seri în acest timp au venit din nou cei doi aviatori PREDEA si LUSTING si mi-a spus următoarele:

Dălor stiti că avem mai mare noroc ca săptămâna asta, adică săptămâna dela 5-12 Iulie, va zbura precis cu două avioane cu medicamente la Mangalia, dar nu stiu cum ar face rost de o hartă că ei nu cunosc drumul până in Turcia, eu le-am spus că am o hartă dela un şef al lor, aşa că eu cred că va fi bună de asta să nu se vaite ei. I-am asigurat că avem harta si oamenii care trebue să meargă.-

Se apropia sfârsitul săptămânii si noi nu mai găsisem oamenii pentru zbor.

Vineri ne-am dus in strada Cafaru Vechiu la Nr.3., şi i-am explicat situatia D-lui DUMITRU BORCEA. D-sa s'a oferit să meargă eu spunându-i că merge si GEORGE BRATIANU.

Sâmbătă seara pe la orele 2o, aviatorii m'au anunţat că au primit ordinul de zbor, adică misiunea pentru Luni dimineaţa la ora 6, in acelasi timp m'a anuntat si Dl.Dr.GAFENCU, că GEORGES BRATIANU nu merge, dar crede că va merge Dr.HATEGANU, şi tot va fi bun si aceasta, dar a rămas ca Duminecă să aibă o intrevedere ca să ia hotărârea.-

Dumineca seara am fost informat de Dl.Dr.GAFENCU, că a avut o intrevedere in cursul zilei de Duminecă dimineata cu Dl.IULIU MANIU, care l-a chemat la ora 23 seara să-i comunice ceva.-

Seara m'am dus si eu cu Dr.GAFENCU, desi nu-l cunostiam pe Dl.IULIU MANIU personal, D-sa a avut amabilitatea şi m'a primit acolo, era de faţă Dl.MIHALACHE şi Dl.CARANDINO, pe care Dl.IULIU, a spus că s'a hotărât să meargă impreună cu Dl.PENESCU, pe care nu-l cunostiam si nu eram de fată.

./.

M'a intrebat personal Dl. IULIU MANIU, ce fel de avioane si ce fel de aviatori sunt ăştia. Eu i-am răspuns că unul din ei este în perspectivă să se căsătorească cu o fină a mea.- că trebue să sboare mâine dimineaţă la ora 6, deci urmează ca noi să fim pe Aerodromul Tămădău pe care il recunoscu-sem pe ziua de Miercuri sau Joi, când am fost acolo cu Dl. Dr. GAFENCU si cu cei doi aviatori.- Si deci trebue să plecăm acolo de aşa fel să fim la ora 6 acolo.-

Hotărând astfel ora plecării din Bucuresti la ora 1 noaptea lucru care s'a si intâmplat masinile care le transportau s'au intâlnit la ora 1 noaptea la capătul linii 14 in Sos Pantilimon, unde a venit si Dl. PENESCU, când l-am cunoscut era în maşină cu D-na, am plecat la Tămădău cu maşinile unde am aşteptat sosirea avioanelor.-

Pe la orele 6.35, a sosit avioanele, noi am intrat cu maşinile acolo când am inceput să punem geamantanele in avioane am fost luati prin surprindere cu focuri de armă.

Am fost incărcati intr'un autocamion si dusi la cazarma Marmizon, unde ni s'a făcut perchezitie si interogatoriu. Mentionez că la Domnii IULIU MANIU, l-am cunoscut si pe Dr. ILIE LAZAR, pe care deasemeni l-a recomandat că mergè cu noi în Turcia.-

Toată plecarea persoanelor si anume: Dl. MIHALACHE, Dl. PENESCU, ILIE LAZAR şi CARANDINO, a fost pregătită de Dl. Dr. GAFENCU care a tratat aceasta 2-3 zile, iar Dl. DUMITRU BORCEA şi EUGEN BORBEA, au fost chemati prieteneşte de mine.

xxx

Dl. GHEORGHE POPESCU Sing. în a doua declaratie sustine următoarele:

M'am născut in comuna Gogosu Jud, Mehedinti, dintr'o familia foarte săracă, suntem cinci fraţi /2 surori si 3 fraţi/, un frate cel mai mare este agricultor foarte sărac cu 3-4 copii, surorile la fel una văduvă, iar cu copii, un frate este aici in Str. Vasile Gherghel Nr. 13, sofeur mecanic, căsătorit, foarte sărac, După ce am făcut /am absolvit/ scoala de arte si meserii, am dat examen luând capacitatea scoalei superioare de arte si meserii la Craiova, am intrat tot prin munca mea la Scoala de Constructii din Bucuresti, după aceia am retinut postul ca conductor tehnic, subinginer la Aero

./.

Chimica-Română, la Ministerul Muncii Sănătătii si Ocrotirilor Sociale, iar in ultimul timp am fost Seful Serv.Beton Armat, la Uzinele I.R.M.C., Mirja-Ghirdov eni, de unde am fost indepărtat din serviciu, fiind socotit comunist şi anarhistul fabricilor, făcându-mi-se acte de dare in judecată la Curtea Martială Plo esti.-

După ce am fost dat afară deoarece cunosc si mecanica automobilistică la perfectie am cerut pe cont propriu reparatii de auto.-

Nemai având de lucru si nemai putând trăi fără lucru deoarece nu aveam ce mânca am luat hotărârea să plec cum voi putea până in America de Sud, chiar clandestin, aceasta am destăinuit-o şi D-lui Dr.GAFENCU un bun prieten.Printr 'o intâmplare am cunoscut pe pilotul PREDA, căruia i-am propus fiind acolo si Dr.GAFENCU să plecăm cu avionul si din discutie a rămas că de avion face el rost, că primeste misiuni si că va putea pleca.- Hotărârea că vom pleca a fost acum vre'o trei săptămâni când pilotul a spus că ne va putea duce am aşteptat insă o săptămână după care pilotul a telefonat că are să ne comunice ceva important.A doua seară ne-am intâlnit cu PREDA si cu pilotul LUSTING cu care am făcut cunostinţă atunci spunând că numai ei doi sunt pilotii Aeroportului si că vor aduce două avioane dela Curtea de Argeş cu care vom putea pleca şi deci trebue ca noi să cunoastem aeroportul de pe care ne vor lua ei a doua zi am plecat toti patru cu o maşină de piaţă la aeroportul Tămădău, unde am hotărât să ne adunăm acolo.-

A rămas ca atunci când ne va comunica cu una zi cel putin inainte, noi trebue să fim gata de plecare.Dl.Dr.GAFENCU a spus că cunoaste pe fosta secretară a lui RADESCU, care crede că ea va mai avea pe cineva si va merge cu noi.-

A doua seara a venit GAFENCU si mi-a spus că ea nu merge dar ia dat acest bilet către un oarecare DUMITRU dela Naţionali-Liberali, in acest bilet era scris: "Dragă D-le Dumitru garantez cu capu pentru Dl.Dr.GAFENCU si serveste-l cu ce-ţi propune.-

După o zi a venit din nou Dl.GAFENCU si mi-a spus că va merge el adică DUMITRU si eventual GEORGE BRATIANU, dar a rămas să se discute după o zi sau două, acum vre'o 3-4 zile, sau mai precis Vineri 11 Iunie a.c., a venit pe la orele 21.Dl.GAFENCU si mi-a spus că BRATIANU nu mai merge si are să facă o

./.

intrebare dr.HATEGANU dacă are pe cineva să meargă,după o zi a venit /adică Sâmbătă dimineata/ si a spus că ar fi vorbit cu HATEGANU si că acesta ar merge,a rămas ca pentru Sâmbătă seara să ia din nou legătura cu el.-

Duminecă seara pe la orele 2o mi-a comunicat Dl.GAFENCU următoarele:

Azi dimineata dela ora 8.3o până la lo.3o,a fost cu HATEGANU la Dl.MANIU si a discutat cu el de aceasta plecare, dar a rămas pe la orele 23.seara să se ducă din nou acolo, adică la Dl.MANIU.-

La orele 23,am plecat si eu la Dl.GAFENCU,la Dl.MANIU acasă,unde pentru prima dată l-am cunoscut acolo la Dl. MANIU era Dl.I.MIHALACHE,Dl.CARANDINO si Dl.ILIE LAZAR.Am făcut cu nostintă si cu D-lor.-

Dl.MANIU mi-a spus : Domnule POPESCU mi-a explicat Dl.GAFENCU despre tot asa că va merge Dl.MIHALACHE,Dl.CARANDINO,Dl.PENESCU cu sotia şi Dl.ILIE LAZAR.Este totul in regulă a spus Dl.MANIU,Dl.MIHALACHE stie ce are de făcut.

Duminecă inainte de ora 23,Dl.GAFENCU mi-a spus că ia spus Dl.MANIU,că ar fi dat o radio-gramă -La Sanstefano la Aeroport ca să nu fim arestaţi.-

Pentru zborul ce urma să se facă trebuia să se facă trasajul pe hartă,harta a fost dată de mine,iar trasajul la făcut pilotul LUSTING in fata Dr.GAFENCU.-

Cu câteva săptămâni mai înainte adică la primele convorbiri ce le-am avut cu PREDA,eu am spus că am hartă dela un fost sef al D-lui .-

Mentionez că plecarea era fixată de către Dl.GAFENCU cu Dl.MANIU de Duminecă dimineata pentru ora 3.Luni dimineaţa cu masinile spre Aeroport si pentru aceasta eu am contestat insistând să plecăm la ora l.Dl.MANIU fiind de acord cu aceasta adică cu plecarea la ora l.-

Si a spus că desi s'a inteles cu Dl.PENESCU pentru ora 3 totusi va putea să-i comunice aceasta.-

Părerea mea este că Dl.MIHALACHE,PENESCU si CARANDINO, nu au plecat tot cu scopul ce am plecat,eu ,GAFENCU si fraţii BORCEA si că ar fi plecat poate cu scopuri politice.

./.

3~~75~~ ~~396~~ 396

Dl.POPESCU GHEORGHE,ne dă o a treia declaratie din care ne arată următoarele:

S'au dat de două ori adică in două seri la intervale de 3-4 seri masă de masă si a fost pe urmă masa servită cu niste castraveti,ceap- si nişte brânză,iar a doua masă a fost niste ouă,brânză,castraveţi şi rinichi,ce l-am impărtit in patru adică: Dl.GAFENCU,cei doi piloti PREDA si LUSTING,iar la aceste mese sotia mea nu a luat parte.-

A treia masă si ultima a fost servită la restaurantul "Florescu " din Bd.Filantropia unde am luat parte cu Dr.GAFENCU,DUMITRU BORCEA,cei doi aviatori si sotia mea.Masă care a fost plătită de Dl.DUMITRU BORCEA,sotia stia că voi pleca eu cu Dr.GAFENCU in Argentina sau Brazilia.-

Plecarea era in strânsă legătură cu facerea mijloacelor ce ni le punea cei doi aviatori care la rândul lor aşteptau vre'o misiune asa cum ne spuneau.-

Odată au spus că vor pleca cu un avion cu care vor pleca in misiune,altădată au spus că vor pleca cu două avioane dela Curtea de Argeş,a treia oară au spus că vor sbura cu două avioane ce vor transporta medicamente la Mangalia,dar aşteaptă ordinul de plecare si acest ordin se va da cu 24 de ore mai înainte cel putin aşa că plecarea depindea de acesti aviatori.-

Sâmbătă seara am fost instintati de Dl.Dr.GAFENCU, că ar fi primit băetii ordin de plecare la Mangalia cu medicamente si că Luni dimineata la ora 6,neapărat,vor zbura că au fost la mine acasă,au găsit harta pe birou si că a trasat aviatorul LISTING in fata Dr.GAFENCU.

Seara Sâmbătă târziu Dl.GAFENCU,mi-a spus că se va duce la Dl.HATEGANU pe care il cunoaste de mai multă vreme si că îi va propune această chestiune.-

Duminecă după masă mi-a comunicat Dl.GAFENCU,că a vorbit cu HATEGANU si că acesta l-ar fi dus la Maniu acasă in dimineata zilei de Duminecă si că a rămas intelegerea ca să se mai discute aceasta chestiune seara la ora 23.- Seara la ora 23,pe când ne aflam la masă eu Dl.GAFENCU,Dl.BORCEA şi cei doi aviatori la Restaurantul "Florescu",eu impreună cu Dl.GAFENCU,

./.

am plecat la Dl.MANIU acasă cu o masină de piaţă.-

A bătut /a sunat/la uşe si a iesit o doamnă blondă inaltă,pe care a salutat-o Dl.GAFENCU,anuntând vizita noastră, după un minut a venit si a deschis invitându-ne in haull.Am stat c'am 23 minute după aceia doamna de mai sus ne-a poftit în lăuntru.-

Când am intrat acolo Dl.Dr.GAFENCU m'a prezentat,era acolo Dl.MANIU,Dl.MIHALACHE,Dl.CARANDINO si Dl ROMICA BOILA.-

După 1-2 minute a intrat si Dl.ILIE LAZAR pe care mi l-a prezentat Dl.MANIU.-

Dl.MANIU,m'a privit de sus până jos si mi-a spus ,mi-a explicat Dl.Dr.GAFENCU,Dl.POPESCU,situatia dumneata ,cunosti ce fel de aviatori sunt ăştia? Eu i-am spus că unul din ei voeşte să ia in căsătorie pe o fină a mea si eu l-am asigurat că este băiat bun.-

Bine,...atunci uite merge Dl.MIHALACHE,Dl.CARANDINO,Dl. si D-na PENESCU,ce nu erau de fată si că Dl.MIHALACHE stie ce are de făcut.-

Atunci Dl.BOILA a spus : "Eu nu merg,dar toată chestiune /se adresează lui MIHALACHE/,aranjează acolo cu CONSTANTINOPOL cu Dl.DRECEA sau DECEA /nu-mi amintesc bine/.

La aviatori am dat odată un milion si altădată două milioane bani ,cu care ei spuneau că vor plăti benzina la aeroport,acestia bani i-am dat eu fiind ai mei.-

Pe Dl.COMANDOR NEGRESCU IOAN,il cunosc de 4-5 ani,după ce pilotul PREDA,s'a oferit el impreună cu un oarecare soldat PRUTEANU că vor aranja plecarea cu un avion,de pe aeroportul Chitila,eu impreună cu Dl.GAFENCU,ne-am consultat că ar fi mai bine să cerem sfatul la un aviator pe care il cunoaştem mai bine,deoarece asta nu ne-ar face impresie serioasă.-

Am asteptat incă o săptămână asteptând pe PREDA si văzând că nu vine,ne-am dus la Dl.Comandor NEGRESCU ca să-i inspirăm incredere,i-am spus că vrem să plecăm cu BEBE si GEORGE BRATIANU.I-am făcut cunoscut după ce dânsul s'a exchivat de noi că nu sunt avioane şi chiar dată ar fi n'am nimerit-o că el este om bătrân şi are familie nu vrea să o lase pe drumuri,i-am făcut explicatia cu PREDEA,mi-a spus că astea sunt lucruri neserioase,aşa că ar fi mai bine,să mai căutăm si in altă parte ,

./.

aceasta a fost acum vre'o 3 săptămâni.Dl.Dr.GAFENCU,s'a dus a doua zi pe Aeroportul Băneasa ,a venit după aceia la mine si mi-a spus că a cunoscut pe un aviator CHIFULESCU,dar că a rămas să se ducă a doua zi dimineata la ora 7,aceasta era acum 3 săptămâni intr'o Luni dimineaţa.-

La ora prânzului Dl.GAFENCU,mi-a comunicat că nu l-a găsit pe acesta.-

A mai trecut trei - patru zile si a anuntat din nou pe PREDA că are să ne comunice ceva important,dacă se poate să ne vadă astăseară,i-am spus să vină si a venit,dar insotit de aviatorul LUSTING,pe care mi l-a prezentat prietenul lui şi că ar astepta ordine să aducă niste avioane dela Curtea de Argeş si că neapătat trebue să cunoástem locul de unde urmează să zburăm noi.După aceia discutie Joi acum o săptămână am plecat cu o masină la aeroportul Tămădău,unde spunea LUSTING,că aeroportul Tămădău,este bine să-lvedem si noi că el il stie.-

PREDA si LUSTING,au venit Vineri si au spus că nu mai plecăm cu avioanele acestea si plecăm cu două avioane ce pleacă la Mangalia cu medicamente.Sâmbătă seara am fost anuntati că Luni dimineata la ora 6 plecăm.-

Pe Comandorul VASILESCU,il cunosc de patru ani când i-am vândut o maşină de atunci nu l-am mai văzut,cu plecarea n'am mai avut nici o legătură cu D-ra.-

Pe Cpt.BACESCU,l-am cunoscut acum un an,intr'o prăvălie dela un prieten al meu si am găsit cu cale să-i spun si lui că plec si deoarece eu pierdu-sem cu revolver care nu eram al meu am cerut să-mi dea el unul..D-sa mi-a spus că nu are,dar va căuta să mă servească .M'a anuntat că a găsit ,dar fiindcă mi se cereau bani prea mukti am renuntat

Nu-mi amintesc să-i spus lui BACESCU că merge si BRATIANU sau altcineva cu noi decât stiu că i-am spus că am făcut rost de un avion si dacă poate să meargă si D-sa mi-a răspuns că nu poate să meargă.Aceasta era acum vre'o 10 zile.-

Scopul plecării era să ajungem in Aergentina unde singur BORCEA,spunea că va deschide vre'o intreprindere va face restaurant poate,vre'o revistă etc.In familie si cu totul glumă poate că am zis că vom deveni Ministrii.

./.

Stiam că BORCEA face politică TITEL-PETRESCU c'am de un an de zile.-

MANIU stia de plecarea noastră de Sâmbătă seara probabil decât ia spus Dr.HATEGANU.

Nu-l cunosc pe comandorul DRAGANESCU.

MANIU a spus că stie Dl.MIHALACHE ce are de făcut în Turcia.-

Nu-mi reamintesc să-i fi spus ceva si lui CARANDINO.-

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

ss/ Gh.Popescu.

400 ~~400~~

379

DECLARATIE

Subsemnatul Ing.GHEORGHE POPESCU,mai declară următoarele:

Dl.GAFENCU mi-a spus in tot cursul săptămânii ca a vorbit cu acel DUMITRU,care i-a spus că a aranjat dela cineva dela Misiunea Americană să meargă cu noi.-

La masă la Restaurantul "FLORESCU" Dl.GAFENCU,a vorbit deschis către băeţi,era de faţă şi eu că MANIU ar fi dat Radio-Gramă la Constantinopol si că a întrebat dacă avioanele sunt prevăzute cu T.F.F.,ca să se poată ţine legătura,atunci FREDA a spus că sunt prevăzute pentru aceasta,dar n'au instalatia sau aparatele.-

Când am luat hotărârea să-i spun D-lui Cdor.NEGRESCU ION,am dat un telefon la D-sa si i-am cerut intâlnire că am să-i vorbesc personal si că nu pot să-i spun la telefon.D-sa mi-a dat intâlnire la Librăria "Cartea Mea", din Calea Victoriei,aceasta a fost acum 15-16 zile.D-sa a venit la ora 17 la "Cartea Mea",unde am fost eu si Dl. GAFENCU şi i-am spus că nu putem discuta aci şi dacă se poate să discutăm acasă la D-sa.Am luat o masină taxiu si ne-am dus acasă la D-sa şi i-am spus că suntem din partea lui BEDE si GH.,BRATIANU si căutăm un avion să zboare cu el in Turcia,i-am făcut cunoscut cum că un oarecare FREDA, dela Aero-Portul Chitila,ne-a asigurat acum câteva zile că poate să plece cu noi si l-am rugat că aceasta n'ar fi cazul să ia măsuri contra acestui băiat că poate lui va fi un fiu al meu.Mi-a răspuns ,Domnilor regret că nu vă pot servi,că avioanele noastre sunt mici si cele mari nu au alice,asa că incercati in altă parte,a căutat să intre în amănunt despre plecarea lui BRATIANU,noi i-am spus

./.

sigur trebue să fie vre'o chestie politică, ne-a spus să-l tinem in curent si pe D-sa.-

După vre'o 4-5 zile după ce FREDA ne-a asigurat că pleacă la C.de Arges, să aducă două avioane la Bucuresti m'am dus cu Dl.GAFENCU la dumneata să facem sondaj dacă nu a luat vre'o hotărâre să te apreacă pe FREDA, noi i-am spus că am aranjat cu un avion civil dela Presedintie.-

Sâmbătă dimineata ducându-mă la Dl.Comandor acasă nu l-am găsit m'am dus după masă la ora 17 si l-am găsit, am făcut cunoscut că adevărat plecăm si că dacă poate să ne dea o hartă că scala dela Băneasa nu are D-sa mi-a dat o jumătate de hartă care era trasat o linie spre St.Stefano, spunând că pe acest drum a fost D-sa.-

Legătura cu Partidul Liberal si Tărănesc a luat-o Dl.GAFENCU, prin DUMITRIU si Dr.HATIEGANU, HATIEGANU l-a condus pe Dl.GAFENCU la Maniu Duminecă dimineata, eu am fost Duminecă seara cu Dl.GAFENCU la MANIU la ora 23, unde am fost prezentat.

ss/ Gh.Popescu.

17 Iulie 1947.

402 ~~381~~ ~~402~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH. POPESCU, domiciliat in Bucuresti str. V. Gherghel nr. 21, in complectarea declaraţiilor anterioare declar următoarele:

In căutarea de însoţitori pentru plecare m'am adresat şi Dlui LUCA GION, domiciliat deasupra cinematografului Trianon etaj.II, Dlui Avocat PRESBITERIANU din str. Cobălcescu nr. 6 etaj.I care au acceptat in principiu să plece, Aceasta in cursul săptămânei trecute.-

Sâmbătă 12 .VII. 947 când am fost la Cd. NEGRESCU ION, acesta ma-a spus că e impiedicat să plece de bătrâneţe şi de familia sa.-

Când mi-a inmânat harta mi-a arătat o linie pe hartă şi a spus că pe aici a fost şi Dsa.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o semnez propriu.-

(ss) Ing. Gh. Popescu

Adaug la declaraţia făcută mai sus că pentru a naşte inpresie de seriozitate i-am comunicat Dlui Cdor. NEGRESCU ION, sâmbătă că inainte de plecarea hotărâtă urmează că Dsa să se vadă cu Dl GEROGE BRATIANU.-

La această Dl Comandor a răspuns:

Că ce rost ar avea această întâlnire odată ce aţi fixat plecarea.-

Declar, susţiu şi semnez.-

(ss) Ing. Gh. Popescu,

D E C L A R A Ț I E

Subsemnatul GHEORGHE POPESCU, inginer, domiciliat în str. Vasile Gherghel 21, București, declar următoarele:

S'au dat de două ori adică în două seri la intervale de 3-4 seri masă de masă și a fost prima masă servită de mine niște castraveți, ceapă și niște brânză, iar a doua masă a fost niște ouă, brânză, castraveți și un rinichi ce l-am împărțit în patru adică cu dl. Gafenco și cei doi piloți Preda și Lustig La aceste mese soția mea nu a luat parte. A treia masă și ultima a fost servită la restaurantul din B-dul Filntropia, unde am luat parte eu, dr. Gafencu Dumitru Borcea cei doi aviatori și soția mea, masă care a fost plătită de dl. Dumitru Borcea.

Soția știe că voi pleca eu cu dr. Gafencu în Argentina sau Brazilia. Plecarea era în strânsă legătură cu facerea mijloacelor ce mi le punea cei doi aviatori, care la rândul lor așteptau vreo misiune așa cum ne spuneau.

Odată au spus că vor pleca cu un avion cu care vor pleca în misiune altă dată, au spus că vor pleca cu două avioane dela Curtea de Argeș a treia oară au spus că vor sbura cu două avioane ce vor transporta medicamente la Mangalia dar așteaptă ordinul de plecare și acest ordin se va da cu 24 ore mai înainte cel puțin, așa că plecarea depinde de acești aviatori.

Sâmbătă seara am fost înștiințat de dl. dr. Gafencu că ar fi primit băieții ordin de plecare la Mangalia cu medicamente și că Luni dimineața la ora 7 neapărat vor zbura, că au fost la mine acasă, au găsit harta pe birou și că a tras aviatorul Lustig în fața d-lui dr. Gafenco.

Seara, Sâmbătă târziu, dl. Gafenco mi-a spus că se va duce la dl. Hațieganu pe care îl cunoaște de mai multă vreme și că-i va propune această chestiune.

Duminică după masă mi-a comunicat dl. Gafencu că a vorbit cu dl. Hațieganu și că acesta l-ar fi dus la Maniu acasă în dimineața zilei de Duminică și că a rămas înțelegere să se mai discute această chestiune seara la ora 23.

Seara la ora 23, pe când ne aflam la masă cu dl. Gafencu dl. Borcea și cei doi aviatori la restaurantul Florescu, eu împreună cu dl. Gafencu am plecat la dl. Maniu acasă cu mașina

./.

de piaţă.A bătut (a sunat) la uşe şi a eşit o doamnă blondă înaltă,pe care a salutat-o dl.Gafencu,anunţând vizita noastră,după un minut a venit şi a deschis invitându-ne în hol. Am stat cam 2-3 minute,după aceia doamna de mai sus ne-a poftit înăuntru.Când am intrat acolo dl.dr.Gafencu m'a prezentat,era acolo dl.Maniu,Mihalache,Carandino şi Romică Boilă. După unu două minute a intrat şi dl.Ilie Lazăr,pe care ni l-a prezentat dl.Iuliu Maniu.

Dl.Maniu m'a privit de sus până jos şi mi-a spus: Mi-a explicat dl.dr.Gafencu, d-le Popescu situaţia dumneata cunoşti ce fel de aviatori sunt ăştia? Eu i-am spus că unul din ei voeşte să ia în căsătorie pe o fină a mea şi eu l-am asigurat că e băiat bun.

" Bine....atunci uite merge dl.Mihalache,dl.Carandino şi d-na Penescu ce nu erau de faţă şi că dl.Mihalache ştie ce are de făcut.

Atunci dl.Boilă a spus: eu nu merg,dar toată chestiunea aranjeaz-o (se adresează d-lui Mihalache) acolo la Constantinopole cu dl. Deccea sau Dlcea (nu-mi amintesc bine).

La aviatorii am dat odată un milion şi altădată două milioane bani cu care ei spuneau că eu vor plăti benzina la aeroport.

Pe dl.comandor Negulescu Ion îl cunosc de 4-5 ani după ce pilotul Preda s'a oferit el împreună cu un oarecare soldat Pruteanu că vor aranja plecarea cu un avion depe aeroportul Chitila,eu împreună cu dl.Gafencu ne-am consultat că ar fi bine să cerem sfatul deoarece asta nu prea ne-ar face impresie serioasă,am aşteptat însă o săptămână,aşteptând pe Preda şi văzând că nu vine ne-am dus la dl.comandor Negrescu şi ce să-i inspirăm încredere i-am spus că vrem să plecăm cu Bebe şi George Brătianu i-am făcut cunoscut după ce dânsul s'a eschivat de noi că nu sunt avioane şi chiar dacă ar fi n'ar fi nimerit-o că el este om bătrân şi are familie nu vrea să o lase pe drumuri,i-am făcut explicaţia cu Preda,mi-a spus că astea sunt lucruri neserioase aşa că ar fi mai bine să mai căutăm şi în altă parte,acesta a fost acum vreo trei săptămâni.

Dl.dr.Gafencu s'a dus a doua zi pe aeroportul Băneasa şi a venit după aceia la mine şi mi-a spus că a cunoscut pe un aviator Ciufulescu,dar că a rămas să se ducă a doua

zi dimineaţa la ora 7,aceasta era acum trei săptămâni într'o luni dimineaţa.

La ora prânzului dl.Gafencu mi-a comunicat că nu l-a găsit pe acesta.A mai trecut trei patru zile şi a anunţat din nou predat că are să ne comunice ceva important dacă poate să ne vadă astă seară i-am spus să vină şi a venit dar a venit însoţit de aviatorul Lustig,pe care ni l-a prezentat prietenului şi care aştepta ordine să ducă nişte avioane dela Curtea de Argeş şi că neapărat trebue să cunoaştem locul de unde urmează să zburăm noi.După acea discuţie Joi acum o săptămână,am plecat cu o maşină la aeroportul Tămădău,unde spune Lustig că ar fi bine să-l vedem şi noi că el îl ştie.

Preda şi Lustig au venit Vineri şi au spus că nu mai putem plecăm cu avioanele acestea,ci plecăm cu două avioane ce pleacă la Mangalia cu medicamente.Sâmbătă seara am fost anunţat că Luni dimineaţa la ora 6 plecăm.

Pe comandorul Vasilescu îl cunosc de 4 ani când i-am vândut o maşină,de atunci nu l-am mai văzut cu plecare.N'a avut nici o legătură cu plecarea sa.

Pe căpitanul Băcescu Băcescu l-a cunoscut acum un an într'o prăvălie dela un prieten al meu şi am găsit cu cale să-i spun şi lui că plec deoarece eu pierdusem un revolver ce nu era al meu,am cerut dacă are să-mi dea el unul.D-sa mi-a spus că nu are,dar va căuta să mă servească.M'a anunţat că a găsit dar fiindcă mi se cereau bani prea mulţi am renunţat.

Nu-mi amintesc să-i fi spus lui Băcescu că merge şi Brătianu sau altcineva cu noi decât ştiu că i-am spus că am făcut rost de avion şi că dacă poate să meargă şi d-sa şi mi-a răspuns că nu poate să meargă aceasta era acum 10 zile.Scopul plecării era să ajungem în Argentina unde sigur Borcea spunea că va deschide o întreprindere va face restaurant pesteurant poate vreo revistă,etc. - în familie şi cu totul glumă poate am spus că vom deveni miniştri.Stiam de Borcea că face politica lui Titel Petrescu cam de un an de zile,Maniu ştia de plecarea noastră de Sâmbătă seara probabil când i-a spus dr.Haţieganu.Nu-l cunosc pe comandorul

Maniu a spus că ştie dl.Mihalache ce are de făcut în Turcia nu-mi reamintesc să-i fi spus ceva lui Carandino.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

ss.Ing.Gh.Popescu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPESCU, subinginer, domiciliat în str. Vasile Gherghel Nr.21, Bucureşti, declar:

M'am născut în comuna Gogosu, jud.Mehedinţi dintr'o familie săracă-Ilie şi Floarea Popescu, suntem cinci fraţi (2 surori şi 3 fraţi), un frate cel mai mare este agricultor f.sărac cu 3-4 copii, surorile la fel, una văduvă iar cu copii; 1 frate este aici în str. Vasile Gherghel 13 şofeur mecanic, căsătorit, f.sărac.

După ce am făcut (am absolvit) Scoala de Arte şi Meserii, am dat examen, luând capacitatea Scoalei Superioare de Arte şi Meserii la Craiova, am intrat tot prin munca mea la Scoala de Construcţii din Bucureşti, după aceia am obţinut posturi ca conducător technic (subinginer) la Aero Chimică Română, la Ministerul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale în ultimul timp, am fost şeful Serviciului Beton Armat la Uzinele I.R.M.C. Mija Ghirdoveni, de unde am fost îndepărtat din serviciu, fiind socotit comunist şi anarhistul fabricilor făcându-mi-se acte de dare în judecată la C.Marţială Ploeşti.

După ce am fost dat afară, deoarece cunosc şi mecanica de automobilistică la perfecţie, am lucrat pe cont propriu reparaţiuni de auto. Nemai având de lucru şi neputând trăi fără lucru, deoarece nu aveam ce mânca, am luat hotărîrea să plec cum voi putea până în America de Sud, chiar clandestin, aceasta am destăinuit-o şi d-lui dr.Gafencu, un bun prieten. Printr'o întâmplare am cunoscut pe pilotul Preda, căruia i-am propus fiind acolo şi dr.Gafencu să plecăm cu avionul şi din discuţie a rămas că de avion face el rost că primeşte misiuni şi că vom putea pleca. Hotărîrea că vom pleca a fost cam vreo trei săptămâni, când pilotul a spus că ne va putea duce, am aşteptat însă o săptămână după care pilotul a telefonat că are să ne comunice ceva important. A doua seară ne-am întâlnit cu Preda şi cu pilotul Lustig, cu care am făcut cunoştinţă atunci spunând că numai ei doi sunt piloţii Aeroportului şi că vor aduce 2 avioane dela Curtea de Argeş cu care vom pleca şi deci trebue ca noi să cunoaştem aeroportul depe care ne vor lua ei. A doua zi am plecat toţi patru cu o maşină de piaţă la Aeroportul Tămădău, unde am hotărît să ne adunăm

./.

acolo.

A rămas că atunci când ne va comunica cu 1 zi cel puţin înainte,noi trebue să fim gata de plecare.Dr.Gafencu a spus că cunoaşte pe fosta secretară a lui Rădescu,care crede că se va mai avea pe cineva şi va merge cu noi.

A doua seară a venit Gafencu şi mi-a spus că el nu merge dar i-a dat acest bilet către un oarecare Dumitriu dela naţional liberali.In acest bilet era scris: "Dragă d-le Dumitriu,garantez cu capul pe dl.dr.Gafencu,serveşte-l cu ce îţi propune.

După o zi a venit din nou dl.Gafencu şi mi-a spus că va merge el adică Dumitriu şi eventual George Brătianu,dar a rămas să se discute după o zi sau două,acum vreo trei-patru zile sau mai precis Vineri 11 Iulie a venit pela orele 21 dl.Gafencu şi a spus că Brătianu nu mai merge,dar că va merge Dumitriu şi are să facă o întrebare d-rului Haţieganu dacă are pe cineva să meargă.După o zi a venit (adică Sâmbătă dimineaţa) şi a spus că ar fi vorbit cu Haţieganu şi că acesta ar merge. A rămas ca pentru Sâmbătă seara să ia din nou legătura cu el.

Duminică seara pela orele 20 mi-a comunicat dl. Gafencu următoarele:

Azi dimineaţă dela ora 8.30 până la 10.30 a fost cu Haţieganu la dl.Maniu şi că a discutat cu el de această plecare,dar a rămas ca la ora 23 seara să se ducă din nou acolo,adică la dl.Maniu.

La ora 23 am plecat şi eu cu dl.Gafencu la dl.Maniu acasă,unde pentru prima dată l-am cunoscut.Acolo era dl.Mihalache,dl.Carandino şi dl.Ilie Lazăr,am făcut cunoştinţă şicu dl.or.

Dl.Maniu mi-a spus: "D-le Popescu,mi-a explicat dl.Gafencu despre tot,aşa că va merge dl.Mihalache,dl.Carandino,dl.Penescu cu soţia şi Ilie Lazăr,este tot în regulă a spus dl.Maniu,dl.Mihalache ştie ce era de făcut.Duminică înainte de ora 23,dl.Gafencu mi-a spus că i-a spus dl.Maniu că ar fi dat o radiogramă la San Stefano la Aeroport,ca să nu fim arestaţi.

./.

408 ~~387~~ ~~408~~

Pentru zborul ce urma să se facă,trebuia făcut trasajul,harta a fost dată de mine,iar trasajul l-a făcut pilotul Lustig,în fața d-rului Gafencu.Cu câteva săptămâni mai înainte,adică la primele convorbiri ce le-am avut cu Preda, eu am spus că am harta dela un fost şef al d-lui.

Menţionez că plecarea era fixată de către dl.Gafencu cu dl.Maniu de Duminică dimineaţa pentru ora 3.Luni dimineaţa cu maşinile spre aeroport şi pentru aceasta eu am contestat,insistând să plecăm la ora 1.Dl.Maniu fiind de acord cu aceasta,adică cu plecarea la ora 1 şi a spus că deşi s'a înţeles cu Penescu pentru ora 3,dar totuşi va putea să-i comunice aceasta.

Părerea mea este că dl.Mihalache,Carandino şi Ilie Lazăr nu a plecat tot tot cu scopul ce am plecat eu,Gafencu şi fraţii Borcea şi că ar fi plecat poate cu scopuri politice.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez de bună voie.

ss.Subinginer Popescu Gh.

---

410 ~~410~~

388

Dr. HAȚIEGANU VLAD

411 ~~411~~

389

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. VLAD HATIEGANU declar următoarele:

La spitalul Colţea in stradă la 11 Iulie am intâlnit pe Dl Dr. GAFENCU. In afară de unele relaţii intime care mi-le-a comunicat şi le-am menţionat in alte declaraţi ale mele-m'a intrebat dacă eu nu plec, i-am răspuns, pe scurt-fiindcă il cunoşteam puţin şi nu puteam face incursiuni politice cu dânsul; că eu nu plec pentru o mulţime de motive, de ordin familiar având obligaţiuni care nu-mi permit-şi pentru motive de oarecum politic.-

Nu puteam să plec tatăl meu având o poziţie binedefinită politică şi nu pot in niciun caz să-i creez dificultărţi prin hotărâri intespentive.-

Vineri t.m. când am fost la Dl Maniu Dsa era bolnav-din puţinele cuvinte schimbate in urma confirmaţiei date-cu plecarea avioanelor la un moment dat-mi-a spus făcând o reflexiune că se gândeşte la Dl ION MIHALACHE.

~~(ss) Vlad Hatieganu,~~

412 ~~412~~

390

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Doctor VLAD E.HATIEGANU,de profesiune medic (Inspector general sanitar),domiciliat în Bucureşti,Str. Intrarea Armaşului 3 - născut în comuna Hida jud.Cluj - în anul 1906, Iunie 22, necăsătorit - nu sunt înscris formal în niciun partid politic.

1. Privitor la arestarea unor membrii ai partidului naţional-ţărănesc, am auzit în oraş că ar fi în legătură cu evenimentele externe.

2. Duminecă dimineaţa la ora 10, am prezentat pe dl. Gafencu, D-lui Maniu. Din acest fapt rezultă că nu-l cunoştea pe dl.Maniu.

3. La orele 22.30 - am fost chemat la telefon de către Dl.Maniu, care mi-a comunicat că este bolnav. La orele 23.45 m'am prezentat la dl.Maniu - unde am găsit pe dl.I.Mihalache şi pe dl.Carandino, Dr.Gafencu şi un domn care mi-a fost prezentat (Ing.Popescu).

Acolo am sosit la sfârşitul oarecum al discuţiilor. Atmosfera părea solemnă. Dl.Mihalache i-a adresat D-lui Maniu următoarea frază : Domnule Maniu, cred că am plain pouvoir din partea D-tale. Apoi Dl.Maniu s'a adresat D-lui Popesuu întrebându-l în ce este specializat şi unde lucrează. D-lui Gafencu încă i-a pus întrebarea în legătură cu preocupările şi profesia D-sale. Apoi l-a întrebat dacă .... ce proectează.

In timpul discuţiilor (Dl.Carandino mi-a cerut un bilet în urma întrebării care mi-a pus-o Dl.Maniu : cum o cheamă pe fina mea - eu am răspuns atunci "Măricara" - care stă la Istanbul), pe care i l-am dat, în care am rugat-o să ajute pe amicii noştri care pleacă într'o importantă misiune.

Am dedus aceasta şi prin faptul că Dl.Mihalache a spus că pleacă în Elveţia şi de acolo în America.

Această declaraţie o dau de bună voie şi semnez.

(ss) Dr.Vlad Haţieganu.

15.VII.1947.

414
414
392

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. VLAD HATIEGANU declar următoarele :

1.- Pe D-ul Gafencu l-am văzut joi sau vineri şi Duminică la Drul Maniu de două ori nu-l văzusem de doi ani.

2. Marti sau Miercuri am intâlnit pe strada Lisabona pe Dna Lucia Scridon soţie de avocat domiciliată in str. Sft. Constantin 26 5.78.71. D-sa mi-a spus că niste prieteni de ai ei ştiu despre plecarea a unui sau două avioane. Am intrebat cine sunt prieteni acestia mi-a spus că este ing. Avramescu domiciliat in strada Sf. Constantin.

Adoua zi am data un telefon Dlui ing.Avramescu pe care-l cunoscusem cu câţiva ani inate la Arad.

Mi-a spus să trec pela dânsul după masă. La orele 5 am trecut şi am intrebat despre ce este vorba mi-a spus atunci că un prieten al lor dl Gafencu este pregătit pentru plecarea cu două avioane in străinătate.

Eu am aşteptat circa 3o minute eram pe punctul de plecare când a sosit Dl. Gafencu.-

L-am intrebat despre ce plecare este vorba.

Dl a spus că este hotărât cu un prieten al său să plece in străinătate şi că totouleste pus la punc tehnic îi lipseste numai ideia personalităţi politice,- care să le asigure o mai liberă petrecere in străinătate.

M'a intrebat pe mine,pe cine stiu eu?

Atunci eu am răspuns că mă voi interesa.In seara acea am telefonata dlui R. Boilă şi l-am intrebat de dl. Presedinte Maniu mi s'a spus că este cam bolnav şi că locuieste la dl. dr. Jovin.-

Am trecut pe la doctor mi se pare vineri sau sâmbătă la ora lo şi i-am vorbit de intâlnirea mea cu Dl. Gafencu- mi-a spus că iar place să-l cunoască personal. Adoua zi dimineata la orele lo am mers la Dl Maniu când a venit şi Dl. Gafencu,urma să ne vedem in aceiaş chetiune duminică seara. După aceia Dl Maniu i-a pus lui Gafencu o multime de chestiuni in detaliu.-

Duminică sera la orele 12,45 le-m văzut pe Dl. Maniu Eu am venit acasă mai târziu. Am găsit pe Dl. Maniu şi pe Dl. Mihalache, Dl. Carandino şi pe Gafenco şi Ing. Popescu.

Pela orele 23 aproximativ Dl. Carandino a părăsit casa Dlui dr. Jovin. Eu la orele 13,15 am părăsit casa dorind să merg spre casă , in drum am intâlnit pe Dl. R. Boilă care m'a rugat să-l conduc acasă. In drum ne'am oprit la Dl. N. Penescu şi AndreiMureşeanu unde am stat circa 5 minute.

Dl. R. Boilă l'a intrebat pe Dl. Penescu dacă pleacă. Dl. Penescu a spus că nu-i decis intrucât soţia luidesabea a sosit acasă, din provincie-in tot, cazul va vedea ce va face.

Pe urmă am condus acasă pe R. Boilă, unde am intâlnit pe dl. Carandino şi D -na pe Ilie Lazăr care earu cu bagajele gata de plecare. Fiind ora 12,3o minute cu o maşină am plecat. Eu am rămas câteva clipe după care am plecat acasă.-

La domnul Boilă mai era un doctor in medicină sau drept a cărui nume îmi scapă.-

In timpul cât am stat la Dl Maniu de vorbă fiind de faţă şi Dl. Mihalache doi Dnii (Gafencu şi ing. Popescu). Dl. Maniu s'a adresat celor doi spunându-le că incredinţează tinereţei lor pe bărbaţi desemnaţi să plece-oameni de frunte al Ţării şi speră că va face tot posibilul să fie la inălţime.-

Pe urmă Dl Mihalache a spus că pleaca probabil in Elveţia- deacolo prin Paris in Statele Unite.-

Raţiunea pentru care m'am adresat D-lui ing. Avramescu, după ce am primit informaţia fugitivă din partea D-nei Scridan este următoarea :

De mai multă vreme sau mai firesc fiind in contact cu cercurile conducătoare ale Partidului-eram preocupat de situaţia partidului faţa de situaţia internă incordată din cauza arestărilor etc. Mi-am pus intrebarea dacă nu cumva prezenţa unor persoane din conducere şi enturajul sefului partidului crează prin intransigenţă excesivă această stare.

Si firesc am ajuns la concluzia că prezenta activă a unor personalităţi mai flexibile şi chiar mai realiste ce putea creia o stare de destindere. Si când mi s'a data informaţia m'am gândit imediat la acest lucru

./.

Dacă nu cumva persoanele care ar putea pleca ar fi tocmai acele persoane care crează atmosfera de incordare.Această rațiune rațiune exclusivă ma-a făcut să recurg la Ing. Avramescu și apoi la Dl Maniu care când i-am comunicat informația a'găsit-o posibilă- urmând ca apoi in zilele (dou) următoare să si desemneze personalitate.-

Când l-am văzut pe Dl Dr. Gafencu la Colțea vorbind generalități mi-a spus că a incercat să abordeze in conducerea liberală care insă n'a dat curs sondagiilor D-sale afară de Paul Dumitriu care a acceptat propunerea in principiu.-

(ss) Vlad Hatieganu)

16 Iulie 1947.

417

417

395

DECLARATIE

Subsemnatul VLAD HATIEGANU din Bucureşti, Str.Intrarea Armaşului, în legătură cu organizarea încercării de a pleca în străinătate a D-lor MIHALACHE, PENESCU, ILIE LAZAR, CARANDINO, etc., declar următoarele :

In ziua de 8 sau 9 Iulie a.c., mai probabil în ziua de 9 Iulie, pe la orele 7.30, am trecut incidental prin Str.Lisabona, întrucât în colţul străzii am avut o pană de cauciuc la maşina mea. In timp ce demontam cauciucul, a trecut D-na LUCIA SCRIDAN, care între altele mi-a spus că deţine dela Inginerul AVRAMESCU informaţia că ar pleca două avioane foarte urgent în străinătate şi acei care au organizat această plecare caută personalităţi politice dispuse să plece, întrebându-mă dacă eu vreau să plec. I-am răspuns că eu nu plec, dar că mă voiu interesa dacă se găsesc alte personalităţi dispuse să plece.

In aceiaşi seară am trecut pe la dl.R.BOILA junior, căruia i-am transmis această ştire cu titlu de informaţie, spunându-i să întrebe pe dl.IULIU MANIU dacă nu are de gând să trimită pe cineva în străinătate. M'am dus la R.BOILA, întrucât într'o convorbire anterioară, cu vreo două săptămâni înainte, D-sa mi-a comunicat că Dl.Iuliu Maniu ar fi dispus să trimită în străinătate unele personalităţi din partid, între cari l-a amintit pe Ilie Lazăr.

Mi-a răspuns că va transmite şefului această posibilitate de plecare şi că-mi va da un telefon a doua zi. Am stat abia câteva minute şi am plecat să iau masa.

A doua zi dimineaţa, mi-a comunicat telefonic să iau detalii despre cele vorbite seara şi pe urmă să trec să văd

pe şeful. După aceasta am telefonat D-lui Avramescu care mi-a spus că-l pot vedea până la ora 12 la Soc.de Gaz şi Electricitate. Din cauza ocupaţiilor nu l-am văzut la ora fixată. După masă pe la orele 16, am trecut neanunţat la Dl.Avramescu.

I-am comunicat discuţia avută cu D-na L.Scridan în preziua - seara - cerându-i relaţii în legătură cu cele spuse de D-na Scridan. Dl.AVRAMESCU mi-a spus că pleacă un medic cu numele GAFENCU - un bun şi vechi cunoscut al lor şi un elev al soţiei sale. L-am întrebat dacă îl consideră un băiat serios, mi-a răspuns că da. In timpul discuţiilor a apărut Dl.GAFENCU, care mi-a spus că mă cunoaşte de înainte şi mi-am reamintit că îl cunosc şi eu.

L-am întrebat asupra motivelor plecării, cu cine şi unde vrea să plece.

Mi-a dat răspunsuri destul de detailate - spunându-mi că data plecării este foarte apropiată şi că are nevoie de personalităţi politice proeminente - pentru a se putea descurca mai repede având cu dânsul aceste personalităţi. Mi-a comunicat că a încercat la liberali dar l-au refuzat, cu excepţia lui PAUL DUMITRIU care s'a arătat dispus să plece.

I-am spus că mă voiu interesa - fie direct la Dl.Maniu, sau cu personalităţi din apropierea D-sale.

Ne-am despărţit, stabilind întâlnirea pentru a doua zi la orele 16, în spatele Spitalului Colţea.

După aceasta, am luat contact direct cu dl.I.MANIU, Vineri 11 Iulie, între orele 15-16.

La orele 15.30, l-am vizitat pe dl.Maniu la Sanatoriul JOVIN. L-am găsit suferind. I-am comunicat scopul vizitei mele şi aveam impresia că cunoştea ceva - fiind informat de R.BOILA.

-/-

Mi-a cerut unele relaţii despre cei care organizează plecarea, arătându-i că este vorba de Dl.GAFENCU - m'a întrebat dacă este rudă cu dl.Grigore Gafencu, la care am răspuns afirmativ. In ceiace priveşte personalităţile care ar urma să plece, Dl.Maniu a făcut o reflexie că poate ar fi vorba de dl.MIHALACHE şi alte două personalităţi.

După aceasta am plecat.

La orele 16, l-am întâlnit pe Dl.GAFENCU la locul fixat şi i-am spus că este vorba de 3-4 personalităţi marcante. Am fixat întâlnirea viitoare Sâmbătă la aceiaşi oră şi acelaş loc, ca să-mi comunice data plecării. Până Sâmbătă la orele 16, când am întâlnit pe Dl.GAFENCU, n'am discutat cu nimeni problema plecării.

Sâmbătă la ora fixată l-am întâlnit din nou pe dl.GAFENCU, când i-am cerut date în legătură cu locul unde ar urma să se întâlnească personalităţile care ar urma să plece la locul de decolare.

De data aceasta mi-a comunicat că plecarea se va face cu alte avioane decât se prevăzuse înainte, adică dela C.de Argeş. I-am cerut să mă anunţe din vreme de data plecării. In aceiaşi seară (Sâmbătă) pe la orele 10.30, am primit un telefon dela dl.GAFENCU, prin care mă vestea că plecarea va avea loc abia Luni dimineaţa. Duminică dimineaţa am primit un nou telefon dela dl.GAFENCU, cerându-mi să trec imediat pe la Spitalul Colţea. Am plecat imediat şi cu această ocazie mi-a comunicat că plecarea va avea loc Luni dimineaţa de pe un islaz din jurul comunei Lehliu. Ne-am dus cu maşina să vedem exact punctul de întâlnire a celor ce urmează să plece, la capătul tramvaiului 14. La întoarecere, i-am spus să treacă şi D-sa pe la dl.Maniu, pentru a fi prezen-

-/-

tat Domnului IULIU MANIU.

Conversaţia dintre Domnul MANIU, GAFENCU şi cu mine, am arătat-o în declaraţiile anterioare.

Aceasta îmi este declaraţia semnată şi dată de mine.

(ss) Dr.Vlad Haţieganu.

18 Iulie 1947.

~~421~~
~~421~~
399

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = = = =

Subsemnatul Dr.VLAD E.HATEGANU,născut în 1906, Iunie 22,în comuna Hida Judetul Cluj,fiul lui Dl.EMIL HATEGANU şi al LETITIEI,necăsătorit,fără copii,de profesiune doctor -medicină- religie gr.cat.,nationalitate română, serv.militar satisfăcut ,având repartizarea inițială la M.St.M.,sublocotenent medic,-condamnat nu am fost ,domiciliat in Bucuresti Intrarea Armaşului 3,Nu sunt membru al niciunui partid politic,interogat fiind,declar următoarele:

1/. Imi amintesc că tatăl meu Dl.Prof.EMI HATEGANU mi-a relatat următoarele:După Conferința dela Moscova şi în preajma intrării sale în Guvern a fost prezentat de Dl. MANIU,D-lui A.HARRIMAN,fostul Ambasador U.S.A.,la Moscova Cu ocazia acestei intrevederi Dl.MANIU a intrebat la un moment dat ce să facă dacă nu se va putea intelege cu ceilalți domni din guvern /textual: cu aceiaşi domni/.La aceasta Dl.HARRIMAN a răspuns: Poftiți la noi şi rămâne Dl.HATEGANU.

2/. Referitor la declaratia P.N.T.,citită in Consiliul de Ministrii de către tatăl meu imi amintesc următoarele: Inițial tatăl meu pregătise o declaratie care prevedea posibilitatea unei colaborări în Guvern.

In timp ce se indrepta spre Consiliul de Ministrii cu aceasta declarație,a fost rechemat si intors din drum ,din ordinul D-lui MANIU cu care impreună a refăcut declarația aşa cum a fost citită de Consiliul de Miniştrii. Aceasta operație nu a fost făcută de Dl.MANIU acasă,ceiace stiu sigur deoarece aşteptam in locuinta D-lui LEUCUTIA unde stătea pe aceia vreme si Dl.MANIU.După câte imi amintesc aceasta declaratie a fost făcută acasă la Dl.DINU BRA

./.

TIANU.Nu sunt însă sigur dacă acesta a fost locul.Stiu că tatăl meu nu era de acord cu noul text al declaratiei /cea citită in Consiliul de Ministrii/ considerând că exclude posibilitatea unei colaborări .-

3/. Aceasta apreciere s'a confirmat ulterior ,prin creşterea tensiunii interne în epoca alegerilor şi după alegeri -rezultând tocmai din aceasta atitudine.-

4/. Intâlnindu-mă incidental în societate cu Dl.ZENO BIANU,apropiat cercului intim al D-lui MANIU /in special de E.GHILEZAN/,a relatat in repetate rânduri - că nu vede o destindere posibilă decât printr'o conflagraţie in sensul unui conflict între U.R.S.S.şi Anglo-Americani.Amintesc că Dl.ZENO BIANU,este fratele D-lui CORNEL BIANU, aflat in străinătate., ambii membrii ai P.N.T.-ului-

5/. Duminecă 13 - VII-a.c.,/nu stiu dacă de dimineata sau seara/,Dl.MANIU a intrebat pe Dl.GAFENCU,intre altele,dacă avioanele pot zbura până in America.Deasemenea a intrebat dacă avioanele au instalaţii de radio la bord.La intrebarea D-lui MANIU,câte persoane pot încape intr'un avion,Dr.C.GAFENCU a explicat că,capacitatea normală este de 3 /trei/,persoane insă poate duce o greutate superioară acestora.-

6/. In seara zilei de Duminecă 13-VII-a.c.,in timp ce eram la Dl.MANIU,- de faţă cu mine Dl.MIHALACHE că intenţionează să plece in Elvetia si de acolo eventual prin Paris in Statele Unite .-

7/. Din conducerea Partidului National-Tărănesc,vedeam mai des pe Dl.M.POPOVICI ,al cărui doctor sunt.Pe ceilalţi membrii din conducerea Partidului,intâlnindu-i doar foarte rar.

Această imi este declaratia pe care o sustine si semnez propriu.-

ss/Dr.Vlad E.Hateganu

28-VII-1947.

424 ~~424~~ ~~424~~
401

PENESCU N. FULVIA

425 ~~425~~

402

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = =

Subsemnata FULVIA N. PENESCU din București str.Andrei Mureșanu No.16 fiica lui ALEXANDRU A. DRISTOREANU ambii din București, declar următoarele:

In noaptea de 14 Iulie a.c. orele 1 am aflat posibilitatea de plecare în străinătate, cum sunt foarte slăbită în urma mai multor neplăceri (arderea caselor mele dela țară, distrugerea fermei complectă, pierderea întrefului pământ aproape mobilelor din București și tot ce reprezenta munca unei vieți întregi de 24 ani) am crezut că este cea mai bună posibilitate de a mă îngriji cu ultima rămășiță de avere ce îmi mai rămăsese.-

Medicul a opiniat că această continuă slăbire a mea astăzi eu ne mai având nici 44 kgr. greutate și scăzând continu ar trebui o îngrijire ceva mai serioasă, lucru pe care aci nu aș fi putut să-l fac.

De plecare am aflat dela soțul meu, însă la rândul lui eu nu știu de unde a aflat neavând timp să-l întreb, deoarece am aflat în ultimul moment de această hotărâre.-

Eu, nemai amând altă declarație de făcut și nici vre un alt amestec de orice natură, închei semnând.-

ss. Fulvia Penescu

~~427~~ ~~427~~ 403

CARANDINO LILY

428 / 505 428

LILLY CARANDINO.

Lilly Carandino, artistă, sotia D-lui N.CARANDINO, domiciliată in Str.Spiru Haret Nr.16, declar următoarele:

In seara de 13 Iulie 1947, m'am intors acasă c'am pe la ora 9.3o, servitoarea mea comunicat că sotul meu mă căutase intre timp pe acasă şi că-mi va da un telefon. Am aşteptat telefonul care nu mai venea. In schimb pe la ora 11.3o, a sosit soţul meu, spunând că are o ocazie să plece cu avionul în Constantinopol. Faptul m'a emotionat aşa de tare, incât bărbatul meu mi-a spus că mă ia si pe mine, să-mi fac deci bagajele in grabă că la ora 12, trebue să plecăm.-

Chiar dacă nu va fi loc mă va tine in braţe, iar dacă va fi imposibil mă voi intoarce acasă.

Cum îmi era frică că voi fi arestată dacă pleca el am primit să-l insotesc si mi-am făcut repede bagajele Am plecat pe la ora 12, spunând portarului că plecăm la Mangalia. Ne-am dus cu bagajele la Dl.BOILA, unde ne-a aşteptat pe la sosea, domnul ILIE LAZAR. Au convenit că pot să merg si eu. Deacolo cu o maşină ne-am dus să-l luăm pe Dl.PENESCU cu sotia, iar de acolo am pornit-o înspre sfârsitul linii 14, unde urma să ne intâlnim toti care trebuiau să plecăm si de care eu nu aveam nici o cunostinţă.

La capătul linii 14, mai erau două maşini. Am pornit cu toţii spre locul indicat de unde trebuia să ne ia avioanele. Detaiele asupra plecării, precum si persoanele care trebuiau să meargă le-am aflat pe drum, într'un mod nu precis, deoarece toată lumea era nervoasă şi nu ţinea cont de întrebările mele. Am ajuns c'am pe la ora 3.3-15. la locul indicat unde am aşteptat până la 7 dimineaţa când două avioane care plecau cu medicamente inspre Constanţa urmau să aterizeze aici pentru ca să ne ia si pe noi in locul medicamentelor ce urmau să fie aruncate pe câmp. La ora 7.fără 2o a venit Dl.POPESCU si ne-a spus că trebue să pornim. Masinile s'au pus in miscare şi am ajuns pe islazul unde avioanele aterizau. Când am văzut că nu au

./.

medicamente de aruncat mi-am dat seama că-i ceva suspect. Dealtfel chiar in momentul acela au început împuşcăturile şi am fost prinşi şi urcaţi în maşini.

Aceasta este declaratia pe care o dau de bună voe si o semnez de mână proprie -

Numita LILLY CARANDINO in a doua declaratie arată următoarele:

Am luat cunostintă de plecare la orele 23.3o de minute in ziua de 13 ,când ne-am dus la Dl.BOILA,l-am găsit pe Dl.ILIE LAZAR,am intrat in casă si am stat vre 1o-15 minute.Am plecat cu masina împreună cu Dl.ILIE LAZAR.-

In timpul deplasării cu maşina precum si la asteptarea la Aeroport,nu s'au discutat decât banalităţi şi glume.-

M'am inscris inPartidul National-Tărănesc in anul 1934,de atunci n'am militat,nu am plătit nici o cotizatie şi cred că sunt radiată dintre membrii.-

Acum aproximativ 16 zile stiu că sotul meu a luat concediu dela Directia ziarului "Dreptatea".

Aceasta este declaratia care o dau de bună voe

ss/Lilly Carandino.

28 Iulie 1947 506

~~430~~ 430

~~420~~

DECLARATIE

Subsemnata LILLY CARANDINO, artistă, sotia lui N.Carandino, născută in anul 1908, 28 Februarie in localitatea Brăila, membră a Partidului National-Tărănesc declar următoarele:

Aproximativ acum o lună şi jumătate soţul meu mi-a comunicat intentiunea de a pleca in străinătate. La observatiunea mea că voi trage consecinţele acestei plecări, mi-a spus că fiind femee nu voi putea păţi nimic.-

Notez că în prealabil avusesem discutiuni cu soţul meu că a-şi dori să plec in străinătate. Cauza acestei deciziuni o constituia panica in care trăiam si impresia că ar putea izbugni un comflict care ar fi făcut să-mi fie viata in primejdie.-

In legătură cu intentiile de plecare ale sotului meu, că a fost la Constanţa şi la înapoiere mi-a confiat că nu-i posibilă o plecare pe apă.-

Aproximativ la inceputul acestei luni găsindu-mă la Buzău la sora mea, soţul meu a venit să mă ia rămânând în Buzău trei zile. Intr'una din aceste trei zile am fost invitaţi la masă la Dl.ANGHEL, unde sau discutat chestiuni în legătură cu partidul fără să se atingă sub nici o formă chestiunea plecării in străinătate.-

Dela înapoierea din Buzău si până in ziua de 13 nu am mai auzit nimic in legătură cu plecarea in străinătatea.-

In legătură cu evenimentele din ziua de 13 menţin declaratiile anterioare neavând nici o cunostinţă in plus.-

Aceasta imi este decgaratia pe care o semnez.

ss/Lilly Carandino

Dată in fata noastră.
Insp.N.Dobre.

30 Iulie 1947.

~~431~~
~~431~~
407

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LILLY CARANDINO, domiciliată în Str. Spiru Haret Nr. 16, soţia Dlui N. CARANDINO, în continuarea declaraţiilor din zilele de 28 şi 29 Iulie declar următoarele:

Nu am făcut niciodată un memoriu pe care să-l fi adresat M.S. Regelui.

Am auzit de acest memoriu şi cred că a fost semnat în numele meu de artistă ALINA DUCA cu care la acea dată soţul meu trăia.

Pe Dl. ION BENETT l-am cunoscut la o recepţie şi l-am revăzut fiind cu soţia sa la el acasă cu ocazia recepţiei dată în onoarea Dlui MORISSON.

Pe Dl. PORTER FORSTYN l-am cunoscut la legaţia Engleză fiind recomandată de Dl. IAROSLAVICI în legătură cu piesa "Mai presus de orice" căruia vroiam să-i obţin drepturile de autor pentru Dl. D METRU PAU, care o scrisese.

Cu Dl. ALFREDO MANTERO, eram prieten atât eu cât şi soţul meu de aproximativ 5 ani.

Pe Dl. PORDEA l-am cunoscut prin Dl. DANDU KIRITESCU fiind invitaţi soţul meu şi cu mine la o masă la "Capsa" după ce în prealabil dăduse aviz favorabil unei piese scrise de el sub pseodonimul "Bazil Preda".

L-am mai revăzut de vre'o câteva ori pe timpul repetiţiilor piesei sale în care trebuia să joc.

Pe părintele ION CRACIUNEL, îl cunosc foarte bine atât eu cât şi soţul meu ne vizita adesseori şi lua masa cu noi când venea în Bucureşti.

Cunosc pe Dl. NICU BUTCULESCU, prieten al Dlui IAROSLAVICI şi prezentat mie de acesta.

Relaţiunile cu acest domn sau mărginit la câteva întâlniri întâmplătoare pe stradă şi aproximativ am fost cu el şi cu Dl. IAROSLAVICI, Contry-Club pentru un timp scurt

./.

Pe Dl.Colonel BORNEANU l-am cunoscut incidental la Sinaia fiindu-mi prezentat de doamna MARIETTE ANGA.

L-am mai intânit de vre'o două trei ori pe stradă in cidental.

Referitor la relatiunile mele cu Dl.IAROSLAVICI,adaug in plus fată de cele declarate anterior:In anul 1946,c'am inainte de Paşti mi-a mai dat patru medalii si in cursul aceluiasi an mi-a mai dat alte cinci milioane.

Inainte de Paştile trecut am intâlnit pe Dl.IAROSLAVICI pe strada Banului si mi-a dat un plic continând 3o de milioane in bonuri de C.E.C.,sumă pe care am mai declarat-o anterior.

Aceasta imi este declaratia.

ss/Lilly Carandino

Dată in fata noastră.

Insp.N.Dobre.

433

433

409

D E C L A R A T I E

Subsemnata LILLY CARANDINO,artistă soţie Domnu lui NICULAE CARANDINO domiciliată in str. Spiru Haret 16 născută în Brăila 28 Februarie 19o8 membră a partidului Naţional Tărănesc declar următoarele :

Referitor la persoanele străine pe care le-am cunoscut relatez următoarele:

Am cunoscut la o expoziţie care a avut loc la Acad. de Arhidectură pe Dl BUTA de origină română probabil agent cultural American. Ultima oară l-am văzut intâmplător la Ateneu acum o lună.

Am cunoscut deasemeni pe Dl FRANK SHCE consilier cultural American care era era cunoscut şi de soţul meu.

Deasemeni cunoşteam pe Dl ROBINSON consilier comercial englez pe care l-am văzut ultimadată la recepţia dată in onoarea Dlui MORISSON.

Am cunoscut deasemenea pe căpitanul englez GEORGE BEURD care mi-a făcut curte,a venit de câteva ori la spectacolele mele,mi-a trimes de câteva ori flori şi care a plecat acum un an şi jumătate din ţară.

Din partea mea pentru acest domn nu am avut nici un fel de sentiment şi nu i-am arătat nici un fel de incurajare.

Am cunoscut pe Dl IAROSLAVICI la o masă la Mon Jardin fiind prezentat de Dna EVA HECHT croitoreasa mea pentru teatru.

Succesiv relaţiunile mele cu Domnul IAROSLAVICI au progresat dela simpatie până la relaţiuni apropiate.

Intâlnirile mele cu Domnul IAROSLAVICI aveau caracter pur sentimentar şi pentru a nu fi prea des văzută cu el ne intâlneam la cofetăria Take Ionescu 29 la alte cofetării mici şi uneori in apartamentul Dlui IAROSLAVICI din str. Praporgescu. Notez că raporturile mele cu Domnul IAROSLAVICI nu aveau alt caracter decât cel menţionat mai sus şi constituiau din parte-mi o evadare pentru că soţul

./.

410 434 ~~434~~

mă înşela continuu.

Despre Domnul IAROSLAVICI ştiam că a făcut spionaj în favoarea Anglo-Americanilor impreună cu alţi domni pe care nu-i cunosc ,contra germanilor şi că a stat inchis 3 ani fiind eliberat la 23 August 1944.

Dela Domnul IAROSLAVICI nu am primit alte cadouri decât 4 medali iar la Paşti 3o de milioane când m'a intrebat dacă nu prefer acţiuni aur.

Nu ştiu dacă şotul meu il cunoştea personal pe Domnul IAROSLAVICI.

M'a văzut o singură dată la Nestor cu el după care mi-a făcut reproşuri,după care a evitat să mă mai (declaratia intreruptă) .

Aproximativ acum o lună şi jumătate l-am căutat la telefon sub un nume fictiv (Esme,Trandafirescu Bonbo) nume convenţionale pentru a şti cine îl caută,nu-mi amintesc pe care l-am folosit şi tatăl său mi-a comunicat că a fost ridicat in cursul dimineţi.

Aceasta este declaraţia pe care o semnez.

ss/ LILLY CARANDINO

Data in faţa noastră
Insp. N Dobre.

~~436~~

~~436~~

511

POPA AUREL

DECLARATIE

Subsemnatul POPA AUREL, născut la 16 Februarie 1908, in comuna Gligoresti Jud. Turda, fiul lui Pavel si Ana, de profesie sofeur mecanic, cu domiciliul in Bucuresti Sos. Bonaparte Nr. 4, declar urmatoarele:

Pe data de 24 Mai 1948, am fost angajat ca sofeur la Intreprinderile Ing. P. MUNTEANU, unde am cunoscut ca asociat pe Dl. Ing. MANDRUT si eram si eram cu masina la dispozitia si la ordinele ce mi se dădeau de către Dl. Ing. MANDRUT, fiindcă aveam lucrari cu Comisia Aliată de Lucrări, in baza art. 18, din Legea Armistitiului. Eu executam ordinele si umblam cu masina 13308 B. actualmente distrusa complet de circa un an, in ajunul sărbătorilor Pastelui am fost ~~xxxxx~~ trimis ca să duc familia D-lui ILIE LAZAR la Mânăstur lângă Baia Mare, unde am rămas cu masina si am făcut Pastele acolo, căci asa am primit ordin la plecare. După Paste, nu pot preciza ziua exactă a venit un om, insotit de un domn si sofeur prin care mi-a trimis si mie trei camere pentru roti, căci stăteam prost cu cauciucurile, deaceia după o zi am plecat la Baia Mare unde eu am rămas in pană de acumulator, eu am rămas acolo si mi-am incărcat acumulatorul, iar dânsul a plecat cu un american cu masina. In a doua zi seara m'am intors la Mânăstur unde am mai plimbat familia prin apropiere 4-5 zile. In intervalul acesta americanul a trecut pe la Mânăstur si la lăsat pe Dl. ILIE LAZAR la familie. După Duminica Tomei am plecat la Bucuresti Marti sau Miercuri nu stiu precis. Ajuns la Bucuresti am fost recompensat cu un bacsis destul de frumos si mi-au spus că conduc foarte prudent, de atunci eu nu l-am mai vazut, fiindcă a fost arestat si tinut la Curtea Martială.

./.

După eliberarea lui dela închisoare eu nu l-am mai văzut un timp de vre'o trei luni când m'a trimis Dl.Ing.MANDRUT,să-i aduc un pachet cu schimburi de acasă să i le dau dânsului /adică lui Dl.Ing.MANDRUT/,si deatunci orice voia de acasă Dl.Ing.MANDRUT ma trimetea să-i aduc,după Pasti in 1947,nu stiu data precisă l-am intrebat pe Dl.Ing.MANDRUT unde este Dl.ILIE LAZAR,fiindcă nu mai are nevoe de nimic de acasă şi mi-a răspuns căci a plecat în Ardeal,din cauza cauciucurilor si a pieselor de schimb la maşină.Masina s'a distrus complect de aproape un an cu n'a avut nici lucrări am stat cu toti fără lucru până acum vre'o 2-3 săptămâni când Dl.Ing.MUNTEANU,a luat o lucrare la Iaşi a trebuit iarăşi să alergăm după materiale,mi-a spus căci are să închirie sau probabil să cumpere o maşină aşa mai uzată ca să se poată să-şi satisfacă nevoile alergând din oras după piese si material,fiind căci se găsesc foarte greu.Asa a si făcut l-am văzut intr'una din zile căci a venit la birou cu o maşină marca "Naş" tip vechiu si cauciucuri proaste,eu iarăsi am fost la dispozitia tuturor din birou,pentru tot felul de materiale,eu Duminaca eram liber,pleacam si eu in oraş aşa s'a intâmplat si pe ziua de 13 Iulie a.c. eu am plecat la strad si am venit acasă pe la orele 19 /7 după masa sau 7.30/,19.1/2 nu stiu exact când l-am găsit pe Dl,Ing. MANDRUT citind ziarul m'a intrebat căci unde umblu singur prin oras.I-am spus unde am fost si pe urmă ma intrebat dacă am benzină in maşină i-am spus căci am dânsu atunci mi-a spus ai să mergi cu mine să luăm pe cineva si ai să fi la dispozitia lui vre'o 2-3 ore si eu l-am intrebat căci pe cine luăm si unde merg cu dânsul,atunci mi-a spus căci pe Dl.ILIE LAZAR,intr'o seară pe la ora 9.30,am mers cu masina Nr.3309 B.si l-am luat pe Dl.ILIE LAZAR din Cotroceni Carol Davila colt cu Dr.Herescu de unde am mers apoi in Str.Roma lângă Administratia Financiară unde am stat aproape o jumătate oră ,iar de acolo Dl. MANDRUT si-a luat la revedere s'a dat jos si eu am plecat in Parcul Delavrancea la Dl.CARANDINO,unde am stat până pe la orele 12,când au iesit împreună cu doamna si mi-a dat directia capul liniei lui tramvaiul 14,spre Pantilimon la capul liniei lui 14,am găsit o masină care stationa si mi-a spus dintrânsa un domn care cred căci era cel cu scurta de piele să mă tin după dânsul căci dânsul stie drumul ,eu atunci m'am adresat domnilor nei din maşină dacă mergem departe căci am defecte farurile si n'am nici o rezervă.Dânsii mi-a răspuns nu mergem

./.

departe tineto după masina din față am c'am vre'o două ore când deodată am oprit numai văzusem stopu la masina din față căci era oprită c'am la o sută metrii mai inaintea mea, eu m'am adresat domnilor, eu nu mai pot merge fiind căci sunt in pană de cauciuc, atunci Dl. ILIE LAZAR, mi-a spus : Fă-ţi cauciucul si pleci inapoi, dar alţii s'au adresat domnului ILIE LAZAR, căci nu se poate să plec fiindcăci i-aşi putea trăda fiindcă i-am adus cu bagaj si i-am lăsat in cap şi de bun acord intre dânsi m'au ţinut acolo pe loc până s'a făcut ziuă, când s'a făcut ziuă mi s'a spus de cel cu haină de piele când vom auzi avioanele vei trage masina imediat la dreapta pe câmp după salcâmi si să nu-ţi fie frică noi vom pleca , iar voi amândouă masinile să nu spuneţi la nimeni. Ai inteles, eu am tăcut si am stat ca să văd avioanele, la un moment dat am auzit motoarele dela avioane şi mi-a ordonat să trag masina pe câmp după salcâmi intr'adevăr când primul avion a aterizat si venea spre noi si imediat si al doilea , eu am auzit focuri de armă, am oprit motorul si am stat in maşină până când m'a chemat un domn Inspector si mi-a dat ordin să mă urc in camion. Pe urmă m'a urcat iarăsi in maşina mică si după toate percheziţiile făcute, am ajuns inapoi la Bucuresti la Siguranţă.-

Aceasta imi este declaraţia ce o dau, nefortat de nimeni si semnez propriu.

ss/Popa Aurel

18 Iulie 1947.

~~441~~

~~441~~

415

RUSU I. NICOLAE

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RUSU I.NICOLAE, de ani 38,de fel din comuna Bereşti,jud.Covurlui, fiul lui Iosif şi al Vasilica,de profesie şofeur, român ortodox, avere nu am, carte ştiu 4 clase primare,căsătorit, fără copii, actualmente domiciliat în Bucureşti, Splaiul Independenţei Nr.19, cu serviciul la Soc. Salvarea,cu serviciul militar satisfăcut la Reg.3 Art.Grea cu Ctg.1931, cu gradul de soldat, judecat sau condamnat nu am mai fost, declar următoarele :

In ziua de 13 Iulie 1947, Duminecă, am primit ordin dela dl.Administrator al Societăţii Salvarea, Dl.Cpt.ZAHARIA MARIN, să pregătesc maşina turism Nr.3720 B.,pentru a merge cu un nepot al său care a luat vacanţă, să-l ducem în comuna Serdoiu, satul natal al Domnului Administrator.

Ajungi în comuna Serdoiu, a lăsat copilul şi la înapoere eu am vrut să merg spre Bucureşti şi D-lui mi-a dat ordin să mergem înainte apucând spre şoseaua care duce spre Piteşti, mergând până în comuna Topoloveni, unde s'a interesat de drumul care merge spre Dobreşti, unde am pornit cu maşina.

In comuna Dobreşti am stat aproximativ o oră în faţa unei case neştiind cine domiciliază acolo.

După o oră a apărut un domn în costum naţional,care am aflat dela dl.Cpt.ZAHARIA că este dl.ION MIHALACHE, care s'a suit în maşină şi pe care l-am adus în Bucureşti,unde am sosit în jurul orei 6 după amiază. In Bucureşti am oprit întâi la Arcul de Triumf unde Dl.Mihalache a coborât din maşină

şi s'a dus la o casă pe care nu o ştiu şi nici strada, eu nefiind atent, ocupându-mă cu maşina. După un sfert de oră s'a înapoiat şi am pornit în Str. Mitropolitul Filaret Nr...... unde a rămas cam o jumătate de oră, de aici am mers în Bulev. Dacia la Sanatoriul Dr. Jovin, unde l-am lăsat pe dl. Mihalache. Era ora aproximativ 19.00.-

In tot timpul parcursului dela Dobreşti până la Bucureşti, nu am putut asculta cele ce au discutat din cauza zgomotului dela motor şi ei în spatele maşinei vorbeau încet. Am putut auzi că discutau despre situaţia economică din ţară, lipsuri, etc.

La sanatoriul Jovin, când s'au despărţit, Dl. Cpt. a întrebat pe dl. Mihalache dacă mai are nevoe de maşină, iar D-sa i-a răspuns că nu, că îi va da dl. Maniu maşina să se ducă acasă, mulţumindu-i pentru serviciile făcute, rămânând ca a doua zi dacă va mai avea nevoe de maşină să i-o ceară telefonic a doua zi.

Eu altă dată nu am mai mers cu maşina cu dl. Ion Mihalache şi nici atunci nu am ştiut că mergem să-l luăm pe dl. Mihalache decât când am sosit cu maşina în comuna Dobreşti, când mi-a spus dl. Căpitan că acesta este dl. Mihalache.

Declar, susţin şi semnez propriu.

ss. (Rusu I. Nicolae.

22 Iulie 1947.

445

445

518

MIHALACHE NICULINA

446

446

519

D E C L A R A T I E

Subsemnata NICULINA I.MIHALACHE,născută în anul 1890, luna Decembrie, ziua 1,în comuna Dobreşti,jud.Muscel, fiica preotului I.Dumitrăchescu şi a Elenei, căsătorită,copii n'am, de profesie casnică, religie ortodoxă,naţionalitate română, condamnată n'am fost, ultimul domiciliu în Dobreşti-Muscel, membră a partidului naţional-ţărănesc - Maniu.

Cu privire la tentativa de plecare în străinătate în mod clandestin a soţului meu şi a celorlalţi, declar următoarele :

Ştiu că soţul meu nefiind mulţumit de activitatea românilor din străinătate şi anume: C.Vişoianu, Creţeanu, Gafencu, Niculescu-Buzeşti, Tillea şi alţii, a avut intenţia să p plece în străinătate, pentru a lua legătură cu aceşti români şi cu alţii, precum şi cu persoane din ţările aliate,pentru a pune la punct diferite chestiuni spre binele ţării, pentru care a lucrat din tot sufletul toată viaţa lui.

Cu privire la plecarea încercată,n'am avut nici o cunoştinţă.

Ştiu că în ziua de 13 Iulie a.c.,pe la ora 10, a primit un telefon,la Dobreşti,din partea D-lui Maniu, prin D-na Popescu-Mehedinţi, care l-a anunţat să se prezinte de urgenţă la Dl.Maniu la Bucureşti.

Ştiu că bagajele le-a avut la Bucureşti.

Ştiu deasemenea din spusele soţului meu că s'a mutat dela dl.Nestor Badea la D-na Popescu Mehedinţi.

Ştiu deasemenea că totdeauna îşi ţinea lucrările gospodăreşti şi politice la punct în aşa măsură încât oricând

putea să plece fără ca lucrurile să sufere.

Despre plecarea dela 14 Iulie, n'am aflat decât în seara zilei de 15, dela un Plotonier aviator care a trecut prin Topoloveni. Numele lui nu-l cunosc însă are rude la Topoloveni.

Cu toate că dl.Maniu a fost la noi la Dobreşti,totuşi cred că această plecare a fost fixată la Bucureşti,unde soţul meu stătea în majoritatea timpului. Cred că a vrut să mă anunţe în ultimul moment de această plecare, dar fiind luat prin surprindere, i-a scăpat din vedere.

Cu ocazia plecării în Turcia, presupun că ar fi luat legătură cu Domnii SEFKATI şi SUFI TANRICER, cu care era în bune relaţii.

In ceiace priveşte finanţarea acestei acţiuni de plecare, presupun că a eşuat tocmai din cauza lipsei de fonduri şi slabei pregătiri din partea D-lui Maniu.

In ceiace priveşte acţiunile pe care trebuia să le ducă acolo, cred că a avut instrucţiuni amănunţite,eu personal însă nu cunosc aceste detalii.

Drept pentru care dau această declaraţie şi semnez şi susţin propriu.

(ss) Niculina I.Mihalache.

22 Iulie 1947.

449

449

421

Dr. BUSUIOCESCU GHEORGHE

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Doctor GHEORGHE BUSUIOCESCU ,născut in anul 19o2 luna Noembrie 7/2o-in comuna Leordeni jud. Muscel,fiul lui Marin+ şi al Elisabetei,căsătorit de profesie medic-de religie ortodoxă naţionalitatea română-serviciul militar satisfăcut-Compania I Sanitară cu gradul de medic maior in rezervă.-

Nu am suferit nici o condamnare.-

Am ultimul domiciliu in Bucuresti str.Maior Giurescu nr. 7.Nu sunt inscris in nici un partid politic Declar următoarele:

Il cunosct pe dl MIHALACHE in calitate de nepot,al soţiei soţiei sale.-In această calitate Dsa a apelat adeseori pentru ai face servicii cu atuovechiculul proprietatea personală a subsemnatului-l+am transportat deseori in oraş sau la Mătăsaru-unde are lotul " Mihai Viteazu" sau la Dobreşti-Muscel.-

In seara zilei de 13 Iulie a venit la mine, rugându-mă să merg până la Pr.DUMITRACHESCU,rugându-mă in strada Dobroteasa pentru a ridica niste bagaje şi a-l aduce la subsemnatul-unde Dsa va reveni mai târziu si-l va lua.-

Am executat,iar Dsa revenind mi-a rugat să-l las singur in camera ce-mi serveste de cabinet medical.-

După circa o jumătate oră-reapare imbrăcat intr'un pardesis şi părea să aibă dedesubt haine civile.

M'a rugat să-l transport la un punct in oraş pe so- Iancului spre sfârşitul liniei 14.Acolo se aflã o maşină lângă care am oprit la indicaţiunea Dsale.După ce a vorbit ce cei dela maşină-m'a rugat să-l duc puţin mai departe până la ieţirea din oraş-urmărind maşina din faţă. Am mers astfel până dincolo de satul Fundulea când oprindu-se maşina din faţă,-mi-a spus să opresc s'a dat jos a luat bagajul spunându-mi repede,să mă intorc acasă; cred căţi dai seama in ce situaţie delicată te-am

./.

~~451~~ 423

~~451~~

pus-dute repede acasă,nu vreau să te am pe conştiinţă. M'am inapoiat la Bucuresti.-

Inainte de plecare mi-a dat un pachet spunându-mi să-l predau a doua zi la locuinţa sa proprie in Bucuresti la Dl POPESCU MEHEDINTI in str.Filaret 33,pe care l-am dus a doua zi sau a treia zi seara când am găsit pe Dna POPESCU MEHEDINTI acasă şi l-am pus in camera ei.-

Drept pentru care dau prezenta declaraţie şi o semneze .-

(ss) GH. BUSUIOCESCU,

453

453

425

Dr. Ing. AVRAMESCU A.

16 Iulie 1947

325 ~~454~~ ~~454~~

- **D E C L A R A T I E** -

Subsemnatul Dr.Ing.A.AVRAMESCU,conferenţiar la Politehnică,declar următoarele în legătură cu dl.Dr.GAFENCU :

Cunosc pe dl.Dr.GAFENCU sumar de câţiva ani,de când a fost intern la Maternitatea Steaua unde a lucrat şi soţia mea. Venea la noi la 2-3 luni odată spre a consulta pe soţia mea în chestiuni medicale.

In ziua de Marţi săptămâna trecută,a venit cu o clientă la soţia mea. In timpul consultaţiei a stat în sufragerie şi mi-a comunicat că în câteva zile are o posibilitate să plece din ţară. Ştiam mai mult de un an că intenţiona să plece în Elveţia la o clinică unde a fost admis intern.

Mă ruga să invit o persoană politică din opoziţie care să-i uşureze plecarea şi eventual sosirea în străinătate,dându-i recomandaţii, eventual plecând cu el. Asta pentru că dânsul nu avea nici o calitate şi culoare politică. Această rugăminte m'a făcut bănuitor dela început că plecarea ar putea să nu fie cu toate formele legale, deoarece amintea că pleacă probabil cu avionul şi ştiam că este lipsit de mijloace.

Dar cunoscându-l în trecut ca un om liniştit şi studios, nu-mi închipuiam că plănueşte o fugă clandestină cu toate riscurile ei. I-am răspuns imediat că nu cunosc pe nimeni, neavând legături politice, ceiace este realitatea. Totuşi, dânsul a insistat foarte mult să întreb la cunoştinţe care ar putea să indice o cale către o persoană politică. Ca să scap de insistenţele lui, am comunicat rugămintea D-nei Seridan, care era în casă, trecând des pe la noi. Credeam că prin aceasta chestiunea se va închide,deoarece bănuiam că

nici D-na Soridan nu cunoaşte pe nimeni.

In ziua următoare, Miercuri dimineaţă, mi-am dat întâlnire cu soţia la Expoziţia Cărţii Engleze la Sala Dalles, pentru a comanda cărţi de specialitate electro-tehnică. In hall se găsea singur Dl.Gafencu pe care l-am salutat, dar m'am îndreptat către o sală unde am văzut pe soţia mea. După ce am terminat formalităţile şi ne-am despărţit la eşire,în stradă m'a oprit Dl.Dr.Gafencu să mă întrebe dacă am aflat pe cineva. I-am comunicat că nu ştiu pe nimeni. A insistat că are nevoie urgentă să vorbească cu o personalitate politică din opoziţie în legătură cu plecarea sa şi m'a acompaniat până la biroul meu dela Soc.Gaz şi Electricitate,unde m'a rugat să întreb la telefon dacă poate alţi cunoscuţi au aflat ceva. Am telefonat la D-na Soridan acasă însă nu am găsit-o. A răspuns la telefon menajera. Dl.Dr.GAFENCU a plecat fără nici un rezultat, dar m'a rugat să mă mai interesez de chestiunea lui, spunând că mă va chema dânsul la telefon. Credeam că voiu scăpa de o obligaţie care-mi era neplăcută.

După masă, la ora 4.30, aproximativ, m'a chemat la telefon Dl.Dr.Haţieganu, comunicându-mi că vrea să-mi vorbească şi vine să mă vadă. Eu credeam că am vorbit cu dl.EUGEN HATIEGANU şi m'am mirat când l-am văzut intrând pe dl.Doctor V.HATIEGANU, pe care l-am cunoscut numai fugitiv cu mulţi ani înainte, fără a-l mai fi văzut de atunci. Dânsul mi-a comunicat că dela D-na Soridan a aflat de cazul cu GAFENCU şi voia să-l vadă.

A mai întrebat dacă îl cunosc pe Dl.Dr.GAFENCU. I-am spus că îl cunosc ca un om de specialitate,studios şi că nu am auzit nimic desavantajos despre el. Totuşi, nu-mi este cunoscut intim, astfel că nu pot să-mi iau vreo responsabilitat

In timpul când vorbeam, a dat telefon Dl.Dr.GAFENCU în-

-/-

trebând dacă s'a găsit o persoană să se intereseze de cauza lui. I-am comunicat că e dl.Haţieganu la mine care ar dori să vorbească cu dânsul. Spunea că va veni imediat.

Când a venit, s'a retras în birou pe sofa,iar eu am eşit în sufragerie unde am lucrat la masă şi am stat de vorbă cu cele câteva persoane în hall, care aşteptau să o vadă pe soţia mea, care în tot timpul vizitei lui Haţieganu şi Gafencu a fost în cabinet cu pacientele. După câteva minute (maximum trei minute),ambii au eşit din birou şi au plecat împreună, luându-şi rămas bun. Din acest moment nu mai ştiu nimic despre ei până când citind în Scânteia în care era fotografia cu cei ce încercau să plece în străinătate cu avionul, cu consternare am văzut că se află şi dl.Dr.GAFENCU între ei. Nici nu puteam să bănuesc că intrase într'o aventură de aşa natură.

Remarc că nici eu nici soţia mea nu i-am dat,din păcate nici o importanţă cazului Gafencu. Fapt este că în multele preocupări serioase ce le aveam am uitat de Gafencu până nu l-am văzut în ziare.

Ţin să precizez că abia acum îmi dau seama de gravitate cazului Gafencu şi că nici odată nu am bănuit că e vorba de o acţiune subversivă politică. Gafencu ştiam că nu face politică. Ştiam că dorea foarte mult să plece în străinătate pentru studii. Primul imbold de a-l servi cu ceva a venit numai din această cauză. Mai ştiam că ceruse paşaport pentru a pleca dar avea oarecari greutăţi din cauza numelui cu toate că susţinea că nu e nici o rudă cu fostul ministru. Faptul că pleca cu avionul mi-a părut suspect şi din această cauză nici nu l-am servit crezând că nu se va găsi legătura pe care o căuta. Am fost surprins când a apărut totuşi dl.Haţieganu. Nu ştiu nimic ce au vorbit şi ce înţelegere au luat,dar nici nu puteam bănui că va rezulta o acţiune de gravitatea

428 457 457

celei ce s'a întâmplat, după comunicate.

Țin să mai declar că nu sunt membru în Partidul Maniu și m'am abținut dela orice manifestație politică ce nu e pe linia Guvernului. M'am înscris printre primii membri în ARLUS, iar atitudinea mea în serviciu și față de Sindicat până în prezent nu a fost excepțată. Am făcut mai multe conferințe în cadrul Cercului Cultural ARLUS și cred că muncitorii dela Gaz și Electricitate mă apreciază. Nu sunt om politic, ci om de știință. Credința mea că D-rul GAFENCU ca om cărturar nu e capabil de acțiuni frauduloase, a fost crunt înșelată. Regret că din bunătate nu am fost mai categoric în a respinge orice cerere a D-lui GAFENCU.

Mă simt cu totul nevinovat, cu toate că îmi dau seama că din bunătate și neatenție am fost implicat într'o acțiune gravă dar cu care nu am nimic comun.

(ss) Dr.Ing.A.Avramescu

DECLARATIE

Subsemnatul Dr.Inginer AVRAMESCU AUREL adaug la declaraţia mea anterioară, referitoare la cazul GAFENCU, următoarele :

1. Susţin de a nu fi discutat cu Gafencu la Expoziţia dela Dalles, împreună cu soţia mea şi întâi am terminat formalităţile necesare pentru cumpărarea cărţilor cu soţia mea, Gafencu aşteptând afară, pe urmă când am eşit m'am despărţit de soţia mea şi am plecat spre birou însoţit de Gafencu care insistă să mă roage să indic o cale spre o personalitate politică. Totuşi admit că el ar fi putut vorbi la expoziţie şi cu soţia mea, înainte de a sosi eu acolo.

Mai precizez că la expoziţie sau pe drumul de acolo la birou, Gafencu nu mai avea nevoie să dea explicaţii despre ce e vorba, deoarece eu ştiam de cererea lui cu o zi înainte când am vorbit cu D-na Scridan. Deci cunoşteam vag problema, dar nu voiam să mă ocup de ea, cu toate insistenţele lui, fiindu-mi extrem de incomodă şi chiar suspectă.

2. Când s'a văzut la mine acasă, Dl.Dr.V.Haţieganu şi Dr.Gafencu, s'au recunoscut imediat, deci se cunoşteau mai dinainte, deaceea eu nu mai aveam nevoe să mai fac nici o introducere, şi am eşit din cameră, totuşi suspiciunea mea m'a făcut în faţa unui fapt împlinit,care s'a desfăşurat fără o contribuţie prea mare din partea mea,întâlnirea dorită de Gafencu, să le spun, chiar să-i rog, să mă scoată complect din cauză, eu nevrând să ştiu nimic de această afacere.

3. Precizez încă odată că soţia mea nu ştia de întâlnirea dintre D-rul Gafencu şi D-rul Haţieganu, fiind în cabi-

net, iar în seara zilei respective când ne-am văzut, nu-mi aduc aminte să-i fi spus expres nimic despre întâlnire, afară doar în treacăt că Gafencu a întâlnit pe cineva şi am scăpat de el. Fapt care denotă încă odată că ambii nu am acordat nici o importanţă cazului Gafencu, ceiace acum s'a adeverit a fi o gravă eroare deoarece dacă ne dădeam mai bine seama ce urmări ar fi putut antrena chestiunea (poate), sigur eram mai vigilenţi şi probabil refuzam să ne ocupăm de chestiunea lui.

4. Mai îmi amintesc că l-am întrebat pe drum spre birou pe dl. Dr. Gafencu dacă nu crede că chestiunea plecării cu avionul comportă riscuri grave pentru dumnealui şi mi-a răspuns că plecarea lui are loc numai în cazul când ea este posibilă fără riscuri, altfel se amână. Chiar preciza că plecarea depinde de foarte mulţi factori.

Astfel, eu am fost mai liniştit faţă de bănuiala mea iniţială că ar fi vorba de o acţiune forţată şi frauduloasă.

17 Iulie 1947.

(ss) Dr. Ing. Aurel Avramescu

- DECLARATIE -

Subsemnatul Dr.Ing.A.AVRAMESCU,conferenţiar la Politehnică,declar următoarele în legătură cu dl.Dr.GAFENCU :

Cunosc pe dl.Dr.GAFENCU sumar de câţiva ani,de când a fost intern la Maternitatea Steaua unde a lucrat şi soţia mea. Venea la noi la 2-3 luni odată spre a consulta pe soţia mea în chestiuni medicale.

In ziua de Marţi săptămâna trecută,a venit cu o clientă la soţia mea. In timpul consultaţiei a stat în sufragerie şi mi-a comunicat că în câteva zile are o posibilitate să plece din ţară. Ştiam mai mult de un an că intenţiona să plece în Elveţia la o clinică unde a fost admis intern.

Mă ruga să invit o persoană politică din opoziţie care să-i uşureze plecarea şi eventual sosirea în străinătate,dându-i recomandaţii, eventual plecând cu el. Asta pentru că dânsul nu avea nici o calitate şi culoare politică. Această rugăminte m'a făcut bănuitor dela început că plecarea ar putea să nu fie cu toate formele legale, deoarece amintea că pleacă probabil cu avionul şi ştiam că este lipsit de mijloace.

Dar cunoscându-l în trecut ca un om liniştit şi studios, nu-mi închipuiam că plănueşte o fugă clandestină cu toate riscurile ei. I-am răspuns imediat că nu cunosc pe nimeni, neavând legături politice, ceiace este realitatea. Totuşi, dânsul a insistat foarte mult să întreb la cunoştinţe care ar putea să indice o cale către o persoană politică. Ca să scap de insistenţele lui, am comunicat rugămintea D-nei Seridan, care era în casă, trecând des pe la noi. Credeam că prin aceasta chestiunea se va închide,deoarece bănuiam că

nici D-na Scridan nu cunoaşte pe nimeni.

In ziua următoare, Miercuri dimineaţă, mi-am dat întâlnire cu soţia la Expoziţia Cărţii Engleze la Sala Dalles, pentru a comanda cărţi de specialitate electro-tehnică. In hall se găsea singur Dl.Gafencu pe care l-am salutat, dar m'am îndreptat către o sală unde am văzut pe soţia mea. După ce am terminat formalităţile şi ne-am despărţit la eşire, în stradă m'a oprit Dl.Dr.Gafencu să mă întrebe dacă am aflat pe cineva. I-am comunicat că nu ştiu pe nimeni. A insistat că are nevoie urgentă să vorbească cu o personalitate politică din opoziţie în legătură cu plecarea sa şi m'a acompaniat până la biroul meu dela Soc.Gaz şi Electricitate, unde m'a rugat să întreb la telefon dacă poate alţi cunoscuţi au aflat ceva. Am telefonat la D-na Scridan acasă însă nu am găsit-o. A răspuns la telefon menajera. Dl.Dr.GAFENCU a plecat fără nici un rezultat, dar m'a rugat să mă mai interesez de chestiunea lui, spunând că mă va chema dânsul la telefon. Credeam că voiu scăpa de o obligaţie care-mi era nepălcută.

După masă, la ora 4.30, aproximativ, m'a chemat la telefon Dl.Dr.Haţieganu, comunicându-mi că vrea să-mi vorbească şi vine să mă vadă. Eu credeam că am vorbit cu dl.EUGEN HATIEGANU şi m'am mirat când l-am văzut intrând pe dl.Doctor V.HATIEGANU, pe care l-am cunoscut numai fugitiv cu mulţi ani înainte, fără a-l mai fi văzut de atunci. Dânsul mi-a comunicat că dela D-na Scridan a aflat de cazul cu GAFENCU şi voia să-l vadă.

A mai întrebat dacă îl cunosc pe Dl.Dr.GAFENCU. I-am spus că îl cunosc ca un om de specialitate, studios şi că nu am auzit nimic desavantajos despre el. Totuşi, nu-mi este cunoscut intim, astfel că nu pot să-mi iau vreo responsabilitate

In timpul când vorbeam, a dat telefon Dl.Dr.GAFENCU în-

trebând dacă s'a găsit o persoană să se intereseze de cauza lui. I-am comunicat că e dl.Haţieganu la mine care ar dori să vorbească cu dânsul. Spunea că va veni imediat.

Când a venit, s'a retras în birou pe sofa,iar eu am eşit în sufragerie unde am lucrat la masă şi am stat de vorbă cu cele câteva persoane în hall, care aşteptau să o vadă pe soţia mea, care în tot timpul vizitei lui Haţieganu şi Gafencu a fost în cabinet cu pacientele. După câteva minute (maximum trei minute),ambii au eşit din birou şi au plecat împreună, luându-şi rămas bun. Din acest moment nu mai ştiu nimic despre ei până când citind în Scânteia în care era fotografia cu cei ce încercau să plece în străinătate cu avionul, cu consternare am văzut că se află şi dl.Dr.GAFENCU între ei. Nici nu puteam să bănuesc că intrase într'o aventură de aşa natură.

Remarc că nici eu nici soţia mea nu i-am dat,din păcate nici o importanţă cazului Gafencu. Fapt este că în multele preocupări serioase ce le aveam am uitat de Gafencu până nu l-am văzut în ziare.

Ţin să precizez că abia acum îmi dau seama de gravitatea cazului Gafencu şi că nici odată nu am bănuit că e vorba de o acţiune subversivă politică. Gafencu ştiam că nu face politică. Ştiam că dorea foarte mult să plece în străinătate pentru studii. Primul imbold de a-l servi cu ceva a venit numai din această cauză. Mai ştiam că ceruse paşaport pentru a pleca dar avea oarecari greutăţi din cauza numelui cu toate că susţinea că nu e nici o rudă cu fostul ministru. Faptul că pleca cu avionul mi-a părut suspect şi din această cauză nici nu l-am servit crezând că nu se va găsi legătura pe care o căuta. Am fost surprins când a apărut totuşi dl.Haţieganu. Nu ştiu nimic ce au vorbit şi ce înţelegere au luat,dar nici nu puteam bănui că va rezulta o acţiune de gravitatea

celei ce s'a întâmplat, după comunicate.

Țin să mai declar că nu sunt membru în Partidul Maniu și m'am abținut dela orice manifestație politică ce nu e pe linia Guvernului. M'am înscris printre primii membri în ARLUS, iar atitudinea mea în serviciu și față de Sindicat până în prezent nu a fost exceptată. Am făcut mai multe conferințe în cadrul Cercului Cultural ARLUS și cred că muncitorii dela Gaz și Electricitate mă apreciază. Nu sunt om politic, ci om de știință. Credința mea că D-rul GAFENCU ca om cărturar nu e capabil de acțiuni frauduloase, a fost crunt înșelată. Regret că din bunătate nu am fost mai categoric în a respinge orice cerere a D-lui GAFENCU.

Mă simt cu totul nevinovat, cu toate că îmi dau seama că din bunătate și neatenție am fost implicat într'o acțiune gravă dar cu care nu am nimic comun.

(ss) Dr.Ing.A.Avramescu

464
464
535

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr.Ing.AVRAMESCU AUREL,născut in 19o3,Iunie 17,comuna Radna Jud.Arad,fiul lui Vasile si Victoria +,căsătorit cu D-na Maria născută Alexiu,fără copii,Conferential la Politehnica si inginer sef Serv. la Soc.Gfală de Gaz si Electricitate,religie ortodoxă, nationalitatea română,serviciul militar satisfăcut , Slt.in rezervă in Reg.7 Pioneri,necondamnat,ultimul domiciul in Bucuresti Str.Sf.Constantin 24,etajul III. neinscris in vre?un partid politic in complectarea declaratiilor anterioare declar urmatoarele:

1. Imi amintesc că am fost avizat de D-na SPIRIDON,despre faptul că a vorbit cu"HATEGANU" /eu intelegand prin aceasta că ar fi vorba de doamna si Dl.EUGEN HATEGANU,intrucât stiam că D-na SPIRIDON,e foarte bună prietenă cu D-na EUGEN HATEGANU/ nu-mi amintesc precis când mi-a comunicat acest lucru.-

2.Când am fost vizitat de Dl.VLAD HATEGANU imi amintesc că mi-a spus că s'a gandit si dânsul ca eventual să plece din ţară.

Drept care am dat prezenta declaratie pe care o sustin si o semnez propriu.-

ss/Ing.Avramescu Aurel

Bucuresti 22 Iulie 1947.

~~1166~~

~~466~~

436

Dr. MARIA ALEXIU AVRAMESCU

D E C L A R A T I E

Subsemnata Dr.MARIA ALEXIU AVRAMESCU,de profesiune medic, domiciliată în Str.Sf.Constantin Nr.24, de ani 42, declar următoarele :

Il cunosc pe Dr.GAFENCU de când era student circa 7-8 ani,ca extern la Maternitatea "Regina Elisabeta". In anii următori, Dr.GAFENCU a fost intern în diferitele spitale ale Capitalei, văzându-l cu totul ocazional.

In ultimul an m'a vizitat de câteva ori exprimându-şi dorinţa de a pleca în Elveţia pentru specializare,dându-mi amănunte asupra relaţiilor ştiinţifice cu diferiţi profesori la care ajunsese. Spunea că i se fac dificultăţi fiind bănuit ca rudă cu Grigore Gafencu, deşi în realitate nu avea nici o rudenie.

Faptul că lucram la acelaş spital nu a apropiat în plus relaţiile dintre noi, în nici un fel, apreciam însă dorinţa lui de a lucra în clinici conduse de maeştri cu reputaţie mondială, ca una care mă specializasem şi eu în şcoalele din străinătate.

Afară de aceasta, îl apreciam şi pe dânsul ca un element promiţător în profesiunea noastră, remarcându-se prin faptul că îşi făcea ierarhia spitalicească prin concursuri.

Probabil în dimineaţa zilei de 8 sau 9 Iulie, fiind la spital, a venit la mine şi mi-a spus că peste câteva zile va pleca în străinătate cu un avion pentru a cărui completare mai avea nevoie de două persoane. Nu mi-a făcut încă mărturisire că pleacă fraudulos sau fără acte în regulă.

In ziua următoare, sau poate aceiaşi zi,nu-mi amintesc precis, l-am întâlnit la Expoziţia Cărţii Engleze din Sala

Dalles, unde îmi dădusem întâlnire cu soţul meu, Ing. Avramescu Aurel, pentru a comanda cărţi.

Acolo mi-a spus mie şi soţului meu că cele două persoane de care are nevoie pentru complectarea avionului trebue să fie persoane cu suprafaţă care să constitue o garanţie pentru a nu fi suspectaţi ca agenţi politici ostili regimului ţării în care se duceau.

Ne-a întrebat pe mine şi pe soţul meu dacă îi putem indica astfel de personalităţi. I-am răspuns că nu am astfel de legături.

Am părăsit Expoziţia, eu plecând către casă, iar Dl. Gafencu a luat acelaş drum ca soţul meu, care se întorcea la Societatea de Gaz şi Electricitate unde are serviciu.

A doua zi dimineaţa, am primit un telefon acasă, dela Dr. Gafencu care îmi repeta cererea de a-i indica personalităţi. I-am răspuns că nu-i pot fi de nici un folos.

Pe la ora 14, după înapoerea dela Spital, m'a întrebat din nou la telefon, răspunzându-i negativ, după care m'a anunţat că va veni după amiază să-şi ia rămas bun.

In cursul după amiezei am însă ocupată continuu în cabinet şi nu l-am mai văzut pe dr. Gafencu.

Seara l-am întrebat pe soţul meu dacă a mai fost solicitat de Gafencu, la care soţul meu mi-a răspuns plictisit de aceste stăruinţe, care nu-l interesau direct în nici un fel, că i-a făcut cunoştinţă cu cineva ca să scape de stăruinţele lui. Avea un aer nemulţumit de această presiune pe care Dr. Gafencu o exercitase asupra noastră şi doar aprecierea elanului cu care voia să devie un mare chirurg îi justifica amabilitatea de a nu-l refuza categoric. Soţul meu arăta ca şi mine o totală lipsă de interes asupra eventualului succes sau insucces al dorinţelor D-rului Gafencu.

-/-

După aceasta nu am mai avut nici un fel de discuţii despre această chestiune. Nici nu am mai auzit nimic, luând cunoştinţă din gazete de arestarea D-rului Gafencu şi a grupului care plecase împreună cu el.

Declar, susţin şi semnez.

(ss) M. Alexiu Avramescu.

Bucureşti, 17.VII.1947.

550

~~477~~

~~471~~

STURDZA R. CONSTANTIN

18 Iulie 1947

X

477
472
551

DECLARATIE

CONSTANTIN R.STURDZA, de 65 ani, căsătorit, domiciliat in Bucuresti Str.Vodă Caragea Nr.1, născut in anul 1882,1, Mai, in orasul Roman, având ca părinti, pe Radu V.Sturdza Magistrat si Maria Sturdza, născută Popa, declar urmatoarele:

In luna Aprilie nu-mi amintesc exact data, a venit la noi la conacul mosiei din Slobozia Jud, Argeş, cu un automobil Domnul ILIE LAZAR, care mi-a adus după cum imi aduc aminte pe nepoţii mei, copii ficei mele Irina M.Pop, care sunt si nepoţii lui, el fiind fratele memei ginerele meu MIHAI POP, copii şi mama lor IRINA M.POP, care a venit mai târziu a stat mai multă vreme, iar Dl.ILIE LAZAR a stat la noi câteva zile Nu pot să-mi aduc aminte câte zile anume.

Dl.ILIE LAZAR, pe care il cunoştiam soţia mea şi cu mine de când nepotul meu MIHAI POP, a luat in căsătorie pe fica noastră mai mare Irina, a venit la noi si a fost primit ca musafir cu atât mai mult cu cât ne aducea cu el nepotii nostrii ca să rămână la tară cu noi.-

Declaratia D-lui ILIE LAZAR, găsită la mine a fost dată în imprejurările următoare:

Vorbindu-ne intr'o zi despre situatia internatională şi despre posibilitatea unui evantual nou războiu, am susţinut că era o imposibilitate materială şi psihică ca un războiu să mai aibă loc, între oameni săturaţi şi îstoviţi de 4-5 ani de luptă şi într'o Europă distrusă şi înfometată.

Dl.ILIE LAZAR, era de o părere contratie si sustinea că un războiu era inevitabil intre Americani şi Englezi pe deoparte şi Rusia pe deoaltă parte.

./.

Eu atuncea i-am admis o asemenea posibilitate,Da posibilă,iar încă numai într'o mare depărtare de timp,după ce cel putin se va ivi o generatie nouă care nu a suferit de război ca cel actual.-

El a sustinut înainte că războiul nu poate fi decât apropiat şi eu rămând de siguranţa lui,el mi-a dat în scris părerea lui ca să nu pot susţine mai târziu că nu a avut dreptate.-

Aceasta îmi este declaratia pe care o semnez.

ss/ C-tin E.Sturdza.

19 Iulie 1947

\+

474

474

453

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CONSTANTIN R.STURDZA,născut in anul 1882,luna Mai 1.in orasul Roman,din tată Radu V.Sturdza si mama Maria,născută Popa,agricultor,fost Magistrat si avocat,domiciliat in Bucuresti Str.Caragea Vodă Nr.1,si la tară in comuna SLobozia Jud.Arges,unde am sotia mea o proprietate.-

Asupra declaratiei mele anterioare adaug urmatoarele:

Nu pot aduce aminte in ce asociatie de idei si din ce inceputuri am ajuns la discutii asupra eventualitatea unui războiu cu Dl.ILIE LAZAR,când a fost la tară la Slobozia,după cum am arătat in declaratia mea anterioară tin insă să amintesc că D-sa ,sustinea că numai posibilitatea unui războiu ba chiar in aceasta posibilitate in scurtă scadentă fixând chiar data din declaratia care mi-am dat-o după câte imi amintesc in cursul anului 1948,trebuia să se producă evenimentul.Nu tiu bine minte textul declaratiei căcidin ziua când mi-a dat-o am pus-o in portofoliu si acolo a rămas până in ziua când a fost găsită la perchezitia ce mi s'a făcut.-

Discutia care a ajuns la darea acelei declaratii s'a intemeiat pe argumentarea mea că este o imposibilitate a se iviun războiu in imprejurările actuale de spirit si de fapt ,căci lumea s'a săturat de războiu si chiar dacă nu s'ar fi săturat nu mai poate matermialmente săl facă nimeni.-

Argumentarea D-lui ILIE LAZAR,după câte imi aduc aminte se intemeia pe neintelegerile aliatilor la diferite conferinte si pe antagonismele economice ale diferitelor tări.-Nu cred să-mi fi dat vre'un alt argument temeinic si sunt chiar sigur,că nu mi-a dat căci l-asi fi tinut minte deoarece un asemenea argument nu mi-a fost dat niciodată

./.

555 475

in discutiile ce le-am avur asupra acestei chestiuni. Sunt mai multe luni decând am avut aceasta discutie cu Dl.ILIE LAZAR si mprturisesc că mi-am atribuit importanța sa care păreti a-i-o da,neacordându-im nici un fel de importantă si considerând.o ce o simplă discuție academică asuora unei chestiuni de interes opstesc aşa cum am avut si alte cunoştinţe cu care s'a ivit a se pune chestiunea unei eventuale noui conflagatii pe tapet.-

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

ss/ Sturdza C-tin.

+ 555 476 416

D E C L A R A T I E

Nu-mi amintesc exact cât timp a stat Dl ILIE LAZAR la mine la ţară poate să fi fost vre'o două săptămâni, poate mai mult. După o bucată de vreme am avut treabă la Bucuresti şi am plecat lăsându-l la moşie. Când m'am intors la ţară, nu l-am mai găsit, plecase cu o masină care mi s'a spus că a venit să-l ia.

In timpul şederi lui la ţară am avut cu ILIE LAZAR conferseţiuni asupra situaţiei şi evenimentelor mai ales că in acel timp era vorba de tratatele de pace şi de ratificarea lor. Dl ILIE LAZAR in acele conferseţiuni era convins că un conflict intre Anglo-Americani şi Rusi era inevitabil, sprijinând, după câte îmi aduc aminte, părerea sa pe consideraţiuni parte politice şi parte economice ; Politica pe interesul cel aveau şi uni şi alţi in orientul apropiat şi chiar in extremul orient precum şi veşnica chestiune a Dunării şi a strâmtorilor ; economice pe interesul ce-l aveau americanii de aşi desface o supra producţie inăbuşitoare.

După câte îmi aduc aminte, conversaţia care s'a terminat prin darea de către Dl ILIE LAZAR a declaratiei ce s'a găsit la mine a pornit tocmai dela chestiunea ratificărilor tratatelor de pace, eu fiind de părere că ele nu se vor ratifica, tărăgănându-se această chestiune şi exprimându-mi temerea că va trece incă multă vreme inainte ca ţara să devină o ţară liberă şi neocupată.

Dl ILIE LAZAR mă socotea pesimist şi îmi afirma că până la Aprilie 1948 ţara va fi liberată de orice ocupaţie străină pentru că neinţelegerile dintre anglo-amerocani şi Ruşi dela diferitele conferinţe, duc inevitabill la un război intre ei, războiu in care anglo-americani vor fi invingători.

Faţă de septicismul meu, el a luat o hârtie şi a scris declaraţia care s'a găsit la mine dându-mi in scris cele afirmate de dânsul verbal.

Alte teme politice decât chestiunile acestea de interes asa zis internaţional nu am discutat cu Dnul ILIE LAZAR, căci chestiuni de politică internă nu discutam cu Dsa fiind de păreri contrari şi asupra oamenilor

./.

şi asupra teoriilor politice ale partidului D-sale.

Starea de spirit a Dlui ILIE LAZAR in timpul cât a stat la mine la ţară era aşa cum i-o ştiam deobicei ceva mai abătut poate şi mai puţin exuberand.

Se plimba des singur in grădină şi nu prea voia să iasă când îi propuneam să vină cu mine la câmp sau la pădure.

In timpul cât am fost eu la ţară cu Dl ILIE LAZAR nu a venit absolut nimeni din Bucuresti sau de aiurea ca să-l vadă şi nici din comună nu a venit nimeni să-l vadă sau să vorbească cu dânsul.

La conversaţiile noastre, care avea de obicei loc imediat după dejun nu prea exista nimeni, căci dacă nu mă inşel nu mai era pe atunci la ţară decât soţia mea, care deobicei se retrăgea după masă să facă siesta ; inorce caz nu a participat niciodată nici o persoană străină.

Când am plecat la Bucuresti Dl ILIE LAZAR m'a insărcinat să o văd pe soţia lui şi să-i spun că e sănătos şi bine nu mi-a dat insă nici un fel de sarcină politică nici pentru Dna LAZAR nici pentru altcineva. Nu-mi aduc aminte dacă mi-a dat sau nu vre'o scrisoare pentru soţia sa, cred insă că nu, căci mi-aş aduce aminte, cred, de gestul material ale remiterii unei scrisori.

Stiu că a fost vorba şi de niste bani care mi datora pentru brânză.

26 Iulie 1947. (ss) C.R. STURZA

479

~~479~~

~~557~~

BĂCESCU I. VIRGILIU

480

~~480~~

~~558~~

DECLARATIE

Subsemnatul căpitan BACESCU I VIRGILIU, cavaler al ordinului "Mihai Viteazu" cu spade, născut in anul 1912 luna Aprilie ziua 12 in comuna PLOSTIRIU jud. Mehedinti fiul lui Ioan si al Mariei + căsătorit cu AQUILA având un copil Maria Elena pensionar de religie ortodoxă naționalitate română, căpitan in rezervă din Artileria Anti-Aeriană Regimentul I Cercul Teritorial Brasvo, n'am fost condamnat, domiciliat in Bucuresti str. H. Ghită nr 91 nu apartin nici unui partid politic, intrebat fiinf declar următoarele:

Am cunoscut pe inginerul POPESCU GHEORGHE in toamana anului 1946 fiind prezentat de EUGEN SCRIBAN in magazinul lui alimentar din Bd. Basarab nr. 145.-Pentru adua oară lam vpzut in Martie a.c. când intâlnindu-mă pe stradă m'a intrebat dacă vând telefonul meu. I-am cerut 4o de milioane si a renunțat.-

Pentru a treia oară l-am văzut in seara zilei de 5 Iulie 1947 când a venit la mine acasă.-

Cu această ocazia mi-a spus că având de executat o misiune foarte omportantă are nevoie de un pistol pe care ma rugat să il procur, spunându-mi că il plăteste cu oricât deoarece nu este multumit de pistolul său de calibru de 9 m/m-

Iam răspuns că nu am pistol dar că mă voi interesa la niste ofiteri activi pe care il cunosc pentru a-mi procura unul.-

L'am chemat adoua zi latelefon să vină până la mine si nu era acasă.-L'am chemat luni si a venit seara la mine. Iam spus că am găsit arme la Dnii Colonel POPESCU EMANOIL, domiciliat aleea C.14, Parcului dela Vrancea și GEORGESCU MARIN domiciliat in sos. Jianu 41, spunându-i că numiții cer pentru un pistol dela 15 milioane in sus.- In realitate eu nu luase legătura cu acesti domni colonei Aceasta intr'un cât având impresi că POPESCU a primit să mă spioneze am vrut să-i verific insistența și să-l duc in caz afirmativ la unul din cei doi Dnii colonei, cari ar

./.

fi ştiut ce au de făcut. POPESCU n'a vrut însă să cumpere pistolul decât dela mine personal, refuzând să trateze cu altcineva.-

M'a intrebat apoi cu ce se orientează un avion în sbor şi i-am spus că în acest scop se folosesc de aparatele de bord şi probabil de busolă, arătându-i totodată că cea mai bună busolă este BEZARD.-

M'a intrebat dacă am eu vre'una şi la răspunsul meu negativ, m'a intrebat de unde poate cumpăra vre'una-Iam spus că dela Cartea Românească. S'au dela Cioflec. M.a intrebat dacă am o hartă de aviaţă a continetului european pe care să distingă limpede Turcia şi Talia.- I-am răspuns că nu am nici un fel de hartă.-

Cerându-i sub inginerului să-mi motiveze aceste diferite cereri, el mi-a răspuns că are o misiune mare cu diferite diplomaţi si două mari personalităţi politice.-

Dându-mi seama că este vorba despre unzbor l-am intrebat, unde vrea să plece, la care mi-a răspuns doar că are directia America cerându-mi totodată să nu divulg nimic. La plecare m'a ruga să-l anunţ miercuri dacă voi putea face rost de pistol.-

Deoarece miercuri am fost plecat la Brasov ca să ridic soldele pentru un grup de 12 ofiteri pentru care aveam delegaţi si m'am inapoiat joi dimineata, n'am mai luat legătura cu sb ing. POPESCU si nici nu l-am mai văzut de atunci.-

Aceasta imi este declaratia care o sustin şi o semnez propriu.-

(ss) Cpt. BACESCU I VIRGILIU

19 Iulie 1947,

483

483

450

FULGA VICTORIA

484
~~484~~
~~451~~

19 VII.1947

D E C L A R A T I E

Subsemnata VICTORIA FULGA, născută în anul 1922, 24 IV., comuna Ştefan Gânguvesti, Jud. Neamţ, fica Mariei, necăsătorită, copii n'am, profesiune functionară, religie ortodoxă, condamnata n'am fost, apartenentă politică vicepreşidentă P.N.L. BRATIANU, domiciliată în Bucureşti Str. Duzilor 36, decl[ar] următoarele:

L-am cunoscut p[e] Dr. GAFENCU CONSTANTIN, pe la mijlocul Iunie a.c., când a venit însoţit de ADRIANA GEORGESCU la Club, unde lucram, care l-a recomandat pentru a fi inscris în Partid spun ând: " Este un băiat bun îl recomand eu" Cererea lui de inscriere a predat-o la secretariat, de unde a fost repartizată la Secretariat de unde a fost repartizat la Sect. I. Galben unde a cerut să activeze, (repartiţia făcută de Dl. Prof. GRIGORIAN.

După câteva zile, GAFENCU a venit din nou la Club, chemându-mă pe sală. In acelaşi clipă am fost chemată la telefon de ADRIANA GEORGESCU care m'a rugat să-l sprijin pe GAFENCU recomandându-l cum cred de cuviinţă. GAFENCU mi-a cerut să-l recomand D-lui DINU BRATIANU. I-am răspuns că nu mă pot prezenta la Dl. BRATIANU cu propunerea pe care mi-a făcut-o de a găsi oameni politici de suprafată care să-l insotească în tentativa sa în străinătate, propunere pe care am socotit-o neserioasă. Dar ca să nu-l refuz, fiind recomandat de ADRIANA GEORGESCU, i-am promis că voi vorbi cu P. DIMITRIU. A doua zi am vorbit cu PAUL la telefon si l-am rugat să treacă pe la Club, la ora 12.3o, când urma să vină şi GAFANENCU.

PAUL DIMITRIU, a ~~xxxxx~~ venit pe la ora prânzului, GAFENCU însă a telefonat pe la ora 12.45, că poate veni numai peste două ore, aflându-se la Aeroport.

La aceasta i-am comunicat lui GAFENCU numărul de

./.

552 485 456

telfon al lui PAUL DIMITRIU de acasă.Mentionez că a doua oară când a venit GAFENCU la Club,mi-a relatat că au doi piloţi cu care poate pleca.O zi două,după întâlnirea nereuşită văzându-mă cu PAUL DIMITRIU si întrebându-l dacă vrea să plece,el mi-a răspuns negativ.In zilele următoare l'am văzut la Club în două rânduri pe GAFENCU,acesta plângându-se că PAUL nu este de cuvânt şi plecând singur dela Club,unde avea întâlnire cu PAUL. De atunci nu l-am mai văzut pe GAFENCU si nici după amiaza când sunt de serviciu la Club,nu l-a mai căutat telefonic pe PAUL.Pe PAUL l-am văzut ultima dată în ziua de Miercuri 16 Iulie a.c.,la ora 14,,Joi am vorbit pe la ora 1.30 telefonic cu PAUL DIMITRIU,chemând redactia ziarului "Liberalul".După câte stiu el se află în Bucuresti.Acum vre'o trei săptămâni am auzit într'o discutia la Club că ADRIANA urmează să plece într'o tabără de vară la băi.Miecuri 16 Iulie crt.când l-am văzut ultimadată pe PAUL acesta mi-a spus "Vezi în ce încurcătură,era să mă băgaţi voi fetele?"

Aceasta îmi este declaratia pe care o sustine si semnez propriu.

ss/Victoria Fulga .

19 VII.1947.

CAZIMIR ARISTITA

28 Iulie 1947.-

488 454

~~433~~

D E C L A R A T I E

1.- Nu cunosc şi n'am auzit vorbindu-se nimic despre "rezistenta" din afara tării a grupului TILEA, GAFENCU, RADESCU, afară de ceace a fost scris prin ziare sau ce s'a comunicat prin radio. Singurul lucru pe care il ştiu este că anul trecut, ne-a parvenit la biroul presei o copie a unei scrisori purtând aceste semnături, scrisoarea in care se mentiona că acest grup aprobă punctul de vedere al Dlui MANIU.

Deasemenea nu stiu nimic despre "rezistenta", polonă, sârbă, ungară şi bulgară, afară de ceace ziarele, şi n'am auzit nicodată comentându-se la birou, această chestiune, cel puţin in fata mea nu s'a vorbit despre acest lucru .

2.- Părerea mea este că partidul nu putea să aibă vreo legătură cu " rezistenta" străină, deoarece cred că "rezistenta" din Ungaria spre exemplu şi Bulgaria nu poate avea interese comune cu România. Aceste interese ale " rezistenţii", după părerea mea, fiind diametral opuse.

N'am auzit niciodată vorbindu-se in faţa mea de asemenea legături cu străinătatea.

3.- Materialul englez şi american (buletinele de presă zilnice) care imi parvenea la biroul presei, avea pur si simplu scopul de a informa persoanele din conducerea partidului, dintre cari, cea mai mare parte, afară de foarte puţini, nu cunoşteau limba engleză.

Aceste buletine, atunci când contineau discursuri importante ca cele ale lui TRUMAN, BEVIN, MARSHALL etc. trebuiau traduse in intregime, totuşi când aceste declaraţiuni se refereau prea mult la politica lor internă sau la politica lor economică, aceste părti erau tăiate nefiind de nici un interes pentru România, aşa incât declaraţiile se rezumau deobicei la politica externă a

./.

acestor ţări.

Scopul lor principal,după cum am mai spus era ca persoanele din conducerea partidului cari nu citeau decât ziarele româneşti in cari nu apăreau intotdeauna declaraţiile in intregime,să fie informate.-

Asemenea declaraţii traduse nu au fost niciodată trimise organelor din provincie,deci nu au fost destinate unei difuzări in stil mare,asa că părerea mea este că numai anumiţi domni din conducerea capitalei cereau aceste informaţiuni.

Ziarele şi buletinele anglo-americane le luăm personal dela birourile de informaţiuni respective până când am avut o discutie cu Dl PENESCU in care i-am spus că nu mai vrau să fac pe curierul partidului. De atunci,aceste ziare şi buletine le găseam zilnic dimineaţa la birou pe masă. Ele erau aduse de curieri. Adeseori articolele cari trebuiau traduse erau insemnate,insănu cunosc persoanele cari se mai ocupau cu cetirea lor şi nici n'am avut curiozitatea să intreb vreodată cine făcea acest lucru.

Eram o simplă functionară şi nu puteam să depăsesc limitele.

De câte-va luni incoace,timpul fiinfu-mi limitat, rămânând singură la birou, nu s'a mai tradus aproape nici un articol dân ziarele anglo-americane.

4.- La birou ca si in orice alt cerc se vorbea câteodată de un alt război. Aceste zvonuri insă erau mai răspândite atunci când se iveau divergenţe de păreri şi când tensiunea dintre Cei Trei Mari crestea. In asemenea momente posturile anglo-americane transmiteau stiri insemnate cari lăsau să se prevadă un viitor conflict. In special am auzit vorbindu-se multe prostii ca de exemplu prevestiri făcute de spirite.

Multe cercuri bucurestene au căzut in patima spiritismului care părea să fie devenit o călăuză competentă pentru ei. Asa se pare că ar fi fost prezise şi date fixe ca 28 Mai 1947,când conflictul va isbucni in Orientul Apropiat etc.-

Eu fiind catolică şi in ciuda unei curiozităţi care mă făcea să doresc să asist şi eu odată cel putin la o sedintă de spiritism,religia mea ne-premitându-mi asemenea lucruri, am refuzat categoric să iau parte la vreo sedintă,considerând de fapt acestea ca o copilărie.

./.

Dealtfel, o singură dată, când eu insu-mi care detest războiul, deoarece am trecut prin cele mai groaznice bombardamente, m'am lăsat târâtă de această nebunie colectivă : teama de război, iar atunci când l'am văzut pe PENESCU l'am intrebat dacă crede că un conflict este inevitabil, la care mi-a răspuns că in nici un caz nu se va ajunge la război şi că divergenţele dintre Cei Trei Mari se vor rezolva prin bună intelegere şi compromisiuni.

Ecoul pe care aceste svonuri l'a găsit in masele populare nu se poate datori decât insemnărilor transmisiunilor de radio anglo-americane.

5.- In ceace priveste pe Dna BRADANDER, după cum mi-a spus chiar ea, odată când am văzut-o la PENESCU, Dsa era angajată să lucreze lucrări avocaţiale ale acestuia in orele ei libere, adică după amiezile. Ori eu după amiezile lucram pentru Firma de Export-Import Espresia şi Continental-Film, salariul dela Club ne-ajungându-mi pentru a intreţine pe Mama şi pe o mătuşe bătrână.

Cât despre TAMARA DARIE, am cunoscut-o atunci când era la Secretariatul Clubului, iar de când şi-a dat demisia, de mai bine de un an, nu am mai văzut-o deloc.

Stiu că Dna CLARA ROMANOS a fost secretara Dlui MANIU şi am văzut-o o singură dată la Dl SERDICI unde am fost trimisp dela Club, atunci când mi-a şi fost prezentată. De atunci nici cel puţin n'am mai intrezărit-o. Am aflat de scandalul pe care la avut cu GHICA şi că ar fi fost concediată, nu ştiu insă dacă mai lucra pentru Partid.

Imi aduc aminte insă că acum o lună, fiind la biroul presei iar usa fiind intredeschisă am auzit o voce de bărbat care spunea : " cheam-o pe CLARA ROMANOS la telefon ". N.am recunoscut vocea bărbătească care a spus aceste cuvinte.-

ss/ ARISTITA CAZIMIR.

29 Iulie 1947.-

491

491

557

D E C L A R A T I E

1.- Ca urmare la declaratia mea din 24 Iulie mai am de adăugat următoarele:

Prin Decembrie 1946 când lucram la biroul presei mi s'a trimis spre traducere brosura " READER'S DIGEST care continea articolul despre politica externă pe care America şi Uniunea Sovietică ar trebui s'o urmeze pentru a ajunge la o intelegere, articolul semnat de FORSTER DULLES.

Dl CARANDINO intrând in birou şi văzând ce traduc mi-a spus că acest articol apăruse in August in revista americană " LIFE" şi că fusese deja tradus asa că nu mai e nevoe să-l lucrez incă odată. Deci brosura a fost redată inapoi Bibliotecii Americane.

Anul acesta insă mi-a fost readusă la birou spre a fi tradusă.

Unele scurte pasagii din această brosură erau insemnate cu creionul, nu-mi aduc insă aminte cari anume erau acele pasagii, deoarece aveam multe de lucru şi nu prea am dat atenţie acestora.

2.- In ceace priveste cartea lui BULLIT, in dimineaţa când am fost chemată la Dl PENESCU am asteptat la Dsa in birou ca să vină jos. Am văzut cartea pe masă şi am răsfoit-o putin. Am văzut că continea materialul anti-sovietic.

Scurt timp după acea a venit Dl POPOVICI care şi dânsul a răsfoit-o lăsându-mi impresia că-şi dă silinta să citească. Eu stiam insă că Dsa nu cunoaste limba engleză şi credeam că se preface că intelege spre a se făli.

Dealtfel după ce s'a uitat la carte, am văzut că numai despre titlul ei a vorbit. Titlul fiind" The great globe, nu era greu de priceput că se vorbea de marele glob.

După ce a intrat Dl PENESCU in birou i-a explica Dlui POPOVICI care tot mai tinea carte in mână că vrea să

./.

mi-o dea mie pentru a fi tradusă,iar pe mine m'a intrebat dacă as putea s'o traduc in două spătămâni,la care am răspuns cp este imposibil fiind mult de lucru,iară dacă fac acest lucru,voi cere bani mulţi.

Dsa mi-a răspuns râzând că am devenit pretenzioasă

Apoi am plecat lăsând domnii singuri.

Restul siţi din declaratia mea din 24 Iulie 1947.-

/ss/ ARISTIA CAZIMIR,

~~494~~
~~494~~
459

PRUTEANU DUMITRU

495

495

460

D E C L A R A T I E

Subsemnatul soldat PRUTEANU DUMITRU născut in 1924 August ziua 25 in comuna Bacău jud. Bacău fiul Haralambie şi Sofia, necăsătorit, fără copii, de meserie adjustor mecanic, religie ortodoxă, naţionalitate română, soldat in termen contigentul 1946, Unitatea Grupul Aero Transport, Giuleşti. Condamnat nu am fost, domiciliat in Bucuresti str. Vasile Gheorghel nr. 22 declar următoarele:

In completarea declaratilor pe care le-am dat la Serviciul de Informaţii al Armatei când am fost prim dată cu adjustantul PERDA la inginer POPESCU acesă el a mai spus că are să plece cu el cu avionul şi secretara lui Rădescu. Inginerul am mai cerut şi o hartă.-

După ce Adjutantul PREDA mi-a spus că nu mai vrea să aibă de aface cu inginerul POPESCU, inginerul mi-a cerut totu-şi să-l conving pe PREDA să facă cu el sborul in Turcia cu un avion militar, impreună cu nişte persoanalităţi de vază.

Aceasta imi este declaraţiape care o susţin şi o semnez.-

(ss) sold. Pruteanu Dumitru.

~~497~~

~~497~~ 561

MARIA ANGELA BĂDULESCU

562

498

498

D E C L A R A T I E

Subsemnata MARIA ANGELA BADULESCU Str.Romana 42 declar ca a cunoscut pe Dl CARANDINO acum trei luni.In acest interval ne-am cunoscut si ne.am vazut destul de des.Mi-a vorbit destul de des despre dorinta sa de a pleca din tara fara insa nici un fel de amanunte.-

Mi-a vorbit despre conced ul ce si-l luase dela ziar,in urma unor divirgente de păreri ce avusese cu alti membri din partidul lor.-

In jurul datei de 26 Iunie mi-a spus ca a lipsit din Bucuresti,iar când s'a intosr mi-a spus ca era in legatura cu intentia sa de a pleca.Aproximativ la o saptamana dupa, nu l'am mai vazut ira câteva zile si atunci mi-a spus iar ca a lipsit iar din Bucuresi. Nu stiu insa daca e asa sau justifica numa in acest fel faptul ca nu-mi telefonase.-

In ziua de Duminica 13 Iulie a venit la mine la ora 9 dimineata a luat masa la mine ar dupa masa a stat până la ora 19. Nu se simtea bine. Nu stiu unde fusese in ajün seara la masa a dat mai multe telefoane dela mine,nustiu cui,dar mi-a spus ca pleaca repede ca a fost chemat de D. Maniu.-

Dupa câte i-mi reamintesc aceasta era prima revedere cu Dl MANIU dupa plecarea Dlui CARANDINO in concediu dela Dreptatea

l'am intrebat chiar dece se duce si mi-a raspuns ca a fost chemat sau cautat de cineva din partea Dlui MANIU de trei ori in decursul acelei zile.-

A plecat urmând sa ma sune la telefon.Nu a mai primit nici un fel de stire dela el. Apoi am cetit ziarele.-

SS Maria Angela Badulescu

463

499

499

D E C L A R A T I E

Subsemnata MARIA ANGELA BADULESCU de ani 29 domiciliata in Bucuresti Str.Romana 42 declar urmatoarele:

Il cunosc pe Dl CARANDINO de 3-4 luni .In acest interva au fost de doua ori câte 4 ziel in care nu am avut vesti dela dânsu.Dupa aceia intrebându-l mi-a spus ca a lipsit din Bucuresti in legatura cu intentiile sale de plecare.

Nu mi-a dat nici un fel de amanunte.

Duminica 13 Iulie a venit la mine de dimineata a luat masa la mine iar dupa amiaza la ora 7 a plecat dupa ce a dat maimulte telefona in urma carora mi-a spus ca se duce la Dl MANIU de care a fost chemat.-

Data aproximativa a celor doua momente când a lipsit /sau când mi-a spus asa/ o voi determina intr'o declaratie ulterioară.-

/ss/ Maria Agela Badulescu

19 Iulie 1947

564

~~501~~

~~501~~

POPESCU G. MARIA

565

~~501~~ 502

D E C L A R A T I E

Subsemnata MARIA G.POPESCU, din Str.Vasile Gheorghel, declar în legătură cu cazul Ing.POPESCU, că știu următoarele.

Ing.POPESCU fiind în divorț cu mine nu mai dormea la mine de două luni; cheltuindu-mi o parte din avere, i-am cerut să renunțe la partea lui de casă, mi-a răspuns că dacă se va face emigrări în Brazilia și va reuși să intre și el, va renunța. Intre timp, venea pe acasă să întrebe dacă a mai telefonat cineva, sau dacă a primit scrisori.

Pe ziua de 2 sau 5, nu-mi reamintesc, am fost la mama, la înapoerea mea mi-a spus o vecină că Ing.Popescu a fost acasă cu Dr.Gafencu și încă trei domni, au mâncat acolo, seara la ora 9 a venit Ing.Popescu, tot în aceiași zi, a telefonat Comandorului NEGRESCU și am auzit din camera de alături că totul s'a aranjat pașapoartele fiind gata cât de curând. Tot în acea zi și-a mai luat și restul de bagaj ce mai era la mine, spunându-mi că le duce la aceia care îl va înțelege mai bine. Duminecă, în ziua de 13 cr., am fost la mama, la înapoerea mea am găsit pe Dr.Gafencu la mine spunându-mi că așteaptă un telefon dela Ing.Popescu din oraș. Intr'adevăr la ora 10 a sunat telefonul, a răspuns D-rul Gafencu, nu știu cu cine a vorbit. Intre timp la noi a sosit un domn care a spus că l-a chemat Ing.Popescu să facă o cursă cu dânsul, i-am răspuns că nu știu nimic dar să aștepte că trebue să dea telefon, între timp a mai sosit unul din aviatorii cu care m'ați confruntat și încă unul pe care nu-l cunosc, întrebând de Dr.Gafencu sau Inginer Popescu. Le-am spus că inginerul nu este acasă dar doctorul îl așteaptă să-i dea un telefon, au intrat și au stat de vorbă singuri în camera de alături

la un moment telefonul a sunat şi Ing.Popescu a vorbit cu D-rul Gafencu, nu ştiu ce au vorbit, la încheere m'a cerut pe mine şi m'a rugat să însoţesc pe Dr.Gafencu la restaurant pe Filantropia, cerând să mă vadă şi să-mi dea declaraţie că renunţă la casă. Eu fiind suferindă, n'am plecat imediat cu Dr.Gafencu, am rămas să mă bandajez şi am rugat pe unul din domnii aviatori ce mi-aţi arătat astăzi, să mă conducă, de teamă să nu-mi vină rău. Ajunşi la restaurant, era Dr.Gafencu, Ing.Popescu şi încă cu doi domni pe care mi i-a prezentat ca Inspectori. S'a servit câte o friptură.

Intrebat Ing.Popescu de mine, când îmi semnează declaraţia de renunţare la casă, mi-a spus că pe ziua de 17, când se înapoiază dela Moreni, între timp, doi din domni au plecat la interval de câteva minute a plecat şi Dr.Gafencu şi Inginerul Popescu, rămânând eu cu unul din domni, între timp m'a căutat acasă nepotul meu şi servitoarea a spus că sunt la restaurant, a venit acolo, la sosirea lui l-am rugat să stea el cu domnul, eu simţindu-mă rău am plecat acasă. Ajunsă acasă am găsit o maşină acasă cu Ing.Popescu,Dr.Gafencu şi domnul care l-am lăsat eu la masă, când am intrat în casă, Ing.Popescu deschidea şifonierul să-şi ia pardesiul, i-am răspuns că nu-l mai are la mine că le-a luat toate,nu-mi reamintesc precis cât era ora. Au plecat spunându-mi că Vineri în ziua de 17 să fiu acasă că va trimite avocatul cu procura pentru renunţarea la dreptul ce i se cuvine şi tot în aceiaşi zi îmi va telefona noua adresă a lui ca să îndrept toată corespondenţa acolo.

Intrebată astăzi de domnul Director dacă l-am însoţit pe Inginerul POPESCU la restaurant,n'am spus crezând că e o vină a mea din moment ce sunt divorţat,ne mai având voie după lege să ne mai întâlnim.

-/-

Cu plecarea lor n'am ştiut nimic decât că va pleca atunci când Guvernul va hotărâ să plece primul lot de emigranţi.

(ss) Maria Popescu

567

~~506~~
~~506~~
468

UNGUREANU LUCREȚIA

569 507 507

DECLARATIE

Subsemnata LUCRETIA UNGUREANU, domiciliata in Str.Spiru Haret Nr.16 in serviciul familiei CARANDINO declar urmatoarele

Duminica 13 Iulie am stat tot timupul acasa.Dl CARANDINO nu a mâncat acasa numai doamna a stat până seara la ora 7 si mi-a spus mie ca se duce sa se plimbe.-

Pela ora 9 seara a venit Dl si m'a intrebat de doamna i-am spus ca a plecat sa seplimbe.A pkecat si dânsul sa o caute si miea spus ca daca vine sa o astepte acasa.-

Dl dupa un timp s'a intors si doamna nu venise.Mi-a spus sa-i fac geamnatanul lui sa-i pun tot ce-i trebue de schimb. Am facut asa cu mi-a spus.

Dupa un timp s'a intros doamna si am spus ca a cautat-o dl de doua ori si mi-a spus sa facc geamantanul lui si atâunci domana mi-a spus ca eu sa nu fac geamnatanul.Peste un timp a venit si au vorbit amândoi.Eu nu am fost in casa.

In scurt timp si-a facut si doamna geamnatanul si mi-a spus mie ca pleaca la bai la Mangalia sa ai grija de casa noi am plecat,-acuma. Mi-a lasat si banii pentru cheltueala până plec si eu acasa.Casa a ramas deschisa toata fiindca dupa plecarea lor asa cum am vorbit cu ei urma sa plec acasa la mine o luna de zile in Bucovina.-

Aceasta i-mi este dedlaratia pe care o dau si o sustin propiu.-

/ss/ Lucretia Ungureanu

19 Iulie 1947

~~570~~ 509

~~509~~

PASTIA SABINA

3

571 510

510

D E C L A R A T I E

Subsemnata PASTIA SABINA,în vârstă de 60 ani,domiciliată în str.Cavafii Vechi 1, de profesiune casnică,declar prin prezenta următoarele,cu privire la chiriaşul meu BORCEA DUMITRU:

Locueşte la mine de doi ani şi jumătate,cu multă amabilitate şi purtare corectă.Se ocupa cu comerţ de fierărie în str.Cavafii Vechi 3. ducea o viaţă exemplar de ordonată - la prăvălie şi acasă -,nu eşea serile deloc,de cât câte odată când îmi spunea că este subşeful PNP,culoarea sectorului de Negru,vice preşedinte.

Primea din când în când acasă pe dl.Fedea (şi zicea că este cumantul d-lui Constantinescu-Iaşi ministru) şi lua câte o gustare împreună.

Se vedea zilnic du dl.Beila fost aviator şi cu asociaţii lui dl.Cugureanu Zelzer . Acasă persoane străine nu primea pentru a nu fi deranjată.

Declar şi susţin şi semnez cele de mai sus declarate.

ss.Sabina Pastia

~~512~~

~~512~~
~~572~~

Dr. BUSULENGA GH.

2

513

513

513

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Dr. Gh., BUSULENGA, domiciliat in Bucureşti Str. Octav Cocorăscu Nr. 57, in vârstă de 34 ani, declar că:

Dumineca 13 Iulie, la orele 19, am primit un telefon dela D-na CARANDINO care mă ruga să trec s'o iau la plimbare, întrucât are nevoe de aer. Doamna, pe care o ingrijesc de mult timp e suferindă [redacted] şi simţea nevoie de a ieşi la aer.

Dela orele 19 si până la 21.30, ne-am plimbat impreună prin cartierul Gral. Anghelescu, oprindu-ne la un restaurant unde am luat fripturi si o bere.

La orele 22 fără un sfert am condus-o acasă unde ne-am despărţit.-

In tot acest interval, n'am observat la Doamna CARANDINO, nici o emotie si nici altceva deosebit.

Discutia s'a petrecut asupra faptului că ar vrea să plece la mare la Mangalia, pentru a se trata [redacted]

La despărtire mi-a spus că Luni dimineata imi va da un telefon ca să ne vedem in cursul zilei.

ss/Gh, Busulenca

2o Iulie 1947.

515 474

515

POPESCU LUICA MEHEDINȚI

18 Iulie 1947

~~575~~ 516

516

D E C L A R A T I E

Subsemnata LUICA POPESCU MEHEDINTI de profesiune casnică,de ani 26,domiciliată in Bucuresti str.Filaret nr. 33,declar următoarele;

Duminică 13 Iulie,ora 9 dim. am fost chemată la telefon de către Dl VASILE SERDICI care mi-a anunţat o comunicare din partea Dlui IULIU MANIU,Dl IULIU MANIU m'a rugat să telefonez Dlui ION MIHALACHE,la Dobresti ca să vină neapărat in Bucuresti până la ora 18,3o-19 cel mai târziu,având de discutat lucruri importante. Am cerut imediat legătura telefonică cu Dobreştii şi i-am comunicat personal Dlui ION MIHALACHE chemarea Dlui IULIU MANIU.Dl MIHALACHE m'a rugat să telefonez Dlui Cpt. ZAHARIA căruia să-i solicit trimiterea automobilului la Dobresti pentru a-l aduce pe Dl MIHALACHE in Bucuresti. Am telefonoat Dlui Cpt. ZAHARIA,care mi-a spus că se duce chiar dânsul să-l aducă pe Dl MIHALACHE,ceia ce a şi făcut .-

Am sosit acasă,in str. Filaret 33,la ora 19,3o când am cunoscut şi eu pe Dl Cpt. ZAHARIA. Dl MIHALACHE mi-a dat in primire două coşuri:unul mai mare-pe care mi-l aducea de obiceiu când venea dela Dobresti-cu alimente, şi altul mai mic-tot cu alimente-atrăgându-mi atenţia că acesta din urmă este pregătit pentru dânsul pentru drum-urmând să plece adouă zi dimineaţa la Sibiu. L.am intrebat dacă telefonează Dlui MANIU că a sosit LUCIA POPESCU MEHEDINTI,-şi mi-a răspuns că la anunţat. Apoi s'a dus la baie,unde s'a spălat,s'a periat şi a coborât plecând la Dl MANIU pe la ora 2o aproximatix,impreună cu Dl Cpt. Zaharia,care-l asteptase in maşină la poartă.-

De atunci nu l-am mai revpzut pe Dl MIHALACHE. Cosuletul cu alimente adus dela ţară,nu l-a mai luat,Pe la ora 22 mi-a dat un telefon intrbându-mă dacă nu l-a căutat cineva la telefon. Nu-l căutase nimeni şi mi-a spus că soseşte şi dânsul acasă.- L'am asteptat până către ora 12 noaptea când m'am dus să mă culc şi i-am spus femeii de serviciu să continue ca să-l aştepte,recomandându-i ca atunci când vine să-l servească cu ce va dori dânsul.-

./.

476 517

517

A doua zi dimineaţa am constata că nu venise in ~~tot~~ cursul nopţii.-

Luni, pe la ora 10-10,30 am fost chemată la telefon de Dl V. SERDICI care mi-a spus că Dl IULIU MANIU vrea să vorbească cu Dl ION MIHALACHE. Eu, foarte intrigată că Dl MANIU n'avea cunoştinţă despre lipsa Dlui MIHALACHE, i-am spus că Dl MIHALACHE n'a venit acasă de loc şi că eu bănuisem că rămăsese peste noapte la dânsul. Am intrebat la ce oră a pleca Dl MIHALACHE dela Dl MANIU, cu cine, cu ce a plecat etic. Mi s'a spus că a plecat către ora 10 seara, singur, nu se ştie că ce mijloc de transport.-

Am telefonat apoi la casa NESTOR BADEA, unde bănuisem că ar mai fi putut rămâne noaptea, mi-a răspuns bucătăreasa că Dl MIHALACHE nu a fost de loc acolo. Am telefonat apoi Dlui NESTOR BADEA la birou, intrebându-l dacă nu cumva stie dânsul ceva in legătură cu Dl MIHALACHE. Răspunsul a fost negativ. Mai târziu am telefonat ca casa PENESCU dar Dl PENESCU nu era acasă, iar fiul său, care mi-a răspuns la telefon mi-a spus că nu ştie unde-l pot găşi pe Dl PENESCU LUCIA PENESCU MEHEDINTI.- in oraş

După acesta am primit un al doilea telefon dela Dl V. SERDICI care -mi cerea din partea Dlui Presedinte MANIU noutăţi asupra Dlui I MIHALACHE I-am răspuns că nu am aflat nimic şi că-l rog să mă anunţe şi pe mine in caz că află dânsul ceva. Intre timp, Dl MIHALACHE a mai fost căutat la telefon de către diferite persoane, dar le spuneam că nu a sosit incă dela ţară.-

In cursul acestei dimineti am telefonat şi Dlui cpt. ZAHARIA, pe care l-am intrebat unde l-a dus pe Dl MIHALACHE când au plecat cu o seara mai inainte dela mine şi ce a făcut după aceia- Mi-a spus că l-a condus până la Dl JOVIN şi că acolo i-a propus Dlui MIHALACHE să-l astepte cu maşina până se termină sedinţa, sau eventual să plece şi să fie chemat telefonic când termină, ca să-l conducă acasă.- Mi-a mai spus că n'a fost chemat la telefon şi că era intrigat că Dl MIHALACHE a plecat singur seara pe stradă şi probabil a fost arestat.-

După ce am aflat că a fost arestat, am cercetat valiza pe care o adusese cu dânsul dela Dobrestu(odată cu cele două cosuri cu alimente) şi am constatat că nu conţinea decât lingerie şi haine, spre deosebire de conţinutul obişnuit al

./.

valizei când o aduce anterior la Bucuresti şi când se găsea înăuntru in plus. trusă de bărbierit,săpunuri,prosoap e,pastă şi perie de dinţi,papuci etc.

Cosuletul cu alimente pe care-l adusese,pentru dânsul dela ţară continea: un pui fript,sase ouă fierte,două buc. brânză,1 Buc. cozonac şi o pâine,alimente pe cari le-am consumat ulterior.-

Deelat,sustiu si semnez.-

(ss) LUCIA POPESCU MEHEDINTI,

520
520
578

SCRIDON LEON

+ ~~521~~ 479

521

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LEON ~~[illegible]~~ Scridor, de profesiune avocat, domiciliat în Bucureşti, Str. Sf. Constantin Nr. 26, de 50 ani, asupra celor întrebate declar următoarele :

In ziua de 2 Iulie a.c., am pledat un proces la Curtea de Casaţie Secţia I Comp. II, iar seara în aceiaşi zi am plecat cu copilul meu la orele 19 seara, la Bistriţa, unde am sosit în ziua de 3 Iulie. Am pledat un proces la Tribunalul respectiv Judecătoria de Ocol în ziua de 4 Iulie pe urmă în aceiaşi zi am plecat în staţiunea balneară Sângeorj-Băi, unde sunt recomandat în baza unui contract încheiat cu Casa Asigurărilor Sociale, pentru asiguraţii bolnavi trimişi la acest Sanatoriu. Am stat tot timpul în Sângeorj-Băi fără întrerupere decât în ziua de 7 Iulie, când m'am deplasat la Bistriţa unde am pledat un proces la tribunalul Năsăud.

M'am întors în aceiaşi zi la Sângiorj-Băi, unde am stat până în ziua de 14 Iulie a.c., când am plecat la Bucureşti, unde am sosit în ziua de 15 Iulie seara.

Scopul venirei mele la Bucureşti a fost aranjarea la Casa Asigurărilor Sociale a unor dificultăţi în legătură cu executarea convenţiei.

Soţia mea a plecat la Bucureşti, Sâmbătă seara 12 Iulie n'a fost la Sângiorj-Băi Duminecă 13 Iulie a.c.

Sunt în relaţii de prietenie cu d-nii Inginer Avramescu, dl. Vlad Haţieganu, iar de mai multe săptămâni nu l-am văzut. Pe dl. Dr. Gafencu nu-l cunosc, nu l-am văzut.

In timpul celor 24 ore cât am stat în Sângiorj-Băi, soţia mea nu mi-a povestit nimic în legătură cu Domnii Avramesc

-/-

480 522

Gafencu şi Vlad Haţieganu.

Drept care am semnat şi susţin această declaraţie.

Bucureşti, 16 Iulie 1947.

522

(ss) Leon Serdici.

481

~~504~~

~~524~~

RĂDUINEA TUDORA

582 575 525

D E C L A R A T I E

Subsemnata Răduinea Tudora,nascut ain anul 1920 in comuna Piatra Jud.Teleorman fica lui Marin + si Floarea,necasatorita, carte nu stăe servitoare,judecata sau pedepsita nu am fost nici odata,domiciliata din anul 1945 permanenta in Bucuresti Vasile Gherghel Nr.21 la Dna MARIA POPESCU sotia inginerului POPESCU la care sunt in serviciu,asupra celor intrebate declar urmatoarele:

Nu am mai vazut pe inginerul POPESCU GHOERGHE in zăuade 26-27 Iunie 1927,când eu am plecat la mama mea in comuna Piatra Jăd.Teleorman spre a-mi aduce faina si de unde m'am intors in Bucuresti in ziua de 11 Iulie 1947.-

Sâmbata 12 Iulie 1947 in jurul orelor 10 dimineata inginerul POPESCU GHEORGHE a venit la locuinta sotiei sale si s'a interesat daca are corespondenta.

Intrucat nu a avut nici o scrisoare a plecat imediat

Stiu ca inginerul POPESCU GHEORGHE este prieten cu Drul GAFENCU,care venia din când in când pela noi insa pe care nu l'am mai vazut de doua saptamâni.-

Deasemenea mai stiu ca ănginerul POPESCU mai era prieten cu un anume BORCEA ALEXANDRU cu care insa in ultima vreme nu se mai intâlneau acasa.-

Despre plecarea inginerului POPESCU GHEORGHE nu am nici o cunostinta deoarce despre aceasta chestiune nu au discutat nici odata in fata mea.-

Aceasta i-mi este declaratia pe care o dau săstine si semnez prin punere de deget nestiind care,.-

/ss/ Raduinea Tudora

526

~~526~~

583

Prezentul dosar conține 526 file (Cinci sute douăzeci și șase) numerotate cu mașina.

Dragom...

Prezentul vol. conține 525 (cincisutedouăzeci și cinci) file

Lt. [signature]

26. VIII. 1969

584

Nr. registru 647 data 5.11.94 ANEXA nr. 1

APROB,

multiplicarea în urgență: 1, 2, 3	Cu acordul domnului
SECRET / NESECRET	

(semnătura)

RAPORT

cu propunerea de xerografiere a (filelor) documentului I/400001/15 file: 1, 2, 9, 10, 15-17, 28-30, 67-68, 125-126, 127-132, 135-136, 142, 145, 183-186, 220-221, 277, 304, 308, 340-343, 362-365, 373-380, 517-520)

având un număr de 53 pagini, în 1 exemplare.

Copiile xerox sunt solicitate de Cartea albă în baza aprobării conducerii SRI dată pe raportul (adresa) nr. 35/1896 din 28.04.94 au fost expediate beneficiarului cu adresa nr. ________ din ________.

Ofițer operativ

(grad, nume, prenume)

(Semnătura)

Șeful compartimentului

(grad, nume, prenume)

(Semnătura)

File rebutate /refăcute — Acestea au fost distruse prin tocare de ________ și —

(semnătura)

(semnătura)

Azi 22.04.2003 noi, Rotaru Lucian reprez. S.R.I. și ILINCA ADRIAN reprez. CNSAS am procedat la renumerot. dos. nr. 40001, vol. 15, care cuprinde un nr. de 484 file + I (în total 485 file)

Reprezentant SRI

Reprezentant CNSAS